

GENEALOGYSK JIERBOEKJE

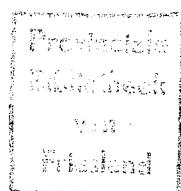
Nr. 642

under redaksje fan

Y. Brouwers, J.A. Kuperus, R. van der Ley,
D.J. van der Meer en T.G. Nijboer

ylustrator en heraldyk meiwurker: P. Bultsma

De ôfdieling fan de
FRYSKE RIE FOAR HERALDYK
stiet op harsels en falt
bûten ferantwurdlikens fan
de redaksje

3744 f bio

Genealogysk Wurkferbân fan de Fryske Akademy
Ljouwert, 1985

© Fryske Akademy - Ljouwert/Leeuwarden

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Genealogysk

Genealogysk jierboekje / ûnder redaksje fan Y. Brouwers, J.A. Kuperus... (et al.); yllustrator en heraldyk meiwurker P. Bulsma. — Ljouwert (Leeuwarden):

Genealogysk Wurkferbân fan de Fryske Akademy. — 111. —

(Fryske Akademy; nr. 642)

ISBN 90-6171-642-X

SISO 902.5 UDC 929.5(492.71)

Trefw.: genealogie; Friesland.

Printe by Offsetprinterij „Fedde Dykstra B.V.”, Ljouwert

Fan dit boek mei neat fermannichfâldige en/of iepenbier makke wurde troch printsjen, fotokopiearjen, it meitsjen fan mikrofilm of op hokker oare wize dan ek, sûnder dat de útjouwer yn 't foar syn tastimming jûn hat.

205180

GENEALOGYSK WURKFERBAN FAN DE FRYSKE AKADEMIE

FERSLACH OER IT JIER 1983/1984

Op 27 augustus 1983 begûnen wy dit jier mei ús jierliks útstapke nei de tsjerken fan Bears, Weidum en Hilaard. Ek waard de Uniastins-poarte yn Beärs besocht en yn Weidum kriegen wy fan boargemaster Van Haersma Buma fan Snits in rûnlieding oer it Buma-tsjerkhôf. Op 17 september 1983 waard de eerste ledegearkomste hâlden en dêr wiene 51 ledens oanwêzich. C. Bouma en D.J. van der Meer hawwe doe koarte ynliedings hâlden. Bouma oer wat er sa yn 'e rin fan de jierren sammele en útsocht hie, Van der Meer oer de Skierstins fan Feanwâlden.

Op 5 novimber 1983 waard in heraldyske middei en fragemiddei hâlden. Ek dy kears kamen 51 ledens. Wy wienen fan betinken dat de Heraldyske rie ek wolris wat hearre litte mocht op ús gearnkomsten en dat is dan ek bard. Dérnei waarden noch 29 fragen behannele, foar de lêste kear troch A. de Vries; hy woe der graach fan ôf. It bestjoer hat foar in opfolger soarge, sa't fierderop yn dit ferslach stiet.

En doe waard, op 10 desimber 1983, foar it earst yn Noard-Nederlân in Genealogyske Dei organisearre. Wy woennen dat net allinnich dwaan en dérom barde de organisaasje yn 'e mande mei de N.G.V. (Nederlandse Genealogische Vereniging) - ôfdieling Fryslân, Freone-rûnte en it Ryksargyf dat sa freonlik wie om syn ûndersealen ta dat doel foar ús frij te jaan. De dei is sa'n grut sukses wurden (hûnderten minsken hawwe der west) dat wy fan doel binne om alteast ien kear yn 'e twa jier soks te organisearjen. Der siet in protte wurk yn; par seberjochten waarden nei it Frysk Deiblêd, de Ljouwerter Krante en Radio Fryslân stjoerd. De skriuwer waard útnoege om op 8 desimber 1983 eat oer it doel fan sa'n dei te fertellen foar Radio Fryslân. Yn 't koart kinne wy sizze dat it in soarte fan genealogyske merk west hat.

Op 21 jannewaris 1984 hawwe de hearen J.C. Kutsch Lojenga en W. Bouma koarte ynliedings hâlden, resp. oer swingende kertieren út de 16de ieu yn Frjentsjer en oer 19de-ieuske kertieren út deselde omkriten. Der wienen 56 ledens aanwêzich. Op 3 maart 1984 waard in fragemiddei hâlden; 28 ledens hawwe doe fragen steld. Mar it tal fragen wie folle heger, gemiddeld sa'n trije it lid. Op dizze middei kamen 72 ledens. Omdat de âld-skriuwer ophâlden wie om de fragerubryk te fersoargjen waard nei in opfolger socht. Dy fûnen wy yn mefr. R. Poelstra-Faber fan Kimswert, sy koe dus daliks oan it wurk. Dyselde middei stie in bestjoers-útwreiding op de wurklist. De skriuwer is in drok beset man en dérom woe hy wol wat mear delegearje. De folgjende oplossing waard fûn: de fragerubryk wurdt no troch mefr. Poelstra fersoarge en de fierdere korrespondinsje giet nei de ponghâlder, Van der Ley. It bestjoer bestiet no út: Van der Meer, foarsitter; Bekkema, skriuwer, algemiene sakken; Van der Ley, ponghâlder en korrespondint; Brouwers, notulist; mefr. Poelstra-Faber, fragerubryk, en Kuperus, bestjoerslid.

Op de lêste gearnkomste, op 14 april 1984, kaam it Genealogysk Jierboekje 1983 út. Der wiezen wer in tal moaie bydragen gearstald. Haadredakteur P. Nieuwland hâldt mei dit wurk op, Brouwers wurdt syn opfolger en Van der Ley kaam as nij lid yn 'e redaksje. Leafst 83 ledens hawwe dizze gearnkomste besocht.

It jier waard ek wer grêfstienne-ündersyk dien en wol yn de tsjerken fan De Lemmer en Wurdum. Yn lêstneamde tsjerke waarden ek keunst-histoaryske sarken fûn fan de sarkhouwers Benedictus Gerbrandtsz en Vincent Lucasz. Twa sarken binne tidens de restauraasje

ferlern gien, werûnder de allerâldste stien út 1487. De hear Peter Karstkarel hat Van der Meer holpen mei it beskriuwen fan dy niisneamde sarken. Hjirby wolle wy him hertlik tanksizze foar syn meiwurking. Ek binne wy tank ferskuldige aan de hear Jelle de Jong fan De Lemmer, opsichter dêr en teffens lid fan ús wurkferbân.
Yn it lêst fan it seisoen kamen de folgjende boekjes noch út: De neilittenskip fan R.S. Roor da en Ferbân yn ús wurd, diel V.
It wurkferbân groeide dit jier ek, leafst 450 leden telt it no, en it is dêrmei fierwei it grutste wurkferbân fan de Fryske Akademy.
It bestjoer kaam regelmjittich byinoar om de saken sa goed mooglik te regeljen.

Kl.J. Bekkema

IT PIER EN SIPCKE HOYTES-FOLK

fan Aucke, Douwe, Hein en Ype

Parenteel fan in boerefamylje fan de Greidhoeke

Op side 34 fan it Jierboekje 1977 stiet, dat oer de Domna's in apart artikel yn tarieding is. As in ko yn tarieden stiet, dan kin mei gauwens de frucht ferwachte wurde. Mar mei „in ockse fan Dronryp“ sit soks fansels wol wat oars. Dan keallet it swier, en moat der oan lutsen wurde, en faken binne der mear manlu nedich.

No, dy mear manlu wiene der, in âldere feedriuwer mei in pear bûsfeinten. Sa leit dan no it keal foar jimme, is net yn de groppe belâne en net nei de rûchskeerne öffierd.

Stamheit: Pyr Ydtsma

Yn de neilittenskip fan Hoyte Sipckes (221) fan 1565¹ is ú.o. sprake fan „brieven beroeren-de Pyr Ydtsma“. Dizze Pyr Ydtsma sil faaks deselde wêze as Peder Ydzama, dy't op 18 augustus 1450² as meirjochter fan Hinnaarderadiel syn segel hechte oan in keapbrief, lykas de grytman Jarich Eposoen te Wommels en de oare meirjochter Jelle Koyfen. Wy nimme oan dat Pyr Ydtsma de heit is fan Syurd Pierssoan, mei wa't wy aanst it parenteel úteinsette. In dochter fan Pyr kin wêze:

Tjets Piersdr

Hja wurdt net neamd yn it Register van den Aanbreng fan 1511. Hja sil dan al wol ferstoarn wêze. Wol wurdt by Itens 1426 – it Hoytehûs – beskreaun dat Broer Tapper en Reyn Timmerman's bern elk trije gûne krije. Dit meie deselde rinten wêze, dy't fierderop neamd wurde. Broer Tapper en Rein Timmerman wennen te Snits³.

Yn 1536⁴ is sprake fan har neilittenskip. Jacob Douwes te Penjum foar Katrijn, syn hûsfrou, en foar Hyl(l)ick, har suster, stiet as easker foar Sipcke Hoytes (22) oer, „sampt alle anderen“. Hy easket in 10 pûnsmiet lân yn Hoytehuysteraguedt op, dat de beide froulju oanurven is fan Tyets Piersdr, harren mem. Hy wol ek wol yn pleats fan dat lân in rinte fan twa kear 3 gûne ha. Sipcke Hoytes moat it mar witte.

Yn itselde jier⁵ binne partijen der wer, mar no wurdt ek Tyerck Feijes, de man fan Hylck, neamd. Efkes letter⁶ wurde hja wer neamd, mar no is it Tyerck Schroor yn stee fan Tyerck Feijes. Yn 1534⁷ wie ek sprake fan rjochten fan Tyerck Feijes en Hylck yn Hoytehuystera-goed, wêrby't Sipcke Hoytes protestearret. Yn 1538⁸ is sprake fan Tyerck Schroer te Ljouwert út namme fan Hylck syn wiif en Jacob Douwes te Penjum, no widner fan Katrijn, dy't in rinte fan 3 gûne út Hoytehuysterasate te Itens, dêr't Sipcke Hoytes op wennet, oan dizze ferkeapje. Fan Tjerk Feijes en Hylck is fierders bekend, dat hja yn 1540/1⁹ in hûs op 'e Nijstêd te Ljouwert kochten. Oft hja de âlden wiene fan Feije Tyercx, trouw mei Lysbeth Jansdr, neamd te Ljouwert yn 1551¹⁰, is net bekend. Op 10 febrewaris 1546¹¹ wol Sipcke Hoytes te Itens 3 pûnsmiet lân yn Hoytehuysteraguedt te Itens keapje fan Jacob Douwes te Penjum en Tyerck Schroer te Ljouwert út namme fan Hylck, syn vrou. Tjaert Hanckes (31) „verspiert“. Wy geane no fierder mei:

Syurd Pierssoan

Hy is yn 1511 eigner fan it grutste part fan Eninga te Easterein (Hinn.)¹² en fan it Hoytehûs te Itens¹³. Hy sil om 1465 hinne boaske wêze, mar mei wa is net bekend. As syn erfgenam-

ten „opponeren“ yn 1529¹⁴ Tiaert Hanckes, wenjende te Easterein op „Eemge Huys“ en Sipcke Hoeyttesoen, wenjend te Itens, tsjin de oanbring fan Sierck Doenye fan it rjocht op swannejacht.

As bern binne ús bekend: Douwe Syurdts (1); Hoyte Syurdts (2); Teth (Syurdtsdr) Doeckewiddo (3) en (wierskynlik) N. Syurdts (4).

TREDDE GENERAASJE

1 Douwe Syurdts

Yn 1511 wie er pastoar te Bears. Wy fine him dan yn it Register van den Aanbreng. Ut in pleats dêr (2118), grut 60 pûnsmiet, bart hy 17 floreen, wylst 13 floreen binne foar Ansck Vnya (dat is Ansck Tiercksdr Juwinga van Walta, widdo fan Aucke Keympers Unia).

Dy pleats is sate Oldehuys (letter nr. 8 op de stim- en flooreenkohieren), dy't leit tusken it tsjerkhôf fan Bears en de Jorwerter feart¹⁵.

Hieder fan de pleats wie Peer Hoyties, yn wa't wy de omkesizzer (21) sjen wolle. Douwe Syurdts is dan eigner fan de nûmers 2128 en 2129, en brûker fan nr. 2130. Ek is er eigner fan Domnasate te Weidum, nr. 2140, grut 72 pûnsmiet.

Yn it Benefisjaalboek fan 1543 is op side 358 ûnder Weidum sprake fan „Heer Douwe, vica-rius tot Wirdum“, dy't in rinte út Domnasate fan in heale gûne besprutsen hat oan de tsjerke, neidat hy mei syn consorten de pastoar en de fikarius eigendommen en rinten ôfhannich makke hat. Dêrût soe de tsjerke „na luidt dat doodboek ... geren boren“. Hjir sil ús Douwe Syurdts bedoeld wurde. Hear Douwe Syurdts makke op 3 maart 1539 testamint.

Sint 1554 hawwe der in soad kwestjes west om syn neilittenskip, kwestjes werby't wy mei in grut tal fan syn neiste sibben yn 'e kunde komme. Foarútrinnend op de behânneling fan dy sibben hjir alfest inkelde priuwkes.

Op 2 april 1554¹⁶ is der sprake fan in eask fan Sybout Haersma oangeande it neikommen fan Douwe Suyrdtssn syn testamint troch Pier Hoytessn en Hette (Hector) syn soan; it giet oer lân yn Oldehuysterasate te Bears. Ek mr Doecke Eninga wurdt dêrby neamd. Sybout liket rjocht te hawwen op 24 pûnsmiet lân, mar wol ek wol hier fan dat lân barre.

Op 26 september 1555¹⁷ ferkeapje bern fan Auck (Hoytes) 8 pûnsmiet út Oldehuysterasate; nearlizzings binne der dan fan twa oare bern fan har, Doecke en Hebbe Tyesses (231 en 238). Ek wurdt dat dien fan mr Doecke Eninga, hanneljend foar himsels en út namme fan syn sisters en bruorren, dy't as bern fan Lisck Doekedochter oanspraken hiene op grûn fan hear Douwe Suyrdtssn syn testamint. En dan ek noch troch Pier Hoytes op grûn fan in tredde fan in tredde diel fan Oldehuysterasate.

Op 18 jannewaris 1557¹⁸ is der in kwestje tusken Pier Hoytes aan de iene kant en Doecke, Hebbe, Douwe en Pier Tyesses aan de oare kant.

Op 1 febrewaris 1557¹⁹ is der in kwestje oer in „hoyblock“ tot Bears op Oldehuys, dêr't Sibout Edgers (Haersma) te Tsjerkwert wat mei foar hie, en dêr't Pier Hoytes it net mei iens is.

Ek yn 1557²⁰ easket Doeke Martena tsjinoer Sibout Haersma fanwege syn vrou en de oare erven fan Lisck Doekedr, dat âlde minsken te Bears skieding meitsje moatte tusken de erf-genamten.

Op 18 april 1558²¹ wurdt de vrou fan Sibout Haersma neamd as Gats. Efkes letter²² is sawol sprake fan mr Hector Piessn as fan mr Hector Petreus.

Op 30 oktober 1559²³ ferklearreret Sicke Aesgess yn rjochten, dat hy neffens hear Douwe Siurdts syn testamint sûnt it ferstjerren fan dy hear Douwe, út hanneren fan Pier Hoytess únt-

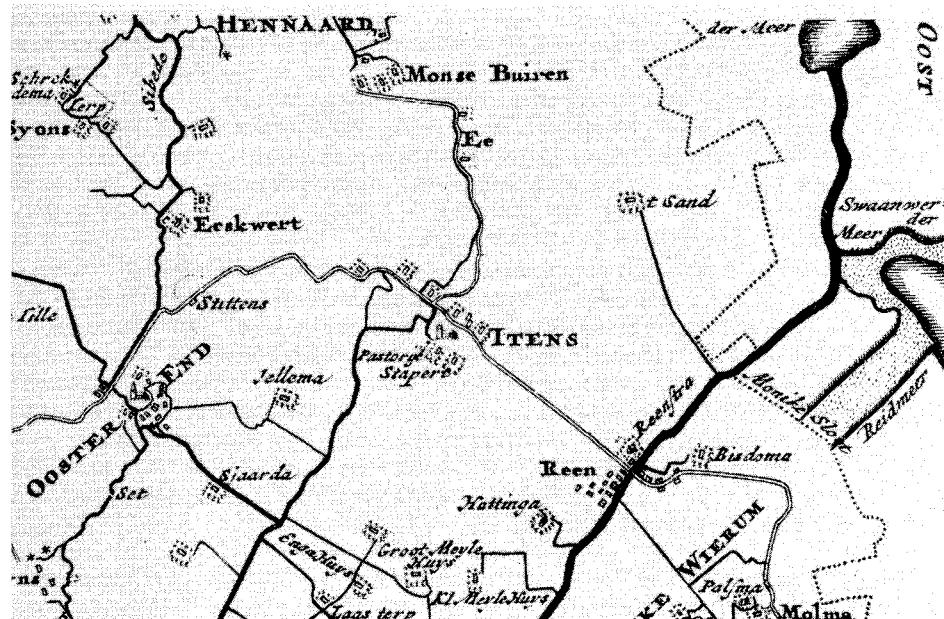
fongen hat alle rinten en pachten oant no ta ferskynd, sa't dy troch hear Douwe Domna-luide út Domnasate te Weidum besprutsen binne. Hjir komt dus in oare erfgenamt fan Douwe Syurdts nei foaren. Op 6 desimber 1559²⁴ wer in nife erfgenamt; Ulbe Sickessoan fer-klearret, dat hy alle jierren fan Pier Hoytes as eksekuteur fan silger hear Douwe Siurdts syn testament it him takommende kriegen hat. Dizze Ulbe Sickessoan – tot Weidum – wurdt ek neamd únder de stikken yn Hoyte Sipkes (221) syn ynventaris fan 29 desimber 1565²⁵ en wol as susterling fan lêstneamde.

Op 10 july 1560²⁶ ferkeapje Lieve, Epe en Romke Wybes (421, 423 en 422) as fâden oer harren omkesizzer Yedts Syeurds in rinte fan 32½ stoeren út Huytehuysterasate aan mr Doecke Eninga en vrou. Dy rinte hie Wybe Liewes (42) foarhinne fan hear Douwe Syeurds urven en wie letter oergien op syn soan Syeurdt Wybes (424) en pakesizzer Yedts Syeurds. Op dy ferkeap wurdt it nearlein fan Hector Petreus út namme fan syn heit Pier Hoytes as „susterling”, fan muoike Syts Wybedr en fan mr Jarich Hoytema, ek as sibbe fan de ferkeapers.

Op 26 maaie 1561²⁷ ferkeapet Haye Ryoerds (432) syn rinte fan 32½ stoeren út Hoyte-huysterasate aan mr Doecke Eninga en vrou. Haye hie dizze rinte fan syn heit, Ryoerdt Lyuwes (43), dy't de rinte fan hear Douwe Syeurds urven hat.

Op 20 augustus 1561²⁸ ferbynt Hessel Ruyrds (436) syn eigendommen únder hypoteek tsjinoer doktor Johannes Tiara (312) en de weesbern fan Johannes Jeltesoan en Tet Tjaerdtssdr (314), suster fan Johannes Tiara, yn ferbân mei in oansteande sentinsje tsjin Pier Hoytes.

Op 4 september 1561²⁹ leit (mr Hector) Petreus út namme fan Pier Hoytes, syn heit, stikken oer yn de saak tsjin dr Johannes Tiara as omke fan Johannes Jeltes syn bern. Yn 1568 is der

in proses foar it rjocht fan Hinnaarderadiel³⁰ fan de bern fan silger Johannes Jeltess, ntl. Teth Johannesdr, de vrou fan Pieter Seerpss te Goaiïngea, en Syurd Johanness, as easkers tsjin Sibolt Haersma.

Teth Tjaerdt'sdr, de vrou fan Johannes Jeltes, hie urven fan Tyaeerd Hanckess en Lisck. Sy krige by skieding fan 24 september 1558 24 pûnsmiet lân yn Oldehuys te Bears, dy't „eenen Pier Hoytess“ brûkte. Sibolt seit, dat him „d gehele sate ende corpus“ fan dizze sate takamen „exempt de XXIII pm“ lân.

Under de stikken fan silger Hoyte Sipckes³¹ is ek sprake fan in „cessie“ dy't in Syeurd Douwes (fierders ûnbekend) op Hoyte (Sipckes?) oerdroegen hat.

Op 18 maart 1605³² pleitet de administrateur fan de „geestelike goederen“ te Easterein tsjin Dye Hettes Domna (2124) oer skuld aan de tijserke fan Easterein (prebende en vicarie) út Domnasate te Weidum fan 2 goudgûne. Dye is erfgenamt fan Hector Piers en sa wer erfgenamt fan hear Douwe Syurdts. Mei-eigner fan Domna is dan in Poppe Scheltes (sjoch 2131). It legaat wie ornearre foar it lêzen fan missen of foar ferdeling ûnder earmelju.

Yn de ynventaris yn it stjerhûs fan Hoyte Piers (214) te Weidum op 12 september 1611³³ is únder de brieven sprake fan „Heer Douwe Syurdts testament in franchijn geschreven in dato 3 maart 1539“; ûnderskreaun fan Dominico Suffridi, Lolcke Broers (?) in Werdum, Pier Hoytes, Wybe Lyuves, Doythias Wyarda en Homme Camstra. Dye (Hettes) Domna (2124) hat dit testamint ta him nommen.

2 Hoyte Sjoerds

Op 24 oktober 1499³⁴ lizze in tal noch funksjonearjende en eardere grytmannen, boargemasters en rjochters „in turbe“ (as groep) in ferklearring ðf oangeande it nearrjocht. Foar Hoyte Sywrdzin as rjochter segelet in Tiepka Dowazin.

Yn 1511 is hy mei syn heit en syn suster Teth en in trijetal oaren eigner fan Hoytehuysterasate te Itens³⁵. Syn heit wurdt neamd mei 19 floreen, Hoyte en Teth elts mei 5 floreen, en de trije oaren mei 7 floreen.

De vrou fan Hoyte kenne wy net, mar omdat twa fan syn trije bern in dochter, Lyoets, hawwe, is it wierskynlik dat har namme ek Lyoets wie. Yn 1528³⁶ en yn 1536³⁷ binne der genamten, dy't oaren wêze sille, lykas de genamt te Tsjom ek in oarenien is.

De bern binne: Pier Hoytes (21); Sipcke Hoytes (22); Auck Hoytes (23).

3 Teth (Sjoerds) Doecke Widdo

By Hoyte Sjoerds (2) hijroar is al meidield, dat hja mei har heit en broer eigner is fan it grutste part fan Hoytehuysterasate te Itens. Hja is sels brûkster fan Eninga te Easterein, dêr't har heit Syurd Piers 20 floreen en de preesters 2 floreen fan krije³⁸. Hja hat út de pleats te Easterein³⁹ 1 floreen 20 stoeren, út in oare pleats dêre 1 floreen 8 stoeren⁴⁰, yn in tredde pleats⁴¹ 9 floreen 18 stoeren en yn in fjirde pleats⁴² 20 florenen; en dan noch út in pleats te Lytsewierrum⁴³ 21 stoeren. Op de list fan monstercedels fan 1552 komt har namme foar yn de earste kolom as brûkster yn 1511, wylst as brûker yn 1552 har skoansoan Tjaardt Hanckes (sjoch 31) oantreffen wurdt.

Wa wie har man Doecke? Wy witte it net. Fan har kenne wy ien dochter, Lisck (31); it kin wêze dat der noch in twadde dochter wie (32).

4 Lieuwe N. boasket N.N.

Wy binne dizze skeakel yn 'e genealogy nea yn 'e boarnen tsjinkaam. Dat Lieuwe ofwol syn

frou in soan/dochter fan Syurdts Piers wêze moat, meitsje wy op út it erfskip fan hear Douwe Syurdts, dêr't letter in part fan by twa stagen neikommelingen fan dizze Lieuwe weromfûn wurdt (sjoch ûnder de nrs. 4241 en 436). Fan Liewe witte wy oars net as dat hy foar 1511 wei rekke en eigner wie fan Tjessemasate en fan it grutste part fan it Teyskeguod, bei-de ûnder Easterlittens.

Hy lit trije bern nei: Auck (41), Wybe (42) en Ryeurdt (43).

FJIRDE GENERAASJE

21 Pier Hoytes tr. Gerland (?)

Yn 1511 is Pier Hoytes wierskynlik hierder fan Oldehuys te Bears⁴⁴. Syn omke hear Douwe Sjoerds is dan foar de grutste helte eigner. Yn 1536⁴⁵ ferkeapet hy it hûs op Britsaerd ûnder Wommels aan de bewenner Doecke Tyesses (231).

Op 2 augustus 1531 wurdt hy neamd as tsjerkfâd te Wommels⁴⁶. Yn 1532⁴⁷ is hy fâd oer de bern fan Rootmer Douwes te Itens, dy't styfheit is fan Pier syn vrou. Yn 1532⁴⁸ wurdt hy mei Tyaert Hanckes en Hero Andriess neamd as „consorten“ fan de grytman fan Hinnaardadiel. Yn 1533⁴⁹ is hy boarch foar Roeloff Hillessn, pastoar te Nijehoeff. Ek yn 1533 is hy boarch foar de preesters te Wommels⁵⁰. Yn datselde jier⁵¹ krijt hy jild fan in Hoyte Hoytess. Op 3 febrewaris 1535⁵² wurdt him troch hear Take, pastoar te Wommels, fan 9 eins lân de hier opsein. Yn 1543⁵³ ferspieret hy de ferkeap fan lân troch Douwe Wopckes Tallum.

Wannear't er nei Weidum ferhuzet is net bekend. Mar yn it Benefisjaalboek fan 1543 komt hy te Weidum twaris as neistlizzer foar. Ek yn Eastereini, ûnder de pachten fan de pastorij, ûnder de pachten fan de fikarij, dy fan de prebende en dy fan it frijlien, komt Pier Hoytes te Weidum foar.

Op 3 oktober 1553⁵⁴ hat hy skeel mei mr Doecke Eninga foar syn mem Lisck Doeckedr en Sybott Aedgers as man en fâd fan Gaetz, oer 24 pûnsmiet lân, dy't hy brûkt, neamd yn hear Douwe syn testamint. Yn 1554 en folgjende jieren⁵⁵ hat hy nochal wat droktme as „execiteur“ fan it testamint fan hear Douwe Sjoerds. By it opmeitsjen fan dat testamint op 3 maart 1559⁵⁶ wie hy tsjûge. Op 5 september 1555 begijnt in proses tusken him en in Sytze Jelgersma⁵⁷. Op 18 juny 1556 hat er skeel mei in Heyn Jans⁵⁸. Op 26 novimber 1556 wurdt as vrou fan Sytze Jelgersma in Ytzen Douwedr neamd.

Op 25 oktober 1557⁵⁹ wurdt hy heard oer it membership oer de weesbern fan syn soan Hoyte. Op 8 desimber dêrnei wurdt er ta momber beneamd op fersyk fan in Jan Arss út namme fan syn húsfrou⁶⁰.

Op 3 juny 1558⁶¹ makke hy in skieding tusken de trije jonges út syn houlik: Gosse (211), Hette (212) en Douwe (213), wêryn't Jets Abbedr, syn tsjininstfaam, en syn bern Hoyte (214) en Auck (215), by har yn konkubinaat kriegen, „geaprobleerd“ hawwe. Dit blykt op 16 desimber 1605 wannear't Hoyte en Auck, dy't yn 1583 al mear as 30 jier âld wiene, yn proses binne mei Thymen Franss te Boalsert fanwege syn wiif Bauck Douwedr (2133), en mei fêst en prokuraasje fan silger Gosse, Hette en Douwe Piers. Der is perfoarst wat ûnmin tusken de twa soarten bern fan Pier Hoytes. De echte bern lizze der de klam op dat, ek al hawwe Hoyte en Auck as „Bastaarden ende naetuerlycke kynderen“ net folle rjochten, sy f. 300, — útkoart hiene, dêr't sy de nedige tank foar ferskuldige binne. Hoyte sijt dêr lykwols slim yn te koart mei't er Gosse, Hette en Douwe Piers „nae hun doodt lastert ende scheldet voor schelmen, dieven ende ondeuchdelycke persoenen“. Boppedat hiene de echte bern Hoyte, om him „meerder gunst te bewyzen ende hem voort te helpen“ noch de fâdjî oer Eets Due-

21 Pier Hoytes		211 Gosse Piers		2111 Gerland Gosses
				2112 Gerits Gosses
				2113 Ige Gosses
				2114 Hette Gosses
				2115 Decken Gosses
				2116 Gosses Gosses
				2121 Pier Hettes
				2122 Gerlant Hettes
				2123 Hette Hettes
				2124 Dye Hettes
				2125 Beertke Hettes
				2126 Hoyte Hettes
				2131 Gerland Douwes
				2132 Bauck Douwes
				2133 Dirck Douwes
				2151 Eets Doeckedr
				2211 Tiets Hoytes
				2212 Sipcke Hoytes
				2213 Auck Hoytes
				2221 Sipcke Krijns
				2232 Thyaerdit Krijns
				2233 Keimpe Krijns
				2241 Tietske Tyalckedr
				2242 Tiepcke Tyalckes
				2243 Auck Tyalckedr
				2311 Laas Doeckes
				2312 Auck Doeckes
				2313 Douwe Doeckes
				2321 Tyesse Bernts
				2322 Douwe Bernts
				2323 Frouck Bernts
				2333 Hoyte Tyesses
				2341 Tyesse Sipkes
				2342 Syouck Sipkes
				2343 Yets Sipkes
				2351 Pier Tyesses
				2361 Douwe Tyesses
				2371 Aesge Tyesses
				2381 Hebbe Tyesses
				2382 Habel Hebbes
				2383 Rinck Hebbes

2 Hoyte Sjoerds

ckedr, „een miserabel vroupersoon“, tabetroud. De neamde f 300, — wol de easker werom hawwe. Ut syn ferwar docht bliken dat Hoyte it lang net mei syn healbruorren iens is. Sa kin, mei't er hieltyd goede rekkens oerlein hat, syn fâdjî oer Eets him net better meitsje, „of te hy mochte doen als D'impetranten tsamen ende hen olders hebben gedaan tandere tijden, als delende dae guederen van Eets Dueckes daar zij noch in leven is, waardeur d'Impetranten genoechsam hebben betoont het guet van Eets Dueckes liever to hebben dan Eets Doeckes selfs“. Hoyte soe „ab intestato“ erfgenamt wêze fan Eets. It Hof komt noch net ta in útspraak yn dizze saak. Eets is in dochter fan Auck Piers.

Yn 1561⁶² hat Pier Hoytes noch skeel mei in Atte Jenckes en syn vrou Reinsck te Weidum. Op 10 july 1560⁶³ wurdt hy neamd as in susterling fan de erven fan Wybe Lieuwes (sjoch by Syoerdt Wybes (424)). Ek yn 1561⁶⁴ ferklearret Pier Hoytes dat hy, as eksekuteur fan it testamint fan Douwe Syurds, 12 karoligûnen ynbard hat foar Romcke Wybes (422) en dêrfan 8 karoligûnen ôfdroegen hat oan Wibe Sickess.

De trije wettige bern fan Pier Hoytes – Hector, Gosse en Douwe – wurde ek neamd yn 1565⁶⁵. De vrou fan Pier Hoytes ha wy net mei namme oantroffen. Mar de trije wettige jonges ha allegearre in dochter Gerland, sadat wy oannimme dat de vrou Gerland hiet. Har mem is twads trouw aan Rodtmer Douwes, en omdat Pier en Rodtmer beide in Hette ha, kin skoanheit in Hette west ha. Mar wêr komt de namme fan de âldste soan fan Pier, de namme Gosse dan wei? Alle Gerland's binne yn it Stamboek neirûn, mar resultaat hat soks net oplevere. As oare mooglike skoanheit kin tocht wurde oan Gosse Britzaert, yn 1511 boer te Wommels nr. 1180. Ek al omdat Pier yn 1536⁶⁶ it hûs op Britsaard ferkeapet.

22 Sipcke Hoytes tr. Tyets Obbedr

Hy wie boer op Hoytehûs te Itens. Hy boaske om 1520 hinne mei Tyets Obbedr, dochter fan Obba Ockes (Rispens) en N. Jarichs. Foar 1543 boasket hy op 'en nij mei Auck Siboltsdr, widdo fan Aedger Agges Haersma.

Syn earste skoanmem wie in dochter fan Jarich Sickes, yn 1511 eigner fan Goytkeneguedt te Hinnaard. Dat falt op te meitsjen út stikken yn de ynventaris fan Hoyte Sipckes (221), al faker neamd⁶⁷, ntl. in skieding tusken Sicke Jarichs en oaren neffens hear Douwe Jarichs syn testamint; in kwitânsje fan Rinck Oeghesoan en Anna Wopckedr fan 100 gûne troch Sipcke Hoytes „passeeart“ fan it erfskip fan hear Douwe Jarichs dd. 2 novimber 1540. Op 1 july 1533⁶⁸ wurdt Sicke Jarichs neamd as omke fan Watze Sipckesoan, soan fan Simpck Sipkewiddo te Hinnaard. Tyets Obbedr lit dan ferspiere. Sicke Jarichs wenne yn 1511 te Hinnaard⁶⁹. De mem fan Anna Wopckedr sil ek in dochter fan Jarich Sickes west hawwe. Simpck Sipkewiddo wie widdo fan Sipcke Jarichs, dy't op Goytne te Hinnaard wenne. Neffens it „monstercedel“ fan Hinnaard buorkje yn 1552 Mens Sipkewiddo en Gerben Sipckes op Sicke Jarich's pleats.

Yn 1527/28⁷⁰ hat hy in wannelkeap fan 11 pûnsmiet lân te Itens mei Take Ambrosius, tsjin lân te Hinnaard. It Swanneboek fan 1529 neamt Sipcke Hoytes te Itens en Tiaerd Hanckes te Easterein op „Eenige Huys“ as erfgenamten fan Syeurd Piers. Hja sizze dat hja as sada nich ek swannejacht ha. Hja hawwe gjin brieven, mar har âlden en sy hawwe foar en nei oer hûndert jier dit rjocht yn „possessie“.

Op 23 april 1533⁷¹ krijt hy mei mr Douwe (Piers Meylema), pastoar te Wjelsryp, en dy syn broer Sibe Piers (op it „gued te Meylehuys“ ûnder Easterein), de „mondschap“ oer Sympck Sipkewiddo en har bern te Hinnaard. Yn 1532⁷² keapet Sipcke Hoytes lân fan Sipcke Jarichs; Syurdt Douweswezen hiene ek rjochten op it ferkochte lân, lykas Lolle te Alde-

huys en Joucke Sybess. Yn 1533⁷³ ferspiert hy út namme fan syn vrou Tyets Obbedr. Yn 1555⁷⁴ ferspiert hy wer út namme fan syn vrou, mei Aucke Ockes (op Rispens) en Lolle tot Fyns út namme fan syn vrou. Lolle tot Fyns is Lolle Juwss, boer op Fyns ûnder Wommels⁷⁵. Yn 1536⁷⁶ oanfurdigje de tsjerkfâden fan Hinnaard 4 pûnsmiet lân, dat silger Jarich Sickess harren tamakke hat. Sipcke Hoytes protestearret út namme fan syn vrou. Yn 1532⁷⁷ is hy doarpsfolmacht fan Itens.

Op 1 july 1533⁷⁸ komt hy op 'en nij foar as foarmond fan Sympck Sipkewiddo har wezen. Yn datselde jier⁷⁹ binne Tyerk Gerbrems en Sipcke Hoytes boargen foar in Willem Doedes. Yn 1537⁸⁰ is Sipcke Hoytes folmacht fan de Fiif dielen Seediken. Yn 1541⁸¹ keapet Sipcke Hoytes it hûs op sate „oppe Spycker“ te Itens. Hy ferhiet dat hûs inkeldie jierren, mar yn 1547 wennet de soan Hoyte Sipckess op dizze pleats⁸². Yn it Benefisjaalboek fan 1543 is hy neistlizzer ûnder Itens; ûnder Easterein fine wy dat hy 11 stoeren aan de tsjerke of patroan betelje moat; oan de pastorij ek 11 stoeren; ûnder Hinnaard, dat de pastoarslannen twa „aedelen“ (wat dat ek wêze mei?) krije fan Jarich Sickessn, de iene lizzende op it lân te Itens, dat Sipcke Hoytes fan de tsjerke kocht hat.

Op 20 desimber 1547⁸³ wurdt Sipcke Hoytes mei syn twadde vrou Auck Syboltsdr as keaper neamd. Op 3 july 1543⁸⁴ binne Tjaerd Hanckes en Sipcke Hoytes „tutoren over Bauck“, de dochter fan Tyerk Gerbrants silger. Op 8 augustus 1543⁸⁴ wurdt Sipcke Hoytes wer neamd. Op 20 febrewaris 1544⁸⁴ binne Sipcke Hoytesoan en in Gerben Douwes mombers oer jonge Sipcke Gerbens syn wezen. Op 1 july 1545⁸⁴ binne hja dat noch; Gerben Douwes wennet dan „toe Tyuerd“ ûnder Wommels, mar ek Mints de widdo fan Sipcke Gerbens wurdt neamd; hja krije dan in fjirde fan de sate, dêr't de widdo op wennet.

Yn 1538 doch blikken dat Sipcke Hoytes op Hoytehuysterasate te Itens wennet. Op 10 febrewaris 1546 keapet hy trije goudgûne jierlikse rinte út Hoytnehuystera guedt fan de erven fan (syn âldmuoike) Tjits Piers (sjoch dêr).

Op de list fan „monstercedels“ fan 1552 komt Sipcke Hoytes foar as boer op 'e pleats dêr't yn 1511 Wopcke Douwes op buorket; dat sil in omke fan syn vrou west ha, ek in skoansoan fan Jarich Sickes. Sipcke die oanjeftje fan de folgjende wapens, dy't er yn besit hie: har(nasch), ring(craech), sp(eets), degen. Hy wie dêrtroch ien fan de liedende minsken (in hearskip) fan syn doarp!

Yn de mear neamde ynventaris fan syn soan Hoyte Sipckes (221) is noch sprake fan: in stik fan 24 novimber 1553, „slot“ fan in rekken fan Tiedt N., passeard fan Poppe Foppesoan en de erven fan Sipcke Hoytes; in akkoart fan 15 febrewaris 1554 – „ofte ontscheidinge“ – fan lân tusken Sibolt Haersma fanwege Gats syn hûsfrou en de erven fan Sipcke Hoytes; in akkoart fan 20 maaie 1554 tusken de erven fan Sipcke Hoytes en (de styfmem) Anck Sipcke-widdo oangeande de „vruchten en kosten“ troch de erven fan Tygaardt Hanckes „obtineert“; in baar of kwitânsje makke tusken Aedgers bern en Sipcke Hoytes.

Fierders doch blikken: dat Tyets Obbedr de mem is fan Hoyte (221), Jarich (222), Rins (223) en Lyoets (224); dat op 4 april 1553 lân dield is tusken Sipcke Hoytes en syn twadde vrou Auck Siboltsdr; dat der in wandelbrief wie fan 7½ pûnsmiet lân yn Hoytehûs fan Auck Siboltsdr oan (har styfsoan) Hoyte Sipckes; dat der in „scheidbrief“ fan lannen yn Rispens wie, grif de earste vrou Tyets Obbedr oangeand; dat de dochter Lyoets oan in Tyalke Tyepkes trouw wie; en dat Sipcke Hoytes en Auck fan Hoyte Tyessessoan in 1/8 part fan 18 pûnsmiet lân yn Hoytehûs kocht hiene.

23 Auck Hoytedr tr. Tyesse Oeges

Tyesse Oeges buorket al yn 1511⁸⁵ te Wurdum op in pleats (grif Tyessemasate) fan him en syn „Zusteren ende broeren”.

Op 23 oktober 1555⁸⁶ is der skeel tusken Doecke Tiessesn foar himsels en foar Auck(e) Tyesse Oegeswiddo, Bernt en Hoeythe Tiessesoannen, Sipke Doeckesoan fanwege Lyoets syn húsfrou, en Aucke Oeges en Pier Hoytes as foarmonden oer de ûnjierige bern fan Tyesse Oeges, tsjinoer de easker Sicke Aesges foar himsels en foar Ane Pierswiddo, syn suster. It giet om 9 pûnsmiet en in fijfde part fan de „overmate” fan Tiessemata, omdat dy pleats by it oprmjitten grutter befûn is as 66 pûnsmiet. De easker wol dy 9 pûnsmiet en dat fijfde part „vrij, los en ledich” ûntfange, en wol de tsjinpartij prosedearje, dan wol hy hier barre fanôf de datum en nei „vermogen” fan de baar (dy’t nei alle gedachten oanfochten wurdت).

Op 24 september 1561⁸⁷ wolle Sybolt Haersma en Gaets it oanpart keapje dat ferkeapers takomt út 1/3 fan 1/3 fan Hoytehûs, of dat kaam fan silger mem Auck; fierders oardel goudgûne rinte dêr, sa’t heit en mem troch nearlizzing kriegen hiene, en dan noch wat har takomt út 1/3 fan 1/4 fan de pleats, oanurven fan hear Douwe Syuerdts. De ferkeapers binne: Pier, Douwe en Aesge Tyesses, Douwe en Aesge út namme fan Hebbe Tyesses, Douwe Tyesses en Wybe Gerroltsma as fâden oer de wezen fan Beert Tyesses en fan Tet Doekewiddo út namme fan har bern by Sill Doecke Tyesses. Nearlizzings fan Hoyte Sipckes en Quirijn Keimpes (tr. Rins), ek foar Auck, Sipcke H: ytewiddo, en fan Jarich Hoytema, mei foar syn suster Lyoets. Hoyte Sipckes sil, sjoen de rintmasterrekens 1562/63, úteinlik keaper wurdten wêze. Lyoets, Beert en Doecke Tyesses wiene doe al wei.

Yn 1579⁸⁸ pleitet Hebbe Tyesses te Tsjom, ek foar syn broer Aesge Tyesses yn Reiderlân en foar Tyesse, Syouck en Idts Sipkes (erven fan Lyoets Tyesses) en foar Laes Doeckes (erfgenamt fan Duco Tzesses) en foar de oare erven fan dizze Duco, útsein Anck Ducodr (dy’t foar in fjirde part erfgenamt fan Duco is), tsjin Tzesse Baernts te Eagum en Douwe Baernts te Wommels. Mei dizze twa akten – fan 1561 en 1579 – binne de acht bern foltallich. Dat der acht bern wiene die al blyken doe’t yn 1557⁸⁹ Hoyte Tyesses syn achtste part fan de 18 pûnsmiet besit yn Hoytehûs ferkeapje woe.

Yn 1561/2⁹⁰ ferkeapje de soannen Hoyte, Pier, Douwe, Hebbe en Aesge 18 pûnsmiet lân yn Britsaerderasaete te Wommels, oan Gosse Piers (211) en Tryn. Yn 1562/3⁹¹ is der sprake fan ferkeap fan lân troch Sybolt Haersma oan Hoyte Sipckes c.s., fan Sybolt troch nearkeap kriegen fan Sipcke Hoytes, dy’t it wer kocht hie fan Tzesse Oeges foar de iene helte en fan dy syn weesbern Pier, Douwe en Aesge Tzessesooannen foar de oare helte.

De bern wiene de yn 1555 al foljierige Doecke (231), Beert (232), Hoeyte (233), en Lyoets (234), en de doe ûnjierige Pier (235), Douwe (236), Aesge (237) en Hebbe (238).

31 Lisck Doeckedr tr. om 1520 hinne Tjaerd Hanckes

Yn 1527/8 krike Tjaerd Hanckess boete „om dat hy eenen bloedich geslagen heeft”⁹². Tjaerd Hanckes hie net allinne as erfgenamt fan Syeurdt Piers swannerjocht, mar hy hat ek oanbrocht, sat him in pear swannen skonken binne omtrint twa jier lyn – dus om 1527 hinne – troch in Paer Amnessoan.

Op 3 febrewaris 1529⁹³ ferkeapje Tyaert Hanckes en Lisck, syn wiif, in jierlikse rinte yn de saete te Huckens ûnder Easterein, dêr’t in Janke op wennet. Yn 1534⁹⁴ besiket Tjaerd lân te keapjen út Douwe Hille(ma)pleats op Koyfen ûnder Easterein. Hy sil dat faker dwaan⁹⁵,

mar alle kearen wurdt der fan alle kanten opponearre. Noch yn 1550 stiet hy foar it Hof fan Fryslân foar Ede en Abbe Douwes⁹⁶ oer.

Yn 1538⁹⁷ is hy foarmond oer de bern fan Tjerk Gerbrens. Yn 1536⁹⁸ is hy tsjerkfâd fan Easterein. Yn 1533⁹⁹ is hy ek ien fan de „consorten“ fan de grytman. Op 7 maart 1532¹⁰⁰ is hy folmacht fan de einierden fan Hinnaarderadiel. Yn 1534¹⁰¹ is Tjaerdt boarch foar Hoyte Hoytessoan, oangeande hier fan in pleats. Yn itselde jier¹⁰² hat hy skeel mei Sibe Piers (Meylema).

Yn 1535¹⁰³ wurdt hy kurator oer de weesbern fan Heyne op te Slippe. Yn datselde jier¹⁰⁴ steane Anna Sytzedr en har heit Sytze Pybesoan foar Tjaerd Hanckes oer, oangeande in stik lân yn Hockenser guedt te Easterein. Yn 1536¹⁰⁵ wurdt hy kurator oer de weesbern fan Douwe Jetsesoan. Op 20 desimber 1538 wurdt hy neamd mei in Ath Hanckesdr (in suster?)¹⁰⁶, as easkers yn in proses. Yn 1542¹⁰⁷ besiket Tjaerdt wer lân te keapjen, no yn Hanyasate te Coyfen ûnder Easterein. Op 25 oktober 1542 jitris, mar beide kearen binne der in bulte protesten.

Op 18 oktober 1542¹⁰⁸ is der kwestje oer swannejachtrjochten tusken jonge Sierk Donia en Tjaerd Hanckes, beide te Easterein. Ryoerd Roorda mei syn lân, dêr't in Hylcke Hanckes op wennet, bejout him hjirhyn. Hy – Ryoerd – ornearret, dat hy swannejacht hat te Hinnaard, Itens en ek te Easterein-bûtendyks, dêr't Tjaerd Hanckes him keart. Tjaerd seit, dat Ryoerd dy rjochten net hat. It gerjocht freget Roorda om mei bewizen te kommen.

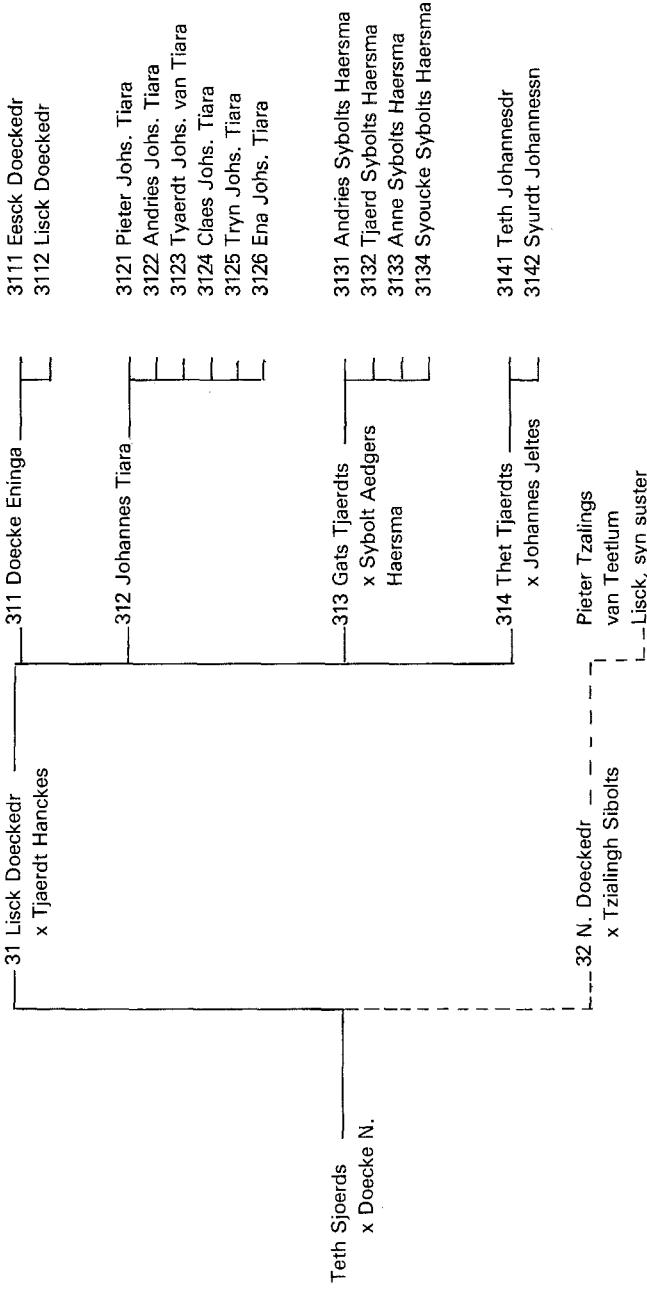
Yn it Benefisjaalboek fan 1543 lêze wy, dat de tsjerke út Enigehuys te Easterein, dêr't Tjaerd Hanckes op wennet, in „hoirns gulden“ bart. Op 3 july 1543¹⁰⁹ moetje wy Tjaerd Hanckes en Sipcke Hoytes as tutoaren fan Bauck, silger Tyerck Gerbrandsdr; hja ha kwestje mei de bruorren Laas, Obbe en Douwe Riencks en harren sweager Birde Holckes, oer jild, dat Tyerk fan harren liend hat. Op 3 oktober 1553¹¹⁰ hawwe mr Doecke Eninga foar Lisck Doeckedr en Sybolt Aedgers as man en fâd fan Gaetz, skeel mei Pier Hoytes oer 24 pûnsmiet lân, neamd yn hear Douwes syn testamint.

Tyaerd Hanckes ferstoar te Easterein op 8 augustus 1558 en de frou op 13 july 1555. Harren grêfstiennen lizze noch te Easterein. De skaainammen Tiara en Eninga komme der net op foar. As bern fan Tjaerdt en Lisck komme hjirnei oan de oarder: mr Doecke Eninga (311), Johannes Tiara (312), Gats Tjaerdsdr (313) en Teth Tjaerdsdr (314). Ek wurdt dêr omtinken jûn oan Pieter Tiara (315).

32 N. Doeckedr

Yn 1534¹¹¹ is der kwestje tusken Pieter Tzialings en Tzialingh (Sybolts), syn heit, aan de ie-ne kant, en Tyerdt Hanckes út namme fan Lisck, syn wiif, aan de oare kant, en wol oer Engehuystera-staeten en huis „met ytlicke landen“ te Easterein, en om der út te kommen wurde „baarsluiden“ frege. Yn 1535¹¹² komparearret Tjaerdt Hanckes fanwege Tzialingh, syn sweager. Efkes letter¹¹³ komme wy Tzialingh Siboltss te Easterein wer tsjin. Beide kearen yn in proses oer de seediken. Tzialingh Sibolts wennet te Easterein op Huckens. Hy kocht yn 1536 it hûs en de „steen“ (it stienhûs) op Huckens. Letter wenne er te Wommels. Yn 1544¹¹⁴ ferkeapet Pieter Tzialings Teetlum as ien fan de erven fan Ulck Ulbedr Rispens, yn har libben non yn it Nijekleaster, ûnreplik guod. Dy erven binne, elk foar in tredde part: de erven Ulbe Rispens, Pieter Tzialings Teetlum mei Lisck syn suster, en de erven Sipcke Ulbes Rispens. Ulbeth Sipckess Rispens en Foeck syn wiif te Wytmarsum binne de keapers. Tyerdt Hanckes, út namme fan Lisck, syn hûsfrou, protestearret.

Op 18 febrewaris 1545¹¹⁵ docht blikken, dat Pieter Tzialingsn út Hoeckinsergued oan mr

Chrystostorma (Meylema) in rinte ferkocht hat, en dat Tyaerd Hanckes dy ferkeap earst ferspierd hat, en dy spiering no wer ynlûkt. Op 16 septimber 1545¹¹⁶ fine wy Tjaerd Hanckes dwaande mei de „moedersgoederen“ fan Pieter Tzalinghs.

Ien en oar wiist derop, dat de mem fan Pieter, dus de frou fan Tzialingh Sibolts, ek in dochter fan Teth Doeckewiddo west hat.

Dat Pieter ek mei de skaainamme Teetum foarkomt, hawwe wy oan 'e hân fan de gegevens fan de Teetum's ûnder Tsjom net ferklearje kinnen. En hoe't it sit mei de rjochten op in oanpart yn de neilittenskip fan Ulck Rispens, dêr ha wy likemin klearrichheid yn bringe kind.

41 Auck Lieuwedd tr. foar 1511 Sybe Seerps (Bonga)

Yn 1511¹¹⁷ wie Sybe Seerps foar 't „meeste paert“ sels lânhearre fan in pleats te Easterlittens, grut „in summa“, 70 pûnsmiet oer heech en leech; „Gabba kinder“ hiene der 5 floreen rinten yn. Fierder stiet hy, mei de bruorren fan syn vrou, noteарre as eigner fan (it grutste part fan) twa oare sates dêr¹¹⁸.

Yn de Rintmasterrekken fan Baarderadiel wurdت skreaun, dat yn 1527 Hessel Gerbenss – dy't op 'e Him ûnder Jorwert wenne – en Wybe Wybess 17 pûnsmiet lân yn Sybe Seerps syn sate te Easterlittens kocht hawwe fan Jarich Gabbess (ek neamd: Jarich Terpyp; hy wenne te Wjelsryp). De niisneamde Hessel wie in soan fan Gerbe Syeurdts, dy't ek op 'e Him wenne.

Yn 1528¹¹⁹ is Sybe tsjerkfâd te Easterlittens. Yn it Swanneboek fan 1529 stiet by Baarderadiel 19, dat Sybe Serps soan troud is mei in suster fan Wybe Liewes, en dat him dêrfandinne takomt in tredde part fan de rjochten, dy't Wybe oanjûn hat. Wybe opponearret him dêrtsjin, en seit dat him it rjocht allinne takomt, want hy is de „possesseur“.

Fierders stiet ûnder 20, dat dyselde Sybe Serps soan oanjout, dat him fanwege syn „goet“, dêr't hy te Littens op wennet, Tiessima (Tyessma) neamd, nei syn betinken takomt it hâlden en jeien fan in pear swannen. Hy hat der gijin brieven fan, mar „allegeert“ syn possessie yn namme fan syn hûsfrou en fan syn hûsfrou har heit, sùnder „contradictie“ fan immen. Ek dêr protestearret Wybe Liewes tsjin. Treds stiet ûnder 21, dat hy oanjout dat him noch takomt it hâlden en jeien fan in pear swannen, dy't syn silger heit kocht hat fan in Gosse Wybenssoan, wat hy wol oantoane kin as dat nedich wêze mocht.

Yn 1540¹²⁰ wurdت hy, wenjend te Boazum, neamd mei in Gosse Seerpss te Snits. Yn it Benefisjaalboek fan 1543 is sprake fan 10 pûnsmiet te Skrins yn Sybe Seerps saete. Sybe Seerps wie doe al wei, want fierder wurdت skreaun oer „voorsz. Sybe erven ten naesten“. Dan komt 1 pûnsmiet yn „Sybe Seerps goedt tot Scryns“. En efkes fierder fine wy dat syn widdo betelje moat út 16½ pûnsmiet, wêrfan't hja „grondheer“ is.

Auck rekket tusken 1543 en 1547 út 'e tiid.

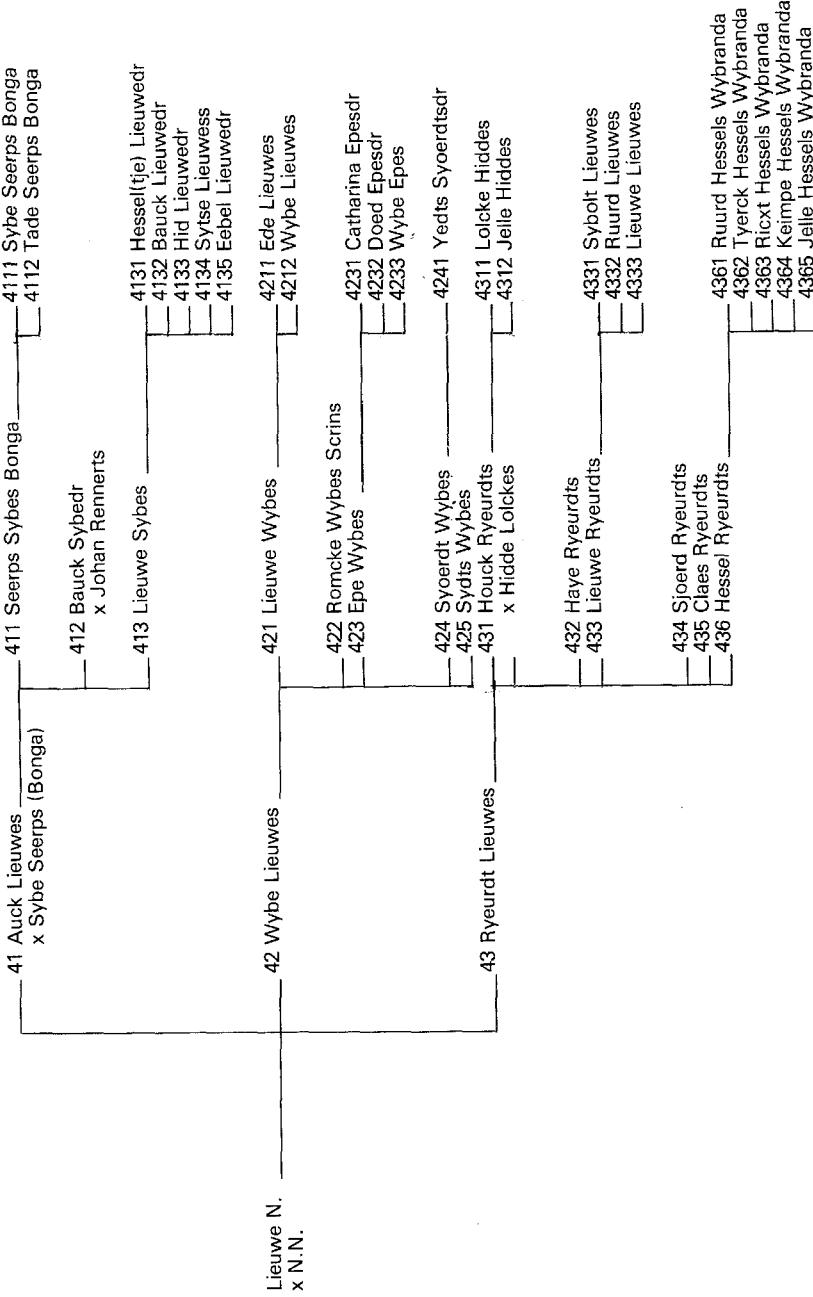
Yn 1548 wenne de soan Liewe op de pleats Tyessema op Skrins¹²¹.

Wy neame fierderop trije bern: Seerp (411), Bauck (412) en Liewe (413).

42 Wybe Liewes tr. om 1515 hinne Dorothea Romkeda

Wybe wie yn 1511 grif noch minderjierrich. Dorothea is in dochter fan Romcke Ambrosius, mooglik by Katryn Jans dy't yn 1527 as syn widdo foarkomt, op Sippenbuer ûnder Wjelsryp.

Wybe kocht yn 1528¹²² 4½ pûnsmiet lân, „de Bonfen“ neamd, te Hûns fan Aucke Liewess dêr. Yn datselde jier¹²³ hie er mei twa oare grûneigners fan Easterlittens in konflikt foar it Hof fan Fryslân mei de gemeente fan Easterlittens.

Neffens it Swanneboek fan 1529 ûnder Baarderadiel 18 seit Wybe Lieuwess, wenjend te Frijntsier, dat him fanwegen syn „goet“ te Easterlittens, mei namme Teyske-Goet, op Skrins, takomt it hâlden en jeien dêr fan trije pear âlde swannen. Sjoch fierder dêrfoar by syn suster Auck Lieuwedr.

Yn 1531¹²⁴ ferhierde hy, wenjend te Frijntsier, in heale pleats te Itens oan in Foecke Gossess. Yn 1537¹²⁵ kocht hy it seïsde fan in plaets te Eastersein fan Juw Lolless. Hy wie blykber in foarstaande man, want yn 1537¹²⁶ wie er baarsman mei mr Aesge (Hoxwier) en Anthonlys Ferneye by in skeel oer de pleats „opt Sandt“ te Itens.

Hy wie yn 1539 tsjôge by it opmeitsjen fan it testament fan hear Douwe Sjoerds, en underskrea dat. Hy urf fan dy Douwe Sjoerds in rinte út Hoytehuysterasate te Itens. Yn 1540 wurdt hy neamd as boargemaster fan Frijntsier. Yn it Benefisjaalboek fan 1543 is sprake fan Wybe Lieuwes syn sate te Skrins ûnder Easterlittens, mei in rinte fan 9 stoeren. Fieder moat in Lolicke Ryeurts 9 stoeren betelje út in lân, wêrfan't Wybe Lyuves „grondheer,, is. Yn 1551 blykt troch bemiddelen fan hear Jelle, pastoar te Easterlittens, en Wybe Lieuwes te Frijntsier in baar ta stân kommen te wêzen yn in kwestje oer de neilittenkip fan Sybe Geerps en Auck¹²⁷. Op 31 jannewaris 1552¹²⁸ wurdt Wybe Lieuwes neamd as man fan de suster fan Ambrosia Romckedr, vrou fan Epe Abbes.

Under de dérniel op 23 febrewaris 1552 oprmakke list fan “brieven en instrumenten” fine wy: dat Wybe Lieuwes en Epe Abbes, sweagers, mei Dorothea en Ambrosia, sisters, rjocht ha op 5 inkeldie gûnen jierlikse rinte út de sate te Wjelsryp „daar Hayck nu ter tijd op woont“; dat by in brief fan 26 novimber 1532 Wopcke en Pieter Hesselss oerdroegen ha oan Wybe Lieuwes en Dorothea sampt Ebe Abbess en Ambrosia „onze actie en gerechtigheyt, die hun zouden bekomen“; dat Wybe Lieuwes op 7 desimber 1546 akkoarte hat mei Orck (Poppes) Doyum(a), Hans Douwes Stickenbuer en Sicke Oedts (Campen te Tsjom), dat Katrijn Romcke Ambrosiuswiddo by brief fan 8 augustus 1527 al har „goederen als huis, hof, land, sand“ tadielt oan har sweagers en dochters Wybe Lieuwes en Dorothea en Epe Abbess en Ambrosia.

Wybe Lieuwes sil yn 1555 te Frijntsier ferstoarn wêze. En syn vrou op 3 maart 15(57). De scannen Lieuwe, Romcke en Epe hiene yn 1581¹²⁹ skeel mei Douwe Tyalckes Popma te Skellens. Hjirnei folgje fiif bern: Lieuwe (421) op it Ljouwerter Nijlân, Romcke (422) te Deinum, Epe (423) te Menaam, Syuerd (424) en Sydts (425).

49 Ryeurdt Lieuwes

Ek hy urf in rinte fan hear Douwe Syeurds¹³⁰. Yn 1542 is hy einierde boer op Tyssesema te Easterlittens.

Neffens it Benefisjaalboek docht hy op 31 maart 1543 as tsjerkfâd dêr oanjetste fan de lannen en rinten de tsjerke takommend. Ut Tyssesema moat hy 5 stoeren betelje, en in selde bedrach út in pleats op Wammert. Hy wurdt inkeldie kearen as neistlizzer neamd.

Hy stoar tusken 1558 en 1561 te Easterlittens. Sjoch foar syn neiteam Gens Nostra 1972, siden 108 oant 116. As bern fan him en syn ûnbekende vrou sille wy fierderop neame: Houck (431), Haije (432), Lieuwe (433), Syuert (434), Claes (435) en Hessel (436).

FYFTE GENERAASJE

211 Gosse Piers tr. 1551 Tryn Yghedr Galama

Hy waard al mei syn broers en suster neamd by syn heit Pier Hoytes (21). Hy en Tryn keapje

yn 1561/2¹³¹ 18 pûnsmiet lân yn Britsaerderasate te Wommels, dêr't hja wennen, fan Hoyte, Pier, Douwe, Hebbe en Aesge Tzessesoannen. Yn 1565¹³² wurdt Gosse Petreus neamd as broer fan Hector en Douwe. Hy keapet yn 1566/67¹³³ lân te Wommels fan Gerrit Joltes (Walpert). Op 3 july 1587¹³⁴ protestearret hy, mei as ûnderhâlder fan Eelis Doedek (sjoch 215), tsjin de ferkeap fan in part fan Domnasate te Weidum. Yn 1590 wurdat Gosse Pierss neamd as pake fan Sypke, de soan fan Sypke Tialless en Gerlts Gossede (2112). En Gosse syn soan Ige (2113) wurdt dêr neamd. Fâd oer Sipke Sipckes (Fopma) is dirok derlofss te Penjum' (earste man fan Gerland Gosses (2111))¹³⁵.

Op 22 oktober 1590¹³⁶ libje man en vrou noch, Gosse wie — houlike betingstan foar 13 febrewaris 1551 — trouw mei Tryn Yghedr Galama (ek Haersma), dochter fan Ygo Deckerus Galama en Gerlts (Geneal. Jierboekje 1981, side 84). Hy wie boer te Britsaard ûnder Wommels. Op 3 maart 1597¹³⁷ is de vrou as widdo te Wommels ferstoarn. De bern Gerland (2111), Gerlts (2112), Ige (2113), Hette (2114), Decken (2115) en Gosse (2116) wurde hji libje neamd.

Gerlts is dan al wei. Yn 1595 cat der boelguod west. As ûnreplik guod wurdt it hûs op Britsaard neamd, de sate en lannen dêrby, en 8 pûnsmiet lân te Wûns op de Skreidersterreina wâl, en 11 pûnsmiet lân te Penjum by de Hanialeane. Fan dit lân hat in diel Gerrit „doctie“ (houliksgift) meijûn west.

212 Hette Piers (mr Hector Petreus) tr. Atke Dijes van Rinia

Yn it Benefisaalboek fan 1543 komt ûnder Mantgum ûnder de pastorijs foart „Hector Hectors-saete“ mei 4 horntkesgûne. Of dit ús man is, is net dûdlik. Al yn 1564 siet hy as „Mr“ syn heit by yn de kwestjes oer de útfiering fan it testamint fan (âld)omka hest Douwe Syuerdts.

Op 5 novimber 1555¹³⁸ is hy folmacht fan Baarderadiel. Hy hat yn 1556¹³⁹ mei Rienck Deckens skeel mei Rienck Deckens. Op 7 maart 1557¹⁴⁰ is hy dyksfolmacht fan Hoyte Sipckes. Op 1560¹⁴¹ freget hy út namme fan syn heit Pier Hoytes, susterling fan de ferkeaper Hoyte Lieuwes (42), it near op de ferkeap fan 32½ stoer rinte út Hoytehuysterasara te henu. Yn 1565 — de mearneamde ynventaris fan Hoyte Sipckes seit soks — hat Hector Hectors-saete klearre, dat hy „visie ontvangen heeft van de laatste wille van Hoyte Sipckes: dat mi' hiel van meninge is den mondschappe van deselde Hoyte weeskinderen mede aan te nemen dan dat hij goede reden van purgie (suvering) heeft, dien hij gedenkt te gehuilkjen“.

Op 18 maart 1583¹⁴² freegeje de erfgenamton fan Hette Piers konsint op de kesp fan Domna te Domnasate te Weidum, yn gebrûk by Dye Hettes. Yn 1585¹⁴³ wurde de bern fan Hette Piers en Atke Dijesdr Rinia allegearre neamd. Op 4 oktober 1585¹⁴⁴ komt Dye Hettes mei o'skaainamme Domna foar. Op 3 july 1587¹⁴⁵ wurde, yn ferbân mei de ferkeap fan in fijrde part fan Domna troch Hoyte Hettes Domna, ek neamd de bruorren Dije en Hette (al foer stoarn) en de suster Beertke. Op 24 jannewaris 1597¹⁴⁶ fine wy noch in born fan Hette Piers, te witten Gerlandt as dat in fijrde part fan Domna oan Dije Hoytes ferkeapet.

Neffens it Stamboek fan de Fryske adel¹⁴⁷ op Wybrande — dat lang net doocht — wie dan ek noch in soan Pier, dy't yn de oarloch net-troud ferstoarn wûze soe. It Stamboek hâldt hjiir Hette Piers en syn soan Hoyte Hettes trochincar. Net Hette Piers syn mem, mar syv vrou — en dêrmei de mem fan Hoyte — wie Atke (en net Beertke) Dijes van Rinia, donckster fan Dije van Rinia en Baerthje de Vos, dy't op Rewerd ûnder Hûns wennen.

Wy neame hjiir nochris de bern: Pier (2121), Gerlant (2122), Hette (2123), Dije (2124), Beertke (2125) en Hoyte (2126).

ouwe Piers tr. Bauck Dircx

te finen as nr. 30970 yn de kertieren fan Minne Douwe van der Kooi ¹⁴⁸. Der wurdt fan ein, dat hy boer wie op „zate Hospitael“ te Deinum fan 1556 oant 1566. Hy kocht yn 67 ¹⁴⁹ 20 pûnsmiet lân te Deinum. Hy stoar foar 1588 en wie troud mei Bauck Dircx, iarn nei 1595. Yn de kertieren fan Lolkje de Vries-de Jong ¹⁵⁰ wurdt meidield, dat < Dircx út it slachte Fogelsangh skaat. Bauck is neffens it hânskrift Siderius ¹⁵¹ in ter út in twadde houlik fan Dirck Gerryts Fogelsangh mei Baucke N. ¹⁵².
an wurdt 14 maart 1558 ¹⁵³ neamd út namme fan syn vrou kontra in Meynert Wybrens.
wurdt as widdo neamd yn 1575 en 1595. Yn de ynventaris fan de skoansoan Tymen
Eysma wurde nochal wat keapbrieven neamd fan syn skoanâlden. Der is sprake fan
pûnsmiet yn Bockema-sate te Minnertsgea. Yn 1588 keapet de widdo lân yn de sate
itael, dêr't se mei Aucke Dircx op wennet ¹⁵⁴.

wiene trije bern: Gerland Douwes (2131), Bauck Douwes (2132) en Dirck Douwes
).

Hoyte Piers tr. Jets Pieters

jinne foar 1583 al boaske; dan keapje hja in rinte út Domna fan de erven fan Hette
¹⁵⁵. Yn 1586 betellet hy te Weidum gjin „Opkomsten geestelijke goederen“ yn ferbân
roch him oanbrochte reparaasjes. It proses fan 16 desimber 1605 mei de healbruorren
neamd by de heit Pier Hoytes (21).

2 april 1611 is er wei, en wurdt der yn it stjerhûs ynventaris opmakke ¹⁵⁶. Dit bart op fer-
an Dye Hettes Domna, Hette Gosses, Gosse Gosses en Heyn Heyns, yn harren kwalifi-
nei fanwegen de oare neiste freonen fan Eetske Doeckedr. Under de brieven is it testa-
fan hear Douwe Sjoerds, dat Dye Domna ta him nimt. Dan is der in baar fan 24 novim-
1586 „gevallen voor de commissaris Baarte Idzaarda, daerbij Gosse Piers ende Otto
wes hun borge hebben gesteld“; dat stik hat Hette Gosses meinommen. Op 17 april
ei is der ferkeap yn it stjerhûs, op rekest fan Thyman Frans Eysma, út namme fan syn
Bauck Douweder, Dye Domna, Wybe Tyardts fanwegen Gerlant Hettesdr, syn wiif,
Gosses, Gosse Gosses, Decken Gosses en Heyn Heyns, de man fan Gerlant Gossesdr,
eiste freonen „ende in cas van versterven erfgenamen van Eetske Doeckedr“. Ut it
meitsje wy op, dat Eetske Doeckedr noch libbe.

wiene der blykber net, en de vrou sil ek al wei west ha.

Auck Piers tr. Doecke N.

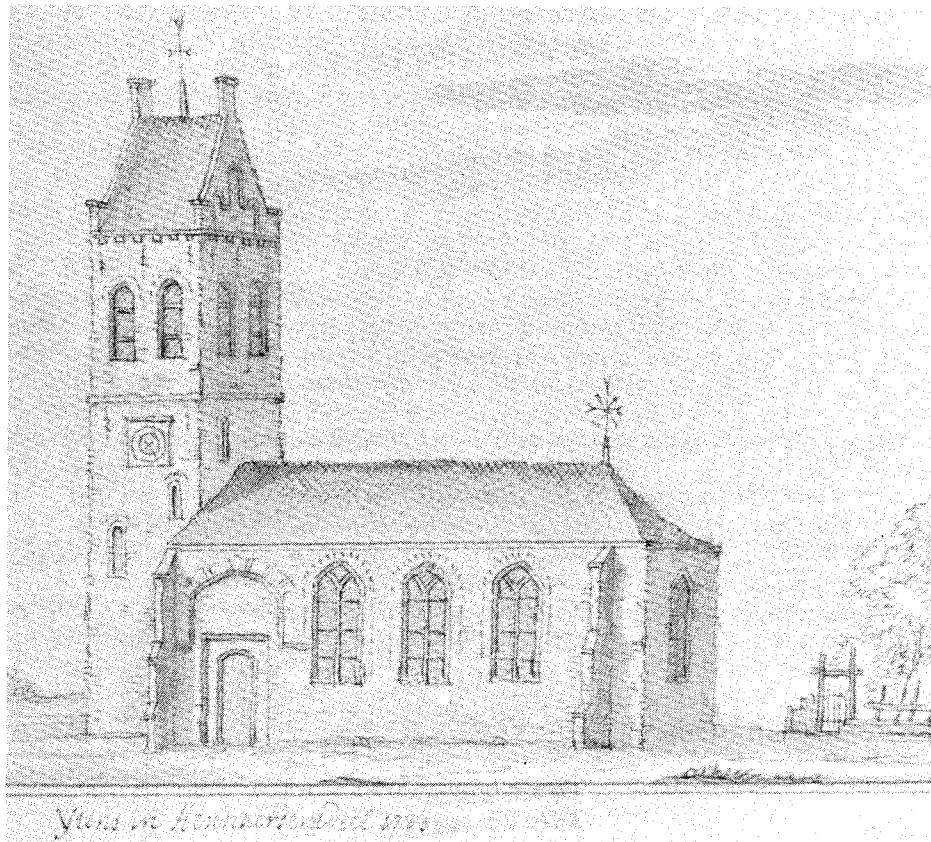
1583 ¹⁵⁷ is hja al oer de tritich jier âld. In man wurdt net neamd, mar yn 1584 ¹⁵⁸ blykt, dat
de mem is fan Eetske Doeckedr, dy't op 16 desimber 1605 ¹⁵⁹ susterling fan Hoyte Piers
md wurdt. Op 3 july 1587 ¹⁶⁰ wurdt Gosse Piers as „onderholder“ fan Eetske neamd, en
testearret hy ek as sadanich tsjin de ferkeap fan in part fan Domna. Wy meie oannimme
Auck Piers op 16 desimber 1605 noch libbet. Op 12/17 april 1611 ¹⁶¹ wurdt Eetske noch
ûnder de erfgenamten fan Hoyte Piers neamd.

Hoyte Sipckes tr. 1) Houck Ryuerdtsdr, tr. 2) Baeff Sipckes

1552 hat er as warber man te Itens (Münstercedel) de besikking oer in speetse en in de-
i. Hy wenne doe op „de Spijcker“ te Itens (letter stimkohier nr. 3). Syn heit hie de hu-
g yn 1541 ¹⁶² kocht fan Joucke en Douwe Tzalings ¹⁶³, soannen fan Tzaling Jouckess,
t yn 1511 bewenner fan de Spiker wie (Münstercedel). Yn novimber 1553 is hy foarmond

oer de jongste bern fan Pouwel Pouwels te Itens ¹⁶⁴. Hy keapet yn 1559/60 lân ¹⁶⁵. Om 1560 hinne is Hoyte Sipckess nei Hoytehûs ferfearn, omdat syn heit doe wei wie. It heale hûs op dy pleats hie er al yn 1559 ¹⁶⁶ kocht fan syn broer Jarich Hoytema (222) en syn sweager Tyalcke Tyepckess (sjoch 224). Yn 1562/63 ¹⁶⁷ keapet Hoyte Sipckes c.s. fan Sybolt Haersma „zekere percelen van goederen”, troch niaarkeap ferkige fan Sipcke Hoytes en troch dizze kocht fan Pier, Douwe en Aesge Tzessesoannen foar de iene helte, en fan harren omkesizzers foar de oare helte.

Yn de nei syn ferstjerren yn 1565 ¹⁶⁸ opmakke ynventaris binne in protte stikken opnommen. Ferskate dêrfan binne al earder neamd. Wy neame fierder de folgjende: in kwitânsje wêrby't Sybolt Haarsma foar him en út namme fan mr Doeke (Eninga) „bekent” dat Hoyte Sipckes en Krijn Keimpes foar harrensels en Krijn ek út namme fan Tyalke Tyepkesoan 316 gûne fol-dien ha: in reversaalbrief fan Sibolt Haarsma, dy't hy Jarich Hoytema „passeert” hat fan 24 pûnsmiet lân te Spyk; in akkoart fan 11 desimber 1552 tusken Hoyte Sipkesen en Quirijn

Keypes aan de iene kant en Pier Hoytes aan de oare kant; in rintebrief fan Jarich Hoytema aan Hoyte en Baeff ferkocht; in baar opmakke fan hear Haio en Hector Piers tusken Jarich Hoytema aan de iene kant en Hoyte en Quirijn aan de oare kant; in „bernsbrief” (útboedeling by houlik) fan Hoyte Sipckes en Houck Ryoerds fan 14 jannewaris 1547; in „bekening” fan Hoyte Sipckes yn in sate te Itens troch Hoyte sedearre aan Gats Sipckes, syn „wyfsmoer”³; in keapbrief fan Agge Haersma aan Hoyte Sipckes.

Dan wurde der neamd Tyalke Tyepckes en Lyoets; en Ulbe Sickess te Weidum as susterling fan de ferstoarne Hoyte Sipckes. Ek wurdert der noch al wat lân neamd: lân fan Houck Ryoerdttsdr en lân fan Baeff Sipckedr.

Lân fan Hoyte sels: yn Hoytehuysterasate (goed 24 pûnsmiet); (kocht) lân fan Feyke Lyuwes te Lutkewyns; (kocht) de helte fan 11 psm. yn...Anske syn sate; (kocht) lân yn Jan Jans syn sate te Itens.

Hoyte hat earst trouw west mei in Houck Ryuerdttsdr; dat houlik sil yn (of net lang foar) 1547 sletten wêze, sjoen it boppeneamde berndbrief. Wy meie oannimme, dat de baar mei Syoerdt (of Ryoerdt) Ryoerdtts fan 5 april 1555 – ek ûnder de stikken fan de ynventaris neamd – giet oer de neilittenskip fan Houck. De dochter Tiets (2211) wurdert hjerby neamd. Fâden oer har wiene Goslick en Ryurdt Ryurds. Tiets sil dêrom út dat earste houlik wêze. De heit fan de twadde vrou, Baeff Sipckedr, neamd mei de man yn 1552, kin in Sipcke Baeckes west ha, de mem wie in Gats Sipckes (widdo of dochter?).

De beide oare bern Sipcke (2212) en Auck (2213) binne út it twadde houlik. Soks docht bliken út de ynventaris by Auck har twadde houlik¹⁶⁹. Yn 1569 binne fâden oer dizze twa bern Krijn Keimpes (Diorrama) en Sipcke Ulbes (Rispens)¹⁷⁰.

222 Jarich Sipckes Hoytema

Hy waard al in pear kear neamd by de stikken fan syn broer Hoyte (221). Mr Jarich waard yn 1556 fâd oer Gats Sipckes¹⁷¹. Hy wenne doe te Itens¹⁷². Hy en Hector Petraeus wiene yn 1556 fâden oer Gats, de widdo fan Sipcke Baeckes. Gats wenne destiids yn 'e Broeck (by De Jouwer) en hie jild liend oan Douwe Wigless Rouckema, har „swaeger”. Fan Gats wurdert dan sein, dat se „eenen slechte simpele persoene” is, dy't „haer natuerlike verstandt, wysheit ende wetenschappe nyet en heeft, jae men (minder) dan een kindt van tualeff jaeren”¹⁷³.

Yn 1559 hie mr Jarich Hoytema 25 goudgûne jierlikse rinte yn Hoytehûs¹⁷⁴. Yn 1561 opponearre hy him mei Lyoets, syn suster, tsjin in transaksje oanbelangjende it Hoytehûs¹⁷⁵. De boppeneamde rinte fan 25 goudgûne ferkocht mr Jarich Hoytema te Easterein yn 1562¹⁷⁶. Yn 1564/65¹⁷⁷ ferkeapet hy 24 pûnsmiet lân te Hinnaard oan Sybolt Aedgers. Yn 1574 libber noch, want doe assistearre er immen yn rjochten.

223 Rins Sipckes tr. foar 1550 Krijn Keimpes

Krijn is boer op Diorramasate te Boksum. Yn 1543 wennet hy (Karyn Kempis, Quirinus Kempis) neffens it Benefisjaalboek al te Boksum. Yn 1548¹⁷⁸ keapet Keryn Kempez te Boksum lân yn Dyorremasate, dêr't er op wennet. Ek yn 1550¹⁷⁹. Ek yn 1551, 1553 en 1568 keapet hy yn Diorremasate, mar nei't is skynt net fan famyljeleden. Yn 1557¹⁸⁰ is hy fâd oer Andringa's. Yn 1560 wegerje Tyalke Tyepckess en hy it legaat, dat silger Sipcke Hoytess oan de patroan fan Itens legatearre hie, te beteljen¹⁸¹. Yn 1561¹⁸² ferspriet Quirijn Keimpess út namme fan syn vrou de ferkeap fan besit yn Hoytehûs. Op 4 desimber 1562¹⁸³ hawwe hja skeel mei Pier en Hoyte Tyesses foar harren sels en foar de weesbern fan Beerndt Tyesses.

De man is yn 1569¹⁸⁴ mei Sipcke Ulbes (Rispens) fâd oer de wezen fan Hoyte Sipckes. Yn dat selde jier¹⁸⁵ ferhiet Quirijn Keimpess te Boksum lân oan Bernardus Auckles te Rispens. Yn 1571 is hy fâd oer de bern fan silger Hoyte Sipckes¹⁸⁶. Yn 1575¹⁸⁷ ferhiere hy en de bern fan Hoyte Sipckess lân oan Johannes Ockess (op Rispens) te Easterein. Yn 1576¹⁸⁸ nimme Crijn Keimpes en Rins, man en wiif, it near op lân yn Hoytehûs, dat Hans Roorda te boade steld hie. Yn 1577¹⁸⁹ binne Cryn Keimpess, Nanne Gerroltss en Ypcke Ypckes eigners fan it lân te Rispens, dat hijroar ek al neamd is. Yn 1583¹⁹⁰ ferhiet Rins Sipckesdr, de widdo fan Cryn Keimpess te Boksum, lân te Rispens.

Krijn Keimpess wurdt in kear oantsjut as „naeblöet“ fan Anne Roorda, vrou fan Claes van Ysselmuiden, mar hoe't dat sit is net dûdlik.

Bern binne Sipcke Krijns (2231), Thyaerdt Krijns (2232) en Keimpe Krijns (2233).

224 Lyoets Sipckedr tr. foar 1558 Tyalcke Tyepckes Eppema

Tyalcke is in soan fan Tiepke Hessels en Auck, man en wiif, te Nijlân. Neffens de râneskriften op in stien yn de tsjerke te Nijlân stoar Tiepke Hessels op 9 (1?) juny 1536 en „Auck Tiepke wijf“ op 4 desimber 1539.

Yn 1569¹⁹¹ ferhiere Tyalcke Tyepckess en Lyoets te Boalsert lân oan Feycke Sirens te Itens yn de sate „op Ee“. Yn 1577¹⁹² ferhiet Lyoets Tyalkes lân oan Beern Janss te Itens. Yn 1580¹⁹³ ferhiere Tyalcke Tyepckes en Lyoets in sate te Itens oan Beern Janss.

Op 8 july 1612¹⁹⁴ wurdt der ynventarisearre yn it stjerhûs fan Tialcke Tyepckes, yn syn libben te Nijlân. Erven binne: de weesbern fan Tietske Tialckedr (2241) by Haye Jans, dêr't kurators oer binne: Sipcke Hoytessn en Lieuwe Fopma, Tiepcke Tialckes (2242) en Auck Tialckedr (2243). De man is sa't it skynt foar de twadde kear trouw, want in Tryncke Cornelisdr, earder trouw oan in Botte Buma, is de widdo.

As ûnreplik guod wie der: in hûs opt Nijlandt „in de buyren, bij staende egte gecogt“; in „saete landts“, grut tusken 50 en 60 pûnsmiet, mei as meier de soan Tiepcke; beswierd mei 14 gg 21 st.

Under de ynstruminten en brieven is in hierkontrakt tusken heit en soan fan 11 april 1593.

Op 12 desimber 1614¹⁹⁵ is der in skieding tusken de erven, wêrby't sprake is fan in obligasje fan Liudts Sipckedr, wilens Tyalcke Tyepckes Ippema hûsfrou. De trije bern waarden hijroppe al neamd.

231 Doecke Tyesses tr. Teth Douwedd

Teth is in dochter fan Douwa Hansen thoe Stickenuer under Tsjom¹⁹⁶.

Hy keapet yn 1536¹⁹⁷ it hûs op Britsaard te Wommels, dêr't hy op wenne, fan Pier Hoytes.

Op 27 maaie 1554¹⁹⁸ is hy, wenjend te Wurdum, foarmond oer Gerrit, soan fan Jelte Menness en Aets te Wommels. Yn 1561 is Teth N. syn widdo. Yn 1561 ferkeapje Doecke, Aesge, Pier, Douwe, Hebbe, Lyoets en Beernt 1/3 fan 1/3 part fan sate Hoytehuys te Itens¹⁹⁹.

Op 10 july 1579²⁰⁰ blykt by it famyljeproses, dat der fjouwer bern binne. Dêr wurdt dan pleite foar Laes Doeckes (2311) en de oare erfgenamten fan Duco Tzesses, útsein Anck Ducodr (2314), foar in fijerde part erfgenamt fan Duco. De beide net neamde bern kinne wêze Auck (2312) en Douwe (2313), beide neamd yn 1570.

232 Bernt Tyesses

Yn 1555²⁰¹ wurdt in Barendt Tyessess neamd, broer fan Doecke, Hoeythie en Lyoey. Dit sil ús man wêze. Yn 1559 is hy al wei. Pier en Hoyte Tyesses binne dan fâden oer syn bern.

Op 4 desimber 1562²⁰² is der kwestje tusken Crijn Kemposn út namme fan Rynts Sipckes (223) en Pier, Hoyte en silger Beerndt Tjeses. Yn 1566²⁰³ ferkeapet Pier Tiesesssn, as kurator fan Tiesse en Douwe Barentsoannen, 2 púnsmiet en 4 eisen lân út Tiesmasate by de Moelen te Wurdum aan Gerrolt Jorrytssn Walpert en syn vrou (= Frouck Berendsdr; wierskynlik gjin suster fan Tiesse en Douwe). Wa't syn vrou wie is ús net bekend. As bern wurde op 10 july 1579²⁰⁴ neamd: Tyesse (2321) te Eagum en Douwe (2322) te Wommels. Wy komme ek noch werom op Frouck (2323).

233 Hoeythie Tyessessn tr. Rieme Tibma

Hy wurdt yn 1544, 1550, 1555 en 1561 neamd te Roardhuzum. Mar hy komt yn 1552 (Monstercedel) net foar as ynwenner fan Wurdum en likemin ûnder de ynwenners fan Roardhuzum. Yn 1557²⁰⁵ ferkeapet hy 1/8 part fan 18 púnsmiet yn Hoytehûs te Itens. Yn 1559 wurdt hy te Wurdum neamd.

Hy wie trouw mei Rieme Tibma. Neffens de sark yn de Jacobinertsjerke te Ljouwert ferstoar hy op 22 maaie 1565. Op 10 july 1579²⁰⁶ yn it famyljeproses wurdt hy net neamd; hy sil sün-de beren ferstoarn wêze.

234 Lyoets Tyessedr tr. Sipcke Doeckessn

Hja wennen te Wurdum; Sipcke is in soan fan Doecke Sippens en Teth te Wommels.

Yn 1545²⁰⁷ is hy eigner fan lân op 't Techumer Nijlân ûnder Goutum. Yn 1548²⁰⁸ keapet Sippe Doeckessn te Wurdum in erfrinte fan 8 stoeren út en op Sippenseraguedt, dêr't Wybe Doeckessn op wennet. Wybe wie syn broer. Yn datsele jier komt hy noch trije kear as keaper foar. Yn 1552 wurdt hy neamd yn it „Monstercedul“ fan Wurdum. Hy hat in „rin(c)craech, in roir ende degen, zal harnas ad primam“.

Man en vrou wurde neamd yn 1555. Yn 1561 wurdt hja as widdo neamd. Douwe Tyesses en Wybe Gerroltsma binne fâd oer de wezen. Yn 1566²⁰⁹ wurde de trije beren neamd mei de beide fâden. Yn 1559²¹⁰ ferkeapet hy in tredde fan it hoarnleger fan de pleats Sippens (ûnder Wommels) aan syn broer Wybe.

Op 10 july 1579²¹¹ yn it famyljeproses wurde de trije beren jitris neamd. Hja wiene Tyesse (2341), Syouw of Syouck (2342) en Idts of Yets (2343).

235 Pier Tyesses

Op 18 oktober 1561²¹² wurdt hy, wenjend op de Olde Galeyen bûten Ljouwert, boarch foar Bryucht Attesoan en Alle Teijesoan as „testamenteurs-executeurs ende diergelycke“ fan silger Gottert Wiglesoan en Jets. Bryucht Attesoan Hoytsma wurdt yn de jierren 1549 oant 1552 yn Kollumerlân neamd. Alle Teijesoan wurdt yn de jierren 1554 oant 1561 te Ljouwert neamd as skepen, rintmaster, plysjemaster en fâd. Syn broer Jochum wie trouw mei Wyts Gottertsdr. Yn 1561 en 1566²¹³ wurdt Pier neamd as fâd oer de beren fan syn broer Beernt.

236 Douwe Tyesses

Hy keapet in hûs te Dearsum yn 1561/2²¹⁴. Yn 1579²¹⁵ wurdt hy yn it famyljeproses net neamd. Hy wurdt yn 1559²¹⁶ neamd as fâd fan de weesberen fan Sipcke Doeckess. Yn 1560²¹⁷ wurdt hy mei syn broer Hebbe neamd kontra Eets Doeckesdr. De erfgenamen fan silger Douwe Tyesses ferkeapje yn 1563 3 púnsmiet lân yn „Tyessema-goet“ te Wurdum aan Eeb, de widdo fan Aucke Oegessn (skoansuster fan Tyesse Oeges 23).

237 Aesge Tyesses

Op 10 july 1579²¹⁸ by it famyljeproses wennet hy yn Reiderlân.

238 Hebbe Tyesses

Yn 1567²¹⁹ keapet hy „nu“ te Berltsum 3½ pûnsmiet lân yn Tyssesema-sate te Wurdum. Yn datsele jier²²⁰, ek te Berltsum, keapet hy 4 pûnsmiet yn dy sate fan Gerrolt Jorrytsn mei vrou. Yn 1569²²¹, dan te Wurdum, keapet hy 3½ pûnsmiet lân yn Tyssesema-sate te Wurdum (bewenner Laes Saeckesn) fan Tyesse Sipckessn te Wurdum (2341), Eets Sipckesdr (2343), vrou fan Tjerck Tyercx te Damwâld (?), en fan Syw Sipckesdr (2342), vrou fan Saeke Jellessn.

Yn 1570²²² keapet hy, wenjend te Wurdum, 3½ pûnsmiet lân yn Tyssesema-sate te Wurdum fan Auck en Douwe Doeckes (2313 en 2314). Op 10 july 1579 by it famyljeproses²²³ wennet hy te Tsjom. Yn 1583²²⁴ en yn 1585²²⁵ hat hy, wenjend te Lekkum, kwestje mei Tiesse Beerns as fâd oer Jorrit Gerrolts wezen. Yn 1604²²⁶ wurde neamd as syn bern: Tyesse (2381), Habel (2382) en Rink (2383).

311 Mr Doecke Eninga tr. Catharina Sebastiaansdr

Yn 1553²²⁷ wurdt hy al neamd as abbekaat. Op 2 april 1554²²⁸ en 26 septimber 1555²²⁹ wurdt hy neamd as erfgenamt fan hear Douwe Sjoerds. Yn 1556²³⁰ kocht hy in rinte fan 32½ stoeren út Hoytehústerasate te Itens. Op 27 febrewaris 1557²³¹ is hy abbekaat foar it Hof fan Fryslân. Op 22 maart 1558²³² tsjûge. Op 4 april 1559²³³ wurdt in akte opsteld tichtte-by it hûs fan mr Doecke Eninga, abbekaat by it Hof fan Fryslân, te Ljouwert. Hy troude foar 1560 mei Catharina Sebastiaansdr, widdo Riuerdt Hesselss Feitsma, fan Deinum.

Yn 1560 wol hy in rinte út Hoytehústerasate te Itens keapje. Op 24 april 1560²³⁴ docht bliken dat mr Doecke en syn vrou jild jûn ha oan in Claes Auckessn te Huzum, om foar it gerjocht fan Ferwerteradiel it near te lizzen op de ferkeap fan 4 Ferwerter pûnsmieten lân, lizzende oan ien stik te Wânswert te Eeckaert. Claes stiet syn aksje fan „nyaeroop“ ôf oan mr Doecke en syn vrou, en mr Doecke akseptearret soks foar him en syn vrou. Hy keapet yn 1561 in rinte út Hoytehústerasate te Itens fan Haije Ruurds. Op 21 oktober 1563²³⁵ wurdt hy wer neamd as abbekaat. Hy is yn 1566²³⁶ fâd oer de bern fan Feycke Syrsma (= Feycke Riuerdtss Feytsma, trouw mei Gerryt Gerrytsdr), in soan út it eardere houlik fan Riuerdt fan Feytsma en Tyemck fan Eminga.

Doecke en Tryncke hiene in hûs op de Nijestêd te Ljouwert, want yn 1573²³⁷ is hy dêr mei in hûs neistilizer. De vrou sil foar 1580²³⁸ ferstoarn wêze, want dan is dr Johannes Tiara fâd oer de jongste bern fan mr Doecke en Tryncke (sa't hja hijr neamd wurdت). Mr Doecke makke op 13 febrewaris 1625²³⁹ syn testamint. Hy bepaalde, dat „die sate tot Oostereinde Enghuijs ofte Eningha huijs genaemt“ mei de swannejacht yn syn geslacht bliuwe moast. Ek docht út it testamint bliken, dat er „die Catholycken“ te Ljouwert mei jild betocht.

Bern binne: Eesck (3111), Lisck (3112) en N. (3113).

312 Johannes Tiara tr. 1) Ena Heyxan, tr. 2) Femme Joachimsdr

Hy wie abbekaat by it Hof fan Fryslân en Deputearre Steat te Ljouwert. Hy keape yn 1569/70²⁴⁰ in hûs binnen Ljouwert. Yn 1570/71²⁴¹ kocht er foar in oar lân ter Mulum. En yn 1574/75²⁴² kocht hy in heal hûs te Frjentsjer.

Syn testamint fan 16 maart 1591²⁴³ neamt syn beide froulju, syn „voorwyff“ Ena Pietersdr Heyxan, en syn „andere wyff“ Femme Joachimsdr. Ut it earste houlik wurde neamd Pieter

(3121), Andries (3122), Tyaerd (3123), Claes (3124) en Tryn (ek Catharina 3125), en út it twadde houlik Ene (3126). De lèste is kennelik neamrd nei de earste vrou. Der is sprake fan in suster fan de earste vrou, mei namme Joost Pietersdr, en fan in muoike fan har, mei namme Griet Claes Jansdr. Har âlden wiene Pieter Claezes Heyxan en Cunira Cunis. Har pake en beppe fan heitekant wiene Claes Jans (Heyxan) en Katrijn Allertsdr²⁴⁴, en fan memmekant Gerrit Cunis en Ena Arentsma (dochter fan Albert Gysberts en Hylcke).

Op it testament binne inkeld oanfollings yn ferbân mei it ferstjerren fan de soan Andries, en in ûntervjen fan de soan Claes.

Der wie lân te Sniksweach, Morra (Dongeradiel stiet der by), en yn Hylemagued te Easte-rein Hinn., ôfkomstich fan Ede Douwes. De earmen fan Easterein waarden ek betocht. Johannes Tiara ferstoar yn 1596.

313 Gats Tjaerdttsdr (Eninga) tr. Sybolt Aedgers Haersma

Hja wennen te Tsjerkwert. Hy wie in soan fan Aedger Agges Haersma, yn 1511 te Tsjerkwert, neamrd yn 1554-1558. Sybolt Haersma waard al neamrd by de erven fan Douwe Sjoerds.

Op 3 oktober 1553²⁴⁵ binne hja al men en vrou. Yn 1561 sille hja de bern fan Auck Hoytes (23) út it Hoytehûs keapje. Yn dat selde jier is der in skieding mei Sipcke Hoytes syn erven. Yn 1562/63²⁴⁶ is der sprake fan lân troch nearkeap kriegen fan Sipcke Hoytes. Yn 1564/65²⁴⁷ keapet hy 24 pûnsmiet lân te Hinnaard fan Jarich Sipkes Hoytema (222). Yn 1583²⁴⁸ binne har erven: Andries (3131) te Tsjerkwert en Tjaard (3132) te Boalsert, en trije jongere bruorren. Yn 1586²⁴⁹ binne dat neist Andries en Tjaard: Anne (3133) en Syoucke Sybolts (3134). De fyfte broer sil dan ferstoarn wêze.

314 Tet Tjaerdttsdr tr. Johannes Jeltes

Johannes is in soan fan Jelte Heres en Auck te Goaiïngea. Op 20 augustus 1561²⁵⁰ ferbynt Hessel Ruyrts syn eigendommen ûnder hypoteek tsjinoer dr Johannes Tiara en de weesbern van Joannes Jeltesn en Tet Tjaerdttsdr, syn suster, yn ferbân mei de oansteande sintjes tjin Pier Hoytes. Op 4 september 1561 leit (mr Hector) Petreus, út namme fan syn heit Pyer Hoytesn, yn dizze saak stikken oer.

315 Pieter (Petreus) Tiara, berne te Warkum yn 1514

Yn it „Inleidend woord“ fan G.H. van Borssum Waalkes yn: *Andreae Tiarae Annotations* (Ljouwert 1894) docht de bewurker it foarkommen dat boppeneamde professor en syn broer Dominicus (Douwe) bern wêze soene fan Tjaerd Hanckes en Lisck Doeckedr (31). Yn syn betinkingswurd fan Petreus Tiara (Boalsert 1964) hat dr Sybrand Galama O.F.M. sein: „De bekende pastoor van Oosterend, de geschiedschrifver van de katholieke staties, Andreas Tiara (een eeuw later) behoorde waarschijnlijk ook tot de familie“.

Wy ha Petreus en Dominicus net fûn yn de gegevens, dy't wy oant no ta ferwurke ha. As Tjaerd Hanckes en Lisck Doeckedr yn 1520 of dêromtrint troud binne, dan komt allinnich Tjaerd Hanckes as heit fan de yn 1514 berne Petreus yn de beneaming. Mar bannen mei Warkum witte wy net fan.

De oantekenings fan Andreas Tiara geane oant it jier 1696. Hy sil wol ta de famylje heare, mar dat is net krekt útsocht.

411 Seerp Sybessn Bonga tr. Marij N

Yn 1546²⁵¹ keapet Seerp Bonga 4 karoligûne rinte út Oedsmasaete te Easterlittens. Yn 1546/47 keapet Seerp Zybes Bonga lân yn dyselde pleats²⁵². Yn 1547²⁵³ wurdt hy neamd as bysitter fan Baarderadiel. Yn 1549/50²⁵⁴ keapet hy wer lân te Easterlittens.

Op 8 jannewaris 1551²⁵⁵ wurdt hy oansteld as fâd oer de wezen fan Johan Rinnerts silger by Bauck Sybedr (412). Yn 1553²⁵⁶ is hy fâd oer de bern fan Johan toe Tolsum.

Yn 1553²⁵⁷ keapet hy 7 pûnsmiet út in sate te Scryns ûnder Easterlittens – hierder Lyeuve Sybessn – fan de bern fan silger Aene Hesselssn en Tyam Taedestr. Yn 1554²⁵⁸ keapet hy 6 pûnsmiet en 8 eisen lân te Easterlittens fan it bern fan Sittie Haersma.

Om 1555 hinne²⁵⁹ fine wy Seerp Bonga út namme fan syn vrou neamd yn in kwestje oer Jetstera saet. Yn 1556²⁶⁰ is hy fâd oer it jorigste bern fan Sicko Jaerichssn en Ag. Efkes letter is hy daagde yn in proses mei Sytse Auckessn²⁶¹. Yn dat jier en it jier dernei²⁶² komt Seerp Sibesn in seistal kearen yn it resesboek foar. Ek yn 1557²⁶³ docht blikken dat hy in suster te Jelsum hat, mar hja wurdt net by namme neamd. Ek yn dat jier²⁶⁴ ferklearret Seerp Bonga, dat er „aen Goertsmastaeten niet meer gebruyckte dan 28 po“ (dizze sate leit te Hûns). Efkes letter²⁶⁵ hat er as daagde in skeel mei de widdo fan Agge en har soannen Here en Tzerne. Dan komme wy him tsjin sawol as Seerp Bonga dan as Seerp Bonga²⁶⁶. Fierders²⁶⁷ blykt, dat Seerp Sibessn te Jorwert wennet. Yn dyselde snorje²⁶⁸ fine wy him as easker tsjinoer Ypke Fopma, en seit er ta²⁶⁹ dat er Sytse Auckessn (sjoch earder) lanhier betelje sil. It sil jannewaris 1558 wurden wêze, as beskreauw wurdt, dat Seerp Bonga de lan-nen ferlit, dy't er fan Wopcko Tallum yn Gortsmasate hierde²⁷⁰.

Yn 1559²⁷¹ fine wy him as folmacht fan Baarderadiel. Dan hearre wy in hiel skoft net fan him. Mar op 8 maart 1581²⁷² ferkeapje Seerp Sybes en syn vrou besit. Op 12 jannewaris 1582²⁷³ is der sprake fan de „gerechtigheid“ yn 15 pûnsmiet lân te Easterlittens as Seerp Sybessn kompetearre. Fan dat jier 1582 datearret ek in eigenhannich skreaun briefke fan de notaris publicus „Seerp Bangha“²⁷⁴.

Yn 1585²⁷⁵ wurdt hy noch neamd. Op 17 maaie 1591²⁷⁶ wurde de erven Seerp Bonga neamd as neistlizzers fan 14 pûnsmiet lân te Easterlittens. Op 27 maart 1598²⁷⁷ is der boel-guod by Marij Seerp Bonga's widdo. Op 17 augustus 1601²⁷⁸ ferkeapje de erven fan silger Seerp Bonga 1/8 part fan hûs, lân en sate te Leons, dy't Aesge Aesges en Luits Seerpsdr brûke. Dyselde deis²⁷⁹ ferkeapje hja ek 8/9 part fan in hûs en 27 pûnsmiet lân te Leons; it keapbrief is fan 8 april 1598.

Men moat net yn 'e betizing komme mei Bongasate te Hilaard. It liket ús ta, dat ús Bonga's fan Bongastate te Easterein komme. Der is yn Frjentsjer in Mattheus Seerps Bongahuys. Dy Mattheus Seerps Bonga hat ek wat te krijen mei Bongastate te Easterein. As bern sil folgje: Sybe (4111).

412 Bauck Sybedr tr. Johan Rinnerts?

Wy nimme har hjiir op omdat Seerp Sybesn Bonga (411) yn 1551 en 1553 fâd is oer de wezen fan silger Johan Rinnerts by Bauck Sybedr, oars neamd de bern fan Johan toe Tolsum. De man wenne te Tolsum ûnder Tsjom, en waard yn 1546²⁸⁰ neamd as keaper fan lân. Yn 1552 wurdt in Foeck Aebedr as syn widdo neamd.

413 Lyeuve Sybes tr. Hid Hiddes

It plak dêr't hy wennet – Tyssesmasate te Scrins ûnder Easterlittens – jout daliks oan, dat

er in soan wêze sil fan Sybe Seerps Bonga, hoewol't wy him net mei dy skaainamme fûn hawwe.

Yn 1547²⁸¹ keapje Liuua Zijbaz en Hid - der wurdt gijn wenplak neamd - in tredde fan in sate op Rytzeterp ûnder Tsjerkwert en sa'n 8 ½ pûnsmiet lân te Penjum fan N.N. Yn 1566 ferkeapt er dit wer oan Hidde Lolckessn (in namme dy't jin Easterlittens yn 't sin bringt). Yn 1548²⁸², no te Scrins, akkoartet hy mei Sybout Syeurdtssn te Jorwert oer 7 pûnsmiet en 4 eisen lân yn Tyessemasate; ek akkoartet hy mei Sybout N., no te Lytsewierrum, dy't 6 ½ pûnsmiet lân yn Tyessema besit.

Yn 1555²⁸³ binne fâden oer de bern fan Dye Oegessn: Anne Sibes en Albert Hotsesn. Twa jier letter²⁸⁴ is Lieuwe Sybes mei Albert Hotsesn fâd oer dy bern. Yn datselde jier 1557 is Lieuwe Sybes mei syn vrou yn it pleit mei Bernardus Beyma en Jesck.²⁸⁵

Yn 1569²⁸⁶ hat hy in proses mei Dirck Hommessn oer lân, dat metten is „by den Scrinsera ende groote mate“. Al earder²⁸⁷ hiene hja beiden pleite foar it Hof. Yn 1563 waard hy neamd mei syn vrou Hid Hiddedr, dy't dan ûnder fâdy stiet fan Atte Ripperts en Sybolt Aeysma, om't hja net goed by it ferstân is.²⁸⁸

Op 23 april 1582²⁸⁹ wurdt Lieuwe Sybes neamd as neistlizzer fan lân op Scrins. Yn 1592²⁹⁰ keapje Johan Sydtssn en Yd Petersdr te Sybrandabuorren 20 ½ pûnsmiet lân yn Tiesmasate te fan Lieuwe Sybessn cum sociis. Op 11 febrewaris 1600²⁹¹ keapje deselden, no op Tyessemasate te Scrins, 8 pûnsmiet lân fan Douwe Poppessn te Itens. Op 14 april 1600²⁹² is sprake fan Jan Jansen te Blessum as kurator oer Bauck Lieuwedr, dy't lân yn Tzessemasate te Easterlittens, dêr't Johan Syds no op wennet, ferkeapje wol. Op 2 juny dêrnei wurdt hjirof weromkommen. Op 13 juny 1610²⁹³ is Johan Sydts te Easterlittens ferstoarn, en regelet syn widdo Ida Peters de ôfwikkeling fan syn kuratele oer Eebel Lyuwedr; dêrby is in Jan Jansen, sweager fan Eebel. Op 1 maart 1612²⁹⁴ is der sprake fan in „zalige“ Hid Lyuwedr, suster fan Eebel mei har soan Hidde Syrdts. Op 19 oktober 1612²⁹⁵ steane Jan Jans te Blessum, as man fan Hessel Lyuwedr, en Jochum Syrdts en Sytse Sytses as bernesber fan Lyeuwe Sybes en Hid, yndertiid te Easterlittens, tsjinoer Ida Petersdr, widdo fan de eardere kurator Johan Sydssn, te Easterlittens. As bern sille fierderop neamd wurde: Hessel(tsje) (4131), Bauck (4132), Hid (4133), Sytse (4134) en Eebel (4135).

421 Lieuwe Wybes tr. Rixt Aggedr Hoytema

Hja wennen op it Nijlân by Ljouwert. Yn 1554²⁹⁶ makke hy in akkoart mei Jacob Harmenssn oangeande in „set“, „int Galge diep“ by Jacobs hûs en „die driftie daer over“. Yn 1559²⁹⁷ keapet hy in tredde diel fan in pleats op it Nijlân fan Bernardus Agessn. Op 14 july 1574²⁹⁸ stiet hy tsjinoer mr Hendrik Hendriks Bernsma te Ljouwert, man fan Tiedt Doeke dr, en Jildu Roukema en har bern by Doeke Walpert.

Yn 1574²⁹⁹ hat in Lieuwe Wybes in proses mei dr Ulpius Ulpia te Easterlittens. Yn 1581³⁰⁰ hat hy in proses mei Ruyrdt Sickessn (Atsma) te Easterwierrum. Yn 1582³⁰¹ binne Lyeuwe Wybessn bûten Ljouwert en syn bruorren Epe en Romcke Wybesoannen, easkers tsjinoer Douwe Tyalckessn Popma te Skettens. Yn datselde jier³⁰² hat Lieuwe Wybes skeel mei Ryurt Sickessn.

Yn 1586 steane Ede en Wybe Lyeuwessnn, as erfgenamten fan harren silger mem Rixt Aggedr, tsjinoer in hiele protte minsken.³⁰³ Yn 1588³⁰⁴ hawwe Eede en Wybe Lyeuwessnn by Ljouwert, as mei-erfgenamten fan silger Lieuwe Wybessn, harren heit, en fan Rixt Hoytema, in proses mei Ryurdts Sickessn te Easterwierrum as easker. Wa't de oare erfgenamten binne witte wy net.

422 Romcke Wybessn

Hy is op 31 jannewaris 1552³⁰⁵ by it opmeitsjen fan de ynventaris nei it ferstjerren fan syn omke Epe Abbes te Wjelsryp. Yn 1558³⁰⁶ fine wy skreaun, dat op Everaerdeseate te Easterlittens 6 goudgûne rinte rêt. Dêrfan besiet Romcke Wybesn 3½ stoer rinte. Yn 1562³⁰⁷ keapet hy in sate te Deinum foar 1000 gûne fan Geel, Tyampcke en Rienck Humalda. Op 7 juny 1565³⁰⁸ wurdt der te Hinnaard ynventaris opmakke by Fecke Sipkess; syn twadde vrou wie Feyck Romckedr, suster fan Aedger Romckess fan Easterlittens; by de stikken is in kwitânsje fan Tet Doecke (Romckes) widdo, wêrby't hja Fecke Sipkes en Romke Wybesn ûntslein hat fan de „ontvanck“ fan Doecke Romckes weesbern.

Yn 1574³⁰⁹ binne Romcke Wybessn en Pyter Heertsn boargen foar Sydts Wybesdr, de widdo fan Sipcke Tyalckessn (Popma) te Stiens. Yn 1578 wurdt hy neamd yn it register fan de Personele Ymposysje fan Deinum mei in oanslach fan 4 gûne (is dy fan in rike boer).

Yn 1580³¹⁰ wurdt hy neamd yn Frjentsjerterdiel. Yn 1580³¹¹ is er as âldomke fâd oer Andringa's. Yn 1581³¹² hat Romcke Wybesn Schrens te Deinum as easker in proses mei Jacob Sicksma, as fâd fan de weesbern fan Tzaling Andringa. Yn 1582 hat Romcke Wybesn Screns te Deinum in proses mei deselde³¹³.

Yn 1593 is Romcke Wybenssn wei, want dan wurde syn erfgenamten neamd as neistlizzers fan lân op it Deinumer miensker³¹⁴. Frou en bern binne fan him net bekend.

423 Epe Wybesn tr. Tryn (Katryn) Siercxdr

Hja wennen op sate Ter Laen ûnder Wjelsryp, te Menaam en te Frjentsjer.

Yn 1549³¹⁵ ferkeapje Epe Wybessn en Catryns Syrcxdr rinte út de sate „ter Laen“, dêr't se op wenje. Efkes letter³¹⁶ ferkeapje Epe Wybessn en Tryn Siercxdr in rinte út Laenstra sate te Wjelsryp. Op it „monstercedul“ fan dat plak fan 1552 komt hy foar mei „har(nasch), sp(eets), de(gen), stale(n) crop“. Hjirby blykt dat yn 1511 dizze pleats bebuorke waard fan Mamma Hesselssn.

Op 31 jannewaris 1552³¹⁷ wurde Epe Wybes en Frans Tieties (Baerd) neamd as „bloedmagen“ yn de ynventaris fan Epe Abbessn en Ambrosia Romckedr. Dêrby blykt, dat hja op 4 jannewaris 1552 beneamd waarden ta fâd oer harren 5 ûnjerrige bern. Op 5 maaie 1552 wie ne Epe Wybessn te Wjelsryp en Frans Tetessn te Salwert der wer as foarmonden mei ûnder oaren Wybe Lyuwessn as man fan in muoike fan de weesbern, en Romcke Wybessn.

In Epe Wybes keapt yn 1572/73³¹⁸ lân fan in Feycke Wyaerda. Yn 1569 wurdt Epe Wybes te Menaam neamd as pake en fâd oer it weesbern fan Jan Abbes en Catharina Epes.

Yn 1575³¹⁹ keapje Epe Wybessn en Katryns Syrcxdr 12 pûnsmiet en 4 eisen lân yn de pleats „te Laen“, dêr't se op wenje, fan dr Wilbe (Wlbessn) en Eets Syuerdtsdr (wenjend op Sprong te Easterlittens). Yn 1582³²⁰ hawwe Lyeuwe Wybessn op it Nijlân by Ljouwert, Epe Wybessn te Menaam en „hun broeder“ Rompcke Wybenssn as easkers in proses mei Douwe Tialckessn Popma te Skettens as erfgenamt fan Sipcke Tialckessn te Stiens. Yn 1569 en 1582 wurdt Epe Wybes dus neamd as wenjend te Menaam, mar yn it register fan de Personele Ymposysje fan 1578 komt hy net te Menaam foar.

Yn datselde jier 1582³²¹ wurdt Epe Wybessn twa kear (de twadde kear mei de skaainamme Dega) neamd as pake fan Aeffke, Ymck, Jel, Tieth en Tryn, dochters fan Roleff Syoelesn en Doed Eepedr te Minnertsgea en letter te Ljouwert. Doed Eepedr wie earder trouwd oan Claes Popkes (by wa ien bern) en it liket der op, dat se nei Roleffs dea wer troud is mei Jacob Nannessn te Harns. Want yn 1592³²² keapje Jacob Nannessn, en Doed Eepedr te Harns, de helte fan Laenstrazaete te Wjelsryp fan Wybe Eposn en Rynts Rompkedr, de bewen-

ners. Yn 1583³²³ ferkeapet Epe Wybessn 14 goudgûne jierlikse rinte út de sate „ter Laen“ dêr't er op wennet, oan Romcke Epessn te Sippenboer ûnder Wjelsryp.
Epe ferstoar te Frjentsjer 4 maaie 1591, en Tryn dêr op 21 maart 1598.

424 Syuerd Wybessn

Yn 1560³²⁴ is hy al wei, want yn dat jier ferkeapje Lieuwe, Epe en Romcke Wibesoannen, as fâden fan Yedts Syuert Wibesdr, 32½ stoer jierlikse erfrinten út Hoytehuysterasate te Itens oan mr Doecke Eningha en Katharina Sebastiaansdr, te Ljouwert. Dy rinte wie earder eigendom fan Wybe Lieuwessn neffens it testamint fan hear Douwe Syuerdtssn. Efkes letter³²⁵ giet it wer oer deselde minsken en deselde rinte. Yn 1561³²⁶ ferhiet Epe Wybessn as foarmond oer Syuerdt Wybes' weesbern in heale pleats oan Bartle Pieterssn. As bern sil folge: Yets Syuerdtsdr (4241).

425 Syts Wybedr

Yn 1560³²⁷ by ferkeap fan in oanpart yn it Hoytehûs komt foar Syts Wybedr, „moy“ fan it weesbern Yedts Syuertsdr (sjoch by 424).

431 Houck Ryuerdts tr. Hidde Lolckes

Der hat wol twivel west oft hja hîr wol by heart. Mar ien kear wurdt Hessel Ryuerdts har broer neamd, en hja keapet te Easterlittens, wenjend te Boalsert, ek fan Syuerdt en Claes Ryuerdts.

Hja wie trouw mei Hidde Lolckes. Hy is yn 1552 ynwenner fan it Dylakster kertier fan Boalsert mei in folseine wapenútrassing (monstercedul). Yn datselde jier³²⁸ is hy omke en fâd fan Jan Gabbedr, dochter fan Lyopk Lolckedr, widdo fan Fonger Reins op de Dyk te Boalsert. De heit fan Jan sil in Gabbe Reyns west ha. Op 12 april 1553³²⁹ wurdt Hidde Lolckes neamd as hanler yn hout en lekken te Boalsert. Op 7 juny 1553³³⁰ keapje Hidde en Houck in jierlikse rinte fan 12 stoeren yn de omkriten fan Burchwert fan Romcke Wybes (422?). Yn 1559³³¹ wurdt hy riedsman te Boalsert neamd.

Yn 1552³³² binne Tyärdt Hanckes te Easterein en Hidde Lolckes te Boalsert jildeaskers fan Vincent Tyärdts en Tryn Simons te Easterein. Op 23 april 1554³³³ makket Hidde Lolckes te Boalsert lân, kocht fan Abbe Epes, frij fan hier. Yn 1554/55³³⁴ hat hy konsint op „zeeckere zestepart“ fan in sate lân te Britswert, „nylant“ neamd, kocht fan Abbe Epessn. Yn datselde jier³³⁵ hat hy konsint op 16 pûnsmiet lân yn it doarp Heech, „deur wandel vercregen“ fan Sittue Johanss. Yn 1557³³⁶ hat Hidde cessie en transport krigen fan Douwe Symons en keapet hy 3 goudgûne jierlikse rinte út de lannen fan Doede Gerrolts yn Walpert. Yn 1558 kocht Hidde 4½ pûnsmiet en 1½ einsen ûnder Hinnaard. Yn datselde jier³³⁷ protestearret hy mei syn skoanheit Ryuerdt Lyuwes en syn vrou har omke Wybe Lieuwes tsjin de ferkeap fan 30 pûnsmiet yn Grut Walpert en 2 pûnsmiet yn Lyts Walpert troch Doede Gerrolts en Taeds oan Doesco Walpert en Jeldw Roucke(mal) te Jorwert. Dérmei giene 1109 goudgûne en 14 stoeren mank. De ferkeap barde neffens keepers en ferkeapers „vaders testament“. Ek yn 1558³³⁸ his hy in bod fan 21 fl. dien op in heal pûnsmiet en 1½ eins út de sate te Spyk fan Hans Edes. Mr Pier, pastoar te Hinnaard, ferspierde de keap fan wegen de rjochten fan de patroan. Mr Sicke yn kwaliteit die soks doe't Hidde foar 100 goudgûne 4 pûnsmiet yn dizze pleats keapje woe. Yn 1159³³⁹ kriget hy troch wannelkeap mei Johan fan Heerma, olderman te Boalsert, in rinte fan 24 stoeren út dy pleats fan Hans Edes te Spyk ûnder Hinnaard. Op 6 maart 1559³⁴⁰ wurde Hoyte Johans en Hidde Lolckes neamd as mombers fan it weesbern fan Hette Fuis (Hotze Fons?). Op 18 september 1559³⁴¹ is de broer fan de vrou,

Hessel Ryurdts, boarch foar him yn in saak tsjin Foppe Siulema. Yn 1559/60³⁴² krije Hidde Lolckes en Houck Ryoerdsdr konsint op de keap fan in sate lân te Warten fan Gosse Hayes. Yn it stjerhûs fan Hid Nanne syn widdo te Boalsert lei yn 1561³⁴³ in obligaasje fan Hidde en Lolck, grut 53 goudgâne. Yn 1561/62³⁴⁴ haww Hidde Lolckess en Hauck, syn hûsfrou, konsint op de keap fan 16 pûnsmiet lân te Easterlittens, kocht fan Syuerdt Ryuerds (434), en ek op 11 pûnsmiet dêr, kocht fan Claes Ryuerds (435). Yn 1566³⁴⁵ keape Hidde Lolckes 2/3 fan in pleats op Rytseterp ûnder Tsjerkwert fan Lyeuve Sybessn. Yn 1568/69³⁴⁶ keapje de echtelju fan Johannes Lyeuwes en fan Lyeuve Sybes. Yn 1569/70³⁴⁷ hawwe Hidde Lolckes en syn hûsfrou konsint op de keap fan 9 pûnsmiet lân te Easterlittens, kocht fan Hero Hille Jeltsn en fan Hessel Ryoerts en Lolck fan Unia.

Yn 1572 skinkt Hidde syn soan Lolcke as houliksgift 120 pûnsmiet lân. Yn 1581 is Hidde al wei, want op 13 febrewaris 1581³⁴⁸ ferkeape Houck as widdo 2 pûnsmiet lân yn Angema-goed te Scrins ûnder Easterlittens aan de brûker Oene Doeckles foar 34 goudgûne. Yn 1584³⁴⁹ ferkeape hja in heal pûnsmiet siedlân aan Rien Ithiesn. Op 15 april 1588³⁵⁰ pleiteit Houck Hidde Lolckeswiddo tsjin Douwe Gerbrandts te Jorwert oer it beteljen fan 8 goudgûne fan 2 jier lanhier. Op 17 maart 1589³⁵¹ ferkeape Houck Ruyrds, widdo Hidde Lolckes, te Harns, lân yn Naniasate te Easterlittens aan Rein Ithiesn en Lolck Lolckedr te Boalsert. Op 17 maaie 1591³⁵² freget hja konsint op de ferkeap fan 14 pûnsmiet lân te Easterlittens (sjoch fierder by Hessel Ryuerds 436). Yn augustus 1597³⁵³ wurdt troch har de ferkeap proklamearre fan de sate lân te Easterlittens, brûkt troch Isbrant Semmes (man fan Jeltke Jelledr, har beppesister), mei rie en konsint fan Lolcke Hiddes, har soan, en Frouck Unya „zijn Lolckes wijff“. De brûkers Isbrant Sems en Jelcke Jelledr protestearje; bernsbern Hobbe Jelles, Hessel Jelles en Jelcke Jelledr, ferspiere. Op 13 maart 1598³⁵⁴ wurdt der 10 pûnsmiet lân te Britswert, ferhierd troch Houck Ruyrds, widdo fan Hidde Lolckes (nei alle gedachten no ferstoarn), ferkocht troch de trije bernsbern Hobbe Jelles, Hessel Jelles en Isbrant Sems fanwege Jelcke Jelles (bern fan Houck's soan Jelle (Hiddes).

As bern sille folgje Lolcke (4311) en Jelle Hiddes (4312).

432 Haye Ryeurts

Dit is net de Haeye Riuertds dy't in broer fan Alle Ruierts Gerlsma te Gaast is.

Yn 1561³⁵⁵ ferkeape ús Haye Ryeurts in rinte fan 32 ½ stoer út it Hoytehûs, him oankaam fan syn heit Ryoerd Lyuwes, oan mr Doecke Eninga en Katherina; syn heit hie de rinte kriegen neffens it testament fan hear Douwe Syuerdt.

Yn 1564³⁵⁶ ferkeape hy 11 pûnsmiet lân yn Wybrandasaete te Easterlittens aan Lyeuve Ryoertssn. Frou en bern binne ús fan him net bekend.

433 Lyeuve Ryoerts

Yn 1558³⁵⁷ wurdt Lyeuve Ruyertssn neamd as neistlizzer fan lân yn Anstasate te Easterlittens. Yn 1564/65³⁵⁸ hie hy konsint op de keap fan 11 pûnsmiet lân te Easterlittens yn Wybrandasaete fan Haye Ryoertssn. Yn 1569/70³⁵⁹ hiene hy en syn hûsfrou — net by namme neamd — konsint op sechsteheal pûnsmiet en in eyNSE lân te Easterlittens fan Syert Al-lertssn. Yn 1574/75³⁶⁰ ferkeape er 10 pûnsmiet lân oan (syn omkesizzer) Jelle Hiddes. En yn datselde jier³⁶¹ ek nochris 17 pûnsmiet lân te Easterlittens oan Jelle Hiddes en Auck Hobbedr. Yn 1575 wurdt hy twaris neamd³⁶². Op 19 febrewaris 1588 wurdt hij, wenjend te Itens, kurator oer de trije wezen fan syn silger soan Sybolt Lyeuwes³⁶³.

Der sille trije bern folgje: Sybolt (4331), Ruurd (4332) en Lyeuve (4333).

434 Syuerdt Ryuerdtssn

Yn 1561/62³⁶⁴ ferkeapet hy 16 pûnsmiet lân te Easterlittens aan Hidde Lolckes en Hauck, syn hûsfrou. Yn 1576 wurdt Syuerdt Ryuerdtssn te Easterlittens neamd³⁶⁵. Yn 1583³⁶⁶ ferhiere in Syuerdt Ryuerdtssn en Itsen (Lollesdr), de widdo fan Douwe (Feddricksn), lân aan Anscke Hayessn te Swyns under Wommels. Oft dit ús Syuerdt is, witte wy net. Frou en bern binne ús net bekend.

435 Claes Ryuerdtssn tr. Wyts Ulbedr

Yn 1556³⁶⁷ is Claes Ruirts yn it pleit mei Doekle Jetzes. In jier letter³⁶⁸ stiet Doekle Jetzes tsjinoer Wyts Ulbedr, de vrou fan Claes Ruirds. Op 22 novimber 1557 steane Claes Ruirds en Ruirdt Ennessn tsjinoer Oene Doeckles³⁶⁹. Op 8 desimber 1557³⁷⁰ stiet Claes tsjinoer Olfert Frytssn. Claes Ryuerds ferkeapet yn 1561/62³⁷¹ 11 pûnsmiet lân te Easterlittens aan Hidde Lolckes en Hauck syn hûsfrou.

Op 28 april 1595 presintearret Claes Ruirds³⁷² as foarmomber fan de fiif neilitten weesbern fan silger Ulbe Doeckles te Easterlittens te ferkeapjen lân dêre yn Ruyrdt Jetzes sate te Schrins, Adama neamd, en lân op Wammerter buyrte. Dyselde wezen fine wy yn 1615³⁷³, mei as fâd Jan Jancies te Marssum, as erven fan Claes Ruerdts. Hoe't hja erven wêze koe-ne, is net dúlik.

Op 20 april 1601³⁷⁴ keapje Claes Ryurdtsn en Wyts Ulbedr te Boalsert 2 pûnsmiet lân te Easterlittens – neistlizzers Douwe Poppes en Aedger Romckes – fan Reyn Itzens en Lolck Lolckedr, ek te Boalsert.

436 Hessel Ryuerdtssn tr. Lolck Tyercks Unia

Op 1 febrewaris 1557³⁷⁵ leit Hessel Ruirds út namme fan Sibout Edgers te Tsjerkwert in ferklearring ûf tsjinoer Pier Hoytes. Op 26 april 1557³⁷⁶ stiet hy op 'en nij tsjinoer Pier Hoytes. Ek op 8 septimber 1557³⁷⁷. En op 18 oktober 1557³⁷⁸ wer, no mei Sybout (Edgers) Haersma. Yn jannewaris 1558³⁷⁹ wurdt hy wer neamd. Op 31 jannewaris 1558³⁸⁰ hat hy wer folmacht fan Sibout Haersma. Op 31 oktober 1558³⁸¹ wer. En in skoftke letter hat hy stikken krije fan Doeke Martna kontra Sibout Haersma³⁸². Op 8 septimber 1559³⁸³ is Hessel Ruirts foar Hidde Lolckes, syn sweager (431), boarch yn in saak tsjin Poppe Siulema. Op 20 augustus 1561³⁸⁴ ferbynt Hessel Ruirds syn eigendommen ûnder hypoteek tsjinoer doktor Johannes Tiara en de weesbern fan Joannes Jeltess en Tet Tjaerdtsdr – suster fan Johannes Tiara – yn ferbân mei de oansteande sintinsje tsjin Pier Hoytes.

It hat der in bulte fan, dat Hessel en Lolck nei de dea fan Tyerck Unia, Lolck har heit (foar 1567), op Nijehuys te Bears kommen binne te wenjen. Mar ek harren sweager, mr Joucke van Grevinga, wenne dêr yn 1584³⁸⁵. Hessel Ryoerts en de vrou ferkochten yn 1569/70³⁸⁶ 9 pûnsmiet lân te Easterlittens (mei-eigner Hero Hille Jeltssn) aan Hidde Lolckes en syn hûsfrou (Houck Ryuerdts). Hessel Ryoudts en Lolck Unya keapje op 7 juny 1584³⁸⁷ de husinge Nijenhuyse te Bears, dêr't hja op wenje, fan de oare erven fan Tjerck Unya, ntl. Jochum, Aucke en Juw Unya, en Frouck Unya, vrou fan Lolcke Hiddes. Koart dêrnei ferkochten se de hiele „Groote Nijue huystera zaete“ aan de beide sisters Bauck en Ida van Buygers. Hja wurde neamd yn in opskrift op de tsjerkeklok fan Bears fan 1569.

Foar de „taxatie tot levering tot der Majesteits soldaten leggende in den lande“ fan 1574, waard ûnder de „huislieden“ fan Bears Hessel Riuerdtz oanslein mei 1 goudgûne. Op 18 febrewaris 1588³⁸⁸ wurdt, mei op tersyk fan Hessel Ryurdts, in kyndor beneamd oer de bern fan Sybolt Lieuwes (4331, sjoch dêre). Op 17 maaie 1591³⁸⁹ wolle Hessel Ryurdts en Lolck

Unya, man en frou te Bears, 14 pûnsmiet lân te Easterlittens keapje fan Lolcke Hiddes (4311) en Frouck Unya „en dat by wille“ en konsint fan Houck Ryuerdtsdr (431), widdo fan Hidde Lolckes. Hobbe Jelles te Frijntsjer, neibloed fan de ferkeapers (soan fan Jelle Hiddes, 4312), ferspieret.

Op 28 april 1595³⁹⁰ keapet hy lân te Easterlittens yn Ruyrdt Jettzies syn sate te Schrins, Adaema neamd, en ek op Wammerter buyrte. Op 14 maart 1603³⁹¹ is der boelguod yn it stjerhûs fan Hessel Ryurdts; hy libbet dan noch, mar de frou wie ferstoarn op 3 maart 1600. Hessel sels ferstoar op 6 juny 1621. Hja lizze yn de tsjerke fan Bears begroeven.

As bern fan harren sille folgje: Ruierd Hesselsn Wibranda (4361), Tyerck Hesselsn Wibranda (4362), Ricxt (4363), Keimpe Hesselsn (Unya) (4364) en Jelle Hesselsn Wibranda (4365).

SECHSTE GENERAASJE

2111 Gerland Gosses

Hja boaske foarst Dirck Gerloffs, op Siptastate te Penjum, en twads mei Heyn Heyns te Wytmarsum. Ut it earste boask wiene as bern: Jets, Gerlof, berne 1581, Pyer, berne 1583, Hoyte, berne 1588, Gosse, berne 1590, en út it twadde: Trijn, berne 1596, en Syts, berne 1601.

Sjoch R.S. Roarda: Ut itselde skaai as Greate Pier, side 15 ûnder IVf.

2112 Gerlts Gosses tr. Sipcke Tyalle

Hja trouwe om 1580 hinne; Sipcke is in soan fan Tyalle Sipkessn, yn 1588 boer op Kempe-ma sate te Hegebeintum³⁹². Sipcke stoar tusken 1586 en 1588, Gerlts foar 1595. Op 3 maaie 1597³⁹³ is Hoyte Piers (224) fâd oer Sipcke Sipkessn (Fopma), bern fan Gerlts Gossedr, as de mem ek ferstoarn is. Yn 1598³⁹⁴ is Yge Gosses te Wommels fâd oer dit iennichste bern. Dizze Sipcke Sipkessn Fopma, berne yn 1580, boer op Fopma te Hegebeintum, boaske mei Lolck Fransdr Unia, dochter fan Frans Fockes Unia en Saepck Gysberts Ysra. Sjoch fierders Genealogysk Jierboekje 1972, side 87 e.f.

2113 Ighe (Yge) Gosses

Hy wurdt neamd op 3 maaie 1597³⁹⁵ yn it stjerhûs fan syn mem Tryn Igedr, widdo Gosses Piers (211) te Wommels. Hy wenne yn 1608 op Sasma (ek: Sassinga) sate te Letens ûnder Wommels (1640: stimkohier nr. 22). Op dizze pleats wennen yn 1596 Hessel Tyaerdts en Lysbeth Heynsdr³⁹⁶. Op 17 april 1611³⁹⁷ is der by de neilittenskip fan Hoyte Piers te Weidum sprake fan in rekest, tekene mei fan Ighe Gosses en Decken Gosses en Heyn Heyns, as man fan Gerlant Gossedr, as neiste „frunden“. Op 23 novimber 1613 is hy jit boer te Wommels.

2114 Hette Gosses tr. Jets Minnedr

Hy neamde him yn 1618 Hette Gosses Britzaerdt. Syn âlden Gosses Pierssn en Tryn Ighedr hiene op Wybemasate te Britzaerdt ûnder Wommels wenne. Hja is yn 1621³⁹⁸ widdo, as hja pleitet mei de erven fan har man, fan wa't neamd wurde Gosses Gosses te Wommels (2116), syn broer, en Sipke Sipkessn Fopma te Hegebeintum (sjoch 2112), susterssoan. Trochhelle binne de bern fan Gerland Gosses (2111). Yge en Decken Gosses wurde net neamd.

2115 Decken Gosses Harinxma tr. Auck Auckles Hellinga

Auck is in healsuster fan Rempck Hetsedr, vrou fan Thyaerdt Krijns (2232).

Man en vrou wurde neamd yn 1605³⁹⁹ te Marssum, en wennen doe op de pleats, dêr't letter de soan Aucke wenne. De man wurdت op 17 april 1611⁴⁰⁰ neamd as neiste „frund“ fan de ferstoarne Hoyte Piers (214) en fan „in cas van versterven“ fan Eetske Doeckedr (sjoch by Auck Piers, 215). Hy hat yn 1612⁴⁰¹ kwestje mei Nanne Pybes Abbema as fâd fan Eets Doeckedr. Yn 1620 en 1621 wie Decken tsjerkfâd te Marssum en hierde er lân fan de prebende te Marssum. Yn 1622⁴⁰² wegere hy om fâd te wurden oer de weesbern fan Tyomme Hillinga en Ricxt Unia te Hantum. Wol wurdت er yn 1621⁴⁰³ mei Aebe Peyma as fâd oer de jongste bern neamd. De man stoar op 15 oktober 1623, âld 50 jier, de vrou wie inkele moannen earder ferstoarn, op 6 juny 1623, âld 40 jier. Beide lizze begroeven te Marssum⁴⁰⁴. De namme fan de man as folmacht kaam foar op in klok, dy't yn 1848 skuord wie en troch de tsjerkfâden ferkocht is⁴⁰⁵. Op 5 febrewaris 1637⁴⁰⁶ wie Hoyte Dircx te Wytmarsum fâd oer de weesbern fan silger Decken Gosses. (Hoyte wie in soan fan Dirck Gerloffs en Gerland Gosses (2111)).

De soan Aucke Deckens Harinxma (1608-1653) boaske om 1634 hinne mei Ymck Andles Popta, berne 1609⁴⁰⁷, dochter fan Andle Wopckessn Popta en Sytscke Dircksdr Fogelsangh. Har suster Sytske Andles Popta wie de earste vrou fan ds Henricus Domna, soan fan Atke Dyes Domna, bernsbern fan Dye Hettes Domna (1224). Aucke wenne foar 1634 te Arum en letter te Marssum, op de pleats fan syn âlden.

Yn 1655⁴⁰⁸ is Tryncke Deckens, vrou fan Rinse Lolckes te Wûns, ferstoarn. Neamd wurde har broer Gosse Deckens te Marssum en in „uitschuld“ aan Yge Deckens. Ek wurdت yn dizze akte it testamint neamd fan Jeltie Jelledr, widdo fan Lolcke Wybes, tinklik de âlden fan Rinse Lolckes. Dizze lêste wurdت yn 1672, dan wenjend te Wûns, neamd as mei-eigner fan de boppeneamde pleats op Franjebuorren ûnder Marssum.

Oare bern wiene: Minne, ferstoarn 20 desimber 1623, âld 8 jier, Gatske, ferstoarn jannewaris 1620, âld in heal jier, en Trijne, doopt te Marssum op 11 febrewaris 1620.

2116 Gosse Gosses

Hy boaske Baeffke Nannes, dochter fan Nanne Gerrolts en Auck Hoytedr (2212). Hja wiene boer op Wybemasate te Britzaerd ûnder Wommels. Yn dizze pleats kocht er yn 1609⁴⁰⁹ 32 pûnsmiet lân fan syn broer Ige en fan Sipcke Sipkessn te Hegebeintum. En yn 1616⁴¹⁰ nochris 3 pûnsmiet fan syn broer Hette Gossessn. Op 15 oktober 1631⁴¹¹ is hja widdo. Yn desimber 1639⁴¹² sit hja noch op Britzaerd. Hja keapet op 1 maaie 1638⁴¹³ besit fan Baeff Jouckedr, widdo Lolcke Folckerts te Spannum.

Op 2 novimber 1639 wurde as bern neamd: Hoyte, berne om 1603 hinne, letter te Wommels; Nanne, berne om 1605 hinne, letter ek te Wommels; Gerls, berne om 1612 hinne, troude mei Aernt Tymenssn te Harns; Gosse, foar 1639 ferstoarn; Auck, berne om 1618 hinne; Trijntie, berne foar 1603, troude mei Syrk Foppes Tania.

It besit fan Gosse en Baeff wie de pleats te Britzaerd, grut 83 pûnsmiet; Miedster sate te Kuabaard, grut 73½ pûnsmiet; en 1/8 fan Beccamasate (grut 20 pûnsmiet) te Minnertsgea.

2121 Pier Hettes Domna

It Stamboek fan de Fryske Adel seit yn diel II, side 18 by Wybranda, dat hy yn de oarloch it libben littten hat. Hy wurdت net neamd by it ferkeapjen fan ¼ part fan Domna yn 1585, wol syn broers en sisters. Hy sil de âldens fan 30 jier net helle hawwe.

2122 Gerlant Hettes Domna tr. Wybe Tyaeerds

Hja wennen yn 1585⁴¹⁴ te Boalsert. Op 25 febrewaris 1589⁴¹⁵ wolle de echtelju eat ferkeapje. Op 24 jannewaris 1597⁴¹⁶ ferkeapje hja 8½ pûnsmiet, dat is in fijrde part, fan Domna oan har broer Dye en syn vrou Tiets Sipckedr. Op 17 april 1611⁴¹⁷ wurde hja neamrd ûnder de erven fan har omke Hoyte Piers. Ut de ynventaris fan har broer Dye op 5 febrewaris 1626⁴¹⁸ blykt, dat hja in fijrde part fan Domna oan Dye ferkocht hat.

Harren namme komt net foar op in grêfstien yn de Martini-tsjerke; wol dy fan Sipcke Dyess Domna, op in stien fan Wybe Hoitinga, stoarn yn (15)61. Fan bern witte wy net.

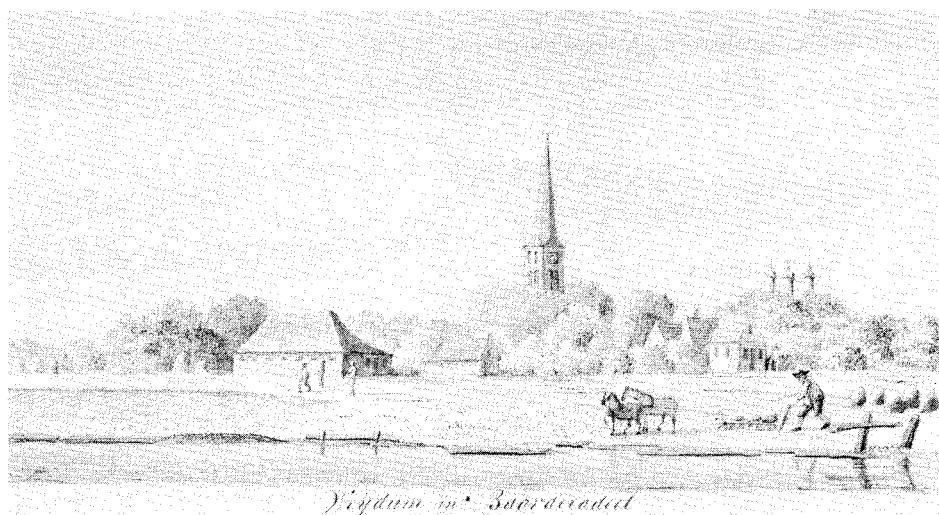
2123 Hette Hettes Domna

Hy wenne te Weidum. Hy wurdt yn 1585⁴¹⁹ net neamrd by de oare Domna's as eigners fan lân te Tritsum ûnder Tsjom. Op 3 july 1587⁴²⁰ wurdt hy as ferstoarn neamrd, en binne syn broers en susters erfgenamen. Hy sil doe al langer wei west ha, omdat yn 1586 al sprake is fan in fijrde part fan Domna.

2124 Dye Hettes Domna tr. Tyets Sipckedr

Tyets is in dochter fan Sipcke Taeckes, yn 1603⁴²¹ einierde op „Jorritsma sate, staten en landen“ te Hidaard. Dye wenne te Weidum op Domnasate, en wie doarpsrjochter en úntfanger. Yn 1583 is hy fâd oer de „geestelike goederen“ fan Weidum. Yn 1584 is hy bywêzich by it oerlizzen fan in rekken. Yn 1585 en 1586 is hy administrateur fan wat dan neamrd wurde de „benificiale goederen“.

Op 18 maart 1583⁴²² is hy al brûker fan Domnasate. Op 4 oktober 1583 wurde Dye en Tyets neamrd by de ferkeap fan in rinte út Domna. Op 24 jannewaris 1597⁴²³ keapje hja in fijrde (8½ pûnsmiet) fan Domnasate en staten fan syn suster Gerland.

Nijndum in 's-Boerderiedeet

Op 18 maart 1605⁴²⁴ wurdt hy oansprutsen oer skuld fanwege Domnasate te Weidum troch de administrateur fan de „geestelike goederen“ te Easterein (Hinn.). Hy waard oansprutsen as erfgenamt fan Hector Piers, dy't wer erfgenamt wie fan hear Douwe Sjoerds; as mei-eigner fan Domna wurdt Poppe Scheltes (sjoch 2131) neamd. Dizze kwestje sil gean oer de ivige rinten, dy't de fikarje en de prebende te Easterein út Domna barre koene (sjoch Benefisiaalboeken side 398 e.f.).

Op 14 jannewaris 1606 ferklarret⁴²⁵ hy it proses kriegen te hawwen fan Thymen Franssn (Eysma) kontra Hoyte Piers „cum suore“ (Hoyte's suster Auck). Op 5 febrewaris 1626⁴²⁶ is der yn syn stjerhûs op fersyk fan de dochter Atke, en de soannen Hette, Pier en Sipcke, en de skoansoan Tyerk Hessels (Wybranda), man fan dochter Auck, en Pyer Douwes as kurator oer de soan Dye, ynventarisasje. Hoyte Domna wurdt neamd as syn broer, Pier Hoytes as syn pake. Syn suster Gerlant hat jit in fijrde part eigendom yn Domnasate. In testamint fan broer Hette Hettes wurdt neamd, omdat dêryn sprake is fan in legaat aan de soan Hette Dyes. Der is in obligaasje aan Hette Orcks en Sjouck Jans en aan Tiedt (Ulbedr), widdo fan Orck Feytes (mem fan Hette), beide te Weidum.

Tjets Sipckedr hat, sa't op 30 april 1591⁴²⁷ bliken docht, in broer Wigle, in suster Swob, trouw aan Hessel Aernts te Wommels, en in suster Rinck, widdo fan Lolle Taeckes te Boalsert. Wigle en Tyets, by konsint fan har man Dye Hettessn, ferkeapje dan⁴²⁸ har 2/5 part fan 18½ pûnsmiet "genaemt die Borlfenne" ûnder Boalsert. Swob en Rinck Sipckes binne mei-eigners. De keapers Haytie Jellessn Bonnema, meirjochter fan Wûnzeradiel te Penjum, en Tyam ferkeapje dizze oandielen twa jier letter wer aan Tymen Franssn (Eysma) en Bauck (2132).

Oer de bern it folgjende. De dochter Atke waard op 19 july 1611 de twadde vrou fan Tjalling Jaspers, bakker en „gesworen gemeensman“ te Ljouwert. Ut dit boask stamt in mij Domna-skaai (sjoch ek Gens Nostra, maaie 1959, side 65 e.f.). De soan Hette troude mei His Rommertsdr Fogelsangh fan Easterwierrum. De soan Pier troude mei in Antie Gerbens, dochter fan Gerben Jacobs. De soan Sipcke troude mei in Metke Johannis, dochter fan ds Johannes Vespasius. De dochter Auck troude om 1620 hinne mei Tjerk Hessels (Wybranda). Sjoch dêrfoar Genealogysk Jierboekje 1970, side 41.

Oft de soan Dye trouw west hat, die net bliken.

2125 Beertke Hettes Domna tr. Tzietze Offckes

Yn 1585⁴²⁹ wurde hja neamd as eigners fan lân yn „Tritzumma zaete“ ûnder Tsjom. Tiete Offkez (sic) wurdt dan ek mei Wybe Tzerdssn te Boalsert as sweagers neamd fan Atke Dyes Ringie. Tzietze Offckes soe dan te Bitgum wenje; hy wenne yn de Sûdhoekje ûnder Froubuorren, en guon pleatsen dêr lizze flak by Bitgum. Man en vrou protestearje op 3 july 1587⁴³⁰ foar harren en as erven fan Hette Hettes tsjin de ferkeap fan in fijrde fan Domnasate. Hja wennen op 22 juny 1595⁴³¹ te Froubuorren, as hja 3 pûnsmiet yn Domnasate ferkeapje.

2126 Hoyte Hettes Domna tr. Wopck Hettes Epema

Op 28 augustus 1581 hat Hoyta Hettesoan Domna fan Weidum, yn hanner fan de folmachten te Jorwert byinoar, „geresigneert“ it Hopmanskip fan de tredde man yn Baarderadiel „kunnende 't niet meer bedienen vermits syn menigvuldige affairen en negotie“. Wat dy affêren en negoaasje wol ynhâlden, is ús net dúdlik wurden.

Op 3 july 1587⁴³² wolle Seerp Osinga en Gijsbert Laquart, grytman en siktaris yn Wûnsra-

diel, as folmachten fan Hoyte Hettes Domna in fijerde part fan Domnasate ferkeapje. Gosse Piers, Hoyte Piers, Auck Piers, Dye en Beertke Hettes protestearje. De heit fan grytman Osinga, Jantje Osinga, wie troud mei Fedt van Haersma, Hoyte syn skoanmem.

It pear wenne yn 1600 te Weidum op in pleats fan Dye Hania. Yn de ynventaris fan Dye Domna fan 5 febrewaris 1626⁴³³ sit ûnder de brieven in „Quitantie“ fan Hoyte Hettes en Wopck Epema, fan in kochte huzinge, sate en lannen.

Op 19 novimber 1627⁴³⁴ is der boelguod yn it stjerhûs fan Wopck Hoytewiddo Ipma; ûnder oaren op fersyk fan Sipcke Domna as lêsthawwer fan Pier Hettes as erfgenamt. Wopck Epema wie in dochter fan Hette Tjepkes van Ipema en Fedt van Harinxma (neffens it Stamboek fan de Fryske Adel). De mem soe neffens dit Stamboek in (folle) suster wêze fan de vrouw fan Gosse Piers (211), mar dat is nei ús betinken sa net.

2131 Gerlant Douwes Bockema tr. 1) Schelte Poppes, tr. 2) Sipcke Krijns

Hja troude om 1580 hinne mei Schelte Poppes; sjoch Genealogysk Jierboekje 1977, side 34. Om 1587 hinne troude hja op 'en nij mei Sipcke Krijns (2231). Sjoch fierder by him.

2132 Bauck Douwedr Bockema tr. Thymen Franssn Eysma

Thymen, berne 1566/67, wie boargemaster fan Boalsert en Deputearre Steat. Hy wie in soan fan Frans Jacobssn en Pytrick Tymens. Sjoch R.S. Roarda: Het voorgeslacht van Angenietje Davids Eisma.

Thymen Fransen wurdت al op 22 juny 1595⁴³⁵ neamd as omke fan Poppe Scheltes, mei syn skoanmem, Bauck, Douwe Piers widdo, de beppe fan dit bern. Op 22 desimber 1595⁴³⁶ wurdت hy neamd as omke fan de bern fan Uilcke Baerdt en Tyets Fransedr. Man en vrouw wurde neamd yn 1624⁴³⁷. Hja testearje yn 1624 en 1629⁴³⁸. Yn 1626 blykt, dat Thymen nei eigen sizzen 59 jier âld is⁴³⁹.

Op 6 oktober 1635⁴⁴⁰ steane Thimon Franssn Eysma, man fan Bauck Douwedr, en Poppe Scheltes, soan fan Gerlant Douwedr, en Sipcke (Dircks) Bockema, soan fan Dirck Douwes, as erfgenamten foar twa tredde en ien njoggende part fan Douwe Bockema en Bauck Fogelsang, tsjinoer Schelte Sipckes Diorrema, al ferstoarn, en Gerland Diurrema, dochter fan Sipcke Sipckes Diorrema, erfgenamen fan Sipcke Krijns en Gerlant Douwes Bockema.

Yn 1640 binne Thymen en Bauck eigners fan Deinum, stim nr. 27. Yn datselde jier wurde hja neamd yn in skieding fan de erven fan Sipcke Bockema. Hy ferstoar yn 1646⁴⁴¹. Yn it stjerhûs binne in soad brieven beskreun. Der wurde dan fjouwer bern neamd:

Douwe Tymens Eysma te Boalsert; Gerlancke Tymens Eysma, boaske oan mr Adriaan van Velsen, soan fan dr Wilhelm van Velsen en Ena Tiara (3126); Dirck Tymens Eysma, ek te Boalsert, boaske oan Antcke Feckes; man en vrouw wurde neamd yn 1624; hja is widdo yn 1643; Frans Tymens Eysma te Snits, boaske yn 1613 oan Fetke Benedicti, dochter fan Benedictus Wpckes en Lampk Lyuwedr⁴⁴². It pear wurdت neamd yn 1630 en 1638.

2133 Dirck Douwes (Bockema) tr. Tyets Sipckedr Rispens

Hja wennen te Marssum, tinklik op deselde pleats, dêr't de soan Sipcke letter op wenne: op Bockemasate aan de Miedwei op it Marssumer Aldlân.

De earste kear, dat Dirck yn Menameradiel neamd wurdت, is yn 1587⁴⁴³. Bockemasate – dêr't dizze minsken har nei neamden – lei ûnder Minnertsgea. Noch yn 1644⁴⁴⁴ kochten Matheus Pyters Metsma en Gerlantie Scheltesdr Diorrema 4 pûnsmiet út dizze sate lân fan Gysbert Heymans en Gerlantie Sipckesdr Diorrema. Yn de prosesstikken fan Barradiel fer-

klearret yn 1583⁴⁴⁵ de doe 75 jier âlde Sipcke Douwessn, dat hy 20 jier op Bockemasate te Minnertsgea wenne hie. Yn 1617⁴⁴⁶ ferkochten Douwe en Sipcke Dircx Bockema, mei tastimming fan harren mem Tiets Rispens, mei de weesbern fan Nanne Pybessn Abbema 17 pûnsmiet lân yn Hangama (lês Lammenga) sate ûnder Minnertsgea. Yn 1618⁴⁴⁷ ferhierden Bauck Douwedr (frou fan Thymen Franssn Eysma, boargemaster te Boalsert), Poppe Scheltessn te lemswâlde, Schelte en Sipcke Sipckessoannen, beide te Boalsert, Douwe en Sipcke Dircxsoannen, beide te Marssum, as erfgenamten fan Bauck Dircx en Douwe Piers in lytse sate lân ûnder Minnertsgea, grut 13½ pûnsmiet en neamd Bockama.

De soan Sipcke Dirckssn Bockama wie yn 1623, 1624 en 1618 tsjerkfâd te Marssum. Syn namme en wapen stiene op de klok fan Marssum, dy't yn 1848 troch tsjerkfâden, omdat er skuord wie, ferkocht is.

2211 Tyets Hoytedr tr. Sybren Douwes (?)

Under de stikken, neamd yn de ynventaris nei it ferstjerren fan Hoyte Sipckes (221), al faker neamd, is twa kear sprake fan in dochter Tyets. Ut it earste neamen soe men opmeitsje kinne, dat hja in dochter wêze sil fan de earste vrou Houck Ruurds. Twad is der sprake fan in „compromis of baer”, makke op 5 april 1555 tusken Syoerdt (of Ryoerdt) Ryoerdt, mooglik in broer fan de earste vrou, en Hoyte Sipckes, fanwege syn dochter Tyets.

As man fan Tyets wurdت yn Gens Nostra fan desimber 1982, side 487, neamd Sybren (ek Sybrandt) Douwes, doarpsrjochter te Britswert. Dat der famyljebannen binne fia de nea neamde vrou fan Sybren Douwes, wol ús wol oan, sjoen de fâdjibeneamingen hirnei neamd, – mar ek kin tocht wurde oan in generaasje letter. De foarnammen Sipcke en Beefke yn de neiteam wize dêr ek op. De soan Sipke Sybrens hat in dochter Tietske en in dochter Beefke; de dochter Antie Sybrens, trouw oan Hidde Sybrens te Bears, hat ek in dochter Beefke.

Oer Sybren Douwes dan noch it folgjende.

Op 5 juny 1606⁴⁴⁸ wurdت hy moanne om eat te beteljen. Op 7 maaie 1614⁴⁴⁹ is hy boarch foar syn soan Hoyte, trouw oan Styn Haring Bauckesdr te Wiuwert. Op 18 maart 1616⁴⁵⁰ is Hoyte Sybrens te Britswert widner fan Stijntje Harings, dochter fan (Haring Bauckessn en) Sijke Gerrits te Berltsum. (Sjoch Skiednis Menameradiel, side 130). Op 28 novimber 1617⁴⁵¹ folget Sibrandt Douwes Sipcke Hoytes op as kurator oer Lyuedts en Thyets, bern fan Haije Jans en Thyedts Tjalkedr Epema (2241), beide ferstoarn. Sipcke Hoytes wie in folle neef fan de mem fan de beide bern. Op 9 jannewaris 1637⁴⁵² is Sipcke Sybrens, doarpsrjochter en ûntfanger te Britswert, soan fan Sybren Douwes, mei Taco Godsfrints Hoytema (fan Lytsewierrum, út de adellike Hoytema's) kurator oer Tziets Tjercksdr, oansteande vrou fan Jacob Lamberts. Tziets Tjercksdr wie in dochter fan Tjerck Claessen en Bauck Sipckedr, de lêste in dochter fan Sipcke Hoytes (2212).

Op 15 desimber 1654⁴⁵³ is Sipke Sybrens kurator oer Take Sipckes Hoytema, dy't rjocht hat op hier út Hoytehuystersate.

Oer de bern fan Sybren Douwes it folgjende. Sipke, Antie en Hoyte binne al neamd. Sipke wie trouw oan Grietie Doedestr, dochter fan Doede Ates en Tryn Syboltsdr te Britswert (Jildersmasate). Mooglike bern sille jit wêze: Trijntje Sybrens, trouw mei Take Sipkes Hoytema (sjoch 2212); Sytske, dy't op 7 novimber 1624 foar it gerjocht fan Hinnaarderadiel troude mei Herman Lieuwes fan Kubaard; Beefke, dy't 15 maaie 1653 as widdo fan Jan Lous te Easterwierrum⁴⁵⁴ neamd wurdت, en Claes Sybrandts Hoytema, berne 1602/03, „gew(esen)

schrijver" te Mantgum, troud oan Doetie van Bockema, dy't 21 novimber 1659 neamd wurdt⁴⁵⁵.

2212 Sipcke Hoytes tr. Tiedts Lyeuwedr

Hy en syn vrou wennen yn 1581 te Baard⁴⁵⁶.

De pastorijeigendommen fan Itens waarden yn de jierren 1580-1582 – dus daliks nei de Herfoarming – beheard fan Sipcke Hoytes en Douwe Poppes „volgende den bevelen van Poppe van Burmania, grietman van Hennaarderadeel". Yn de jierren 1583 en 1584 hie Sipcke Hoytes de ynkomensten en de útjeften fan de pastorij, mar ek mei in part fan de patroans-opkomsten oer it jier 1584.

Yn 1588⁴⁵⁷ wenje hja te Itens en hy is dan folmacht fan de oare erfgenamten fan Lyeuve Syrcxsn en Bauck Hesselsdr, syn skoanâlden. Op 19 novimber 1598⁴⁵⁸ wurdt Sipcke Hoytes, as man fan Tyets Lieuwedr, neamd mei har suster Ancke, troud oan de meirjochter fan Wünzeradiel Obe Bauckles (letter Yntema), en har broers Syerck, Syuerdt, Hessel en Taeke.

Ancke woe har part yn Doumazaete te Koarnwert ferkeapje.

Op 16 maaie 1607⁴⁵⁹ is Sipcke Hoytes te Itens kurator oer Ipcke Ipckes de jongere, neilitten soan fan Ipcke Ipckessn Algera. Famyljebannen binne ús net bekend. Yn 1607 keapet hy 10 pûnsmit lân yn Hoytehûs⁴⁶⁰. Hy sil der wol op wenne ha. Op 7 juny 1610⁴⁶¹ wurdt hy neamd as heit fan Lieuwe Sipckes, troud oan Johanna Aenedr, wenjend te Knossens by Boalsert. Op 27 april 1613⁴⁶² wurdt dit pear, no wenjend te Dronryp, neamd mei in skuld oan syn heit as kurator oer Aeffke Syuertsdr, dochter fan Syuerdt Douwes en Thaats Aaneindr. Op 15 oktober 1616⁴⁶³ wurde de erven fan Sipcke Hoytes sitearre om rekkenskip te dwaan fan syn „voormondschap" oer Aeffke en Syuertke Syuerdsdrs. Op 21 novimber 1616⁴⁶⁴ wurde de erven fertsjintwurdige troch de soannen Hoyte, Taeke en Lievewe, wylst de widdo Tyets Lyuwedr fertsjintwurdige wurdt troch Lyeuve Fopma, boarger binnen Boalsert (har muokesizzer?). Op 2 maaie 1620⁴⁶⁵ wurde de widdo mei de soannen Hoyte en Take en de dochter Bauck mei de man neamd mei in skuld fan 400 goudgûne aan Simon Siboltssn en Jiscck Gossedr, man en vrou te Easterein (Hinn.); dernei folget in akte fan ferkeap fan grûn te Lytsewierrum.

Op 19 desimber 1623⁴⁶⁶ is der skieding tusken de fjouwer erven fan de neilittenskip fan harren mem; de soan Lyuwe leit yn garnizoen binnen Grins, en wurdt fertsjintwurdige fan Lolcke Folckerts fan Spannum (man fan Baafke Jouckedr). Der is 37 pûnsmit lân te Itens yn Hoytehuysterasate, brûkt fan de soan Taecke; der is 8 of 10 pûnsmit ûnder Easterein. Der is sprake fan in proses mei de erven fan Syrk Lieuwes – memme broer – oer 200 goudgûne plus rinte. De ynboel en it hûsrie binne oan Sipcke Lieuwes (wa kin dat wêze?). Taecke hierde yn de mande mei in Tyaerd Hoytema; dy Tyaerd Hoytema sil wol deselde wêze as Tyaerdts Hoytema te Bütenpost, dy't yn 1627⁴⁶⁷ 25 pûnsmit lân yn de pleats dêr't Taecke Sipckessn te Itens op wenne (dat is dus Hoytehûs) ferkocht oan Schelte en Sipcke Sipckessoannen Diorrema.

Op 28 febrewaris 1625⁴⁶⁸ is der sprake fan in weesbern fan Tyerck Claessen (en Bauck Sipckedr), bernsbern fan Sipcke Hoytes en Tyets Lyuwedr; tutores binne Hoyte, Lievewe en Taecke Sipckes, fan memmekant, en Saecke Sickema te Leons, omke fan de heit. Op 29 april 1631⁴⁶⁹ ferkeapje de soan Taecke Sipckes en Tryn Sybrems in part fan Hoytehuysterasate. Op 15 desimber 1654⁴⁷⁰ wurdt dat pear neamd yn ferbân mei lânhier yn dy pleats. Noch efkes de bern op in rychje set:

Bauck, troud oan Tyerck Claessen, soan fan Claes Upckes en Thyets Tyercks; hja wennen te Lytsewierrum;

Hoyte Sipckes Hoytema, gjin vrou bekend;

Lieuwe Sipckes Hoytema, troud 17 maaie 1609 foar it gerjocht fan Hinnaarderadiel ⁴⁷¹ mei Johanna Aenedr, fan Hidaard, earst wenjend ûnder Boalsert en letter op Dronryp;

Taecke Sipckes Hoytema, troud mei Tryn Sybremsdr, te Itens en Rien; hja wie mooglik in dochter fan Sybren Douwes fan Britswert, en faaks syn folle nicht.

2213 Auck Hoytes tr. 1) Nanne Gerrolts, tr. 2) Lieve Ulbes

Nanne is in soan fan Gerrolt Nannessn en Dyuw Jansdr op de sate Sonderland ûnder Lytsewierrum ^{472 473}. Hy wie hierboer op 'e Hûndert ûnder Kleaster Anjum, yn 1588 neamd „in den magere weyde“ ⁴⁷⁴. Auck boaske twads foar 9 septimber 1605, as de neilittenskip fan de earste man beskreaun wurdt, mei Lieve Ulbes ⁴⁷⁵. Lieve wie widner fan Doeij Wi-brandts; hy makke skieding mei syn foarbern yn 1603 en 1605 ⁴⁷⁶.

Yn 1578 waard Nanne Gerroltssn oanslein yn de personiele ymosysje foar 2 gûne. Yn 1591 keapje hy en Auck te Kleaster Anjum ⁴⁷⁷. Lieve Ulbessn wenne ek yn it Berltsumer kleaster; hy is tinklik Nanne as boer opfolge, oars sein der by yntroud.

Ut it earste boask wiene der fjouwer bern: Sijke, Lutske, Baeffke en Gerrolt. Sijke boaske mei Folckert Eernstes; hja wennen te Wier op de Winkel by Moaije Peal; yn 1637 is Gerrolt Nannes fâd oer de bern. Baeffke boaske mei Gosse Gosses (2116). Lutske boaske mei Cornelis Arys te Berltsum; Folckert Eernstes is yn 1616 fâd oer harren bern ⁴⁷⁸. Sijke, Baeffke en Lutske wiene yn 1605 al troud.

Gerrolt Nannes boaske foar it gerjocht fan Menameradiel op 31 oktober 1615 mei Beyts Lolckedr, dochter fan Lolcke Folkerts en Rieme Laesdr te Spannum; hy wie boer-ûntfanger op de „corpus landen“ fan it eardere kleaster Anjum (dat is de pleats, dy't op it kleasterhiem stie); hy stoar tusken 1637 en 1640; hja wurdt neamd yn 1640 op Kleaster Anjum stim nr. 5 en is stoarn foar 1659 (sjoch Skiednis fan Menameradiel, side 130, 131).

2231 S'pcke Krijns tr. Gerlant Bockema

Hy wie boer op Diorremasate te Boksum; hy ferstoar foar 1594. Hy troude om 1587 hinne Gerlant Douwes Bockema (2131), widdo Schelte Poppes. Har earste man hie wenne te Marssum ⁴⁷⁹, en wie in soan fan Poppe Laessn en Ysck Scheltesdr Aysma (sjoch Genealogysk Jierboekje 1977, side 34). Dat wie neidat yn jannewaris 1586 mei frost de Spanjoalen ûnder Tassis troch de Wâlden en oer Warkum Fryslân ynfoelen. Oan in „strooptocht, dy't ien lange skriklikheit fan bloederige wredens en seksuele misdieden“ wie, kaam in ein mei in ferwoedende strijd by Boksum. Trochdat it waar omsloech, moasten de Spanjoalen hastich tebek ⁴⁸⁰.

Sipcke Krijnssn waard yn 1587 yn 'e boete slein mei syn vrou „omme die bruecken neffens het houwelick volgende d'ordonnantie ofte het placaet“; yn 1586 waard it ferplichte om in sletten houlik oer de pleatslike tsjerke of oer it dielsrjocht proklamearje te litten ⁴⁸¹. Op 5 maart 1594 ⁴⁸² ferkeapet Gerlant Douwedr, widdo Sipcke Krijns, te Boksum in hûs yn dat doarp.

De soan Schelte Sipckes Diurrema, dy't koart foar 10 jannewaris 1638 te Boksum ferstoar, wie boer en lekkenkeapman te Penjum, Boalsert en Boksum. Hy wie troud oan Hanck Thijes Rommertha, al foar de man wei. Hja wie in dochter fan Thije Bauckles Rommertha en Auck Syoerts Aylva (Genealogysk Jierboekje 1958, side 45).

2232 Thyaerdt Krijns tr. Rempk Hetsedr

Rempk is in healsuster fan Auck Auckles Hellinga, de vrou fan Dekken Gosses Harinxma (2115), dochter fan Lots Hilledr, en pakesizzer fan Wopcke Aebe⁴⁸³s. As widdo ferhierde hja yn 1599 25 pûnsmiet fan Hoytehûs.

Der wiene twa bern: Crijn, boaske aan Antje Johannes Jansdr, út Raarderhim, en Tyerdt.

2233 Keimpe Krijns tr. Syouck Pietersdr

Hja wennen earst te Boalsert, en letter op Hattingahuys te Lytsewierrum (stimkohier nr. 16, floreenkohier nr. 3). Yn 1577 keapje Keympe Krijnssn en Syouck Pietersdr te Boalsert, mei Anna Wpckedr, widdo fan Pieter Kromwal te Boalsert (har mem?) in sate lân te Lytsewierrum, Hattingahuys neamd, bewenner troch Dirck Sybrenssn, fan Tyerdt Ysbrantsn te Ljouwert⁴⁸⁴. It jiers dêrop ferhierdt Keympe Crijnssn in sate lân te Lytsewierrum oan Dirck Sibrenssn⁴⁸⁵.

Hy wie yn 1580 en 1581 ien fan de „voochden ofte administrateurs van de geestelike goederen“ fan Lytsewierrum⁴⁸⁶. Yn 1581 wurdt Keympo Crijnssn dêr neamd as doarpsrjochter⁴⁸⁷. Hja houden boelguod yn 1583. Hy wie yn 1596 fâd oer de bern fan syn broer Tyerdt.

„Den eersamen Keimpe Crinszoen“ ferstoar op 23 augustus 1596 en waard yn de tsjerke fan Itens begroeven (grêfstien). Yn oktober 1601 waard der yn syn stjerhûs ynventarisearre. Op 6 jannewaris 1618 stoar „die erbaere“ Syouck Pietersdr, dy't hûsfrou fan Keimpe Cryns wie (grêfstien).

Yn 1618⁴⁸⁸ wurde de seis bern neamd: Kryn, Peter, Keympe, Anna, Tyeds en Tryncke. Quijn Keypes Hattinga wie yn 1640 eigner en bewenner fan Hattinga-hûs; Keympe wie yn 1618 23 jier âld; Anna wie trouw mei Heere Jarichssn; Tyeds mei in Harmen (?) Gerrytssn; Tryncke mei Epo Sickissn te Kûbaard.

2241 Thyedts Tyalckes Epema tr. Haye Jans

Op 28 novimber 1617⁴⁸⁹ dogge Hoyte en Tako Sipke Hoytes (soannen) út namme fan har mem rekken fan har heite kuratele oer Lyuedts en Thyets Hayedrs, bern fan silger Haye Jans en silger Thyedts Tjalckes Epema; meikurator is Lyeuwe fan Fopma te Boalsert; nije kurator wurdt Sibrandt Douwes, doarpsrjochter fan Britswert.

Op 23 maart 1625⁴⁹⁰ wurdt Lioetske Hayedr (kurators Sipke Hoytes en Sybrandt Douwes) neamd yn de ynventaris fan Bauck Ulbedr, widdo Alle Ryurdts Gerlsma te Gaast, mem fan de meirjochter Haye Alles Gerlsma. Op 22 maaie 1633 ferkeapje Douwe Ruurds Thiem en Tyetske Hayedr, man en vrou te Wytmarsum, mei út Hoytehuysterasate te Itens. Op 19 juny 1633 ferkeapje harren sweager en suster Thiard Jans Siersma en Luitske Hayes, man en vrou te Arum, mei harren lân te Hinnaard, de froulju oanurven⁴⁹¹.

Tjard Jans Siersma wie in soan fan Jan Jans Siersma en Moerck Douwedr, dy't wennen op Siersmaste te Arum. De jongelju wennen yn 1640 te Lollum (pleats nr. 8 fan it stimkohier, sjoch Genealogysk Jierboekje 1965, side 88). Douwe Ruurds Thiem sil in soan west hawwe fan Ryuerdt Douwes, op 5 juny 1596⁴⁹² foljerrige soan fan Douwe Ryuerdtssn, eigner fan lân te Tym únder Wytmarsum en te Wolsum.

2242 Tjepcke Tyalckes Epema tr. Remck Hayes Bennema

Hy ferstoar yn 1614 te Nijlân. Op 22 maaie 1633⁴⁹³ ferkeapje de bern in oandel yn in rinte út Hoytehuysterasate te Itens. Op 19 juny 1633 keapet widdo Remck lân fan Luitske en Tyetske Hayes en harren mannen⁴⁹⁴.

Der wiene seis bern: Hessel, Tjepcke, Luyts, Sycke, Eecke en Haye.

Hessel wie troud mei Bauck Stoertsdr, berne om 1606 hinne, yn 1640 brûker fan Aldekleaster nr. 5; hja wie in dochter fan Sioerd Agges en Jesel Lolledr te Tsjerkwert en Burchwert. Tjepcke wie yn 1640 brûker fan Nijlân 32. Luyts wie troud mei Doede Symens te Loaiïngea (sjoch Genealogysk Jierboekje 1958, s. 67). Sycke troude earst om 1625 hinne mei Benedict Pyters (Adama) fan Ysbrechtum, soan fan Pieter Benedicti en syn earste vrou Dytscke Heeredr Adama; letter yn 1643 mei Gerrolt Lous, meirjochter fan Baarderadiel, te Wiuwert. Eecke troude 9 juny 1631 te Boalsert mei Hessel Sibles Rhee, soan fan Sible Idses en Antke Watzes Rhee, te Nijlân. Fan Haye is ús fierder neat bekend.

2243 Auck Tjalckesdr Epema tr. Hessel Johans

Hja trouwe 20 novimber 1596 foar it gerjocht fan Wûnzeradiel; Hessel is in soan fan Johan (Jan) Heynssn en Aeff Haytsdr te Burchwert.

Hessel Johans, boarger fan Boalsert, waard 10 maaie 1596⁴⁹⁵ momber oer Aeff, sa'n 17 jier, en Maycke, tsjin de 16 jier, bern fan syn suster Aeff by in Pieter N. De pake, Johan Heynssn, wie doe foar de twadde kear troud mei in Griet Clasedr.

2311 Laes Doeckes

Yn 1567⁴⁹⁶ ferkeapet hy as brûker fan Tyssesemate te Wytgaard ûnder Wurdum lân yn dy sate, him „van zyn vader anbestorven“, oan Ew (Eib?) Broersdr (de widdo fan Aucke Oegessn en skoansuster fan Tyssesse Oeges (23)). Yn 1570⁴⁹⁷ wurdt hy wer as brûker fan Tyssesemate neamd.

Op it register fan de personiele ymposysje fan 1578 wurdt Laes Doeckesz op Wytgaerdebaeren oanslein foar 3 gûne. Yn 1579⁴⁹⁸ wurdt hy as soan fan Duco Tzessez neamd.

2312 Auck Doeckedr, 2313 Douwe Doeckessn

Auck en Douwe Doeckes ferkeapje yn 1570⁴⁹⁹ elk 3½ pûnsmiet lân yn Tyssesemate te Wurdum, bewenne troch Laes Doeckessn, en troch harren urven fan harren âlden, oan Hebbe Tysseses te Wurdum (238).

2314 Anck Doeckesdr

Nei alle gedachten moat foar Anck Auck (2312) lêzen wurde.

2321 Tyssesse Beernts tr. Ida Doytzes Wiarda

Ida is in dochter fan Doytse Bockes Wiarda en Ida Aedes Reynalda. Hja wennen te Eagum en Wurdum.

Yn 1566/67⁵⁰⁰ keapet hy lân te Eagum fan Tiebbe Hessels (Tyssesse Hebbes?), dy't dat lân kocht hie fan Frouck Beernts; ek kocht hy yn 1564/65⁵⁰¹ in hûs te Eagum fan Abbe Jans. Yn 1566⁵⁰² keapje Gerrolt Jorryts Walpert en Frouck Berents, man en vrou te Frjentsjer, 2 pûnsmiet 4 eins yn Tyssesemate te Wurdum fan Tyssesse en Douwe Berents, bystien fan harren fâd Pier Tysses. Yn 1583⁵⁰³ is Tyssesse Beernts fâd oer de wezen fan Gerrolt Jorryts (Walpert). Op 11 maart 1588⁵⁰⁴ binne tsjûgen foar it gerjocht fan Barradiel Tyssesse Beernts te Eagum, âld 45 jier, en Bocke Doytzes, syn sweager, te Koarnwert, âld 38 jier. Yn 1604⁵⁰⁵ hat Tyssesse Beernts te Eagum skeel mei famylje fan syn vrou. Op 24 maaie 1626⁵⁰⁶ is de soan Doytse Tiesses neamd as folle omke fan de bern fan Tetman Epes en Rinske Tiesses. Op 3 juny 1628⁵⁰⁷ wurde de oare bern neamd as erven fan de soan Beern Tziesses; der is sprake

fan in fjirde part fan Haringastate te Eagum, bewenne fan de bysitter Doytze Tiesses. Dy oare bern wiene: Doytse, Jantien, Frouck, Siouck, Anck (Auck), Rinske en NN. Doytse, te Eagum op Haringastate, wie troud mei Hylck Sybrens, suster fan Albert en Freerck Sybrens te Abbegea. Jantien wie troud oan Abbe Alberts te Abbegea, en yn 1628 al widdo. Frouck, al ferstoarn yn 1628, wie troud mei Jarich Siurdts te Friens, soan fan Syoerdt Jarichs en Jell Saekledr dêr. Siouck wie yn 1628 widdo fan Jantie Dircx, en wenne te Den Ham, Auwert. Anck of Auck wie troud mei Reyner Reyners Jongma te Grou. Dan wie der in soan of dochter dêr't yn 1628 twa bern fan neamd wurde: Auck Jans, troud mei Feye Johannes te Wurdum, en Jelle Jans te Heech.

2322 Douwe Beerndtssn

Hy wie yn 1566 noch minderjerrick. Yn 1567⁵⁰⁸ ferkeapet hy $3\frac{1}{2}$ pûnsmiet lân yn Tyessema saete te Wurdum oan Hebbe Tyessessn, „nu” te Berltsum. Yn 1579⁵⁰⁹ wenne hy te Wommels.

2323 Frouck Beernts tr. Gerrolt Jorryts Walpert

By Bernt Tyesses (232) skreune wy, dat Frouck Beernts, de vrou fan Gerrolt Jorrytssn Walpert, wierskynlik gjin suster wie fan Tiesse en Douwe, soannen fan Bernt Tyesses. Dit wie dan, omdat hja net neamd waard yn it famyljeproses fan 1579 (sjoch by 231).

Mar dêrfoaroer stiet it folgjende. Yn 1566⁵¹⁰ keapje man en vrou, wenjend te Frjentsjer, 2 pûnsmiet 4 eins lân yn Tyessema te Wurdum, fan Tiesse en Douwe Berents, bystien fan har fâd Pier Tjesses. Yn 1567⁵¹¹ ferkeapet Gerrolt Jorrytsn mei syn vrou 4 pûnsmiet lân yn Tyessemasate te Wurdum oan Hebbe Tyessessn te Berltsum (238). Yn 1583⁵¹² is Tyesse Beernts fâd oer har wezen.

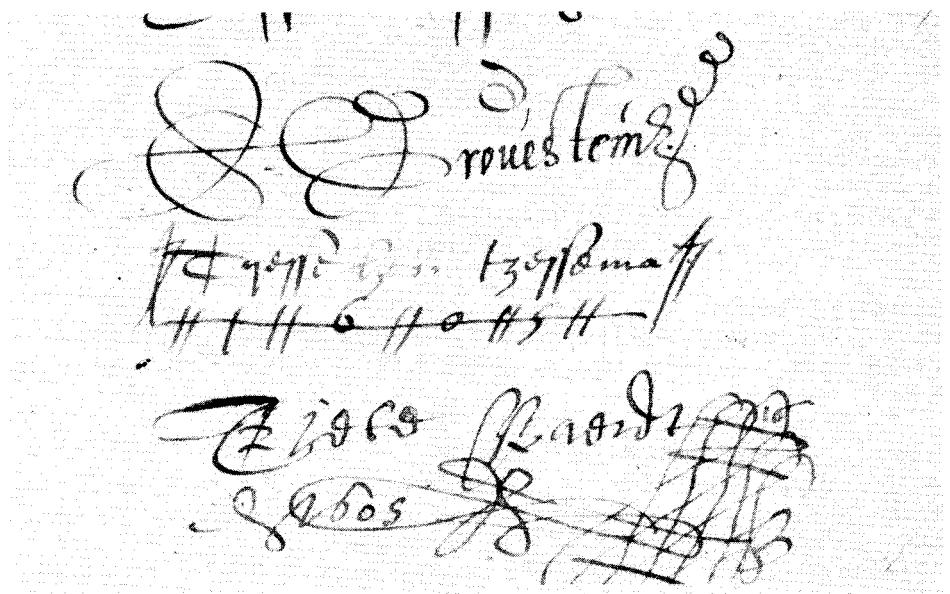
2341 Tyesse Sipckes, 2342 Syouck Sipckesdr, 2343 Yets Sipckesdr

Yn 1566⁵¹³ wurde Tyesse te Wurdum, Syouck te Harns en Yets te Tsjom neamd as bern fan Sipcke Doeckessn en Lyoets Tyessedr. Yn 1569⁵¹⁴ ferkeapje Tyesse Sipckessn te Wurdum, Eets Sipckesdr, troud mei Tjerck Tyercx, mooglik te Damwâld, en Syw Sipckesdr, troud mei Saeckle Jellessn, $3\frac{1}{2}$ pûnsmiet lân yn Tyessemasate te Wurdum oan Hebbe Tyessessn, dan te Wurdum. Yn 1571⁵¹⁵ ferkeapet Tyesse Sipckessn lân út Sippens ûnder Wommels oan Jancke Claessn (Ringie) en Jeesck Sipckesdr te Wurdum. Mooglik wie Jeesck ek in suster fan him. Tyesse, Syouck en Yets wurde ek neamd yn it famyljeproses fan 1579⁵¹⁶.

2381 Tyesse Hebbes Tyessema tr. Engel Johannes Terpryp

Hja wennen earst te Sint Jabik en letter op sate Terpryp únder Menaam, dêr't nei harren inkelde generaasjes Tyessema op buorke ha. Terpryp is ien fan de terpen oan de súdkant fan de Alde Mear, de âlde ôfwettering tusken twa rigen terpen yn it noardwestlik diel fan Menameradiel.

Tyesse wurdt net neamd yn it Register fan de Personele Ymposysje fan Menaam fan 1578. Yn 1581⁵¹⁷ is Tyesse Hebbessn te Sint Jabik fâd oer Styn Gerbrantsdr. Yn 1588⁵¹⁸ keapet it pear, no te Menaam, in fiifde part fan Terprypstersaete te Menaam fan Engels broer Abbe Johannessn. Yn 1602⁵¹⁹ is Tyesse fâd oer Otto Johannessn, nei alle gedachten ek in broer fan Engel. Yn 1604⁵²⁰ wurde Tyesse, Habel en Rinck neamd as bern fan Hebbe Tyessessn. Yn 1605⁵²¹ fûnen wy syn hantekening. Yn 1615⁵²² is der in proses tusken Otte Joannes te

Wergea en Tyesse Hebbessn Tyessem. Yn 1616⁵²³ wurde de erfgenamten fan Tiesse Hebbessn te Menaam neamd. Dat wiene twa soannen: Yge en Johannes.

Yge Tyessem wie troud mei Tryn, dochter fan Wybe Romckes Tieppenboer en Jeltie Roeilos te Menaam; hy wie tsjerkfâd en folmacht fan syn doarp. Johannes Tyesses Tyessem, berne 1591, wie troud mei in Sibbeltje Jacobs (sjoch Genealogysk Jierboekje 1958, side 68). Oer harren is mear te finen yn it Grêfskrifteboek fan Menameradiel.

2382 Habel Hebbesdr Tyessem tr. Sappe Feddessn

Yn 1604 wie hja widdo te Ljouwert. Dat jier⁵²⁴ hat har broer Tyesse mei har bern en mei har suster Rinck in proses tsjin de erfgenamten fan Carel van Roorda oer boerepleatsen te Friens, Grou en Warkum.

2383 Rinck Hebbesdr Tyessem tr. Symon Rommertssn

Yn 1598⁵²⁵ is der sprake fan in proses tusken Hebbe Tiessesn (by Cammingaburgh ûnder Ljouwert) syn dochter Rinck en har man Symon Rommertssn te Boalsert.

3111 Eesck Eninga tr. Jan Hanssn van Dockum

Op 22 april 1580⁵²⁶ wurde Eesck Eningha, vrou fan Jan Hanssn, en twa bern fan mr Doecke van Eningha by Tryncke Sebastiaansdr (harren fâd is dr Joannes Tiara) neamd mei oare eigeners fan lân aan de eastkant fan Dokkum. Op 22 novimber 1582⁵²⁷ is der ynventaris fan de ynboel fan silger Jan Hanssn van Dockum, „over een jaar van deze wereld gescheiden”, en Eesck Eeningha. Der is ien dochter Tryncke. Neamd wurde de âldomke fan memmekant dr Joannes Tyara en de omke fan heitekant dr Jacob Bouricius. Op 15 maart 1587 fine wy jitris

sa'n ynventaris⁵²⁸. No is Theodoretus (Tyaerdt Johannessn) Tyara fâd oer Tryncke. Neist lânbesit yn de Dongeradielen wie der in hûs yn Dokkum, yn 1573 bewenne troch de âlden fan Jan, nammentlik Hans Peterssn, goudsmid, en Anna Hansdr. Dizze Anna Hansdr wie earder trouw mei Hans Bourix, de heit fan dr Jacob Bouricius. Op 18 desimber⁵²⁹ 1582 steane Ysck Eninga, de widdo fan Jan Hanssn, en har dochter tsjinoer in vrou te Ljussens. Yn 1584⁵³⁰ fine wy Lyupck Hansdr, widdo fan Sybe Peyma, en Eesck Eninga en har bern by siger Jan Hanssn, neamd as erfgenamten fan har (skoan)âlden Hans Pieterssn en Anna Hansdr.

Ut de omstannichheid, dat der in dochter Tryncke is (mooglik neamd nei Tryncke Sebastiaensdr, de vrou fan Doecke Eninga?) en dat dr Joannes Tyara âldomke neamd wurdt, liket it ús ta, dat Eesck (Ysck) in dochter is fan mr Doecke Eninga. De dochter Tryncke wurdt net yn it testamint fan (har pake) mr Doecke neamd, sadat wy oannimme dat hja foar 1623 ferstoarn is.

3112 Lisck Doeckes Eningha tr. Jan van Wissema

Jan wie berne St. Laurensdei (= 10 augustus) 1558, as soan fan Sape van Wissema en Reynsck Pytersdr Auckama. Hja wennen op Wissemastate te Blessum. Hja ferstoar op 18 july 1616, hy op 10 oktober 1624. Hja lieten 4 bern nei: Doecke, Sape (Sabinus), Hector en Catharina. Jong ferstoaren Reinsck (10 augustus 1583), Reynsck (23 maart 1584), Pieter (8 july 1596) en Pieter (6 febrewaris 1613). Sjoch it Grêfskrifteboek fan Menameradiel.

3113 N.N.

Op 22 april 1580⁵³¹ wurdt melding makke fan twa bern fan mr Doecke van Eningha en Tryncke Sebastiaansdr. Wa't it twadde bern is witte wy net.

3121 Pieter (Johannessn) Tiara tr. Ymck Jacobusdr Bouricius

Pieter is berne 18 novimber 1558. Foar de famylje Bouricius sjoch ek jiergong XVIII fan It Beaken; Ymck ferstoar yn 1611 of 1612. Yn 1603⁵³² steane Peter en Theodoretus Tiara tsjinoer de widdo fan harren broer Claes Tiara (3124). Ek yn 1604⁵³³ is dat sa. Yn 1614⁵³⁴ steane Petrus en dr Theodoretus Tyara en de oare erfgenamten fan harren heit dr Joannes Tyara tsjinoer de erfgenamten fan Eelck van Heringa; it proses gie oer trije „vergulden schalen“.

3122 Andries (Johannessn) Tiara

Hy wurdt yn 1588⁵³⁵ suppoast by it Hof fan Fryslân neamd.

Hy testaminte op 19 septimber 1589⁵³⁶. Erven wurde syn heit Johannes, syn folle broers Peter, Tyeerdt en Claes, en syn folle suster Tryn, elk foar in fiifde part. Hy hat in natuerlike soan by Tryn Heystermans, mei namme Peter, dy't jierliks 40 karoligûne krije moat. Fan Ena, syn healsuster, wurdt gjin melding makke. It testamint is ek tekene fan dr Doecke Eninga.

Yn it testamint fan syn heit fan 16 maart 1591 wurdt hy as al ferstoarn neamd; heite fjirde part fan de neilittenskip fan Andries giet nei de trije bern út syn earste houlik: Peter, Tjaardt en Tryn, mar net nei harren broer Claes en harren healsuster Ena. Petrus Andriessen, de natuerlike soan fan Andries, troch dizze „geagnoseert ende aengenomen“, kriget ek in legaat fan syn pake fan heite kant. Dizze Petrus (Peter) wie trouw aan Eelck Oenedr, earder widdo fan Fedde Goities.

3123 Tyaerdt van Tiara tr. 1) Ydt van Buygers, tr. 2) Eelck Eminga

Tyaerdt is berne 22 septimber 1560. Syn earste vrou, Ydt (Ida) van Buygers, is berne St. Thomasdei 1554 en ferstoarn 11 april 1599. Hja wie in dochter fan Jan (van) Buygers en Reinsck Auckema. Hy troude twads mei Eelck Pybedr Eminga, dochter fan Pibo Minnes van Eminga en Bjuck Tjepckedr van Sjoerda, fan Hantumhuzen. Hy wie J.U.D. en abbe-kaat.

Ida van Buygers, vrou fan dr Tyaerdt van Tiara, foar twatredde, en har suster Bauck, troud mei dr Jacobus van Bouricius, foar ientredde, — beide mannen wiene abbekaat foar it Hof fan Fryslân — kochten yn 1584⁵³⁷ fan Hessel Riuertssn (Wibranda) en Lolck Tiercksdr Unia de hiele „Groote Nyuewe huystera zate” te Bears. Bauck ferkocht letter har oanpart aan har suster tsjin lân yn Riniastate te Blessum. Yn 1592⁵³⁸ urf dr Tyaert Tyara alle boeken, dy't syn heit dr Joannes neilijt soe. En fansels syn legitime poarsje. Yn 1595⁵³⁹ ferkeapje dr Tyaard Tyaara en Yda Buigers in hûs yn de Heechstritte te Ljouwert nêst it hôf fan har broer Pieter Buygers. Yn datselde jier kocht hy — doe bewenner fan Nijehuys te Bears — 8 pûnsmiet lân yn Oldehuysterazate te Bears. Yn 1602 is hy „gecommiteerde tot de verza-meling der friese wetten en statuten”.

Yn 1617⁵⁴⁰ ferkeapet dr Tyaert Tyara mei ferskillende Scheltinga's in tichelwurk ûnder Mullen. Hy ferstoar 22 oktober 1618 en waard yn de tsjerke fan Bears begroeven. Nei syn dea kaam Nyehuys aan de dochter Ena van Tiara. Dy troude earst mei har neef Gysbert(us) Jacobussn Bouricius, abbekaat yn it Hof fan Fryslân, en nei dy syn ferstjerren op 30 jannewaris 1618 mei dr Hoyte (Horatius) Gabbes Meynsma, abbekaat te Ljouwert.

Sjoch ek Genealogysk Jierboekje 1970, side 29 e.f.

3124 Claes (Johannessn) Tiara tr. Fokel Woltersdr

Yn it testamint fan syn heit wurdt hy as erfgenamt útsletten. Hy krige allinne fruchtgebrûk, as hy syn libben net betteret. Der is sprake fan in legaat fan jierliks 100 goudgûne, troch de fjouwer oaren út te beteljen. Claes syn vrou, Fokel Woltersdr, wurdt ek neamd. Yn datselde testamint wurdt ek op somme, wat de heit allegearre oan Claes spandearre hat: twa jier op lakenbereiden binnen Hoorn, twa jier binnen Antwerpen, idem gezonden in Portugal, idem tot Danswyck, in Masterlandt (?), Noordtwegen. Hy hat op de „Latynse schole” gien, om “francoys, well schryven en rekenen te leeren”. Yn in koadisil fan 20 oktober 1596 is der sprake fan in akkoart tusken Claes Tyara oan de iene kant en oan de oare kant Pieter, Tyaerdt en Ene, assistearre fan har man Doctor Wilhelmus Velsius, en Doctor Dirck Livius, as heit fan syn bern by wylen Tryn.

Yn 1597⁵⁴¹ blykt, dat Claes der net sa keal ôfkaam as it yn 1591 like. Hy krige in pleats fan 69 pûnsmiet by it ein fan de „Swarte Wech” ûnder Tytsjerk en in stikmannich ivige rinten. Fan de skulden dy't er makke hie, hie syn boedelbeheider, Tyerck Ryuertssn Bants te Frjentsjer, al 1260 karoligûne ôflost. Mar hy hie wol in tebekset krike; dat hie er ek wol fertsjinne, want yn 'e hûs hie er him gâns oansteld. Tsjin syn âldelju, de broers en suster hie er „boos, opgeblasen, stuyr ende wreedt” west. Ek contumax (hy hie it yn 'e kant steld). Tsjin de boaden krekt gelyk. Hy prate hast net en wannea'r't er it die, dan sloech er „onbehoorlike” taal út. Hy wie faken dronken en bestelde drank, dy't er net betelle. Hy bedrige de minsken, dy't him om harren jild fregen. Syn vrou Fokel wie kreksa; se hie har âlden üntankber be-hannele. Dy wiene gjin minne minsken, mar „van sobere fortuyn”.

Yn 1604⁵⁴² stiet Fokel Woltersdr, de widdo fan Claes Tiara te Ljouwert, as easkeres tsjinoer Dirck Janssn, Thonis Wolterssn, Petrus en Theodorus Tiara, as fâden oer de fjouwer bern

fan Claes Tiara, dr Dirck Livius foar syn bern, dr Wilhelmus Velsen út namme fan syn vrou en Theus Peterssn.

Wy ha net fierder sjoen nei de fjouwer bern fan Claes Tiara.

3125 Tryn (Catharina) Johannesdr Tiara tr. Dirk Lieuwes (van Scheltinga)

Yn it testamint fan har heit is sawol sprake fan Dirck, myn sweager (= skoansoan), as fan Dirck Livius, troud mei myn dochter Tryn. Tryn ferstoar yn novimber 1594 en waard begroeven yn de „Oldehoofsterkerk“ te Ljouwert. Har man Dirk Lieuwes (van Scheltinga) ferstoar op 2 maart 1628. Foar de foarâlden fan Dirck Lieuwes sjoch Genealogysk Jierboekje 1960, side 37, en wat der om hinne skreun is. Dér docht ek bliken, dat syn vrou en hy fiere famylje wiene, beide stammend út de Heixan's.

Dr Dirck Liviußen (Scheltinga) as widner fan Tryn Tiara, en Pieter, Tyaerdt, en Ena Tyara meitsje yn 1596⁵⁴³ in regeling mei harren (heal)broer Claes Tyara. De akte wurdt troch Dirck Livius tekene mei: „D.Lijuwes“.

Yn 1620⁵⁴⁴ protestearret dr Dirck Lyuuis Scheltinga út namme fan syn bern by silger Chartrijna Tyara by de ferkeap fan Wiersmestate te Hitsum.

Foar de bern sjoch de genealogy Scheltinga.

3126 Ena (Johannesdr) Tiara tr. Willem van Velsen

Dr Wilhelmus van Velsen (Velsius) is in soan fan Adriaan Willems van Velsen en Lucretia Denijs.

Yn 1596⁵⁴⁵ ûnderskreau G. Velsius út namme fan syn vrou Ena it kontrakt mei Claes Tyara (3124). Yn it stik wurdt er dr Wilhelmus Velsius neamd. Ut namme fan syn vrou Ena waard hy yn 1604 mei oare Tyara's c.s. foar it Hof fan Fryslân dage troch Fokel Woltersdr, de vrou fan Claes Tyara, oer waans bern er as omke fâd wie⁵⁴⁶. De man wie boargemaster fan Ljouwert yn 1610, 1611, 1614 en 1615. Hy sil stoarn wêze tusken 1620 en 1623. Ena docht, as widdo, belidenis yn 1633. Hja testearre 30 maart 1649 en ferstoar yn augustus 1651⁵⁴⁷.

Yn 1655⁵⁴⁸ is der skieding fan it ûnreplik guod fan Ena Tyara, widdo fan Willem van Velsen. Hja hie in testimintière disposysje neilitten; troch „quaedwillige menschen“ advisearre, hie hja deryn dellein, dat har bernsbern Petronella (Johannesdr) van Velsen waard „geinstitueert in haer legitima portie, so na rechte tomaeckende t' surplus aen haer broeder en suster“ (Benedictus en Agatha). Der wiene trije bern: Adriaen, Joannes en Commercke. Dr Adriaen van Velsen troude yn 1622 mei Gerland van Eysma (2132) te Boalsert; hja testaminten op 28 maart 1660 en 19 novimber 1669⁵⁴⁹.

Dr Joannes van Velsen wie yn 1655 al ferstoarn; hy wie siktaris fan Ljouwerteradiel, en troude yn 1621 mei Aeltie Hannema; de omke Gratian van Hannema is fâd oer de bern Benedictus, Agatha en Petronella. Commercke van Velsen, yn 1655 de ferstoarne vrou fan Suffridus (Sioerd van) Rispens, hie fjouwer bern; de faendrich Schelto Rispens, Sioerdtie en Obrecht Rispens libben doe noch; in soan Gerlof wie mei de mem ferstoarn.

3131 Andries Sybolts Haersma

Hy waard neffens it Boargerboek yn 1581 boarger fan de stêd Boalsert. Yn 1583⁵⁵⁰ wenne hy te Tsjerkwert. Yn 1598⁵⁵¹ steane de fâden fan it Gasthûs te Snits as easkers foar Andries Haersma te Heech oer.

Andries Sybolts Haersma moat net fertize wurde mei Andries Aedgers Haersma te Parrega, soan fan Aedger Andries Haersma, bernsbern fan Andries Aedgers Haersma, broer fan Sybolt Aedgers Haersma (313).

3132 Tjaard Sybolts Haersma

Yn 1583⁵⁵² wenne hy te Boalsert. Yn 1591⁵⁵³ keapet Tyerdt Harsma te Boalsert in achtste fan 3½ pûnsmiet lân te Swyns (ûnder Wommels) fan Ferck Jorrits. Der waard in weddenskip yn de keap befrissele oer mooglike houliken fan Tyerd en Ferck. Yn 1595⁵⁵⁴ sil ta nei-diel fan Tyerd en Syoucke Haersma, bruorren, in rinte út harren pleats Oldehuys te Bears ferkocht wurde. Yn 1598⁵⁵⁵ stiet Tyerdt Haersma te Boalsert as easker foar Job Syttersen yn 'e Broek by de Jouwer. Yn datselde jier⁵⁵⁶ stiet Tyerd Haersma te Ljouwert as easker foar de fâden oer fan Hill Tyercxdr, de vrou fan Pyter Beyma te Boalsert.

Op 5 febrewaris 1606⁵⁵⁷ wurdt hy neamd as erfgenamt fan syn âlden. Op 12 oktober 1610⁵⁵⁸ is der boelguod te Bears yn syn stjerhûs op fersyk fan de soan Sybolt. Dizze soan Sybolt wie trouw aan Tryncke Pybesdr Wiarda, dochter fan Pybe Jorrits Wyarda, boer te Roardhuzum, dy't earst trouw wie mei Tryncke Hylckesdr Broersma en twads mei Jetske Andringa.

3133 Anne Syboltssn Haersma tr. Jaythien Douwesdr

Hja ha wenne te Starum, mar yn it Register fan de Personele Ymposysje fan 1578 wurdt hy dêr net neamd. Yn 1586⁵⁵⁹ wernet hy te Starum, as hy en de broers Andries, Tyardt en Syoucke Haersma, soannen fan Sibolt Haersma en Gaets Tyardsdr, pleitsje tsjin Anna van Roorda te Easterein.

Yn 1598⁵⁶⁰ wurdt Jaythien Douwesdr, de vrou fan Anne Haersma, neamd as besitster fan lân ûnder it behear fan Starum. Har âldelju wiene miskien Douwe Jollessen en Hys Lyckledr. Bern fan harren binne net bekend.

3134 Syoucke Sybolts Haersma

Yn 1595⁵⁶¹ is hy foar it grutste part eigner fan Oldehuysterasate te Bears. Datselde jier ferkeapet hy, mei syn broer Tjaard, in rinte út dy pleats.

3141 Teth Johannesdr, 3142 Syurdت Johannesdr

Teth Johannesdr, vrou fan Pieter Seerps te Goaiïngea, en har broer Syurdت hawwe yn 1568⁵⁶² as easkers in proses tsjin Sibolt Haersma, oer 34 pûnsmiet lân yn Oldehuys te Bears.

4111 Sybe Seerps tr. Foeck Piersdr

Op 19 juny 1588 is Sybe Seerps folmacht fan Baard⁵⁶³. Op 25 jannewaris 1596 keapje Sybe Seerps en Foeck Piersdr te Easterlittens⁵⁶⁴ 8½ pûnsmiet lân, sa't de ferkeapers kompetearje meie en dy't de keapers brûke, lizzende te Skrins, fan Marij Sybedr, widdo fan Seerp Bonga te Leons en har oare bern. Sybe N. en Doede Bonga protestearje.

4131 Hessel(tje) Lieuwedr tr. Jan Jansen

Op 19 oktober 1612⁵⁶⁵ wurde hja tegearre neamd, wenjend te Blessum.

Op 4 juny 1616⁵⁶⁶ is der in Jan Jans te Blessum, widner fan Griet Tiededr, en heit fan in weeske (dat foarjier 1630 trouwe) dêr't har broer Edsbert Tiedes kurator oer wurdt. Dat weeske Jan hat letter 13 bern, mar der is gjin Hesseltje by. It sille deselden wol net wêze.

4132 Bauck Lieuwedr

Op 14 april 1600⁵⁶⁷ wurdt Jan Jansen te Blessum, man fan har suster Hesseltje, as har kura

tor neamd. Hy wol dan lân ferkeapje út Tyssesemastate te Easterlittens, dêr't Johan Syds op wennet. Op 2 juny 1600 wurdt dat lân as „onlangs“ ferkocht neamd.

4133 Hid Lieuwedr tr. Syrdt N

Op 1 maart 1612⁵⁶⁸ is sprakF fan „zalige“ Hid Lyuwedr, mem fan Hidde Syrds, en suster fan Eebel Lieuwedr (4135). Op 19 oktober 1612⁵⁶⁹ wurdt in Jochum Syrds neamd as pakesizzer fan Lieuwe Sybes; dit sil ek in soan fan Hid wêze.

4134 Sytse (soan of skoansoan fan Lieuwe Sybes)

Op 19 oktober 1612⁵⁷⁰ wurdt in Sytse Sytses neamd as pakesizzer fan Lieuwe Sybes.

4135 Eebel Lieuwedr

Op 13 juny 1610⁵⁷¹ is hja net foljierich, as har kurator Johan Sydts te Easterlittens ferstoarn is. Op 1 maart 1612⁵⁷² is sprake fan har suster Hid. Johan Sydts wenne yn 1599 te Drylst, en kaam yn 1600 op Tyssesema te Skrins ûnder Easterlittens te wenjen. Yn 1582 wenne hy te Sibrandabuorren, en keapet al 20½ pûnsmiet lân yn Tyssesema. Wy tinke oan in famylje-bân, mar it is ús noch net slagge soks oan te toanen.

4241 Yets Syurdtsdr tr. dr Ulbe Ulbesn

Op 31 augustus 1579⁵⁷⁴ wolle dr Ulbe Ulbesn en Yets Syuerdts eat keapje. Op 2 maaie 1580⁵⁷⁴ keapje dr Ulbe Ulbessn en Yets Syuertsdr te Easterlittens 42 pûnsmiet lân yn Angemaguedt te Easterlittens fan Jan Wopckessn en Syurtke Syuertsdr (suster fan Yets?). Op 22 april 1594⁵⁷⁵ keapje hja 5 pûnsmiet lân yn deselde pleats. Op 17 novimber 1595⁵⁷⁶ keapje Docter Ulpianus en Yets Syurdtsdr te Easterlittens lân yn Nanyazate dêr.

De soan Syurd Ulbes Sprong, trouw mei Sytske Tjepkes Sickama, dochter fan Tyepcke Yghes Siccamma te Wurdum (Genealogysk Jierboekje 1970, siden 61, 62), en wenjend te Easterlittens, wie op 22 april 1612⁵⁷⁷ jild skuldich.

Op in tinkstien yn de nije foarhuzinge fan de sate Sprongh steane de bûntferve wapens fan de jongelju.

4311 Lolcke Hiddes tr. 1) His Paulusdr, tr. 2) Frouck Unia

Lolcke Hiddes troude yn 1572 te Boalsert mei His Paulus Symonsdr fan Boalsert, dochter fan Paulus Symons en Syts Holle Sjoerdsdr, dy't tusken maaie en desimber 1552 trouden. De vrou ferstoar tusken 1572 en 1579. Lolcke troude twads mei Frouck Tiercksdr Unia, fan Bears, dochter fan Tjerck van Unia, hoveling te Bears, en Uilck Buwes. Yn 1579 wurdt hy foar it earst mei syn twadde vrou neamd. Yn 1631 fine wy „Een donatiebrief tusschen Hidde Lolckes ende Houck Ruyrtdsdochter (âlden fan Lolcke, A.) echteluyden ter eenre, ende Paals Symens ende Syts Holle Sjoerds (âlden fan His, A.) ter andere sijden ende gegeven Lolcke Hiddes ende His Paulus Simonsdr in dato den 20en Januari 1572“⁵⁷⁸. Lolcke kriag as houliksgift fan syn heit 120 pûnsmiet lân, ntl. de pleats „Rouwerts“ op de Gastmar, 50 pûnsmiet feanen yn Allert Hoornstrassate te Warten en 20 pûnsmiet lân te Easterlittens⁵⁷⁹. His sil liengerjochtige west ha fan it Hendrik Nannes en Catryn Epeslien te Boalsert. Pake Symon Paulussn, ea boargemaster fan Boalsert, ferklearre yn 1518 dat hy it him taseine leagaat kriegen hie út de erfenis fan Tryn, yn har libben vrou fan Hendrik Nannes. Ek Riprich Powelsdochter, syn suster, leit sa'n ferklearring ôf⁵⁸⁰. Sjoch oer harren de genealogy Mesdag.

Op 31 augustus 1579⁵⁸¹ ferwannelje Lolcke Hiddes en Frouck Unya te Jellum in sechste saete te Bears mei Thet Unya, har suster; Jochum Unia protestearret fanwege syn suster Fedt. Lolcke Hiddes prosedearret op 3 maaie 1580⁵⁸² oer in foardering fan 70 daalders. Op 21 juny 1582 hat hy skeel mei Scholte Yges en Fetthie Symons (broer fan skoanheit Paulus Symons) as foarmonden oer syn dochters His en Taeck by His, syn earste vrou⁵⁸³. Op 22 april 1583⁵⁸⁴ freegje Lolcke Hiddes en Frouck Unia te Weidum boade en konsint op sikere såwnde part fan Anstastaten, lizzende binnen Wammert ûnder Easterlittens; ferkeapster is Ath (Ees) Feyckedr, foar harsels en as legitime administratrise fan har bern by har ferstoarne man Sybren Wpckes te Grou; Bauck en Wpcke, har bern, steane har by. Op 7 juny 1584⁵⁸⁵ ferkeapje Lolcke Hiddes en Frouck Unia mei oare erven fan Tyerck Unya de husinge Nijenhuis te Bears oan Hessel Ryoerdts (436) en Lolck Unya, bewenners fan dy husinge.

Op 19 febrewaris 1588⁵⁸⁶ fersiket Lolcke Hiddes mei syn omke Hessel Ryurdts (436) en Aucke van Unia, troud mei de widdo fan syn broer Jelle Hiddes (4312), de beneaming fan fâden oer de bern fan silger Sybolt Lieuwes (4331). Op 1 july 1588⁵⁸⁷ prosedearret Lolcke tsjin Jouck van Unya, widdo Jonker Johan van Schwartzenbergh. Op 19 augustus 1588⁵⁸⁸ is Lolcke Hiddes, mei Jelle Yeckes, folmacht fan it doarp Easterlittens.

Op 14 septimber 1590⁵⁸⁹ daget hy Lieuve Fopma te Easterlittens foar it gerjocht om 18 goudgûne te beteljen foar in hokkeling en twa keallen. Hy hat ek skeel mei in Thomas Gerckes te Easterlittens oer 31½ goudgûne foar in kochte ko, en mei Jelle Lieuwes oer in restantskulde fan 8 goudgûne foar in kochte ko⁵⁹⁰. Sels is hy oan in Anne Idssn 13 gûne skuldich neffens in baar, foar it gerjocht makke⁵⁹¹. Op 16 novimber 1590⁵⁹² keapje Lolcke Hiddes en Frouck Unya te Easterlittens fan jonkfr Jouck Unya, widdo fan jr Willem Schwartzenburg te Bitgum, twa persielen mei in hûssteet yn in sate op Wammert, troch harren bewenne. It pear ferkeapet 17 maaie 1591⁵⁹³ 14 pûnsmiet lân te Easterlittens; Hobbe Jelles (4312), neiste sibbe, ferspiert.

Op 16 septimber 1592⁵⁹⁴ prosedearret Vibrant Janssn, eksekuteur fan Barradiel, „als recht vercregen hebbende van Claes Wlckeszn, die recht vercrege heft van Lolcke Hiddezn om betalinge van xxijj gg. tosache van besten“ tsjin Hoite Hettessn Domna te Skraard (2126) en „is van relaes geblecken dat d citatie in persoen gedaen is“.

Op 11 maart 1594⁵⁹⁵ kocht it pear it fikarijhûs, 4 koegang en 5 pûnsmiet lân te Easterlittens fan Wybe Tjeerds en Aaff Gerbedr. Op 20 jannewaris 1595 ferkeapje hja dy eigendommen wer oan Epe Wopkes en Jay Rienkx te Easterlittens. Op 2 maart 1597⁵⁹⁶ wennet Lolcke Hiddes te Marssum, en wurdt eigner fan lân te Easterlittens neamd. By de ferkeap fan sate Wybranda te Easterlittens troch syn mem yn augustus 1597⁵⁹⁷ jouse Lolcke Hiddes en Frouck van Unya „zijn Lolckes wijff“ rie en konsint. Op 5 febrewaris 1599⁵⁹⁸ ferkeapet hy oan syn omkesizzers lisbrant Semmes en Jeltie Jelles te Easterlittens in rinte fan 12½ stoe út Jildersmasate te Britswert.

Bern út it earste houlik wiene Taeck en His, en út it twadde houlik Tierck, Hidde en Wlck. Taeck Lolckedr wie troud mei Sibrandus Siccama, JUD, widner fan Wlck Reins, soan fan Tjaerd Claessn Siccama, siktaris fan Boalsert, en fan Seerpke Fopma; har man wie in bekend rjochtsgelearde, siktaris fan Hasselt en Boalsert, Deputearre Steat fan Fryslân, en Kommissaris Polityk op de Synoade. His Lolckedr troude foar 1602 mei Huibert Jans; yn 1602 wennen hja te Berltsum. Hja ferstoar 14 novimber 1615 te Wurdum. Tierck Lolckes wenne yn 1613 yn Hollân. Hidde Lolckes wenne yn 1613 te Easterlittens; hy wie troud mei Rints Gerrysdr, dy't twads troude mei Pals Willems. Wlck Lolckes stie yn 1613 ûnder fâdjif fan dr Sibrandus Siccama, de man fan har healsuster Taeck.

4312 Jelle Hiddes tr. Auck Hobbedr

Yn 1574/75⁵⁹⁹ hie Jelle Hiddes konsint op de keap fan 10 pûnsmiet lân, kocht fan (syn omke) Lyeuwe Ryoerts (433). Yn datselde jier hawwe Jelle Hiddes en Auck Hiddedr (lês Hobbedr) konsint op 17 pûnsmiet lân te Easterlittens, kocht fan deselde. Auck har twadde man is Aucke Tierckssn Unia. Aucke waard yn 1580 boarger fan Boalsert. Hy komt yn 1584⁶⁰⁰ foar mei syn broers Jochum en Jan en syn susters Lolck, Frouck en Teth, as erven fan Tyerk Unya, harren heit.

Op 3 desimber 1588⁶⁰¹ proklamearje Aucke van Unia en Auck Hobbedr de keap fan 4 pûnsmiet lân yn 8 pûnsmiet, neamd Sybe Achte te Easterlittens, fan Tyerdt Fons út name fan Anne Seerps, widdo Peter Annes, syn mem. Syurdts Sybolts, neiste bloed, leit it near derop. Auck Hobbedr ferkocht as widdo Aucke Wnya en mem fan Hessel Jelles har soan by silger Jelle Hiddes op 10 april 1590⁶⁰² in tredde hûs op de Lytse Dylakker en in tredde hûs mei leech hûsste yn de Tsjerkstrjitte te Boalsert foar 300 goudgûne aan Scholte Igés en Rints. Op 10 april 1592⁶⁰³ proklamearje Aucke van Unia en Auck Hobbedr te Easterlittens de keap fan 2 pûnsmiet lân te Wammert yn Wybrandasate, dy't hja no bewenje en brûke; ferkeaper is Lieuwe Lieuwes te Lollum, dy't it fan syn âlden oanurven is. De ferkeaper sil in soan wêze fan Lyeuwe Ryoerts (sjoch ek 4333). Op 14 april 1594⁶⁰⁴ keapje Aucke van Unya en Auck Hobbedr 4½ pûnsmiet lân yn Wybrandasate, dêr't hja wenje, fan Bauck Lolckdr, widdo fan Rommert Reynssn te Tsjerkwert. Op 9 oktober 1596⁶⁰⁵ ferkeapet hja as widdo fan Aucke Wnya lân te Cromwal ûnder Burchwert. Op 23 april 1609⁶⁰⁶ wurde op fersyk fan Isbrant Sems te Wammert, as heit, en fan Auck Hobbedr, widdo fan Aucke van Unia, as beppe, kurators beneamdt oer de bern fan Isbrant Sems en Jeltke Jelledr.

Bern binne Hobbe, Hessel en Jelcke Jelles (sjoch Genealogysk Jierboekje 1965, side 38). Hobbe Jelles Ansta wie boargemaster fan Frjentsjer; hy wie trouw mei in Reynu Durks. Hessel Jelles Ansta wie doarpstorchter fan Easterlittens, trouw mei Jeeslick Fopma, nei alle gedachten suster fan Lieuwe Fopma te Arum en Boalsert, en fan Auck Fopma, de vrou fan Dirk Eijses te Easterlittens. Jelcke of Jeltie Jelles wie trouw mei Ysbrand Sems; hja wennen letter op Wybranda te Easterlittens (sjoch Genealogysk Jierboekje 1965, side 38, en Gens Nostra 1972, side 110).

Op 11 april 1627⁶⁰⁷ wurde Hobbe en Hessel Jelles oansteld as fâden oer de bern fan Wilck Auckedr Unia by Yge Meijes Algera, apteker te Boalsert. Op 25 septimber 1635 wurdt Hessel Jelles neamdt as fâd oer de 17-jierrige Inthe, soan fan Jelle Auckles Unia te Dronryp. Ut hokker houlik fan Aucke Unia dizze bern binne is troch ús net neisocht.

4331 Sybolt Lieuwes tr. Bauck Reynoldsdr

Op 19 febrewaris 1588 wurdt op fersyk fan Hessel Ryurdts, Aucke van Unia en Lolcke Hiddes ta kurator oer de trije wezen fan Sybolt Lieuwes beneamdt: de pake, Lieuwe Ryurdts, te Itens. Op 11 maart 1588 komt Ryuerdt Lieuwes foar syn heit yn it plak. Efkes letter is der skieding tusken de widdo Bauck Reynoldsdr en twa bern⁶⁰⁸.

4332 Ryuerdt Lieuwes tr. Geert Hayedr

Op 11 maart 1588⁶⁰⁹ wurdt Ryuerdt Lieuwes te Lytsewierrum kurator oer de bern fan syn ferstoarne broer Sybolt Lieuwes yn it plak fan syn heit Lieuwe Ryuerdt te Itens. Op 11 maaie 1606⁶¹⁰ komparearret Ryuerdt Lyuwes te Bangahuys (Hilaard?), mei foar Geert Hayedr, syn wiif. Op 30 septimber 1606⁶¹¹ is Ryuerdt Lyuwes te Hilaard kurator yn it stjerhûs fan Reyn Ithiens te Boalsert. De widdo Lolck Lolckdr sil in suster, dan wol neiste famylje wêze

fan Hidde Lolckes, troud mei Ryuerdt syn muoike Houck Ruyrdts. Yn 1612 as der prose-dearre wurdt, wennet Ryuerdt te Boksum.

4333 *Lieuwe Lieuwes*

Op 10 april 1592⁶¹² ferkeapet Lieuwe Lieuwes te Lollum 2 pûnsmiet lân yn Wybrandasate te Easterlittens, troch him oanurven fan syn âlden. Hy sil dêrom in soan wêze fan Lyuewe Ryoerts (433).

4361 *Ruurd Hessels Wybranda tr. Jints Schelte dr*

Yn 1625⁶¹³ wurdt Ruyrdt Hessels neamd by it opmeitsjen fan de ynventaris yn in stjerhûs fan Tryn Andriesdr, vrou fan syn broer Kempe Hessels. Hy ferstoar op 10 juny 1627.

Syn vrou, Jints Schelte dr, ferstoar op 18 febrewaris 1623; op har grêfstien te Bears stiet dat hja 44 jier âld wie, en fierders:

„Gelyk een bloem in 't felt staet verheven fier
So breit en vergaet des menschen leven hier!“⁶¹⁴

4362 *Tyerck Hessels Wybranda tr. Auck Dijesdr Domna*

Syn vrou wie in dochter fan Dije Hettes Domna (2124) en Tyets Sipckedr, op Domnasate te Weidum.

Yn 1625⁶¹⁵ wurdt Tyerk Hessels neamd by it opmeitsjen fan de ynventaris yn it stjerhûs fan de vrou fan syn broer Kempe Hessels. Op 5 febrewaris 1626⁶¹⁶ is Tjerk Hessels as man en fâd fan Auck Domnad'r by it opmeitsjen fan de ynventaris yn it stjerhûs fan Dye Hettes Domna. Op 19 novimber 1627⁶¹⁷ is hy by it boelguod yn it stjerhûs fan Wopck Ipma, widdo fan Hoyte Hettes Domna. Op 10 novimber 1640⁶¹⁸ is der ynventaris yn it stjerhûs fan Tyerck Hessels Wibranda, yn syn libben ûntfanger te Weidum, yn it bywêzen fan Pier Domna, omke, en Antie Domna, muoike fan de trije neilitten wezen. As ûnreplik guod is der in hûs, mei skuorre c.a. te Weidum, en twaifiifde part fan 42 pûnsmiet lân. Op 13 maart 1648⁶¹⁹ ferkeapje de erven fan Tierck Hessels Wybranda en Auck Domna, yn libben te Weidum, besit. De trije bern wiene: Lolck, berne om 1621 hinne, Tietscke, berne om 1624 hinne en Gerlandt, berne om 1627 hinne (sjoch Jierboekje 1970, side 41).

4363 *Ricxt Hessels Unia tr. Aeltien Sakles*

Op 1 oktober 1599⁶²⁰ begearje Aeltien Sakles en Rixt Hessels te Baard boade en konsint op lân te Britswert, neamd „Dyes groote mir“; ferkeapster wie Ulck Sybrandsdr, widdo Eeke (?) Wabbes te Wolsum. De man wie in soan fan Saekle Ryoerdt's, rekkenmaster fan Baarde-radiel, en Syuerdtie Fongers Jouwsma. As widner fan Rixt Unia begearet hy op 13 maart 1613⁶²¹ boade en konsint op de keap fan 8 pûnsmiet lân te Lollum.

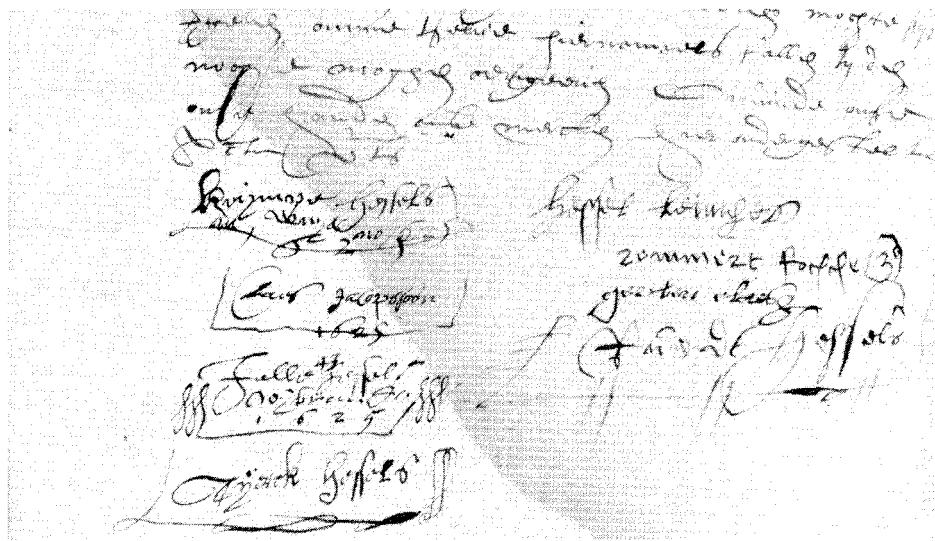
Bern wiene: Wlck, Saeckle, His, Schelte en Lolck.

Wlck Aeltiens troude om 1607 hinne Pier Tymens en yn 1628 op 'en nij mei Keimpe Keimpes. Saeckle Aeltiens troude Idke Jans; His Aeltiens om 1610 hinne mei Hette Gerckes Rheen. Schelte Aeltiens, te Pitersbierrum, troude Diucke Dircks en Lolck Aeltiens troude om 1616 hinne mei Tierck Riencks, soan fan Rienck Syurdts en Gerlts Tyarcx.

4364 *Keimpe Hessels Wnya tr. 1) Tryn Andriesdr, tr. 2) Trynke Jacobsdr*

Keimpe wie kastlein te Weidum.

Op 31 maaie 1625⁶²² wurdt der nei de dea fan Tryn Andriesdr ynventaris yn it stjerhûs op-

makke, en wurde syn broers Jelle, Tjerck en Ruyrdt neamd. Ut dit houlik in soan: Hessel. Op 19 septimber 1638⁶²³ waard der ynventarisearre nei de dea fan Tryncke Jacobsdochter (sjoch Genealogysk Jierboekje 1970, side 41).

4365 Jelle Hessels Wybranda tr. 1) Rienck Jenckesdr, tr. 2) Antie Claesdr Elgera

Jelle wie boer te Jellum en hat in skoft meirjochter fan Baarderadiel west. Doe't er yn dy funksje yn 1625 in akte ünderskreau, kaam der 43 by te stean, grif syn leeftiid; hy soe dan om 1582 hinne berne wêze.

Syn earste vrou Rienck Jenckesdr stoar op 13 juny 1611. Letter troude hy mei Antie Claesdr Elgera, dochter fan Claes Wpckess Cissema (Sikkema?) en Thietscke Tyercxdr, dy't op Clein Mollemasate te Lytsewierrum wennen.

Antie Claesdr Elgera wie berne yn 1596/97, sa as blykt út de ynventaris fan 19 desimber 1611⁶²⁴ fan har âlden. Hja troude twads aan Epo Sebes te Bears.

Op 5 septimber 1623⁶²⁵ wurdt Jelle Hessels Wybranda neamd as omke (fan heite kant) fan Claes en Tziets, bern fan silger Tyarck Clasen en Bauck Sipckedr. Op 31 maaie 1625⁶²⁶ wurdt hy neamd by it opmeitsjen fan de ynventaris yn it stijerhûs fan de vrou fan syn broer Keimpe.

Bern: Lolck Jellesdr Wibranda, dy't troude mei Doytse Hessels, boer te Jellum, yn 1636. Sjoch ek Genealogysk Jierboekje 1970, side 41.

By dizze seis generaasjes wolle wy it litte. Wy hoopje, dat dizze ko-produksje goed ünt-fongen wurde sil.

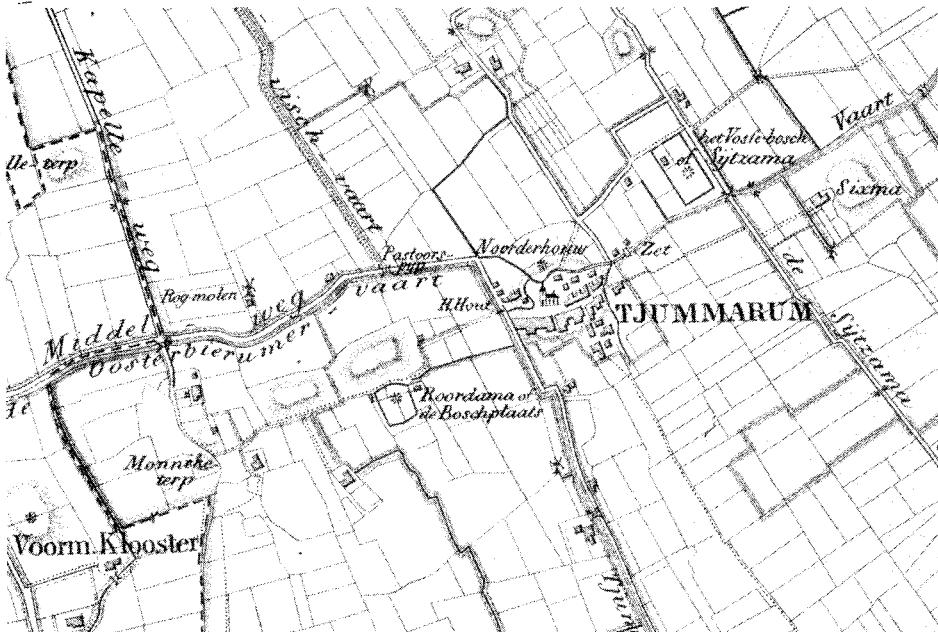

ynventaris 13-29 aug. 1631. **579** HvF WW56 27 okt. 1666 nr 12. **580** O.Vries, Oudfriese Oorkonbbbden diel IV, Den Haag 1977, nr 229. **581** RA BAA P1. **582** HvF YY12. **583** HvF YY13. **584** RA BAA P1. **585** idem. **586** RA BAA N1. **587** RA BAA C2. **588** RA BAA P1. **589** RA BAA C2. **590** idem. **591** idem. **592** RA BAA P1. **593** idem. **594** RA WON C1 39. **595** RA BAA P1. **596** RA BAA P2. **597** idem. **598** idem. **599** Rr 33 16, 26. **600** RA BAA P1. **601** idem. **602** RA WON V1 17v. **603** RA BAA P1. **604** idem. **605** RA WON C2. **606** RA BAA N2. **607** RA BOL R3 354. **608** RA BAA N1 349, 374, 375. **609** RA BAA N1. **610** RA BAA C2. **611** RA BOL Q1 223. **612** RA BAA P1. **613** RA BAA N4. **614** J.Hepkema, Een voudige Memories en Bermerkingen, 1905, 11. **615** RA BAA N4. **616** idem 108. **617** idem 336. **618** RA BAA N5 301. **619** RA BAA P3. **620** RA BAA P2. **621** RA WON C5. **622** RA BAA N4. **623** RA BAA N5. **624** RA HEN I5 107v. **625** RA BAA N3. **626** RA BAA N4.

ROORDA II

Yn it Genealogysk Jierboekje fan 1981 is in artikel opnommen fan P. Roorda, no ferstoarn, dêr't in genealogy yn jûn wurdt fan de famylje Roorda út de omkriten fan it Bilt. De skriuwer hat net yn 'e rekken hân dat syn famylje in tûke is fan de Minniste famylje Roorda fan Tsjummearum, in foaroansteand skaai. It liket ús gaadlik ta om, as oanfolling op it neamde artikel, ek de âldere generaasjes en oare tûken fan dizze famylje ris te beljochtsjen. De nei-folgjende fragmint-genealogy is basearre op gegevens fan G.L. Meesters.

De famylje üntlient har namme aan Roordastate te Tsjummearum, in einierde pleats, dêr't sibben yn 'e 17de en 18de ieu buorken. Nei alle gedachten kochten hja de pleats yn 1615; dat jier wurdt de ferkeap oankundige fan „seeckere heerlijcke schoone state ende saate landts, geleegen toe Tiemarum, Roordama State genaempt”, oer de hûndert pmt. grut, „met het hoff ende stins daerby sijnde ende staende”. Brûker is op dat stuit in Agge Aggez. E.M. van Burmania fyt oardel ieu letter ûnder Tsjummearum „de State Roordema, daar men een fraye woning vind, eigen aan een boere geslagt, dat de naam van de uitgestorven Adelijke familie van Roorda heeft aangenomen, daar bij heel rijk is” (Geographisch Woordenboek, Ljouwert 1749). De namme wurdt yn dizze famylje al yn 1619 as skaainamme oantroffen: „Rintzie Rintzies Roorda”. It is mei dizze man dat wy de genealogie beginne.

I. RINSE RINTZIES ROORDA, boer op Roordasate te Tsjummearum, boasket om 1615 hinne PYTRICK JACOBS EYSMA, dochter fan Jacob Fransen Eysma en Sets Fongers Popma. Hja binne op 19 nov. 1614 noch net troud; dy deis keapet Jacob Fransen te Skraard as heit fan syn dochters Sets en Pytrick lân yn Rommerthasate te Penjum. Op 29 jann. 1616 binne beide dochters al wol troud; dan wurdt Syuerdt Dyrcksen de hier opsein fan in pleats ûnder Wytmarsum fan Rintse Rintses en Reyner Jans (Pybema) fanwege harren froulju Pytrick en Sets Jacob Fransendrs. Yn 1619 ferkeapje Reyner en Rinse (de lêste mei skaainamme Roorda) lân ûnder Foudgum dat fan skoanmem ôfkaam wie. Rinse sil in soan wêze fan Rinse Douwes, dy't yn 1604 te Tsjummearum hûsmannet. Yn 1626 fine wy Rinse Rinses Roorda noch as fâd oer Pieter en Brecht Doedes. Yn 1632 is hy wei en is Pytrick al op 'en nij troud mei JETSE FOECKES. Reyner Jans Pybema en Otte Ottes komme dat jier mei in rekk'en fan harren fâdij oer it bern fan Rinse. It jierrs dêrop nimt Jetze Foeckes de fâdij oer fan Otte Ottes. Yn 1634 keapje Jetse Foeckes toe Roorda en Pytrick fiif pûnsmiet greidlân ûnder Doanjum. Fan de nije boer op Roordasate (dy't wy nea net mei de skaainamme Roorda oantroffen) docht al gau bliken dat hy Minnist is. Yn 1636 keapje Jetse Foeckes en Jan Harmens „als administrateurs van haere gemeente“ besit. Yn 1666 dopet Jetse by de Flaamske Minnisten te Harns.

Yn 1640 is Roordasate (Tsjummearum stim 13) besit fan Jetse Foeckes en Johannes Sjouckes (Ila.), dy't der dan ek buorkje. Jetse is dan ek eigner fan stim 12 fan Skraard en fan in tredde part fan stim 27 fan Wytmarsum.

Yn 1647 hâldt de fâdij fan Jetse oer syn omkesizzer Sedsk Reiners Pybema op. Sedsk boaske koart tefoaren (Gerj. Harns 7 mrt. 1647) mei Foppe Foppes. Yn 1663 libbet Pytrick noch, dat jier keapje sy en har man in hûs te Tsjummearum. Jetse wurdt yn 1668 noch neamd as ferkeaper, mar foar 1675 rekket er út 'e tiid, sa't bliken docht út in fâdijrekken foar de bern fan syn dochter Grietie. By de neikommelingen fan Pytrick Eysma, sawol út har earste as út har twadde boask, fine wy letter de namme Roorda werom. De bern binne:

út it foarste boask:

1. Setske, folget Ila.

Ut it twadde boask:

2. Rinske Jetses, boasket Gerj. Barradiel 20 nov. 1650 Eeme Ippes, fan Goaïngea. In moanne letter keapje hja in brouwerij te Harns. In 1677 ferwannelje sy harren (tredde) oanpart yn Roordamasate tsjin de sate Nieuwenhuys te Penjum fan Boyen Claesen en Sedtske Jetses. Rinske is yn 1698, dan wenjend te Harns, eigner fan de helte fan stim 12 fan Skraard.

3. Rinse, folget IIb.

4. Grietje Jetses Roorda, berne Tsjummearum 1636, st. 19 febr. 1679 (begr. te Achlum), boasket Gerj. Harns 10 maaie 1654 Anske Jacobs van Dearsum, berne om 1612 hinne en st. 23 mrt. 1673 (begr. te Achlum), soan fan Jacob Gerrits en Baukje Feddrick van Andla. Anske en Grietje binne yn 1673 lidmaat fan 'e Minnistie gemeente fan Harns. Yn 1681 wurde harren âldste bern, Jacob en Bauckien, mearderjerrick ferklearre en wurdt Rinse Jetses Roorda oansteld as fâd oer de jongste: Feddrick, dan 15 jier âld. Datselde jier leit de keapman Claes Freercx Braem in rekken oer fan syn administraasje oer de bern.

5. Jacob, folget IIc.

6. Frans, folget IId.

7. Seetske Jetses Roorda, berne om 1643 hinne, st. yn 1684 (begr. te Tsjummearum), boasket 1. Gerj. Barradiel 31 july 1663 Sybren Doekes. Yn 1666 wurdt hja

lidmaat fan de Flaamske Minniste gemeente fan Harns. Sybren moat al gau wei rekke wêze; Seetske boasket 2. Booyen Claes, berne om 1631 hinne, stoarn yn 1690 (begr. te Tsjummearum), soan fan Claes Boyens en Neeltje Joostes te Kimswert. Yn 1668 wurdt hy lidmaat by de Flaamsken.

Yn 1677 (sjoch ûnder Rinske Jetses) wenje sy te Spannum. Harren bern (dêrûnder Pyttie, sjoch IVa.) binne yn 1698 eigner fan de helte fan Roordasate. Hja skriuwe harren Roorda. Yn 1701 ferkeapje Neeltje, Claes en Pyttie Boyens Roorda in pleats fan 64 pmt. te Wjelsryp. In part fan dizze pleats wie yn 1642 troch harren pake en beppe kocht.

Ila. SETSKE RINSES ROORDA, berne Tsjummearum om 1622 hinne, stoarn yn 1644, boasket yn, of koart foar, 1640 JOHANNES SJOUCKES, boer op Roordasate, letter boarger fan Harns, soan fan Sioucke Siouckes, boarger fan Frjentsjer. Op 25 april 1646 boasket Johannes op 'en nij foar it Gerjocht fan Harns mei Hylckien Jans. Datselde jier wurdt in skieding taret mei it iennichste foarbern; Jetse Foeckes is dan fâd.

Ut it boask fan Johannes en Setske:

1. Rinse, folget IIIa.

IIB. RINSE JETSES ROORDA, „scheepsreder en koren- en askoper“ te Harns, dêre st. yn 1684, boasket 1. Gerj. Barradiel 9 nov. 1653 Antie Jans, grif ôfkomstig fan Hallum. Yn 1665 komme beide foar op 'e lidmatelist fan 'e Flaamske gemeente. Yn 1675 is Rinse fâd oer de bern fan Claes Riuerdts en Lysbeth Johannes te Berltsum. Antie rekket op 24 nov. 1672 wei en Rinse boasket 2. Gerj. Harns 26 nov. 1681 Wytske Freercx, in widdo. It jiers dêrop wurdt Jacob Jetses Roorda fâd oer it foarbern. Rinse hat in ferskaat oan hannel by de ein hân; sa ferkocht er mei oaren wyn nei „Dansick“. Op 31 maaie 1684 keapet Rinse noch in 50 pmt. lân yn in pleats te Surch, op de 23ste juny is hy wei en wurdt Frans Jetses Roorda oansteld as fâd oer syn bern. Deselde deis wurdt der ynventarisearre. Syn widdo libbet yn 1698 noch, is dan mei har dochter eigner fan stim 43 fan Stiens.

Bern, allegearre út it earste boask:

1. Antie, stoarn 21 april 1673.

2. Jan, stoarn 30 mrt. 1680.

3. Grietie Rinses Roorda, berne om 1667 hinne en st. yn 1698, boasket Gerj. Harns 15 des. 1688 Evert Claessens Oosterbaan, keapman te Harns, berne yn augustus 1663 en st. 15 febr. 1727, soan fan Claas Everts en Foekje Gosses. Yn 1691 keapje hja in fjirde fan 7½ pmt. lân ûnder Burchwert fan Feddrick en Baukje Anskes, yn 1694 in hûs en in „paeerdestal off packhuis“ te Harns. Grietie wurdt op 15 jann. 1698 doopsgesind lidmaat; yn 'e stimko-hieren fan dat jier fine wy har widner as eigner fanwege syn bern (Foekje en Grietie) fan de helte fan stim 12 fan Skraard. Evert boasket 2. Gerj. Harns 4 maaie 1700 Neeltje Minses. Harren soan Claas boasket Pietje Roorda (IIIc.).

IIc. JACOB JETSES ROORDA, boer te Penjum, dêre st. 9 mrt. 1698, boasket Acke Jans, dy't foar him weirekke. Yn 1698 wurdt fan de erven in skieding fan besit taret, it jiers dêrop lizze Frans Jetses Roorda en Douwe Jans, keaplju te Harns, nochris in rekken oer fan harren administrasje. De bern en bernsbern fan Jacob en Acke ferkeapje yn 1700 18 pmt. bou ûnder Tsjummearum oan Dirck Pieters. As sibbe leit Rinse Johannes Roorda (IIIa.) it near op dizze ferkeap.

Jacob Jetzes
Rinse Jetzes 1682
Friedt Roorda

Ut dit boask:

1. Antie Jacobs, boasket Penjum 25 febr. 1683 Schelte Pieters, fan Boer. Tyerck Jacobs en Wybe Ruirts binne yn 1700 de fâden oer harren weesbern: Pieter (berne 1686) en Antje.
2. (wierskynlik) Jetse Jacobs Roorda, boasket Penjum 3 april 1687 Foekel Sieerps, fan Makkum. Hja sille wei rekke wêze sûnder bern, want wy komme harren ûnder de erven fan Jacob net wer tsjin.
3. Pyttie Jacobs Roorda, boasket Penjum 15 july 1688 Wybe Ruyrdts, boer te Surch.
4. Tjerk, folget IIIB.
5. Hylckie Jacobs, boasket foar 1700 Sybren Bonnes, bakker te Penjum.
6. Janke Jacobs, berne om 1685 hinne.

IId. FRANS JETSES ROORDA, ûntfanger fan Barradiel, berne Tsjummearum om 1640 hinne en st. 10 sept. 1719 (begr. te Tsjummearum), boasket Gerj. Barradiel 17 okt. 1665 Rinske Sipkes Ennema, dochter fan Sipke Keimpes Ennema en Wytske Wybes Meilema te Pitersbierrum. Frans syn besit fan goed 20 pmt. yn sate 16 fan Ysbrechtum (1698) komt fansels by de Ennema's wei, lykas it besit yn stimmen 27 en 31 fan Raard. Ek de stimmen 25 en 27 fan Wytmarsum en in part fan stim 9 fan Pitersbierrum hearre yn 1698 ta it besit fan Frans. Yn 1673 is Frans Minniste lidmaat te Harns; yn 1696 wurdt hy boarger fan dy stêd. Dêr set er him ek nei wenjen. Yn 1697 keapet Frans „sekere woninge“ oan 'e Droogstraat. Yn 1698, 1701 en 1705 fine wy him as diaken by de Minnisten. Frans testearret yn 1719. Hy wol hawwe dat keapman Foppe Goitiens Braem de fâdj op him nimt oer syn fjouwer pakesizzers; dy man wurdt yndie letter dat jier as sadanich oansteld.

Ut dit boask:

1. Jacob, folget IIIC.

IIIa. RINSE JOHANNES ROORDA, boer op Roordasate te Tsjummearum, berne om 1641 hinne en st. om 1703 hinne, boasket mei Doutien Bauckes Allinga, dochter fan Baucke Douwes Allinga en Trijntie Minses Albada te Boalsert.

Yn 1683 en 1701 keapje hja besit. Rinse is yn 1698 eigner fan de helte fan Roordasate, mar ek fan (parten fan) de sates 27 fan Tsjummearum, 1 fan Spannum en 5 en 7 fan Arum. Foar 1704 is hy wei; dat jier stiet Doutien as widdo har soan by, by in wannelkeap fan lân.

Ut dit boask:

1. Rinse, folget IVa.

IIIb. TJERK JACOBS ROORDA, yn 1700 en 1702 is hy noch „coopman en Mr. Backer“ te Warkum, letter boer te Kimswert en yn it Kleaster Anjum. Sjoch fierder de genealogy Roorda yn it Genealogysk Jierboekje 1981.

IIIc. JACOB FRANSEN ROORDA, keapman te Harns, boasket Gerj. Harns 27 febr. 1697 Antie Jans Grauda, berne om 1675 hinne en st. 4 aug. 1723, dochter fan Jan Folkerts en Taetske Lieuwes. Jacob komt yn 1696 mei attestaasje nei de Minniste gemeente fan Harns, Antie docht dêr op 15 jann. 1698 belidenis. Yn 1705 keapet Jacob in „heerlike en wel ter nering staande huisinge“ binnen Harns fan syn heit en fan Gatse Freerx fanwege de erven fan Antie Douwes. Net lang dêrneni is hy stoarn; de widdo boasket 2. Gerj. Harns 8 april 1708 Jacob Meiles en 3. dêr 31 des. 1712 Jan Ruirdts Boeteman.

Ut it boask fan Jacob en Antie fjouwer bern:

1. Jan, folget IVb.
2. Jetse, folget IVc.

3. Rinske Jacobs Roorda, berne Harns 7 april 1702, dopersk doopt 9 febr. 1726 en dêr st. 18 april 1759, boasket Gerj. Harns 12 aug. 1724 Freerk Allards Scheltinga, keapman, griff. doopt Harns 24 febr. 1701 en dêr dopersk doopt 27 jann. 1725, st. Harns 8 april 1746 (begr. yn 'e Groote Kerk), soan fan Dr Allardus Scheltinga en Inskien Ruirds Terpstra.

4. Pietje Jacobs Roorda, dopersk doopt Harns 5 febr. 1730, dêr stoarn 7 febr. 1748, tr. Gerj. Harns 3 nov. 1725 Claas Everts Oosterbaan, berne Harns 13 febr. 1701, dopersk doopt 5 febr. 1730 en st. Harns 19 july 1762, soan fan Evert Claases Oosterbaan en Neeltje Minses (ferl. IIb.). Claas is yn 1736 en letter diaken fan 'e Minniste gemeente, Pietje dat jier diakones. Claas wie overman van het grootschippersgilde (1735), zoutbrander (1740) en wie fierder anneks mei de fiskerij by Grienlân en yn 'e Straat Davis.

IVa. RINSE RINSES ROORDA, einierde boer te Tsjummearum, deputearre fan 'e seediken, berne Tsjummearum yn 1664 en dêr stoarn 30 april 1728, boasket foar 1701 Pytie Boyens Roorda, berne yn 1674 en stoarn Tsjummearum 29 maart 1758, dochter fan Booyen Claes en Seetske Jetses Roorda (sjoch I). Rinse en Pytie komme gauris yn 'e proklamaasjeboeken foar. Yn 1711 keapje hja „Camstra state“ te Furdegum (stim 1), yn 1722 in fijerde part fan „seekere heerlike stendragende sathe en landen“, grut 100 pmt. Fuort nei Rinse syn ferschterren keapje de widdo en erven in stik greidlân. Yn 1728 is Roordasate folslein harren besit, mar bgl. ek stim 24 fan Minnertsgea.

Ut dit boask (folchoarder net bekend):

1. Setske Rinses Roorda, boasket Tsjummearum (att. fan Minnertsgea 17 nov.) 1715 Pijter Lolkes Rieuwema, boer en ûntfanger te Minnertsgea, soan fan Lolke Pyters en Antie Lolkes. Yn 1726 is Pijter fuortrûn en hat hy him op it Fean nei wenjen set, reden foar Setske om in skieding fan besit oan te freegjen. Op de bern út dit boask is letter Roordasate oer-gien.

2. Trijntje Rinses Roorda, berne om 1701 hinne en stoarn yn 1723, boasket Sjoerd

Tjerks Hoitinga, berne om 1689 hinne en st. Boalsert 12 febr. 1768 (begr. te Arum), soan fan Tjerk Sjoerds Hoitinga en Antje Jelles Heringa. Sjoerd boasket 2. Arum 1727 Riemke Lunia.

3. Doutje Roorda, boasket om 1725 hinne Tjeerd Tjerks Hoitinga, boer en ûntfanger te Arum, dêr berne yn 1701 en st. 24 maaie 1762, soan fan Tjerk Sjoerds Hoitinga by syn twadde vrou Ybeltje Tjeerds Suringar. Tjeerd tr. 2. om 1733 hinne Trijntje Renema.

4. Rinske Rinses Roorda, dopersk doopt Harns 20 jann. 1731 en st. yn desimber 1737, boasket Gerj. Harns 12 nov. 1730 Folkert Pieters (Schellinkwou), houtkeaper, dopersk doopt Harns 5 july 1727 en st. yn 1767, soan fan Pieter Gerlofs en Meyke Folkerts Gerbranda. Folkert tr. 2. Antje Feddricks Nieuwenhuis.

5. Jetske Rinses Roorda, berne 8 maart 1710, dopersk doopt Harns 30 juny 1731 en st. 12 aug. 1737, boasket Gerj. Harns 31 des. 1730 Gerlof Pieters (Schellinkwou), houtkeaper, dopersk doopt Harns 25 jann. 1728 en st. yn novimber 1741, broer fan Folkert, hjirboppe neamdt. Gerlof makket yn 1741 testamint, dan libbet noch ien dochter, Trijntje.

IVb. JAN JACOBS ROORDA, ûntfanger fan Barradiel, skriuwer (1749), berne 19 nov. 1698, dopersk doopt Harns 1 febr. 1727, dêr st. 9 jann. 1755, boasket Gerj. Harns 19 febr. 1730 Anna Vermeersch, dochter fan Gilles Vermeersch en Marij Gysberts Fontein. Jan is yn 1733 diaken fan 'e Minnistie gemeente. Yn 1724 keapet hy Luurmasate únder Kimswert; yn 1738 wurdt hy, as ûntfanger fan Barradiel, oansteld as fâd oer Corneeliske Ameels.

Ut dit boask:

1. Jacob, folget V.

IVc. JETSE JACOBS ROORDA, skriuwer fan in kompanjy, berne maaie 1700, dopersk doopt Harns 5 febr. 1735, stoarn yn 1777, boasket Gerj. Harns 1 april 1741 Baukjen Seerps Bakker, dochter fan Seerp Doedes Bakker en Aukjen Huiberts Braem. Dizze Aukje lit yn 1742 by testamint blyke dat hja netolle op hat mei har skoansoan; itselde jier – nei't Aukje wei is – krijt Doede Seerps Bakker de administrasje oer it besit fan syn suster. Jetse is yn 1728 eigner fan de grutte helte fan stim 9 fan Pitersbierrum. Foar 9 maart 1778 rekket Baukje as widdo út 'e tiid. Der wiene gjin bern en it besit fan Baukje komt oan 'e muoikesizzers.

V. JACOB JANS ROORDA, berne Harns 9 des. 1735, dopersk doopt 5 july 1760, dêr stoarn 2 des. 1824, boasket Gerj. Harns 6 aug. 1758 Geertruda Nieuwenhuis, dochter fan Evert Nieuwenhuis en Trijntje Stapert te Harns. Jacob wennet ôfwikseljend op Harkemastate te Tsjummearum en binnen Harns. Yn 1782 stiet er syn soan Jan by, wannear't dy „seekere sathe lands“ te Nijeholtwâlde (stim 21) keapet.

Ut dit boask:

1. Jan Roorda, studint te Frjentsjer 1775, te Lingen 1776, wer te Frjentsjer 1780, dêr promovearre 1781, is yn 1789 útnaad om'er patriot wie. Jan is ridlik jong stoarn, sûnder dat er trouw west hat.

2. Anna Catharina Roorda, berne Harns 22 juny 1763 en st. Grins yn okt. 1806, boasket (tredde prokl. Gerj. Harns 17 apr.) 1784 Gerard Gilles Woldringh, „mede lid van de Geswooren Gemeente van Groeningen“, berne Harns yn juny 1756 en st. nei 1806, soan fan luit. kolonel Jan Gerard Woldringh en Maria Johanna Vermeersch.

3. Mr Evert Jacobs Roorda, abbekaat (1793), notaris (1794), ûntfanger ensafh., berne Harns 15 july 1767, dopersk doopt 25 jan. 1799, st. Ljouwert 17 juny 1853, tr. Everharda Wijborgh. Oer dizze minsken en harren neiteam sil yn 'e takomst publisearre wurde.

Ir. G.L. Meesters

BOARNEN

De boarnen binne werom te finen yn it Ryksargyf yn Fryslân.

RA stiet foar rjochterlik argyf, de argiven fan 'e nedergerjochten. De gritenijen binne ôfkoarte lykas wenstich. HvF stiet foar it argyf fan it Hof fan Fryslân. Yn 'e neilittenskip fan D.D. Osinga (benammen diel 500: 108, 109) is wol mear te finen fan fierdere Eysma-foarâlden. De boarnen binne oardere op 'e ferskillende sibben.

Foarop RA BAR Q3 4 (1615).

I. RA WON C6 19.11.1614, 29.1.1616; RA WED Da1 551 (1619); HvF WW5 325, 811 (1604); RA BAR Q4 162v (1626); HvF HHH1 65, 75v (1632, '33); RA FRL EE7 125 (1634); RA BAR Q5 128, 219v (1636), Q6 85, Q7 238 (1663), Q8 105v (1668); RA HAR P18 135v (1647), P49 219 (1675).

I.2. RA BAR Q8 337 (1677).

I.4. ms van Deersum-van Andla fan F. van Rossen; RA HAR P49 219, O2 160v (1681).

I.7. RA BAR Q5 187; RA WON S65 8; RA HEN K11 612, K13 22 juny 1701.

IIa. RA HAR R9 12.10.1644, R10 128v (1646).

IIb. RA MEN I29 834 (1675); RA HAR O3 17 (1682), R23 244; RA WON Y14 109 (1684); RA HAR O3 33v, R31 42 (1684); fierder: RA HAR P52 183, J17 109, T15 5, V29 128, O3 11v; RA WON Y13 139v; RA MEN A18 131 e.f.

IIb.3. Gens Nostra 1954 side 11; RA WON Y15 278 (1691); RA HAR T16 73, 99.

IIc. RA WON S88 23 (1698), S89 36 (1699), S90 29, 30 (1702), O2 69v; RA BAR Q10 221 (1700).

IIIa. RA BAR Q6 87v, 89v, RA HAR T16 304 (1697); HvF EEE7 158 (1719); RA HAR O4 24 (1719); fierder: RA BAR V10 155v, G2 13.10.1675, Q8 170.

IIIa. RA BAR Q9 24 (1683), Q10 262 (1701), Q11 54 (1704); Osinga 510 277.

IIIb. as ûnder IIc.

IIIc. RA HAR T17 297 (1705); liifrinteregisters yn stedsargyf Harns.

IIIc.3. Gens Nostra 1983 side 1-13.

IIIc.4. id. 1954 side 11.

IVa. RA WON Y18 74 (1701); RA BAR Q11 8v, Q12 8v (1711), 32, 86v, 180v, 231v (1722), 237, 102v, Q13 33v, 127v (1728).

IVa.1. RA BAR Q10 131; bylagen siv. sintinsjes 455-20.

IVa.2. en 3. Jolt Oostra, familieboek Hoitinga.

IVa.5. HvF EEE8 87 (1741).

IVb. RA WON Y22 180v (1724); RA HAR O4 144v (1738).

IVc. HvF EEE8 150 (1742); RA HAR O5 6v (1742), O6 9.3.1778.

V. RA WSW Pc17 201 (1782).

V.1. Vrije Fries 24 side 25, 55.

V.2. Ned. Patriciaat 1915 side 390.

V.3. Jaarboek C.B. IV side 156.

BROERSMA

16de-eeuwse genealogie en huwelijksaanzoek in briefvorm

Alva en zijn Spanjolen zijn er oorzaak van dat in en na 1567 veel Friezen huis en haard verlaten en naar elders vluchten. De achterblijvers zuchten onder de terreur van zowel koningsgezinden als van rebellen. Misoogsten en zware overstromingen met als gevolg duurte en voedselschaarste maken de levensomstandigheden er niet gemakkelijker op.

Uit „dese verdorvene tijden“ is een brief van een boerenzoon uit Teroele bewaard gebleven. Terwijl zijn leeftijdgenoten met De Robles op pad gaan of aanmonsteren op geuzenschepen, levert zijn advocatenpraktijk schijnbaar zoveel op, dat hij een huwelijc wel ziet zitten en schriftelijk om de hand van de „dochter“ vraagt.

Van de brief zijn slechts twee vellen bewaard gebleven. Na het lezen van de tekst is men eigenlijk niet veel wijzer geworden. Wel wordt men iets gewaar van zijn naaste familieleden en worden ouders en een oom met naam genoemd, maar wie de brief heeft ondertekend, is niet bekend. In het navolgende opstel is geprobeerd een antwoord op de vraag naar de identiteit van de schrijver te vinden. Het kan beschouwd worden als inleiding op de genealogie van de Legemeerster Broersma's, welke hierop volgt. Hulp werd ondervonden van de heren H.W.F. Aukes (Sneek), Ph.H. Breuker (Bozum), Y. Brouwers (Leeuwarden), L. v.d. Hoff (Smilde), K.M. v.d. Kooi (Harlingen) en R. v.d. Ley (Drachten), waarvoor hierbij een woord van dank.

* * *

HET MANUSCRIPT

Vergelijking van het origineel manuscript, waarvan de vindplaats aan de heer Breuker bekend was¹, met de transcriptie in het Stamboek van de Friese Adel² viel in het nadeel van de auteurs van het Stamboek uit. Daarom volgt eerst een nieuwe transcriptie.

Een yder mensche behoert sich toe verkiesen (: als hij tot syn Jaeren gecomen is) een seecker staet daer hij gedenckt godtlijcken in toe leven.

*Soe is mij van mijn ende u.l. guede ende groete vrunden ende kunden die in desen nijet souden willen verhaelt sijn, dan sullen hoer tot gelegener tijt wel verthoenen,
5 groetlijcken ende seer aengepresen u.l. dochter ende wolde derhalven in u.l. vrundtschap mij oeck wel bekent maecken ende insinueren, ende u.l. by desen verthoe-ninghe doen van mijn persoen, qualiteijt ende conditie, sonder nochtans mij zelven in eenighe dinghen seer dan in doecheden te beroemen, ende soe huijdens daechs in dese verdorvene tijden nochtans van veele eerlijcke ende vroeme luyden wel ende toe
10 rechte wordt aenschouw genomen van eens persoens olders ende affcompste soe is van mijns vaders syde mijn vaders over affaer een vriese geweest - genoemt ocka gerritsma, dwelcke Ocka twie soenen heeft gehad, pier Ockama ende douwe Ocke-
ma genaembt nae hun vader d'zelve pier Ockama synde mijns vaders affaer is met sijn broeder ende susters geboeren ende getoeghen ende Is den manlijck affcompste*

- 15 geweest op Broersma huijs toe Smallebregh, wesende tzelve huijs ende staete vier
 saeten breedt ende streckende des tijts vanden eenen Wijmbrecks sloet bij Smalle-
 bregh doerden dorpe Oela den parochiale kerke van Broersma huijs voorscreven,
 ende vanden twije dorpen ende Capelle kercken inden dijcken ende Maer tot aenden
 andere Wijmbrecks sloot in Maerstera wyde scharren In Sinte Nicolaesgae, dwelcke
 20 pier Ockama heeft syn landen ende saeten gehad In Broersma huijs als voorscreven
 genoemt alsnoch Ockama lant ende Ockama fennen, heeft oek dzelve pier schoe-
 ne landen ende saeten gehad int Westeijndt vander Oela met mennighe de grootste
 ende beste fisckanijen ende andere gerechticheit aldaer, zynde dselve nu gecomen
 25 op derffgenamen van za: Jancke buwes ende Alle Minnezoen. Item inden zelven
 dorpe noch een dardendeel van Reijnaerda staeten, met noch een groet breedt saete
 ende staeten Inden voorscreven dorpe Maer genoemt pier ockama staeten vanden
 welcken mijn lieve vader Ocka Ockis alsnoch eygenaer van ls. Ende heeft dvoorscre-
 30 ven pier zijn huijsfrouwe, mijns vaders omhoer gehad wt Obberma huijs Inden dij-
 cken voorscreven, ende ls hij oek in zyn tyden (: die seer oproerich ende onveelich
 waeren) een seer stoldt vrisch man geweest wijs ende vreedsaemich, ende heeft
 35 door assistentie ende bystant van syn nabuys ende gemeijnsluyden een groeten
 dijck om den dorpe Maer doen leggen, dwelcke dijck doer het groete profyt wordt
 genoemt Maerstera goune borde, ende hoewel die suyder ende westersche dijcken
 in voortyden seer vergeten negligeert ende qualycken gemaect pleghen te worden,
 40 soe isser nochtans nauyliek bij menschen gedencken water binnen die voorscreven
 dijck gecomen, beschermende alsoe ende beschuttende over de vier ende twintich
 ploechgaende huijsen ende saeten in bouwlanden ende graslanden, ende dit laetste
 swaere hoege water in vele plaatzen overlopende is nochtans al binnen vier daghen
 aldaer gelost geweest ende heeft alsoe oek nimmer schaede gedaen, twelcke is im-
 45 mers een heerlijck ende memoriael werck van za: pier Ockama ende is hij pier met sij-
 nen soen Ocka mijns vaders gestorven tusschen den geldersche ende Bour-
 gonsche tyden, ende heeft in sijnen wapenen gevoert drie sterren in een blauw veldt.
 Desen allen ende meer anderen heeft mij mijn guede vrundt ende Neve Tete syurds
 zoen Broersma borgemr. der stede ijlst vertoent ende toe kennen gegeven, synde
 50 een kintskint vanden voorscreven Douwe Ockama.
 Van mijn moeders syde hebben wij oek gehadt vroeme ende Vriesche voorolders als
 haer vader folckert hijlkes in syn leven bijsitter ende mederechter vanden Grietenije
 Donijewarstal wesende zijn broeder Tyaeert hijlkes secretarijs van hasckerlandt en-
 de opter Joure hijlcke folckera ende folckert Wolsma op Austerhaua, ende syn mijn
 55 vermoegende heer Idzaert A Sijckingha Co. Mats. raedt ordinaris in onsen hove van
 Vrieslandt ende za: mr. Oege A Sijckinga beyde oek over mij aftersusterlingen, en-
 de hebben de voorscreven folckert mijn moeders vader ende hijlcke haer affaer een
 seer groet steenhuijs op haer saeten ende landen gehadt vanden welcken stens ick
 bij mijn tijden als anno twie ende drie ende vijftich den mijren noch hebbe gesien,
 60 ende heeft tzelve met ijseren doeren geweest staende toe middel int gae drie ofte vier
 saeten van Sijckinga staeten, ende ls tzelve stens het machtichste, hoochste, ende
 starckste geacht geweest inden geheele sevenvolden, soe, dat men van oldts secht
 op tzelve stens gebrocht ende bewaert toe sijn Saenwaldma bosse.
 Oek heeft mijn moeder een olde oem gehad met naerne groete merck Sirkx in
 Schoeterlandt ende heeft alsnoch een oem haer moeders broeder genaemt Jonge

Marck merckx zoen op Rosterhaule ende twie halve saeten landts met holdt ende fe-
nen aldaer leggende dwelcke groete marck Sijrckx zoen voorscreven by den Gelder-
sche ende bourgonsche tyden ende daerentuschen groete stoltheijt ende vroemheit
voor sijn vriesen ende vrieslanden heeft vertoent ende bedreven als tegens den swar-
te hoep ende tegens alle andere die vrieslandt ende den vriesen dochten ofte poech-
den toe vercrencken, ende sonderlinge doer den slach toe Unia huijs bij Leuwaer-
den, alwaer hij met syn woldvriesen omtrent anderhalf duijsent Sassensche knech-
ten weder nae Leuwaerden dede wijcken ende vluchten, ontsettende ende verlos-
sende alsoe vier viressche hernijen als Jencke Douwema, Jencke Oenema, Jouw
70 Jousma ende Sickle Douwes met een yder hondert vriesche knechten, die vanden vi-
anden ofte Sassensche voorscreven opt voorscreven Unia huijs al waeren besingelt,
belegert ende op het vijfsterre benaut, allen nae onse cronicken daer meer en breder
van seggen.
Dan men can sich van syn voorolders feijten ende vromicheijt niet groetlijcken ende
75 rechtljcken beroemen die nijet gedenckt ende arbeijt om dzelvige tachtervolgen en-
de nae te gaen waeromme soe heb Ick mijn lieve olders ende sonderlinge mijn lieve
oem heer fedde Ockis pastoer ter oele ... groetlijcken te bedancken dat sij mij hebben
laeten leren ende soe mijn voorscreven oem heer Fedde een (soonder?) geleert man
Is als hebbende In beyde universiteijten toe Collen ende toe Leuven ses jaeren ende
80 voorts al sijn leven gestudeert soe heeft hij oeck geen coste ... willen spaeren om mij
oeck in studijs te promoveren ende heb Ick also ... (schole?) geweest van mijn kints-
byen aff tot dat Ick in mijnen drie ende twintichste

DATERING EN AARD VAN DE BRIEF

De brief dateert van de jaren 1565-1575. Immers, de door de schrijver genoemde (wijlen) „achterneef” Mr Oege van Sickinga leeft nog in 1565³, terwijl Idzard in 1575 overlijdt⁴. Met „dit laetste swaere hoege water in vele plaatzen overlopende” (regel 37/38) is misschien de Allerheiligenvloed van 1 november 1570 bedoeld, of een van de overstromingen van 1572 en 1573⁵. In dat geval dateert de brief van de jaren 1570-1575. Verderop zal blijken dat de brief mogelijk nog iets scherper gedateerd kan worden.

Samengevat handelt de brief over het voorgeslacht van de schrijver: het sociaal aanzien, de materiële gesteldheid en de persoonlijke kwaliteiten van zijn voorouders. We lezen dat de schrijver, waarschijnlijk nog niet lang meerderjarig, aan een eigen levensstijl wil bouwen, kennis heeft aan een meisje en door zijn activiteiten in de voetsporen van zijn voorgeslacht wil treden.

Het karakter van de brief wordt duidelijk als we met name de aanhef in hedendaags Nederlands vertalen.

Bij de vertaling van de eerste regel in: „Een ieder behoort zich, wanneer hij op leeftijd gekomen is, die staat te kiezen waarin hij verwacht fatsoenlijk en zinvol te kunnen leven” gaan de gedachten bij het woord „staat” in eerste instantie uit naar maatschappelijke staat. Dat de schrijver echter ook zijn gedachten over de huwelijks staat laat gaan, blijkt uit de daarop volgende regel, te vertalen als: „Door mijn en uw goede vrienden en kennissen (die ik in dit verband niet met name wil noemen, maar die zich te gelegener tijd wel bekend zullen ma-

*ken) is mij uw dochter bijzonder aangeprezen, daarom wil ik mij ook wel graag in uw vriendschap aanbevelen ...*⁶.

Het zal duidelijk zijn dat we hier te maken hebben met een aanzet tot een huwelijksaanzoek. In „*dese verdorvene tijden*“ (regel 8/9) klinkt de toenemende spanning op godsdienstig en politiek terrein door. Misschien herinnert de schrijver zich hierbij, hoe in de zomer van 1569 tot aan februari 1570 een groep Watergeuzen met Gaastmeer als thuisbasis een schrikbewind uitoefende. Met name de Teroelsters kregen in juli 1569 met hen te maken ⁷.

Hoe onveilig het leven op het platteland in deze jaren is wordt goed duidelijk als we lezen dat een Teroelster pas omstreeks 1573 van Leeuwarden naar Teroele terugkeert en daar de kerktoren laat versterken om vervolgens jaren achtereenvolgens met zijn knecht „ende meer andere personen, so van sijn meijers ende anders dijen hij betroude“ daarop de nachten door te brengen ⁸.

Ook blijkt uit deze zin („*soe huijdens daechs*“ etc.) een mentaliteit die hem min of meer tot een geestverwant van Rennert van Solckema van Teroele bestempelt. In het van Rennert bewaard gebleven Lineageboek, een soort van kroniek van oorspronkelijk 27 hoofdstukken over verwante families en eigen lotgevallen, komt men hier en daar belerende rijmpjes tegen, waaronder:

„Wilt ghij u kynderen hebben an een geslacht van even
soe moet ghij u vrome vorolders Linagie hoer dicwiils mentioneren
want dat sal hoer altoes trekken ende leren
dat sij an en goet geslacht sullen concianceren“.

Na de aanhef van de brief gaat de schrijver over tot een uiteenzetting over zijn voorgeslacht. Zijn informatie was afkomstig van zijn verre neef Tiete Broersma, burgemeester van IJlst. Opmerkelijk is dat hij hierbij hun godsdienstigheid en Fries-zijn onderstreept.

KANTTEKENINGEN BIJ DE INHOUD

Wanneer de briefschrijver mededeelt „*ende Is den manlijck affcompste geweest op Broersma huijs toe Smallebregh*“ (regel 14/15), dan doelt hij op een tijd waarin het leven van alledag beheerst wordt door konflikten van hoofdelingen en steden. De aanleg van de gouden rand van Legemeer was in deze ontwrichte samenleving geen geringe prestatie en getuigt van gemeenschapszin.

Uit de opmerking „*allen nae onse cronicken daer meer en breder van seggen*“ (regel 72/73) valt schrijvers historische interesse af te leiden, terwijl in „*Dan ... tachtervolgen ende nae te gaen*“ (regel 74/76) de oproep van de humanistische leer doorklinkt om de voorbeelden van het voorgeslacht na te volgen.

Een tocht door de kronieken voert de lezer naar Leeuwarden, waar schrijvers vermoedelijke voorouder Sierck Murcks in mei 1496 versterking vraagt voor het 8000-koppige leger van Woudfriezen voor Sloten ⁹, en naar diens (waarschijnlijke) vader Merck, die met zijn Doniazwagers vanaf 1458 gedurende een tiental jaren de bewoners van de Zuid-Westhoek en het Lage Midden van Friesland de schrik op het lijf jaagt ¹⁰.

De stins te Ouwerhaule moet een belangrijke rol in de verdediging van de Zevenwouden tegen plunderende en brandschattende legertjes hebben gespeeld. Het was met zijn ijzeren

deur het sterkste verdedigingswerk van de Zevenwouden geweest. Een bevestiging van de gunstige ligging van de stins lijkt een uitvoerige beschrijving van een in 1621 verkocht object (de koopsom doet vermoeden dat het om enkele pondematen land gaat) te Ouwhsterhaule dat tussen veenscheiding en oude dijk gesitueerd was. Verkopers zijn Poppe Folkerts Wolsma en diens moeder¹¹.

De bijeenkomst van vertegenwoordigers van de Wouden in 1500, die Jancko Douwama lokaliseert „vp de schorren bij de Hiouwer“ (Oldeouwer?) zal in de niet al te verre omtrek van dit bastion hebben plaatsgevonden. Op voorspraak van Obbe Igges, bewoner van het in de brief genoemde „*Obbema huijs Inden dijcken*“ (regel 28/29), besluit men daar deel te nemen aan de opstand tegen de hertog van Saksen en het beleg voor Franeker op te slaan. Volgens Douwama had Obbe, hij noemt hem „geacht man int lant, de tamelijcke older hadde“, zijn overwicht op de andere vertegenwoordigers te danken aan zijn konnekties met de Hettinga's¹². Zijn huis wordt hem in mei 1491 bij een bezoek aan de mis door Hartman Harinxma (Heeg) ontnomen. Dat het hier een stinsachtig gebouw betrof, wordt duidelijk als we lezen dat Harinxma vanaf de muren met stenen naar Obbes schoonvader Epe Hettinga (Hommerts) gooit¹³.

Zoals reeds is gezegd waren de Wouden min of meer beveiligd tegen de strooptochten van de huurlingen in een tijd waarin „dye huysluyden in Westergo meest alle nachten in dy kercken sliepen om anxte van den vianden“¹⁴.

Met deze mededeling van Worp Tyeraerd zijn we beland in „*den geldersche ende Bourgondische tyden*“ (regel 41/42) tussen 1515 en 1524.

In deze jaren komen schrijvers grootvader Ocke Piers en diens vader Pier Ockema te overlijden. Ocke (schrijvers vader), Montsa en Fedde worden al op jonge leeftijd (halve) wees. Op één van dit drietal willen we nog even nader ingaan.

„MIJN LIEVE OEM, HEER FEDDE OCKIS“

Als jongen van ongeveer 16 à 17 jaar reist Fedde naar Leuven af en laat zich daar in juni 1532 aan de universiteit inschrijven¹⁵.

Als geestelijke leeft Fedde in een tijd waarin zowel geestelijken als leken oog krijgen voor de heersende misstanden. Enkele hiervan waren het lage ontwikkelingspeil van de geestelijken door gebrek aan scholing en het surplus aan priesters in de parochiekerken met een minimum aan werk en een karig bestaan. Vaak werd men voor het plaatsvervangende werk door de bezitters van de beneficies onderbetaald.

In 1543 klaagt Fedde, als pastoor van Teroele, over het achterstallige onderhoud aan de Teroelster pastorie en over de vervaarlozing van zijn parochie door zijn voorganger. Deze had de Teroelsters onderwezen dat zij noch op hoge feesten, noch voor de doden hoefden te offeren en geen memorien hoefden te betalen.

De pastorie was hierdoor wel 30 goudgulden in waarde gedaald. Zijn klacht is niet enig in zijn soort. De vicaris van Uitwellingerga klaagt in dat jaar dat de achttien stuivers jaarlijkse rente, „in eertijden van Yepo Tyethiezn. (Hettinga) Heerscap in die Hommerts ... besproken ende ghegeven“, sinds lange tijd niet door diens kleinzoon Pieter Hommes (Haringxma, alias Tiete Hommes Hettinga) te Sloten en diens weduwe His waren betaald. De financiën zijn voor Fedde dan ook reden om met Peter Dewinne, prior van het Carmelietkerklooster te Woudsend, te onderhandelen over de verkoop van een visrecht aan Johan van Ewsum.

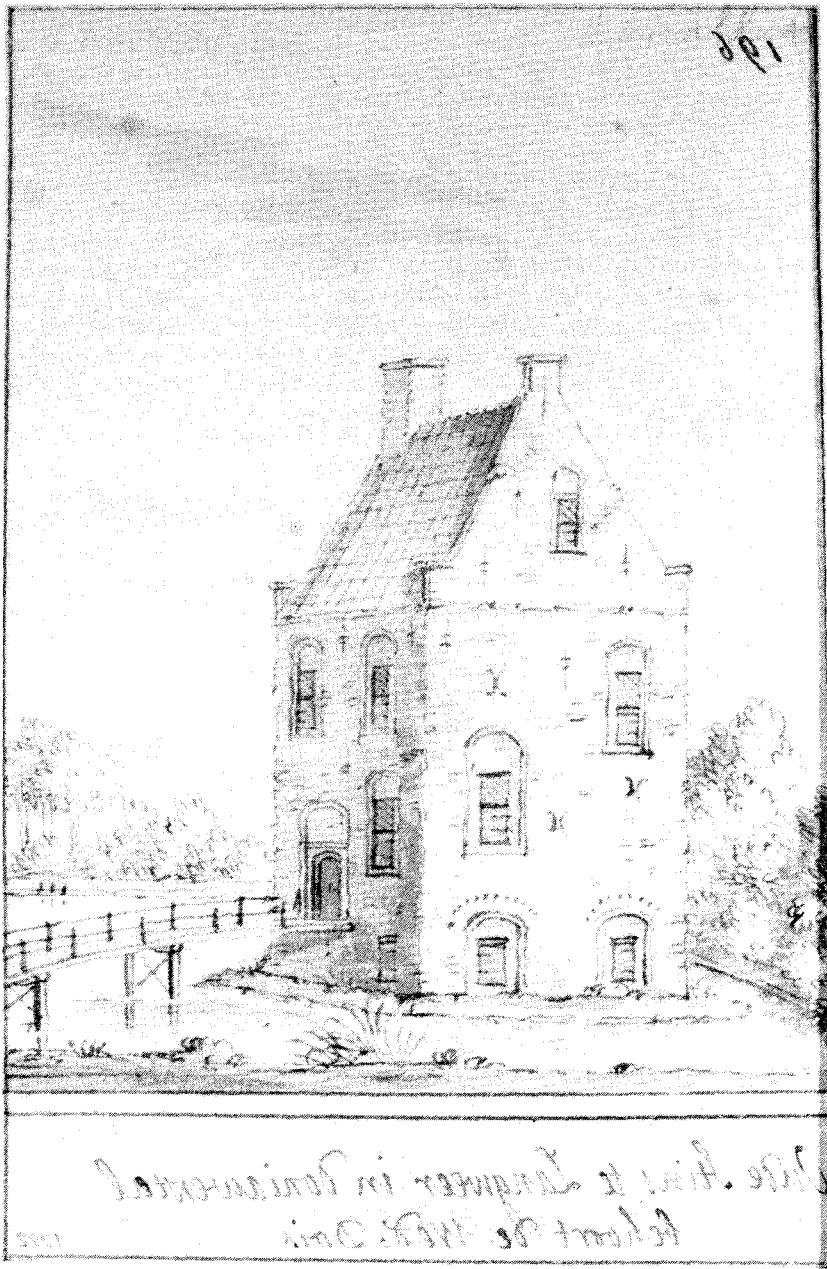

Foto: Adel Sonneveld van Stijns Fotopark in Duinwoude; De Hoop staat te Tjilddomeer. Volgens het Stuwspoor
van Adel Sonneveld de Donwoude's historie zijt van Donwoude Ockels. Foto: Fries Museum.

70

ze Ommelander jonker, woonachtig te Roden, had nogal wat belangen in deze kontreien van een Harinxma-tante geërfd, die hij door de prior liet behartigen.

Dewinne schrijft op 13 augustus 1558 aan Van Ewsum dat kort daarvoor heer Fedde „bij mijn is ghecoermen, soe als wij naeburen met den anderen sijn, omme ons wat fruelick te maken“ en dat daarbij ook de verhuur of verkoop van zijn visrecht ter sprake kwam. Fedde klaagt bij de prior dat de gemeente niet bereid is de pastorie te laten repareren en ziet in Van Ewsum wel een geschikte koper. Hij dringt bij de prior aan om kontakt met de jonker op te nemen. De onderhandelingen verlopen niet zo vlot. Fedde wil niet beneden de 60 goudgulden gaan en zegt toestemming van zowel het Hof van Friesland als van de bisschop van Utrecht nodig te hebben. Volgens de brief van oktober 1559 vraagt de pastoor dan 100 caroliguldens, terwijl de prior hem 50 gulden heeft geboden. Vervolgens dragen beiden een taksateur voor en in 1563 procedeert men voor het Hof ¹⁶.

De uit de Zuidelijke Nederlanden afkomstige prior Dewinne typeert Fedde als „gheleerde pastoer“. Fedde schijnt een vooraanstaand geestelijke te zijn geweest. Hij behoorde in ieder geval niet tot de groep van onvoldoende geschoold geestelijken.

Van zijn neef worden we gewaar dat hij gedurende zes jaar buiten de landsgrenzen had gestudeerd en dat zijn leven zich kenmerkte door een „éducation permanente“.

Talrijk waren de zestiende-eeuwse priesters die zich niet aan het celibaat hielden. Een voorbeeld hiervan is de nog te noemen Benedictus Seerps, wiens kinderen het juridisch gevecht van hun vader met de Hettinga-verwanten te Teroele over de erfenis van moeder en grootmoeder Bernu (Ebedr. Meijnema) tot in de jaren tachtig voortzetten ¹⁷.

Vele geestelijken waren beïnvloed door bepaalde protestantse gedachten. Van kerkelijke zijde werd hier weinig aan gedaan. Toen in 1550 bleek dat de invloed van de Doperse beweging begon te groeien, riep de verontruste president van het Hof van Friesland de hulp van de Brusselse regering in. Dit had de komst van twee inkwisisieurs tot gevolg. Het zeer rechtzinnige Hof zag in de activiteiten van beide mannen een beknotting van zijn rechten en werkten dan ook de funktionarissen zoveel mogelijk tegen. De koning stuurde in 1557 een nieuwe geestelijke kommissaris in de persoon van de geleerde Lindanus met als opdracht de kerkelijke rechtspraak uit te oefenen en de oprichting van een bisdom Leeuwarden voor te bereiden. Ook hij maakte zich al gauw onbemind. Slecht toegeruste priesters wilde hij keer op keer laten eksamineren, terwijl ook de in concubinaat levende priesters het moesten ontgaan. In de pogingen van de Friese geestelijkheid om Lindanus teruggeroepen te krijgen, werd hij aktief bijgestaan door Gedeputeerde Staten. Er gingen heel wat bezwaarschriften naar de landvoogdes en onder de ondertekenaars vinden we, behalve leden van de hogere geestelijkheid, ook Fedde Ockes ¹⁸.

Zijn politieke activiteiten liggen vooral in de jaren 1550-1560. In januari 1550 zit hij als volmacht voor Doniawerstal de landdag bij, terwijl op die van juni 1551, gehouden in het Predikherenklooster te Leeuwarden, een kommissie ad hoc wordt benoemd die met de graaf van Aremberg en de landvoogdes over de grieven van de Staten moet gaan onderhandelen. Heer Fedde Ockes en heer Willem Hessels nemen als gedeputeerden ter doleantie zitting in deze kommissie. Ook is hij gedeputeerde op de landdag van juni 1560, waarop de kwestie Lindanus en de financiële bede van de koning centraal staan. De vergadering besluit konings verzoek om geld te honoreren, wanneer deze besluit zijn kommissaris terug te roepen¹⁹. Lindanus wordt kort daarna opgevolgd door een Fries. In 1578 en 1580 treffen we Fedde aan als vicaris te Dokkum ²⁰. Hij overlijdt tussen 1583 en 1584 en heeft misschien als vicaris in ruste zijn laatste levensjaren doorgebracht op zijn boerderij te Legemeer ²¹.

EEN POGING TOT IDENTIFIKATIE VAN DE SCHRIJVER

Het ouderlijk huis van de briefschrijver kon te Teroele gelokaliseerd worden. In het Beneficiaalboek lezen we onder Teroele: „Item, hij Pastoor bruyct selven veel van dese landen voorscreven, heeft nochtans eenen meijer, genoempt Ocke Ockez., verhuijrt twaalff hooffden gras ygelick hoofft voer twee hoornsguldens ende achteen pondemaeten, een ygelick voor vijftien stuvers”. Als Ocke twee jaar later met familie van zijn vrouw procedeert, wordt als zijn woonplaats Teroele vermeld ²². Uit de opgave van 1543 krijgt men de indruk dat Ocke als pachter een niet al te florissant bestaan leidde. We lezen „ende hoewel hij Pastoor sommige ponsmaeten hooger heeft verhuijrt, sommige oock nyet soo hooch, solden nochtans alle pondemaeten alsoo veel mogen gelden datter noch een schamel meijer die cost solde off hebben moogen”. Wordt Ocke niet genoemd onder de weerbare inwoners van Teroele in 1552, ook in 1578 draagt hij niet bij tot de personele impositie in Doniawersta).

Aangezien hij in 1583 als procespartij wordt vermeld, terwijl in 1584 sprake is van zijn erfgenamen, zou men hieruit op kunnen maken dat hij in deze jaren overleed ²³.

Van zijn zoons worden respectievelijk Minne, Ocke, Folckert, Meyle en Pier met een titel vermeld, terwijl van Sipcke en Eeuwe aangenomen mag worden dat ook zij het nodige onderricht hebben gehad. Voor de hand ligt dat, waar in de brief de nadruk wordt gelegd op intellectuele vorming, de auteur onder eerstgenoemde zoons van Ocke Ockes gezocht moet worden. Een reductie van dit aantal potentiële schrijvers bleek slechts mogelijk door het geboortejaar van de schrijver te preciseren.

Uit de aanhef van de brief „*als hij tot syn Jaeren gecomen is*” valt in relatie tot de laatste briefregel te concluderen dat hij waarschijnlijk meerderjarig is, in elk geval niet jonger dan 23 jaar.

De eerder vastgestelde datering van de brief in de periode 1565-1575 levert dan op dat de schrijver voor 1552 geboren moet zijn. Hierin worden we bevestigd door de passage omtrent het bezoek van de schrijver aan Ouwsterhaule in 1552, 1553. Om zich de restanten van de stins te kunnen herinneren, moet hij toentertijd al enkele jaren oud geweest zijn. Ook de overstromingen van 1570, 1572 en 1573 kunnen als uitgangspunt dienen. Dit resulteert ook al in een geboortejaar voor 1550.

Van Mr Ocke Broersma is met zekerheid bekend dat hij na 1550 werd geboren. In 1616 getuigt hij 63 jaar oud te zijn ²⁴. Van Folkert, Meyle en Pier kan dit ook meer of minder veilig worden aangenomen. Wanneer we uitgaan van een zekere regelmaat in het vernoemen van kinderen in het gezin van Ocke Ockes zal Folckert, die in 1578 zelfstandig te Legemeer woont, na Ocke geboren zijn omstreeks 1553. Zijn kinderen worden in en na 1600 geboren. Het toetreden van Meyle in 1588 tot het Leeuwarder chirurgijnsgilde laat betreffende zijn positie als een van de jongste zoons geen twijfel over. Minder zekerheid is er voor wat betreft Pier, die als naamgenoot van een oudere broer van zijn vader tussen 1545 en 1550 geboren kan zijn. Aangezien zijn kinderen tussen 1590 en 1600 worden geboren en Pier zelf pas in 1600 voor het voetlicht treedt, zou men aannemen dat ook hij tot de jongere zoons behoort.

Van Minne is bekend dat hij al in 1572 als advocaat praktiseert. In aanmerking genomen dat Ocke zo'n 24 jaar oud is als hij in 1577 als advocaat tot het Hof van Friesland wordt toegelaten, zal Minne voor 1548 geboren zijn. Hierin worden we bevestigd door een koopakte van hem van 3 augustus 1573 ²⁵. Tevens geeft deze akte een aanknopingspunt voor een meer nauwgezette datering van de brief. De koop van een achtste part „van een saete lands met

nog 1/8 van 10 pm. maedland mitsgaders 1/8 van 12 hoofden grasinge, alle gelegen inde Legemeer" zal betrekking hebben gehad op een kindsdeel van een van zijn broers of van zijn zuster in de familieboerderij. Een aanwijzing hiervoor is een transaktie in 1614, waarbij Mr Pier Ockes weduwe de helft van de door haar bewoonte boerderij te Legemeer (in 1640: Ocke Piersstelle) koopt van Mr Minnes weduwe en er ook sprake is van „competereet dien noch vijff pondematen lants gelegen in Boucke schaer, mandelig met Sipcke Ockes vijf pondemaete". Aangezien de schrijver Ocke Ockes alleen eigenaar noemt van „*pier ockama staeten*" (regel 26) volgt hieruit dat de brief voor de transaktie van 3 augustus 1573 werd geschreven. Uit dit gegeven, in relatie met de door Faber vermelde overstromingen in deze jaren (1 november 1570, 6 december 1572 en augustus 1573), kan gekonkludeerd worden dat de brief geschreven werd tussen 6 december 1572 en 3 augustus 1573. Immers, dit „*laetste swaere hoege water*" (regel 37/38) impliceert dat er één aan voorafgegaan is, in dit geval de vloed van 1570. Overigens lijkt e.e.a. niet te stroken met een overlijden van Ocke in de jaren 1583, 1584.

ENKELE BIJZONDERHEDEN ROND MR MENNA MARIO A BROERSMA

Uit de woorden van de schrijver proeven we dat zijn oom, zelf een erudit man, zijn neef protegeerde en alles in het werk stelde om deze goed toegerust zijn intrede in de maatschappij te laten doen. Strekte de zorg van oom pastoor zich ook uit tot het verkrijgen van een soort van studiebeurs en werd daarbij zijn Kimswerder kollega Benedictus Seerps Ole-nius ingeschakeld?

Zoals blijkt uit de toevoeging Olenius, volgens een stuk uit 1554²⁶, was Benedictus afkomstig uit Teroele. Vernoemd naar zijn moeders eerste echtgenoot Benedicx Epes (Hettenga), die volgens een Saksische lijst van 1505 als „edele" te Teroele woonde²⁷, groeide hij op Hettingastate op en werd hij pastoor te Kimsward²⁸.

Een vonnis uit 1565 in de zaak tussen de Kimswerders en heer Fedde Ockes doet vermoeden dat Minne Ockezn. inkomsten uit een Kimswerder beneficie kreeg zonder aan de gestelde voorwaarden te voldoen. We lezen dat Fedde veroordeeld wordt om de door de Kimswerders geleden schade te vergoeden om reden dat „Minne Ocke, de baer in questie bijden gedaegde (Fedde) van zijn wegen mitte gemeente van Kimswart ofte heure volmacht aengengangen nyet en onderholdt noch achtervolgt"²⁹. Wellicht was een overeenkomst aangegaan, toen Benedictus Seerps nog leefde. Hij overleed tussen 1559 en 1562³⁰.

Met zijn beroep op Friese afkomst zijn de gedeelten in de brief, waarin melding wordt gemaakt van oudoom Grote Marck Syrkx in Schoterland, die „*groete stoltheijt ende vroomheijt voor sijn vriesen ende vrieslanden heeft vertoent ende bedreven*" (regel 63/64), nog een aanwijzing dat bij de briefschrijver geen zwak Fries bewustzijn leefde. Iets dergelijks mag ook bij Minne Broersma verondersteld worden als we lezen dat hij in kontakt stond met een hoogleraar te Keulen, die voor zijn geschiedenisstudie, en misschien voor vragen van praktische politiek in deze jaren van bestuurshervorming, boeken en handschriften verzamelde. Het betreft hier de van Leeuwarden afkomstige Suffridus Petrus (1527-1597), achtereenvolgens hoogleraar in de juridische faculteit te Leuven en (vanaf 1579) te Keulen, die in 1590 door de Staten van Friesland tot Lands Historieschrijver wordt benoemd. Suffridus kreeg in 1585 te Keulen van Mr Minne Broersma een manuscript van de kroniek van Worp van Thabor toegezonden³¹. Het jaar daarop werd zijn collectie uitgebreid met een hand-

schrift van de Rechtsomgang van Franekeradeel 1406-1438. Ook hierin komen we in de kanttekeningen Minne Broersma tegen 32.

Ook werd een aanwijzing voor een zakelijke relatie tussen Minne Broersma en zijn verre neef Tiete Broersma gevonden. Uit kwitanties in de nalatenschap van Hack Teetum, weduwe Hoppers te Hommerts, valt op te maken dat Minne belast was met de afwikkeling van Tie-tes nalatenschap; hij was ook een van diens erfgenamen 33.

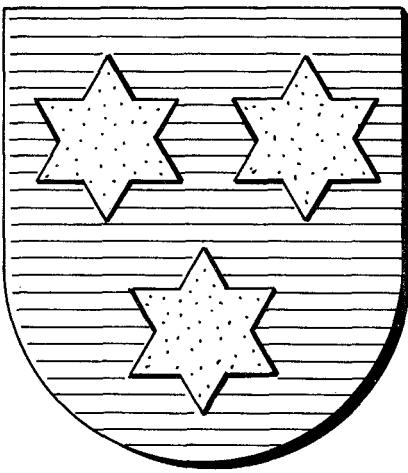
Door het huwelijk van Minne en Meijle Broersma met respectievelijk de zusters Jantje en Margaretha Augustinusdr. Boelema komt de geschiedschrijver Marten Hamkema (Martinus Hamconius) in de kring van verwanten van Minne Broersma. Hamkema (1550-1620) was afkomstig van Follega aan het Tjeukemeer en werd grootgebracht in een milieu dat zich door studiezin kenmerkte. Naar hij zelf meedeelt was zijn moeder een Boelens. Mogelijk was Minnes schoonvader, Mr Augustinus Boelema/Follega, student te Leuven vanaf 1545 34 en advocaat te Leeuwarden, Martens oom.

Marten moest door het overlijden van zijn vader zijn studie voortijdig beëindigen. Bekend is hij geworden door zijn „Frisia”, een epos op de Friese geschiedenis 35.

Evenals zijn vriend Rennert Solckema (de „Conscriptio van enigen personen ende ballingen van Vrieslant, die welcke verdreven ende ver-yacht sijn” in Rennerts geschriften werd ingeleid met de opmerking „Nota. Den Grytman Marten hamkema verhaelt in sijn bescrivinge over de Friese illustere namen onderanderen van Rennert Solcama, sijn kameraet dat hi de Ballingen heeft opgetekent”) wordt Marten in 1580 door de Staten opgeroepen om uit ballingschap terug te keren op straffe van verlies van goederen 36.

Beide heren bleven katholiek en koningsgezind. Zo roept Marten in 1583 met anderen de inwoners van Oostergo schriftelijk op om de breuk met de koning te herstellen. Vanuit Holland probeerde Sasbout Vosmeer als vicaris-generaal de katholieke kerk in alle gewesten van de Republiek te organiseren. Vanuit Lingen correspondeerde Hamkema in 1607 met de eveneens verbannen Vosmeer, die zich in 1603 te Keulen had gevestigd. Martens zoon Jochum werd naar Leuven gestuurd en na een promotie tot meester in de vrije kunsten is hij in 1606 vicaris van het bisdom Leeuwarden en overleed hij een jaar later als pastoor te Lingen 37.

Uit het voorgaande zal duidelijk zijn dat een zekere nadruk op studie, Frieszinnigheid en vroomheid in het huwelijksaanzoek in dit milieu geen kwaad kon.

„...ende heeft in sijnen wapenen gevoert drie sterren in een blauw veldt.”
(regel 42)

HET MR MINNE BROERSMA - LEEN

De strekking van de laatste alinea van de brief is duidelijk. Schrijvers oom, die zelf te Keulen en Leuven had gestudeerd, had geld noch moeite willen sparen om de zoon van zijn broer een goede opleiding te geven. De schrijver was van kindsbeen af tot in zijn 23e jaar naar school geweest. „*Dan men can sich van syn voorolders feijten ende vromicheit niet groetlijcken ende rechtlijcken beroemen die niet gedenckt ende arbeit om dzelvige tachtervolgen*” moet Minne Broersma gedacht hebben, toen hij zijn laatste wil formuleerde en daarin uiteenzette hoe en waarom hij een leen wilde stichten. Het testament van Minne Ockezn. is niet bewaard gebleven. Van 1612 dateert een akkoord van zijn erfgenamen inzake het leen 38.

Na zijn dood kwam het al gauw tot een proces tussen de weduwe en de andere erfgenamen. Jantje wordt in 1606 gesommeerd een behoorlijke inventaris te leveren van „alle Rentbrieven ende stukken vande meergenoemde Broersma naegelaten ende t'exiberen d'boecken ende Rollen gemaeckt van sijn salaris ende schulden”. Ook moet ze als testamentair erfgenaam van haar kinderen bij de erflater aan haar zwager een rekening overleggen van haar beheer van het vermogen vanaf het tijdstip van overlijden van het laatst gestorven kind.

Vervolgens wordt partijen opgedragen om een behoorlijke staat van Broersma's goederen te maken „omden helfte der opcomsten vandien tot onderholden van twie studenten volgens de dispositie vande welgenoemde testator Broersma in dato den 23 9bries 1603 converteert t'werden”. De scheiding en deling van de erfenis bracht een nieuw proces teweeg. Bij tussensprekend vonnis van 27 november 1612 wees het Hof de raadsheren Ulenburg en Saeckma als kommissarissen aan om partijen „t'vestaen ende verenigen”. Naderhand werd aan het tweetal de raadsheer Hillema toegevoegd en „nae verscheijden communicatien” kwam men tot overeenstemming. Namens de Broersma's treden Mr Ocke en zijn broers Mr Folckert en Mr Pier Ockes op. Jantje Boelema laat zich bijstaan door haar man Van Loo en haar neef en advocaat Dr Martinum Martinidem (Boelema).

Het akkoord bevat de volgende bepalingen:

1. De weduwe van de erflater zal jaarlijks 80 gulden uitkeren aan de executeur van het testament ten behoeve van de studie van 2 studenten.
2. De betaling van de 80 gulden vindt in 2 termijnen plaats, in een eerste van 40 gulden op Allerheiligen en in een tweede in mei.
3. De toelage zal worden uitgekeerd uit de opbrengsten van “d'zaete lants van h. Fedde Ockes inde Legemair ende noch d'zaete in Goyngryp leggende”.
4. Wanneer uitkering achterwege blijft, mag de executeur binnen 14 dagen na het verstrijken van de termijn het bedrag vorderen van de pachter van betrokken boerderij, die dit weer op de pachtsom mag minderen.
5. Uitkering van de 80 gulden vindt plaats met terugwerkende kracht, namelijk vanaf de datum van overlijden van het laatst gestorven kind van de erflater.

Het duurt tot 1633 voordat Jantje tot uitkering overgaat en dat slechts onder dwang van het Hof. In het vonnis van 3 juni 1633 lezen we dat Minne Ockezn. had bepaald dat „vande opcomsten twee van sijn naeste bloedt, als hij ende sijn broeders ende sisterskinderen ende descendanten, nae kenninge vanden Rectoors tot Sneec ende Joure, best tot studia gesien, ijder tien jaeren langh mochten studeren”³⁹. Nog in hetzelfde jaar verstrekkt het ge-

recht van Doniawerstal een arrest dat krachtens het vonnis van het Hof de pachters van betrokken boerderijen geen pacht aan Jantje mogen betalen, zolang deze de 80 gulden niet heeft uitgekeerd. Het arrest wordt verzocht door Dr Jeremias Broersma, „in qualiteit als oldste licentiaet ende respective doctor ende in die qualiteit representeerende den tijtlijcke executoir van wijlen Mr Minne Broersma sijn wijlen ooms dispositie”⁴⁰. De tijdelijke executeur is op dat moment Dr Anthonius Broersma, aan wie Jantje, volgens kwitantie van 27 mei 1637, 1320 gulden uitkeerde en 2500 gulden voor de geleden schade en niet gederfde rente volgens akte van scheiding d.d. 5 juni 1640. De Boelema’s klagen zo’n 20 jaar later dat de bepalingen door de Broersma’s niet worden nageleefd en dat de sinds het vorige vonnis ontvangen gelden voor eigen profijt worden aangewend. Ze eisen daarom verantwoording van de sinds 1633 ontvangen bedragen en restitutie van hetgeen „qualijcken ende niet nae behoren mochte sijn geconverteert met de schaden ende interessen”. Het Hof zag geen aanleiding nader op deze eis in te gaan.⁴¹

In 1656 gaan de Boelema’s, te weten de erfgenamen van (hun oudtante) Jantje Boelema, tot verkoop van het onroerende goed te Legemeer en Goingarijp over. Tegen deze transactie wordt door de heer (!) Anthonius Broersma te Oldenzaal geprotesteerd. Als reden voor dit protest wordt opgegeven dat „haer de vercopinge deser geproclameerde zate ofte landen ontschadelijcken sal sijn nopens alsodanighe veertigh caroliguldens als jaerlijx uit crachte van Leen uit ider zate moet worden gecontribueert ende betaelt tot subsidie ende ontholt van twie studenten uit het geslachte daerop studerende ende daertoe gerechticht”. De koper, Dr Feijckens, verwijst naar aanleiding van dit protest naar Minne Broersma’s testament, de akkoorden en vonnissen van het Hof, de clausules daarin genoemd, alsook naar de akten van borgtocht die daarop volgden.

Het gerecht van Doniawerstal vond dat de belangen van het leen voldoende waren gewaarborgd en verleent toestemming voor de verkoop op 30 oktober 1656⁴². Op last van het Hof verschijnt in november 1667 Minne Piers Broersma van Legemeer als oudste bloedverwant van Minne Ockezn. op de gerechtkamer te Langweer om aan het nedergerecht verantwoording te doen van zijn beheer van het leenvermogen⁴³. De rekening en verantwoording geeft een aardig beeld van de voor het leen gemaakte onkosten. Zo bestaan de uitgaven voor het grootste deel uit reis- en proceskosten. Minne Piers verklaart dat de vorige executeur, Dr Anthonius Broersma, na het vonnis van 4 juni 1633 een bedrag van 1320 gulden had ontvangen en op 4 juni 1640 dit tot 1500 gulden opgelopen kapitaal had uitgezet tegen 6% rente. De aflossingstermijnen liepen respectievelijk in augustus 1643, juni 1644 en mei 1645 af. Ook had deze voor 861 gulden en vier stuivers land „tot vergrotinge van het leen aengekocht”. Aan inkomsten uit landhuur noteerde Minne over de jaren 1661-1667 een bedrag van 139 gulden. Tussen 1638-1663 was hij acht keer voor het leen op pad geweest; de reis naar Leeuwarden ging meestal per schip, ‘s winters met „peert en slede”. In 1663 werden 2 brieven, vergezeld van 2 houtsnippen, naar de hoofdstad gestuurd. Het jaar daarop reizen Minne en zijn neef Folckert Hylckema naar Leeuwarden om de zaak van proceskosten te reden. Op 27 september 1664 vertrekken ze naar Oldenzaal, komen hier op 1 oktober aan en overnachten in het logement „daer Swol uithangt”. Op 10 oktober gaan beide mannen weer huiswaarts per schip naar Sloten.

Folckert had al eens in juni 1657 een bezoekje aan Oldenzaal gebracht „om neef Broersma den saecke van Feijckens te onderkennen, wanneer hij schriftelijke volmacht heeft laten maecken op mijn vader Heercke Aemes om Feijckens daerover voor den Hove te conveny-

eeren om de 80 gulden jaers". Folckert reist per schip en wagen van Joure naar Oldenzaal en verantwoordt de uitgave van 3 gulden en 6 stuivers voor een „verteringe vermits groot onweder op den weeromreis gedaen". Hij was in totaal 6 dagen van huis geweest en deklareerde 30 stuivers per dag. Ook had hij „In martio een missieff nae Oldenseel geschreven om Neeff Broersma die saeck te geven wat daer in waere gedaen, in 8bris 1662 een missieff van Occo neef ontvangen" en vermeldt nog in september 1664 „bin ick met Minne Piers nae Oldenseel gereist om met den curatoren van Neeff Broersma te spreken". Op 26 oktober 1668 geven een vijftal leengerechtigen te kennen dat de over het leen gevoerde processen met de erfgenamen van Jantje Boelema „soe lange iaeren met excessive costen hadden geduirt ende niet anders scheen vorhanden te wesen als weder te sullen vervallen in geheel swaere proceduuren tegens d' erfgename van wijlen Dr Feijckens" en dat ze daarom hun oudste familielid en executeur Minne Piers volmacht geven om met Feijckens erfgename een akkoord te sluiten. Dit om verdere processen te voorkomen „ende specialijcken om van den voorscreven Erfgename één van opgemelden saten landts aen d' achterstalligen aen te nemen". Twee dagen later verklaart Rinske Abbema, vrouw van Dr Franciscus Boccamo, dat ze aan Minne Piers met ingang van Allerheiligen 5668 jaarlijks 40 gulden uit de boerderij te Goingarijp zal betalen, een en ander konform de overeenkomst van 1612⁴⁴. In 1669 draagt ze voor 500 goudgulden de boerderij te Legemeer, die „Broersma aengecogte leengoederen ten suiden heeft", aan Minne Broersma over⁴⁵.

Deze legt in 1674 voor de laatste keer verantwoording van zijn beheer af. We lezen dat een akkoord van 9 november 1669 werd geregistreerd in het recesboek van het Hof van Friesland⁴⁶.

Helaas is dit recesboek niet bewaard gebleven. In de eerstvolgende twee decennia wordt geen aankoop of verkoop ten behoeve van het leen aangetroffen. Nergens uit de stukken is gebleken of Broersma's beneficianten voor het leen hebben geleverd.

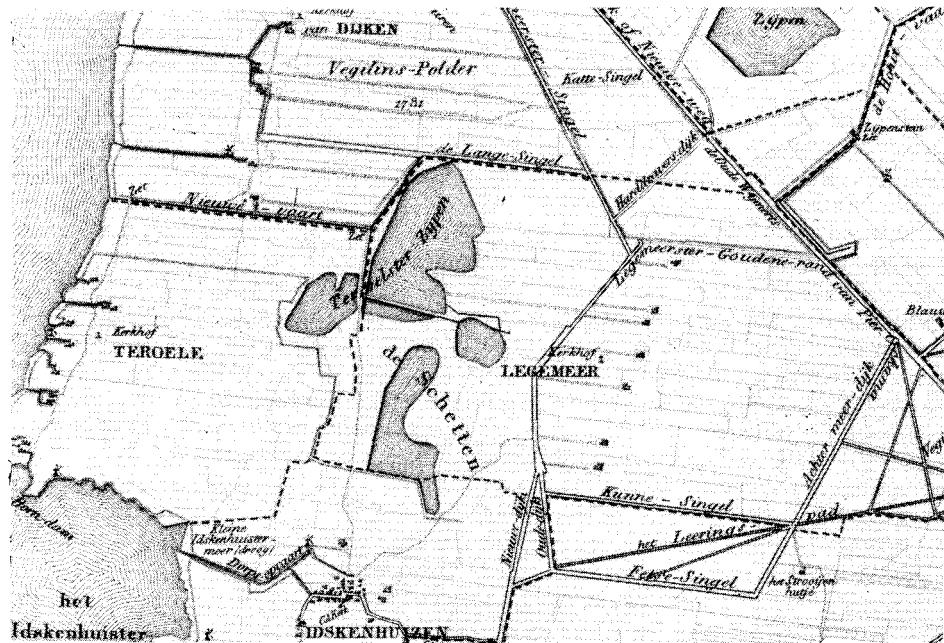
GENEALOGIE

De in de brief beschreven relatie tussen Ocke Gerritsma en Pier en Douwe Ockema met Broersmahuys te Smallebrugge kon niet aan de hand van archiefvondsten geverifieerd worden. Pier Ockema komen we tegen op de kaart van François Halma (1718) en op oudere kaarten. Van de zeshoekige dijk, gelegen ten westen van Huisterheide en ten oosten van de Koufurde, werd de oostelijke dijk „De gouden rand van Pier Okkema" genoemd. Een denkbeeldige noord-zuid lopende lijn verdeelde het door de dijk begrensde gebied in een oostelijk en een westelijk deel. Het oostelijk deel bestond uit bouwland, de Legemeerster kerk lag met ongeveer 12 boerderijen in het westelijk deel⁴⁷.

De genealogie van de Legemeerster Broersma's laten we beginnen met OCKE PIERS, die voor zijn boerderij te Legemeer (in 1640: Ocke Piersstelle) in 1511 belasting aan het Saksisch bewind moet hebben betaald. Hij overleed tussen 1515 en 1524 en trouwde een onbekende vrouw. Kinderen waren:

FEDDE OCKES wordt omstreeks 1515 geboren en overlijdt tussen 1583 en 1584. Pastoor te Teroele, vicaris te Dokkum. Volmacht naar de landdag en gedeputeerde ter doleantie.

MONTSA OCKEDR. is in 1583 vrouw van ANNE SYBOLTS. In 1584 woont ze als weduwe te Nieuwehorne.

OCKE OCKES is in 1543 en '45 boer te Teroele. Overleed tussen 1583 en 1584 (?). Huwde voor 1545 (HYLCK) FOLCKERT HYLCKEDR., dochter van Folckert Hylckes, mederechter van Doniawerstal, landeigenaar te Ouwerhaule, en N. Merck Mercksdr.

Kinderen van Ocke waren: Minne (1), Ocke (2), Folkert (3), Pier (4), Sipcke (5), Meile (6), Eeuwe (7) en misschien Wyts (8).

Derde generatie

- 1 Mr MENNA MARIO A BROERSMA wordt omstreeks 1547/8 geboren. Hij testeert 23 november 1602 en overlijdt ca. 1604/5 te Leeuwarden. Al in 1572 advocaat voor het Hof van Friesland ⁴⁸, stichter van een studieleen. Trouwde JANTIEN BOELEMA, die op 25 april 1636 en 17 augustus 1642 testeerde en tussen augustus en oktober 1642 te Leeuwarden overleed. Dochter van Mr Augustinus Boelema, advocaat Hof van Friesland, en Catharina Jansdr. van Arum. Jantien hertrouwde gerecht Leeuwarden 24 april 1606 Mr HERO JOACHIMO, advocaat Hof van Friesland, en op 24 april 1608 te Leeuwarden JACOB ALBERTS VAN LOO, weduwnaar RIJCKGEN JANSDR. VAN BORRENDAMME en van MAYCKE EILERTSDR. Vanaf 1586 deurwaarder van de Domeinen van Friesland, 1588 burger van Leeuwarden en overleden in 1619 ⁴⁹.

In 1576 is Minne Broersma curator litium en Asse Folckerts tutor en oom van Trijnke Douwes bij verkoop van onroerend goed te Ouwsterhaule ⁵⁰. In 1582 geeft Ofke van Feytsma aan Sjouck van Liauckema, weduwe Homme van Camstra, een kwitantie af inzake de ontvangst van geld uit handen van A. Arensma en Menne Broersma voor de alimentatie van kinderen. Foppe van Camstra had hiertoe in 1569 opdracht gegeven ⁵¹. Voor Reiner van Frittema kocht Minne in 1585 een boerderij te Bornwerd ⁵². Ook behartigde hij jarenlang de belangen van een jonker van Wassenaar ⁵³. In 1590 vordert Minne, mee vanwege zijn vrouw, van Wlcke Gerbrants te Leeuwarden de betaling van 91 goudgulden ⁵⁴. In 1595 koopt hij een derde part van het visrecht van Reensterzijl en van de zwanenjacht van Mollema te Lutkewierum voor 15 daalders van Watse Mollema en Ansck Feijtsma ⁵⁵. Jantje liet onroerend goed te Goingarijp, Legemeer en Follega (Boelemasathei) na.

2

Mr OCKE OCKES BROERSMA, geboren omstreeks 1552/3, wordt in 1577 als advocaat tot het Hof van Friesland toegetreden ⁵⁶. Is in 1578 grietman van Smallingerland en wikt in 1580 als balling naar Luik uit ⁵⁷. Hield de Spaanse kant; wordt in 1587 en 1590 advocaat-fiscaal genoemd ⁵⁸. Trouwde PIERKE JE JEREMIASDR., bij wie twee zoons: Jeremias (21) en Anthonius (22). *Ocke schrijft in 1578 aan de Staten dat hij „omdat het een simpel grietenije is, heeft oock boven sijn staet geschoten ende tot behelps des oorlogs gegeven acht c. gulden”* ⁵⁹. Of hij „boven zijn staat schoot”? Zijn oom Fedde te Dokkum betaalde zo'n 7 gulden. Is grietman-af, wanneer in het voorjaar van 1578 door stadhouder George de Lalaing, graaf van Rennenberg, de van koningsgezindheid verdachte raadsheren, grietmannen en magistraatsleden worden vervangen. Ocke protesteert in 1602 tegen de verkoop van een huis te Idskenhuizen vanwege een grondpacht van 10 stuivers ⁶⁰. In 1606 verhuurt hij te Leeuwarden een huis in Hoekster Espot ⁶¹.

3

Mr FOLCKERT OCKES BROERSMA is in 1578 te Legemeer goed voor 15 stuivers en woont in 1590 te Westermeer. In 1606 is hij mederechter van Haskerland en woonachtig op de Joure. Overleed na 1620. Trouwde voor 1590 SYTSKE ULKEDR. Kinderen waren: Wlcke (31), Boelle (32) en Hylck (33).

Met zijn zwager Jacob Ulckes te Joure procedeert hij in 1590 tegen de erfgenamen van Poppe Jacobs en Fed ⁶². In 1591 is hij beheerder van de goede ren van zijn broer Ocke en schoonzuster Pierke ⁶³. In 1606 koopt hij een achtste part van een huis, tuin en terp te Rotsterhaule ⁶⁴.

4

Mr PIER OCKES BROERSMA woont in 1607 te Legemeer en overlijdt tussen 1612 en 1614. Trouwde voor 1608 SJOUK ANNEDR., die op 7 januari 1639 haar testament maakt en tussen 1654 en 1658 te Legemeer overlijdt. Kinderen: Anne (41), Minne (42), Richt (43), Hylck (44) en Jel (45).

Als „Mr. Pyer Ockez.” protesteert hij in 1607 tegen de verkoop van twee huizen met huissteden te Idskenhuizen ⁶⁵. In 1608 kopen „Meyster Pyer Ockesz.” en Sjouck Annedr. tien pondematen hooiland ⁶⁶. Sjouck koopt als

weduwe in 1614 de resterende helft van de door haar bewoonde boerderij te Legemeer van haar schoonzuster Jantje Boeleta ⁶⁷. In 1615 proklameert ze de verkoop van land ⁶⁸. In 1617 protesteert ze tegen de verkoop van land op Meesterblauw ⁶⁹. Sjouck was vermoedelijk doopsgezind; ze vermaakte 50 goudgulden aan „de armen van haar gesinde”.
In 1658 wordt inventaris van haar nalatenschap opgemaakt ⁷⁰.

- 5 SIPCKE OCKES (BROERSMA) woont in 1578 te Legemeer en overlijdt omstreeks 1616/17. Huwde N.N. Kinderen waren Ocke (51), Fedde (52) en Nool (genoemd in 1616 en 1617).
Hij betaalt in 1578 twintig stuivers in de personele impositie. Procedeert in 1590 over de betaling van daalders volgens obligatie van 7 oktober 1577 voor het Hof tegen Jochum Tjallings en Siuck Andriesdr. te Jutrijp en Pybe Haijes en Tyets Andriesdr. te Tjerkgaast ⁷¹. „Wijlen Sipcke Ockes sate” wordt in de jaren 1616 en 1617 door de kinderen in gedeelten verkocht ⁷².
- 6 Mr MEILE OCKES BROERSMA overlijdt in 1596. Wordt in 1587 burger van Leeuwarden en in 1588 toegelaten tot het chirurgijnsgilde ⁷³. Huwde MAR-GARETHA BOELEMA, dochter van eerdergenoemde Augustinus en Catharina van Arum.
Het echtpaar verkoopt in 1590 met Jacob Jeppema en Ockien Boeleta een huis in de Hoogstraat te Leeuwarden. Minne en Jantje tekenen daarbij protest aan. In 1597 protesteert Grietke Mr Augustinus Boelemadr. weduwe Meyle Broersma tegen de erfgenamen van haar man ⁷⁴.
- 7 EEUWE OCKES BROERSMA woont in 1617 nog te Legemeer. Trouwde voor 1607 BERNU LEUCKEDR., een dochter van Lyowcke Ottis, in 1578 te Doniaga, en Marij Jacobsdr. Kinderen: Ocke (71), Ansck (72) en Otte (73). Eeuwes schoonouders verkopen in 1602 27 hoofden grasland onder Sint Nicolaasga op de Heide voor 275 goudgulden aan Ighe Broers en Beyts Johannesdr. te Idskenhuizen. O.a. Sipcke Ockezn. protesteert vanwege zijn bezit van 4 hoofden grasland in Eggema, hem van zijn ouders aanbeërfd ⁷⁵. In 1607 verkopen Eeuwe en Bernu een huisstede te Sint Nicolaasga, in 1614 land te Doniaga en in 1616 land op Meesterblauw ⁷⁶.
- 8 Misschien WYTS OCKEDR. (BROERSMA), in 1607 weduwe van ANDRIES OENES ⁷⁷.

Vierde generatie

- Kinderen van Mr Ocke Ockes Broersma en Pierkje Jeremiasdr.:

- 21 Dr JEREMIAS BROERSMA, geboren omstreeks 1583 (Luik?). Overlijdt in 1638, begraven te Legemeer ⁷⁸. Toegelaten als advocaat tot het Hof van Friesland 23 juni 1608. Woont in 1625 op de Joure ⁷⁹ en is in 1636 „Dr. advocaat en oldste licentiaet”.

Wordt op 31 juli 1609 door de Leeuwarder magistraat tot drie dagen hechtenis op water en brood veroordeeld ⁸⁰. In 1620 verkoopt hij een grondpacht van 10 stuivers voor 12 gulden, waarbij door zijn oom „D'bijssitter Folckert Ockis“ het niaar wordt verzocht ⁸¹. In 1632 is hij curator over de geabandonneerde boedel van Tjaerd Hillebrands, in leven mederechter van Uttingera-deel ⁸².

- 22 Dr ANTHONIUS OCKES BROERSMA studeert vanaf 1604 rechten te Franeker, wordt in 1607 toegelaten als advocaat tot het Hof van Friesland en op 31 januari 1617 als advocaat tot het Hof van Brabant. Huwde gerecht Leeuwarden 15 augustus 1607 TANNEKE JACOBS, weduwe TIETE HAARSMA. Geboren te Antwerpen als dochter van Jacob Arends en Jantien Cornelisdr. Een zoon zal Occo geweest zijn (221).
Men verkoopt in 1618 met zuster en zwager Dr Johannes Campegius, advocaat Hof van Friesland, en Geertje Jacobsdr. een huis te Leeuwarden ⁸³. Anthonius en Tanneke woonden vanaf 1617 te Brussel.
- Kinderen van Mr Folckert Ockes Broersma en Sytske Ulckedr.:
- 31 Mr ULRICUS BROERSMA studeerde in de Zuidelijke Nederlanden aan het voor Friese priesterstudenten gestichte Vigilius College te Leuven. Krijgt in 1616 toestemming van de apostolische vicaris Rovenius om tot priester gewijd te worden ⁸⁴. Wordt genoemd op een priesterlijst van 1628 ⁸⁵ en overleed omstreeks 1631 te Leeuwarden ⁸⁶.
In 1629 eist de procureur van West-Stellingwerf van hem „betaelinge van breucken volgens placaet“ ⁸⁷. Ulricus was vermoedelijk een rondreizende priester.
- 32 BOELLE FOLCKERT OCKEDR. BROERSMA trouwde voor het gerecht van Doniawerstal 13 oktober 1625 IDSARD TJERKS SOLCKEMA van Dijken, zoon van Tjerk Annes Solckema te Tjerkgaast en Both Wybrensdr. Waltingga. Idsards eerste vrouw was JANTJE MEINEDR. LYCKLAMA, dochter van Mr Meine Lyckles, raadsheer in het Hof van Friesland en lid van Gedeputeerde Staten.
- 33 HYLC FOLCKERT OCKEDR. BROERSMA is 65 jaar oud, als ze op 20 december 1665 overlijdt en te Broek wordt begraven. Trouwde gerecht Doniawerstal 17 november 1625 HEERCKE AEMES HYLKEMA, geboren 1599 en overleden 23 juli 1658, begraven te Broek. Eigenerfde boer op Broek stem 1 en zoon van Aeme Jelles Hylckema en Ep Heerckedr.
Heercke en Hylck verkopen in 1651 Boelle Broersmasathe te Westermeer ⁸⁸. Heercke doet in 1656 zijn boerderij te Broek met 100 pondematen land (huurwaarde 120 goudgulden per jaar) voor 3400 goudgulden van de hand ⁸⁹. Hij was afkomstig uit een familie van grietenij-ambtenaren. Zo was zijn grootvader sekretaris van Haskerland, overgrootvader sekretaris van Gaasterland en betovergrootvader grietman van Haskerland. Kinderen van Heercke en

Hylck waren: Folckert Heerckes Hylckema (1630-1666), procureur van Haskerland en Utingeradeel, Ulcke Heerckes Hylckema (1647-1663), Ocke Heerckes Hylckema (1643-1665) en Syts Heerckes Hylckema, vrouw van Goslick Inses Jongma, grootschipper en zoon van Inse Bouwes en Rins Goslicks Jongma en Johannes Hylckema, in 1667 vrijgezel op de Joure en Aemelius Hylckema.

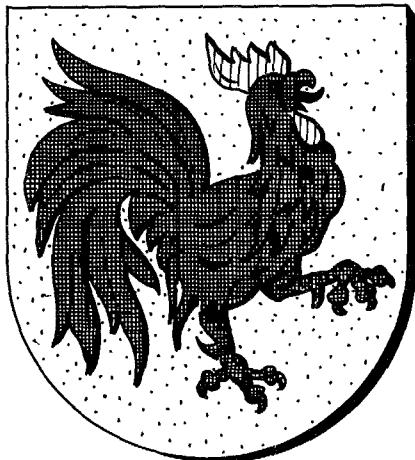
- Kinderen van Mr Pier Ockes Broersma en Sjouck Annedr.:

41 ANNE PIERS (BROERSMA) kon niet schrijven en zette een handmerk.
Hij overleed tussen 1629 en 1634 90.

42 MINNE PIERS BROERSMA wordt omstreeks 1605 geboren 91 en overlijdt omstreeks 1682. Eigenerfde boer op Ocke Piersstelle te Legemeer, dorpsrechter/ontvanger. Huwde 1. MEIN HARINGS, die in november 1647 al niet meer leeft 92, dochter van Haring Wybrens, in 1640 pachter van Sierck Bottes stelle, Sint Nicolaasga stem 17. Hertrouwde AUCK ICKEDR., wier nalatenschap in maart 1660 wordt beschreven 93. Kinderen bij Mein waren: Pier (421) en Reinsk (422).

In 1640 is hij bewoner en met zijn zusters eigenaar van Legemeer stem 6, Ocke Piersstelle. Tevens is hij met zijn neef Otte Eeuwes, beiden in kwaliteit, eigenaar van Legemeer stem 14, genaamd Wybe Gerckes Leegwar. Dit zullen de aangekochte leenlanderijen geweest zijn, want Wybe Gerckes stelle, Legemeer stem 13, is eigendom van Jantien Boelema. In november 1647 vindt inventarisatie van Meins nalatenschap plaats. De kinderen is eigen:

een derde part van de halve sathe op de Heide, een derde part van de door Remcke Nannes gepachte boerderij en tweezevende part van 10 pondematen over „Tieuke Mer“ in Delfstrahuizen. Minne bezit zelf de boerderij te Legemeer. Bovendien zijn aangekocht 18 pondematen en een sathe land. Hij melkt 17 koeien. Tsietse Nannes en Eelte Bauckes zijn voogd over de minderjarige kinderen. In 1648 is Minne voogd over Haring en Anskes, kinderen van Willem Anskes en Geel Harings 94. In 1658 heeft hij nog acht gulden en twee stuivers tegoed voor het laten maken van een ko-

Broersma

pie van Melle Tyeerts testament en de door hem afgelegde bezoeken vanwege de erfeniskwestie. Melle was een zusterling van Sjouck. Aankoop van landerijen kon gevuld worden tot 1675, o.a. aandelen in de boerderij op de Heide en in een boerderij onder Oldeouwer ⁹⁵. *Tussen 1662 en 1667 is hij meerdere malen procespartij voor het gerecht van Doniawerstal* ⁹⁶.

- 43 RICHT PIERS (BROERSMA) is vrouw van ANNE JANSZN. van Legemeer na een huwelijk voor het gerecht in mei/juni 1616. Anne hertrouwde ANTJE SOLCKEDR. Er was één zoon: Pier (431).
- 44 HYLCK PIERS (BROERSMA) overlijdt omstreeks april/mei 1644 te Uitwellingerga. Trouwt gerecht Doniawerstal 3 september 1623 JELLE REINERS van Uitwellingerga.
In 1629 verkoopt Hylck haar vijfde part in de boerderij te Legemeer aan haar broers Minne en Anne en zuster Jel voor 290 goudgulden ⁹⁷. *Aangezien moeder Sjouck als mede-eigenaar voor de helft wordt genoemd, kwam het tiende part van Hylck dus overeen met 290 goudgulden en zal de totale boerderij zo'n 2900 goudgulden waard geweest zijn. Minne is in 1644 voogd over Reyner, Syuw en Hylcke Jelles* ⁹⁸.
- 45 JEL PIERS (BROERSMA) trouwt voor het gerecht van Doniawerstal 31 maart 1631 CORNELIS TIETES van Legemeer. Ze overlijdt voor 1650.
In 1650 is Cornelis voor zijn drie kinderen bij Jel medekoper van een halve pondemaat ⁹⁹. *Over de nalatenschap van Sjouck Annedr. ontstaat ruzie met Minne Piers.*
- Kinderen van Sipcke Ockes (Broersma) en N.N.:
- 51 OCKE SIPCKES (BROERSMA) verhuist naar Heerenveen (1613) en leeft nog in 1620. Trouwt voor 1611; vermoedelijk een dochter van Solcke Piers en Tyets.
Mede namens zijn (niet met naam genoemde) vrouw protesteert hij in 1611 als erfgenamen van Thijs Corneliszn. tegen de verkoop van een huis te Heerenveen ¹⁰⁰. *In 1613 wordt een „percheel clynlant exempt sand ende soeden“ te Nieuweschoot aangekocht* ¹⁰¹.
Van de wezen van Solcke Piers en Tyets wordt Ocke in 1620 een zwager genoemd ¹⁰².
- 52 FEDDE SIPCKES (BROERSMA) trouwt voor 1611 AAF WYPKEDR. ¹⁰³. Fedde kweert in 1617 voor de ontvangst van 100 philipsguldens uit handen van zijn broer Ocke vanwege verkocht land.
Neef Mr Ulricus Broersma moet de kwitantie ondertekenen „om dat lck selven nu niet schrieven en kan“ ¹⁰⁴. In 1674 zijn hun zonen Johannes en Pier Feddes Broersma en hun kleindochter Wypk Bottes leengerechtigd.

- Kinderen van Eeuwe Ockes Broersma en Bernu Lieuckedr.:

- 71   OCKE EEUWES (BROERSMA) trouwt voor het gerecht van Doniawerstal 31 mei 1621 ANCKE RENCKEDR. van Echten.
- 72   ANSCK EEUWEDR. (BROERSMA) overlijdt voor 9 november 1624 als vrouw van WLCKE LOLCKES van Legemeer. Uit dit huwelijk een zoon Jacob¹⁰⁵.
- 73   OTTE EEUWES (BROERSMA) trouwt voor het gerecht van Doniawerstal 1618 JID JELGERSDR. van Snikzwaag, weduwe in 1656 en overleden na 1660¹⁰⁶. Kinderen waren: Ock (731), Jacob (732) en Leucke (733).
Met zijn vrouw kocht hij een „kleijn acker boulant” op Eeuw Ockesterp te Legemeer¹⁰⁷. Is in 1640 mede-eigenaar en gebruiker van de stemmen 7 en 14 te Legemeer. Otte koopt in 1637 een „percheel reydlandt”, in 1638 een dagmaat land, in 1639 in totaal 7½ pondematen etc. Ook van Yd als weduwe werden aankopen gevonden. In 1654 verkoopt ze een akker bouwland te Legemeer aan haar tante Syouck Piers en kinderen dezer, in 1660 koopt ze van een Duco van Burmania, grietman van Wijmbritseradeel, drie akkers land in haar boerderij¹⁰⁸.

Vijfde generatie

- Zoon van Dr Anthonius Ockes Broersma en Tanneke Jacobsdr.:

- 221   OCKE BROERSMA zal omstreeks 1608 geboren zijn en is waarschijnlijk de vader van Anthonius (221.1).
In november 1662 verstuurde „Occo neef” een schrijven vanuit Oldenzaal naar Folckert Hylckema te Joure. Het is niet duidelijk of hij de vader of de grootvader van Eustachius Occo Broersma is. In het laatste geval zou Dr Anthonius identiek zijn met „de heer” Broersma te Oldenzaal (1656) en hertrouwde hij met de Bentinck-juffer. Aangezien Dr Anthonius in 1637 executeur is en de rekening van de executeur Minne Piers in 1638 begint, moet aangenomen worden dat Dr Anthonius omstreeks 1638 overleed, met „neef Broersma” te Oldenzaal (1657) eerder genoemde mijnheer alias jonker Anthonius Broersma wordt bedoeld en dat met „den curatoren van Neeff Broersma” in 1664 de voogden van Eustachius Occo Broersma worden bedoeld.

- Kinderen van Minne Piers Broersma en Mein Haringsdr.:

- 421   PIER MINNES BROERSMA leeft van 1633 tot omstreeks het najaar van 1675. Boer en in 1660 dorpsrechter/ontvanger Legemeer¹⁰⁹. Huwde JANTIEN JEEPS, overleden na 1683 en dochter van Jeep Klazes en Jaicke Sybes. Jantien hertrouwde JENNE OTTES, boer te Legemeer, die voor augustus 1676 overleed. Kinderen: Minne (421.1), Jeep (421.2), Mincke (421.3) en Haring (421.4).

Pier koopt in 1661 een vierde part van een boerderij van 70 pondematen te Dijken 110. In 1675 worden voor 1925 goudgulden 2 sathes met huis e.d. in de Scharren aangekocht 111. In april 1676 wordt hij als voogd opgevolgd 112. Jenne komen we in de leenrekeningen tegen als pachter van de leenlanderijen. Als weduwe leende Jantje tussen 1675 en 1683 nogal eens geld 113.

422

REINS MINNES BROERSMA wordt in 1643 te Legemeer geboren en overlijdt omstreeks 1708 op de Heide. Haar eerste man werd in 1663 (derde proklamatie 1 februari 1663 Legemeer) JOUCKE HYLCKES van Uitwellingerga. Zij hertrouwt Langweer 20 november 1667 SYBE JEEPS, doopsgezinde armenvoogd en zoon van Jeep Klazes en Jaicke Sybes. In 1684 is haar echtgenoot BONNE LOLCKES, in 1698 boer op en mede-eigenaar van Sint Nicolaasga stem 52 en in 1700 doopsgezinde armenvoogd van de Legemeerster gemeente. Van haar kinderen zijn bekend: Jaicke Sybes, in 1726 weduwe van Roucke Ysbrands te Legemeer, Mincke Sybes, vrouw van Dirck Jacobs en Jan Sybes, man van Aaltje Piers.

Sybe en Reinsk kopen in 1669 een boerderij te Legemeer voor 1720 goudgulden 114. In 1676 is Sybe opzichter van de „mennonite armen“ en drie jaar later koopt hij drievierde part van een boerderij op de Heide voor 400 goudgulden met uitzondering van 12 a 13 eikebomen 115. De inbreng van Reinsk bedroeg 1383 gulden, die van Sybe 1800 gulden 116. Bonne en Reinsk wonen in 1701 op de Heide en lenen 100 gulden van Jochum Jans te Idskenhuizen 117. Kennelijk is Reinsk al overleden als Bonne in 1708 geld schuldig is aan Ydts Nannes, een weduwvrouw te Woudsend 118.

- Zoon van Richt Piers (Broersma) en Anne Janszn.:

431

PIER ANNES laat zich in 1624 bijstaan door zijn grootmoeder Sjouck en oom Anne Piers in de scheiding en deling met zijn vader 119.
In april 1637 leeft Pier niet meer.

Zijn erfgenamen zijn in 1637 zijn grootmoeder en ooms en tantes van moederskant. Dezen worden in de kwestie met de erfgenamen van Antje Solckes over het door Anne en Antje gemaakte testament (Anne woonde toen te Oldeouwer) bijgestaan door Dr Jeremias Broersma.

Minne Piers en consorten claimen 275 goudgulden en 14 stuivers van de erfenis vanwege de door Richt ingebrachte goederen en 100 goudgulden, die bij Minne Piers op rente staan 120.

- Kinderen van Otte Eeuwes (Broersma) en Jid Jelgers:

731

OCK OTTEDR. BROERSMA woont bij huwelijk te Langeweer en trouwt daar op 12 augustus 1655 HERE LOLCKES te Sint Nicolaasga, overleden 1671-1674 Legemeer. Ock hertrouwt met PIER SYNES, ontvanger Legemeer. Uit het eerste huwelijk drie kinderen die we niet bij name kennen.
Ock en Here lenen in 1671 vijftig gulden aan Cornelis Roelofs te Sint

Nicolaasga ¹²¹. Met Pier verkoopt Ock in 1683 een derde part van een oud vervallen huis te Sint Nicolaasga ¹²².

- 732 JACOB OTTES (BROERSMA) wordt in 1657 vermeld, maar niet meer in 1667.
- 733 LEUCKE OTTES BROERSMA woonde op Meesterblauw. Zijn weduwe is in 1677 HEERCK HINNEDR. Kinderen waren: Otte (733.1) en Marij (733.2).
In 1677 proklameert Heerck de verkoop van een derde part van een boerderij te Sint Nicolaasga, groot 6 koegangen, 3½ lopen bouwland en 22 pmt. maden ¹²³.

Zesde generatie

- Zoon van Occo Broersma en N.N.:

- 221.1 ANTHONIUS BROERSMA wordt jonker genoemd als hij op 23 november 1645 te Oldenzaal in ondertrouw staat met juffer ELISABETH AGNES BEN-TINCK, dochter van Evert tot den Breckelenkamp en Fenne van der Marck. Was raad-fiscaal van de Spaanse koning. Overleed voor 1660, in welk jaar de weduwe hertrouwt met JOOST CASPAR VAN LOEN. Hun zoon was Eustachius Occo (221.11).

- Kinderen van Pier Minnes Broersma en Jantien Jeeps:

- 421.1 MINNE PIERS (BROERSMA) trouwt op 26 mei 1699 te Langweer met ULCK SYBES van Langweer, die in 1720 als weduwe vermeld wordt ¹²⁴. Er waren, niet met naam genoemde, kinderen.
- 421.2 JEEP PIERS (BROERSMA) woont in 1693 als 33-jarige te Westermeer ¹²⁵ en overlijdt in 1709. Trouwde gerecht Haskerland 17 december 1683 MAIJCKE JACOBS van Joure, overleden op 15 april 1707. Beiden staan vermeld in het lidmatenregister van de doopsgezinde gemeente te Joure. Jeep Fokes, houtkoper op de Joure, is in 1720 voogd over de drie kinderen, van wie bekend zijn Tettie (421.21) en misschien Pier (421.22).
- 421.3 MINKE PIERS (BROERSMA) erft met haar drie broers aandelen in de boerderijen Legemeer stem 6 en Sint Nicolaasga stem 52 en staat als zodanig vermeld in 1698.
- 421.4 HARING PIERS (BROERSMA), geboren 1672 Legemeer en overleden voor juni 1711. Doopsgezinde boer ¹²⁶. Trouwde PALS THEVISDR., dochter van Thevis Folckerts, vermeld als eigenerde, dorpsrechter/ontvanger te Oudehaske, en Jeltje Luidsenstr. Pals hertrouwde omstreeks 1710 ANNE JACOBSZN. Sibren Theviszn. op de Herenwal en Jeep Fokes te Joure worden in 1722 tot voogd aangesteld over Pier (421.41), Thevis (421.42) en de tienjarige Jeltje Annes.

Het op 21 december 1712 gehouden boelgoed van Pals en Anne bracht 314 gulden, 3 stuivers en 8 penningen op. Op 23 juni 1713 wordt het „zaad”, o.a. van een akker met rogge, bij boelgoed verkocht. Dit levert Pals 50 gulden en 14 stuivers op 127.

- Kinderen van Leucke Ottes Broersma en Heerck Hinnedr.:

- 733.1 OTTE LEUCKES (BROERSMA) overlijdt voor juli 1706. Zijn eerste vrouw was WYGERTJE KLAZES. Weduwe is in 1706 SYTSKE BEINSDR. Bij zijn eerste vrouw had Otte een dochter Wygertje, geboren in 1686 en in 1708 onder voogdij van Rintje Jolles, boer te Sint Nicolaasga. Bij Sytske is sprake van een dochter Jisel 128.
- 733.2 MARIJ LEUCKES (BROERSMA) leent in 1703 als weduwe van HERE GYSBERTS te Idskenuizen geld 129.

Zevende generatie

- Zoon van Anthonius Broersma en Elisabeth Agnes Bentinck:

- 231.11 EUSTACHIUS OCCO BROERSMA overlijdt tussen 1697 en 1701. Was drost van Megen, stalmeester en jagermeester van de graaf van Bentheim. Woonde te Borch Beuningen en Den Clooster. Trouwde te Bentheim (ondertrouw Oldenzaal 19 februari 1675) SOPHIA IGNATIA VAN DEN CAMP, dochter van jonker Sixtus tot den Clooster en Clara Helena van den Boetselaer, vrouw tot den Clooster en Bunningen, dochter tot Essenbach en ten Polle. Kinderen waren: Ernst Willem (231.111), Isabella Marianne (231.112) en Sophia Elisabeth (231.113).

- Kinderen van Jeep Piers (Broersma) en Maijcke Jacobsdr.:

- 421.21 TETTIE JEEPS werd de vrouw van JELLE EVERTS. In juni 1738 worden Jeep Piers en Pier Harings tot voogd benoemd over de 21-jarige Evert, de 17- jarige Martien en de 12-jarige Antje Jelles 130.
- 421.22 Misschien PIER JEEPS, die met zijn vrouw TRIJNTJE SYBES op 26 september 1751 te Idskenuizen een zoon Jeep laat dopen.

- Kinderen van Haring Piers (Broersma) en Pals Thevisdr.:

- 421.41 PIER HARINGS, geboren 1699 Legemeer, boer te Legemeer en Dijken. Huwde GEERTJE ANNES. Kinderen waren o.a. Froukje, Folkert en Minne. *Pacht in 1728 boerderij stem 4 van Johan Vegelin van Claerbergen en wordt in 1749 getypeerd als „Een huijsman, redelijc in staat, man en 6 kinderen” te Dijken met een geschat vermogen van 700 gulden.*

421.42 THEVIS HARINGS leeft van 1702 tot april-november 1750 te Legemeer. GEERTJE PYTERS zal zijn tweede vrouw geweest zijn. Uit een eerste huwelijk: Haring (421.421). Uit het tweede: Palskje, gedoopt 1737 Legemeer, Folckert, gedoopt 1738 Legemeer, Wybe (421.422), Palskje (421.423) en Nolkje, gedoopt 1746 Legemeer.

Thevis wordt op 14 mei 1728 gereformeerd gedoopt te Legemeer. Pacht in 1728 Legemeer stem 6 van zijn oom van moederskant Sibren Theviszn. In 1738 wordt hij boer genoemd op Legemeer stem 5, groot 12 koegang, 10 lopen bouwland, 40 pondematen maden, in totaal belast met 10 floreen en 5 stuivers, eigendom van een Vegelin van Claerbergen. In 1748 wordt deze boerderij op ruim 50 pondematen geschat. Wordt in 1749 omschreven als „een huijsman, redelijc in staat” en betaalt mee voor 3 kinderen en dienstbode belasting over 1800 gulden. In 1750 koopt hij een boerderij met 87 pm. land te Oppenhuizen, bekend onder stem 6 en 7, van de erfgenamen Schaevola - van der Minne¹³¹. Op 24 november 1750 worden er voogden benoemd¹³². Inventarisatie van zijn nalatenschap volgt op 30 december. De veestapel bestaat uit 12 melkkoeien, 1 rier, 2 kalveren, 2 paarden, 2 schapen en 2 varkens. In januari 1751 volgt op de inventaris „De Boedeleed gedaan door de oudste zoon en dienstmaagt”¹³³. In april 1751 wordt boelgoed gehouden.

Achtste generatie

- Kinderen van Eustachius Occo Broersma en Sophia van de Camp:

231.111 ERNST WILLEM BROERSMA wordt na zijn vaders dood beleend met de erven op den Clooster bij Koevorden. In - 705 draagt hij het Timmer Jacobseve over aan de bewoner Jan Derk Haselhorst.

231.112 ISABELLA MARIANNE/ANNA ISABELLA BROERSMA erfde 100 gulden van haar tante Johanna Sixta van den Camp, die op 14 april 1729 overleed en te Denekamp werd begraven. Isabella trouwde een BERNHARD WILLEM VAN VELSBURG.

231.113 SOPHIA ELISABETH BROERSMA trad in het klooster. In 1701 doet ze afstand van haar ouderlijk erfdeel en krijgt van haar broer daarvoor een bedrag dat ze wegens „genoten verpligtinge” afstaat aan eerder genoemde tante Voet - v.d. Camp tot Boegelscamp. Tante vereert haar vervolgens met een legaat van 50 gulden. In 1729 is Sophie vicaris van het klooster Vrede.

- Kinderen van Thevis Harings:

421.421 HARING THEVISZN leefde van 1729 (Legemeer) tot omstreeks 1802/3 Oppenhuizen. Testeert Oppenhuizen 16 maart 1802. Eigenerfde boer, dopsrechter/ontvanger Oppenhuizen¹³⁴. Huwde Oppenhuizen 16 februari 1752 DELIANA VAN HETTINGA, geboren 25 februari 1728, gedoopt 7 maart

1728 Idskenhuizen als dochter van Tiete Sydses van Hettinga, dorpsrechter/ontvanger/diaken Idskenhuizen en Trijntje Durks. Overleden 3 oktober 1807 Oppenhuizen. Kinderen: Trijntje tr. Jurjen Jelles Nauta, boer te Heeg, Thevis, boer te Heeg, Pierkje tr. Wybe Rinks, boer te Hommerts, Tiete, boer te Oppenhuizen, Dirk, jong overleden, Janke tr. Marten Douwes (Bloembergen), boer te Uitwellingerga.

In november 1751 arriveert Haring met attestatie van Tjerkgaast te Oppenhuizen. In 1758 en '68 is hij bewoner en voor een derde part eigenaar van de boerderij te Oppenhuizen, in 1778 en volgende jaren bewoner en alleeneigenaar. In 1776 wordt geërfd van Ype Hettinga te Bolsward, in 1779 van een familie lid te Dijken. Haring betaalde vermogensbelasting over ca. 2700 guldens. In 1780 is hij medeverkoper van het huis van zijn schoonouders te Idskenhuizen 135. De grootte van de veestapel varieerde van 15 tot 20 koeien, 4 tot 7 rieren en 1 tot 2 paarden. Van Deliana's nalatenschap werd in 1807 inventaris opgemaakt 136.

421.422 WYBE THEVISZN., gedoopt Legemeer 12 november 1740, boer te Ysbrechtum, arbeider te Heeg en woonachtig te Sneek 137. Overleed voor 1811. Huwde Ysbrechtum 24 augustus 1777 DOEDJE BAUKES, die in 1811 als weduwe te Sneek voor haar en de kinderen de familienaam JONKMANS aanneemt. Kinderen waren (allen gedoopt te Ysbrechtum): Tewes, Gerrit, Lijsbeth, Bouke, Folkert en Hitje.

Wybe is in 1758 en 1768 voor een derde part eigenaar van de boerderij te Oppenhuizen. Wordt lidmaat op belijdenis te Ysbrechtum 2 februari 1777. Is in 1788/9 boer te Ysbrechtum met 19 koeien, 3 rieren en 1 paard. In 1803 getuigt hij als 63-jarige arbeider bij zijn oomzegger Jurjen Jelles Nauta te Heeg. Doedje werd lidmaat op belijdenis op 19 januari 1784 te Ysbrechtum.

421.423 PALS THEVISDR. FRANKENA, gedoopt Legemeer 4 augustus 1743 en overl. Uitwellingerga 14 nov. 1826, huwde Oppenhuizen 28 november 1762 WILLEM FRANKES FRANCKENA, gedoopt Uitwellingerga 1 januari 1724, aldaar overleden omstreeks 1788/9. Eigenerfde boer op een boerderij van 114 pondematen. Zoon van Franke Meijes Franckena en Nan Sybrens. Kinderen uit dit huwelijk: Nantje, Franke, Thewis, Lammert en Sybren (allen gedoopt te Oppenhuizen).

De boerderij is in 1768 bekend onder de nummers Uitwellingerga 2 en 3. De grootte van de veestapel varieerde van 16 tot 17 koeien, 5 tot 7 rieren en 1 paard. In 1788 wordt Palsk boerin genoemd. In 1795/6 melkt ze 19 koeien, houdt 6 rieren en 2 paarden. Nog in 1818 is Pals Tewes Frankena weduwe Willem Frankes eigenaar van boerderij nr. 4, die dan door Lammert (tr. Trijntje Johannesdr. Rudolph) wordt gerund. Na haar dood staan Tewis, Lammert en Nantje als eigenaars vermeld en Lammert als gebruiker.

BROERSMA'S VAN SMALLEBRUGGE

Behalve van de Legemeerster Broersma's zijn ook gegevens verzameld van Broersma's, die hun naam (en wapen) aan Broersmehuis te Smallebrugge hebben ontleend. Onderstaand volgt van hen een chronologisch overzicht.

- 1431: overlijdt op 1 april Aueke Broersma van Hommerts 138.
- 1480: voor of na pleegt Nanne Sybes Broersma van Hommerts overspel met een bloedverwante. Volgens bisschop David van Bourgondië moet hij daarvoor beboet worddn 139.
- 1511: beurt Bauke Agges vier goudgulden rente uit landerijen te Smallebrugge.
- 1528: arriveert Augustinus Brorsma van Smallebrugge voor een studie te Leuven 140.
- 1535: is heer Jelmer Agges Broersma een van de „clacklose soensluyden” en Agge Broersma „overman” 141.
- 1538: Katrijn, vrouw van Baucke Agges te Smallebrugge, is het niet met Epe Hommes Hettinga van de Hommerts eens over het recht van zwanenjacht te Smallebrugge 142.
- 1539: reist Mr Agge, sekretaris van Sneek, naar de landdag als gedeputeerde namens de steden 143.
- 1541: wordt Sass Poppes weduwe van Mr Agge Broersma genoemd 144.
- 1542: ruimen Hotse Agges Broersma en heer Jelmer Bauckes (Broersma?) enerzijds en Haring Hartmans Harinxma anderzijds een kwestie uit de weg over het begevingsrecht van de Boornzaagster prebende 145.
- 1543: is Hotthia Agges 18 stuivers schuldig aan de Smallebrugster pastoor en is Katrijn weduwe van Baucke Agges.
- 1548: overlijdt op 13 april pastoor Jelmer Agges Broersma van Oudega 146.
- 1551: procedeert Meye Heerezn. vanwege z'n vrouw Ydske met Sythtie Hotthies te Smallebrugge, mede voor Sipke Saskers als voogd over Johannes en Agge Hotthies, Jan Dircks te Broek, Mirck Hotties in Ypecolsga en Jancke Uulkes te Langweer, alle drie vanwege hun vrouw, en Haye Ottes vanwege zijn kind bij Sibbel Hotthiedr. 147.

- 1552: heeft Sythie Hoeythies te Dijken ergens een harnas, ringkraag, spiets en degen in huis staan.
- 1555: of 1556 verkoopt Sytthie Hoytthiezn. te Bolsward land te Smallebrugge aan Jencke Wlckes en Foppe Hoytzedochter en aan Mirck Hoytezn. en Idts 148.
- 1563: 14 juli sterft Sass Poppes¹⁴⁶.
- 1568: wordt Poppe Agges voor zijn betrokkenheid met predikanten en zijn weigering de eed af te leggen uit Friesland verbannen¹⁴⁹.
- 1569: overlijdt volgens een grafsteen te Smallebrugge op 20 juni Hylke Baukes Broersma¹⁵⁰.
- 1580: komt Poppe Agges te Sneek bij onlusten rond de aansluiting van Friesland bij de Unie van Utrecht om het leven¹⁵¹.
- 1584: is Ansck Rouckes weduwe van Poppe Agges Broersma¹⁵².
- 1592: wil Rink (Hylkedr.) Broersma een rente van 13 goudgulden en 3 pondematen „gaende wt Bruersma-state” kwijt¹⁵³.
- 1596: wordt Sithio Broersma te Wolsum door Rennert Solckema zijn „neef” genoemd¹⁵⁴.
- 1598: Jencke Wlckes en Fopp Hottyedr. te Smallebrugge hebben uit hun boerderij een rente van 13 goudgulden aan hun zoon Hottye Jenckezn. en Rieme Minckedr. geschonken¹⁵⁵.
- 1599: maken Sytse Hotses Broersma te Tjerkwerd en Marij Hommedr. een testament¹⁵⁶.
- 1600: en het daaropvolgende jaar verkoopt Rink land te Smallebrugge. Er wordt geprotesteerd door o.a. haar zusterling Sytse Hotses Broersma te Greonterp en diens zuster Merkje, vrouw van Johannes Sydses¹⁵⁷.
- 1602: moet Epe Heres, boer op Broersma-sathe, toestaan dat de sathe en landen publiekelijk worden verkocht. Hij was achter met de betaling van de koopsom aan de crediteuren van wijlen Jencke Wlckes en Fop Hoytzedr. De dertiende goudgulden rente kwam wijlen Renck Broersma toe. Elke goudgulden moet bij de verkoop van Broersma 20 goudgulden opbrengen. Er zit ook geld van de Langweerde armen onder de boerderij. Johan Martens Gravius, ontvanger van Wymbritseradeel, wordt de uiteindelijke koper¹⁵⁸.
- 1607: komt Gravius in het bezit van de dertiende gulden rente uit Broersma door ruilkoop met de voogden van Doede Wybes Ockema van de Hommerts¹⁵⁹.
- 1609: verkoopt Gravius Broersmafenne, groot 18 pondematen en 2 huissteden¹⁶⁰.
- 1611: Sytse Hotses de jonge te Greonterp heeft in het proces met de erfgenamen van wijlen Marij Hommedr. „advies en consent” van zijn oudoom Mr Johannes Broersma. Johannes is universeel erfgenaam „vanden Olde Sytje Broersma sijn wijlen Broeder”¹⁶¹.
- 1617: is sprake van wijlen Hermanno Broersma te Rome en woont een zeventienjarige dochter van Jetske Broersma in Noorwegen¹⁶².

NAWOORD

Tot slot kan worden gezegd dat er een aantal argumenten zijn, die ervoor pleiten om de briefschrijver te identificeren met Mr Minne Ockes Broersma, namelijk:

- het geboortejaar van Minne Ockes komt goed overeen met dat van de briefschrijver;
- beiden stonden in kontakt met de burgemeester Tiete Broersma;
- de hartelijke verstandhouding tussen de schrijver en zijn oom pastoor was waarschijnlijk niet alleen op bloedbanden maar ook op geestverwantschap gebaseerd. Zowel bij de geestelijke als bij zijn neef Minne Ockes valt een niet zwak ontwikkeld Fries bewustzijn te bespeuren;
- zowel briefschrijver als Minne is bekend met historische geschriften. Uit de kring van Minne Ockes komen de geschiedschrijvers Suffridus Petrus en Marten Hamkema naar voren;
- de boerderij van de geestelijke kwam bij Minne terecht;
- de briefschrijver stelt dat zijn oom geld noch moeite spaarde om hem te laten studeren. De zorg van Fedde voor Minne komt o.a. tot uitdrukking in zijn bemiddeling met de Kimswerders; eenzelfde motivering als die, welke uit de laatste alinea van de brief spreekt, ligt ook ten grondslag aan het stichten van een studieleen voor verwanten.

Bij de drie laatste argumenten rijst de vraag of heer Feddes boerderij niet in Minnes bezit kwam met de bedoeling en onder voorwaarde dat deze een leen zou stichten. Zeker is dat hij met de instelling van het leen in de geest van zijn oom heeft gehandeld. De nadruk die door hem op zijn voorgeslacht wordt gelegd en de uitvoerigheid waarmee hun bezittingen worden beschreven, zijn misschien een gevolg geweest van de vermogenspositie van zijn ouders. Ockes financiële gesteldheid zou de nasleep kunnen zijn van het feit dat hij, zijn broer en zijn zuster al op betrekkelijk jonge leeftijd hun vader verloren. Hoe het met de zorg voor wezen en het beheer van hun goederen gesteld kon zijn, blijkt wel uit de schampere woorden van Jancko Douwama aan het adres van zijn familieleden¹⁶³. Dat voor de bekostiging van de studie de hulp van de Kimswerders moest worden ingeroept, is voor Minne misschien ook een drijfveer geweest om een leen te stichten.

Wanneer we van Rennert Solckema horen dat het liefje van zijn vader een jaar lang de huis-houding van een „preister bij Dockum“ had gerund, komt men al gauw in de verleiding om een verband met de Dokkumer vicaris Fedde Ockes te leggen. Er wordt verteld dat van Rennerts halfzuster „het gemene sprackwort waer dattet den preister to behorde“. Een dergelijke roddel zou wel eens funest voor de verhoudingen in de Teroelster gemeenschap geweest kunnen zijn. Fedde beschuldigde zijn parochieleden al van verduistering van waardepapieren en noemt ze „onwillich“ en „traech“ in zijn konversaties met de Woudsener kloosterling.

In de nalatenschap van Jantje Boelema wordt ondermeer een „Catholieke Cermoenboeck“ aangetroffen, een duidelijke aanwijzing dat ook zij na 1580 katholiek is gebleven. Ook de rest van de Legemeerster Broersma's schijnt na de Reformatie niet van kerk te zijn veranderd. Een aanwijzing hiervoor is dat de meeste huwelijken niet in de Gereformeerde kerk, maar voor gerecht of magistraat worden gesloten. De civiele zaak voor het gerecht van Weststellingwerf, waarbij de priester Ulricus Broersma was betrokken, stond in het licht van het overtreden van een plakkaat, ongetwijfeld dat van maart 1581. Wellicht had men lucht gekregen van de in het geheim gehouden bijeenkomsten en was Broersma bij een in-

val in een huis of boerderij aangetroffen. Of de veroordeling van zijn neef te Leeuwarden verband houdt met het bijwonen van religieuze bijeenkomsten, wordt niet vermeld. Het na-geslacht van Mr Pier Ockes leverde een aantal doopsgezinde generaties op. Legemeer bezat de enige doopsgezinde gemeente in Doniawerstal¹⁶⁴.

Door het huwelijk van Haring en Deliana gaan nazaten als Hettinga's door het leven. De in 1976 overleden predikant Teeuwis Hettinga behoorde tot de pioniers onder de predikanten, die de Friese taal op de kansel brachten. Als men dan leest dat een van zijn boerderijen uit zijn nalatenschap (aan het Lytse Súdein te Uitwellingerga, bewoond door Franke de Jong) is overgegaan in handen van het Frysk Akademy-Fûns¹⁶⁵, ontkomt men niet aan een associatie met de boerderij van heer Fedde Ockes en het Mr Minne Broersma-leen.

Sint Jacobiparochie, 1984

Hein Walsweer

NOTEN

De archivalia berusten, tenzij anders aangegeven, op het Rijksarchief van Friesland. GA LWN verwijst naar het Gemeentearchief van Leeuwarden. RA staat voor Rechterlijk Archief, HvF voor het archief van het Hof van Friesland.

1 GA LWN, archiefnr. 180, dl. 14. **2** M. de Haan Hettema en A. van Halmael jr., Stamboek van den Frieschen vroegeren en lateren adel, Leeuwarden 1846, dl. II, blz. 190/1. **3** P.Th. Zwart, Protocol Cleuting, Leeuwarden 1970, nr. 350. **4** archief E.V.C. nr. 877f. **5** dr J.A. Faber, Drie eeuwen Friesland, Economische en sociale ontwikkelingen van 1500 tot 1800, Leeuwarden 1973, dl. II, blz. 463. **6** vertaling drs Y. Brouwers. **7** Wymbritseradiel, skiednis fan in greidgritenij, Bolsward 1974, blz. 86. **8** kollektie Fries Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde, Lineageboek van Rennert van Solckema (kopie in eigen bezit). **9** Worp Tyarda van Rinsumageest, Vierde boek der Kroniken van Friesland, Leeuwarden 1850, blz. 236. **10** Peter Jacobs van Thabor, Historie van Vrieslant, Leeuwarden 1973, blz. 22. **11** RA DON T3. **12** Jancko Douwama, Geschriften, Werken uitgegeven door het Friesch Genootschap, Leeuwarden 1849, Boeck der Partijen, blz. 109. **13** archief HtS nr. 443, blz. 49. **14** Worp van Thabor, dl. V, blz. 137. **15** A. Schillings, Matricule de l'université de Louvain, tombe IV (1528-1569), Bruxelles 1961, blz. 73: 12-6-1532 nr. 81. **16** H.W.F. Aukes, Het Carmelieter klooster te Woudsend, archief Aartsbisdom Utrecht, dl. 65 (1942-46), blz. 234-238. **17** mededeling dhr. H.W.F. Aukes (de jaren 1542, 1547, 1552, 1555, 1559, 1562, 1571, 1581, 1583 en 1586 in HvF YY). **18** R.S. Roarda, ms. „Om it leauwe“. **19** G.F. baron thoe Schwartzenberg en Hohelandsberg, Groot Placaat- en Charterboek van Vriesland, 6 delen Leeuwarden 3768-1795, dl. III, blz. 240 en 488. **20** HvF YY12, 22-4-1580. **21** HvF YY14, 232, 424. **22** HvF YY3, 406. **23** als noot 21. **24** GA LWN, Certificaatboek I, 62. **25** GA LWN Y34, 352. **26** H.T. Obreen, Harlingen, inventaris der archieven, Bolsward 1968, regest nr. 1. **27** P. Winsemius, Chronique ofte historische geschiedenis van Vrieslant, Franeker 1622, blz. 402. **28** Beneficiaalboeken van Friesland, Leeuwarden 1850. **29** HvF YY6, 701. **30** HvF YY5, 7-6-1559 en YY6 6-3-1562. **31** R. Steensma, Het klooster Thabor bij Sneek en zijn nagelaten geschriften, een inleiding en inventarisatie, Leeuwarden 1970, blz. 165/6. **32** G. Overdiep en J. Tjessinga, De Rechtsomgang van Franekeradeel 1406-1438, Franeker 1950, blz. 12. **33** RA WYM q1; HvF YY16 22, 36. **34** Schillings, dl. IV, blz. 279 on-

der 5-5-1545. **35** J. Hepkema, Eenvoudige memoires en bemerkingen langs straten en wegen voor landgenoot en vreemdeling, blz. 458 en 464. **36** Charterboek, dl. IV, blz. 159. **37** als noot 35. **38** RA DON Z1, 70. **39** HvF WW23, definitieve sententies 4-6-1633 nr. 6. **40** RA DON D1. **41** HvF WW56, definitieve sententies 29-5-1666 nr. 6. **42** RA DON D4, 490. **43** RA DON O10, 48. **44** RA DON Z7, 139, 140. **45** RA DON D6, 156. **46** RA DON O12, 491. **47** Ut eigen gea, Kultuerrie Doanjewerstal, juny 1955, nr. 6, blz. 1-3. **48** HvF YY9. **49** Genealogysk Jierboekje 1983, blz. 25. **50** HvF III 5, 49. **51** Sminia-archief nr. 1124. **52** HvF WW7, definitieve sententies 15-7-1612 nr. 2. **53** HvF WW8, definitieve sententies 1-3-1614 nr. 9. **54** HvF YY18, 31. **55** RA HEN K7. **56** Jhr. Mr. H. Baerd van Sminia, Nieuwe naamlijst van grietmannen van de vroegste tijden af tot het jaar 1795, Leeuwarden 1837, blz. 140/1. **57** It Beaken XXI (1969), Conscriptio Exulum 1584, pag. 151 e.v. **58** Nederlandsche Leeuw 1940, blz. 291. **59** Smellingeraland, Proeve van een „Geakinde“ van de gemeente Smallingerland, Drachten 1944-1950, blz. 496/7. **60** RA DON T1, 38. **61** archief Staten na 1580, inventarisnr. R.14a. **62** HvF YY18, 13-5-1590. **63** R.S. Reddingius op Broersma. **64** RA SCO Q1, 115 verso. **65** RA DON T1, 218/9. **66** RA DON T1, 257. **67** RA DON T2, 191. **68** RA DON T2. **69** RA DON T3, 34. **70** RA DON N2, 12-1-1658. **71** HvF YY18, 181. **72** RA DON T3, 41, 42, 43, 50, 52, 53. **73** Vrije Fries 1932, blz. 36. **74** Grafschriften tussen Flie en Lauwers, dl. III Leeuwarden 1952, blz. 33. **75** RA DON T1, 27. **76** RA DON T1, T2 en T3. **77** RA DON N6, stukken zonder datum. **78** als noot 63 en RA HAS H1, 32. **79** RA DON O2. **80** GA LWN, magistraatsresoluties 31-7-1607, blz. 47. **81** RA DON T3, 269. **82** als noot 63. **83** Nederlandsche Leeuw 1952, blz. 16. **84** R.A. Utrecht, O.B.C., nr. 521, blz. 19. **85** RA Utrecht, O.B.C. nr. 521, blz. 3. **86** Necrologium van het diocees Haarlem in „De Katholieke“ 60 (1871). **87** RA WSW Da1, 5-11-1629. **88** archief E.V.C. nr. 1236a. **89** RA DON D4, 478. **90** RA DON T5, 155. **91** RA DON F5, proces Roelof Nolckes contra dr Suffridus Coppens (1669: 64 jaar). **92** RA DON O4. **93** RA DON O9, 41. **94** RA DON 06, 2-2-1648. **95** RA DON D1, 194, D2, 347, 405, D4, 282, 287, 432, 491, D5, 144, 369, 371, D6, 77, 366, 373. **96** RA DON F5, F6. **97** RA DON T5, 304. **98** RA WYM Q8, 192. **99** RA DON D4, 117. **100** RA SCO Q2, 105. **101** RA SCO Q2, 180. **102** RA DON O1. **103** RA DON T2. **104** als noot 77. **105** RA DON O2. **106** RA DON D5, 86. **107** RA DON T3, 340. **108** RA DON D2, 19, 69, 214, D4, 437, D5, 86. **109** als noot 93. **110** RA DON D5, 174. **111** RA DON D6, 380. **112** RA DON L. **113** RA DON Z8, 209, 213, 301, 302, 303, 370. **114** RA DON D6, 166. **115** RA DON D7, 28, 102. **116** RA DON O13, 56. **117** RA DON Z9, 116. **118** RA DON Z9, 116 verso. **119** RA DON O2. **120** RA DON D2. **121** RA DON Z8, 21. **122** RA DON D7, 242. **123** RA DON D7, 54. **124** RA DON R4. **125** RA DON F7, proces Pier Clasen, Legemeer, contra Gabe Douwes i/d Scharren 1689-1695. **126** RA DON F7, proces Jurjen Johannes Walter, procureur-fiscaal, contra Teye Ebles, Sint Nicolaasga 1691-1695. **127** RA DON R3. **128** RA DON N6. **129** RA DON Z9, 61. **130** RA DON M1. **131** RA WYM T2. **132** als noot 130. **133** RA DON P, 139. **134** RA WYM N2, 38. **135** RA DON T8. **136** RA WYM O3. **137** RA WYM B1. **138** Friesche Volksalmanak 1885, blz. 49. **139** GA LWN, fiche op Broersma. **140** Schillings, dl. IV, blz. 12. **141** HvF WW2, 758 verso. **142** HvF WW2, 105. **143** Charterboek, dl. II, blz. 753. **144** HvF III3, 18-5-1541. **145** RA SNE W2, nr. 21 inventaris Romcke Hoytema. **146** schema drs K.M. v.d. Kooi. **147** HvF YY4 134. **148** Rentmeestersrekeningen dl. 18, pag. 180. **149** dr J.J. Woltjer, Friesland in Hervormingstijd, Leiden 1962, blz. 191. **150** als noot 146. **151** Woltjer, blz. 290. **152** als noot 146. **153** RA HEN K7 9-2-1592. **154** HvF EEE1, 52. **155** HvF WW3, 322 verso definitieve sententies 4-4-1598 Rixt Webedr. contra Rinck Broersma. **156** HvF EEE1, 57. **157** RA DON T1, 19. **158** HvF III10, 162. **159** RA DON T1. **160** RA DON T1, 290. **161** RA HEN E2, 3-7-1611. **162** RA SNE

W2, 114 verso, 153. **163** Douwama, Instructie an sijn wijff, blz. 518. **164** Ut eigen gea, 2e jrg. nov. 1955, nr. 10, blz. 1-3. **165** Leeuwarder Courant 12-1-1982, Belangrijk legaat van wijlen ds T. Hettinga.

NAMEN VAN EILANDERS VOORKOMEND IN DE TROUWREGISTERS OP DE VASTE WAL

*Vervolg van Genealogysk Jierboekje 1983,
pag. 104-115*

FRANEKER

Huwelijksaangiften aan het Gerecht (1658-1677) dtb 245

20 aug. 1659	Harmen Jansz, schipper te Harlingen, geb. Vlieland, en Auckjen Douwesdr, geb. ...., wed. van Pier Sjoerds, bakker
1 okt. 1659	Fredericus Petri Arnoldinus, student in de filosofie en vrije kunsten dezer universiteit, geb. Ameland, en Geertje Jansdr Lockraeck, geb. te F.
11 dec. 1669	Ale Jacobs, mr. glasmaker, geb. te Ferwerd, en Martien Pijbes, jongedochter, tegenwoordig beiden W.Terschelling

idem (1677-1700) dtb 246

17 april 1686	Hidde Harings, mr. bakker O.Vlieland, en Bauckien Pyters, F.
1 okt. 1692	Jacob Jansen, schuitmakersgezel, geb. te F., en Antie Eesges, Vlieland
21 nov. 1695	Ds. Suffridus Sinnema, bedienaar des goddelijken woords te Nes (Am.), en jufr. Grijttie van Westra, F.
6 juni 1696	Hiskias Roelants, mr. chirurgijn W.Terschelling, en Maeicke Douwes van Wiel, jd F.
21 okt. 1699	Jan Reyner, koopman te F., en Neeltje Dircks, wed. van Weststellingwerf, nu wonende op Terschelling

idem (1700-1720) dtb 247

6 nov. 1706	Hotse Jans, vrijgezel te F., en Trijntje Hiddes, jd geb. Vlieland
25 juli 1711	Laus Hendrix, Ameland, en Brechtje Simons, jd F.
9 sept. 1713	Sicke Anes, F., en Johanna Jans Fontein, jd Vlieland
5 okt. 1715	Mattheus Sjouckes, F., en Antie Gerrijts, Vlieland

idem (1720-1741) dtb 248

21 juli 1725	Romcke Pijters, Hollum, en Dieucke Jans, wed. van Hendrick Pijters, F.

idem (1741-1763) dtb 249

2 aug. 1760	Cornelis Daniels Disper, mr. schoenmaker te Den Burg, en Jeltje Pieters, jd F.

idem (1763-1782) dtb 250

- 22 febr. 1772 Ds. Wilhelmus Borger, bedienaar des goddelijken woords te Ballum en Hollum, en Maijke van der Schaaf, jd F.
15 maart 1776 De weleerwaarde heer Dominicus van der Schaaf, bedienaar des goddelijken woords te Minnertsga, en juffer Anna Wopkens, Ameland

idem (1795-1812) dtb 252

- 29 juli 1797 Petrus van Assen, beroepen predikant Schiermonnikoog, F., en Maria Magdalena Cahais, Leeuwarden
5 okt. 1811 Jan Leendert Korsse, geb. 1772, zoon van Leendert Korsse en Klara van der Steen, en Geertje Romkes, wed. van Haye Pieters, geb. 1780, dochter van Romke Pieters en Ypke Jans, in leven echtelieden op Ameland; tr. 20 okt. 1811

Hervormde gemeente (1650-1683) dtb 261

- att. 16 okt. 1656 Willem Alberts, Vlieland, en Ulck Sijmens, F.
att. 22 okt. 1659 Fredericus Petri Arnoldinus, student in de filosofie en vrije kunsten dezer universiteit, en Geertie Jansdr, F.
tr. 10 juni 1663 Abraham Jans, en Jannette Jans, beiden O.Vlieland; met att.
att. 1 maart 1670 Ale Jacobs, mr. glasmaker van Ferwerd, en Martien Pybes, W.Terschelling, nu beiden Terschelling

idem (1683-1732) dtb 262

- att. 7 mei 1686 Hidde Harings, mr. bakker O.Vlieland, en Bauckjen Pijters, F.
att. 18 okt. 1692 Jacob Jansen, schuitmakersgezel, geb. te F., en Antje Eesges, Vlieland, beiden wonende te Amsterdam
tr. 8 dec. 1695 Ds. Suffridus Sinnama, leraar des goddelijken woords te Nes (Am.), en Grijtje van Westra, F.; met att. van Ameland
att. 24 juni 1696 Hiskias Roelants, mr. chirurgijn W.Terschelling, en Maacieke Douwes van Wiel, jd F.
att. 5 nov. 1699 Jan Reyners, koopman te F., en Neeltje Dircx, wed. van Weststellingwerf, wonende op Terschelling
tr. 21 nov. 1706 Hotse Jans, vrijgezel te F., en Trijntje Hiddes, jd geb. Vlieland; met att. van O.Vlieland
att. 1 nov. 1710 Paulus Biman, s.s. ministerii candidatus op Terschelling, en Sickjen Ursinga, F.
att. 12 aug. 1711 Laus Hendricx, Ameland, en Bregtie Simons, F.; att. gepasseerd om op Ameland te trouwen
att. 25 sept. 1713 Sickje Anes, vrijgezel te F., en Johanna Jans Fontein, Vlieland
tr. 22 okt. 1715 Mattheus Sjouckes, koopman te F., en Antje Gerrits, Vlieland; met att. van O.Vlieland

- tr. 7 aug. 1725 Romke Pijters, Hollum, en Dieucke Jans, wed. van Hendrick Pijters, F.; met att. van Hollum en Ballum
- idem (1732-1772) dtb 263*
- tr. 1 sept. 1760 Cornelis Daniëls Disper, mr. schoenmaker te Den Burg, en Jeltje Pieters, jd F.; met att. van Texel
- tr. 8 maart 1772 Ds. Wilhelmus Burger, bedienaar des goddelijken woords te Ballum en Hollum, en Maijke van der Schaaf, jd F.
- idem (1772-1811) dtb 264*
- att. 31 maart 1776 De weleerw. heer Dominicus van der Schaaf, v.d.m. te Minnertsga, doch laatst wonende te F., en juffer Anna Wopkes, Ameland; tr. Minnertsga 31 maart 1776 volgens att. van Minnertsga
- 3e pr. 13 aug. 1797 Petrus van Assen, beroepen pred. Schiermonnikoog, en Maria Magdalena Cahais, Leeuwarden; tr. Schiermonnikoog 20 aug. 1797
- FRANEKERADEEL**
- Herv. gemeente Boer (1703; 1708-1709)
en Dongium (1674-1710; 1714; 1751-1810) dtb 276*
- 3e pr. 12 juni 1692 De hoogedel welgeboren jr. Sicco van Goslinga, grietman van Franekeradeel, en de hoogedel welgeboren freulijn Johannetta Isabella baronesse toe Schwarzenberg, vrij- en erf freulijn van Ameland; tr. Ameland 12 juni 1692
- Herv. gemeente Schalsum (1636-1704; 1738-1743; 1748-1810) dtb 284*
- att. na 20 dec. 1652 Johannes Simons, S., en Swaentie Sickes, Hollum; att. gegeven om elders te trouwen
- IJLST**
- Consenten tot huwelijksafkondiging over
de kerk (1691-1769) dtb 436*
- 24 sept. 1694 Pijter Saackis, IJ., en Dieuwertie Pijtersdr, Texel
*Huwelijken afgekondigd en bevestigd door
het Gerecht (1691-1811) dtb 437*
(van 1758-1796 alleen consenten voor kerkelijk gerecht)
- tr. 24 jan. 1791 Cornelis Cornelis de Ruyter, Hippolytushoef op Wieringen, en Leukje Wijtses Hoekstra, IJ.

Herv. gemeente (1638-1811) dtb 441

- att. .. okt. 1694 Pijtter Saackes, IJ., en Diewertje Pijters, Texel.
att. 12 febr. 1759 Gerrit Reitsma, IJ., en Grijttie Jacobs, Urk; att. gepasseerd om op Urk te trouwen
tr. 24 jan. 1791 Cornelis Cornelisz de Ruiter, Hippolytushoef op Wieringen, en Leiuwkjen Wijtses Hoekstra, IJ.

KOLLUMERLAND EN NIEUW KRUISLAND

Herv. gemeente Kollum (1718-1811) dtb 450

- att. 16 aug. 1757 Hessel Foppes, Schiermonnikoog, en Maaike Everts, K.
att. 11 okt. 1758 Aan Gjaltes, Nes (Am), en Trijntje Jans, K.
att. 23 mei 1765 Jacob Gjalts, Nes (Am.), en Johanna Douwes, K.
tr. 19 juni 1796 Bauke Scheltes, Schiermonnikoog, en Janke Jetses, K.; met att.

Herv. gemeente Oudwoude en Westergeest (1740-1810) dtb 455

- tr. Oudwoude Jan Klaases, Ameland, en Barber Pyters, O. 11 juni 1780

LEEUWARDERADEEL

Herv. gemeente Finkum en Hijum (1655-1810) dtb 463

- tr. Finkum
13 sept. 1679 Willem Sipkis, F., en Antie Pijters, Ameland, nu wonende te Hogebeintum
tr. Finkum
11 dec. 1681 Foocke Claessen, Oude Leije onder Hallum, en Antie Jurriens, Holhum

Herv. gemeente Hempens en Teerns (1693-1771) dtb 467

- tr. 5 juni 1712 Dorvijt Acronius, drost van de heerlijkheid Schiermonnikoog, en Gertie Oept Donia, Niekerk; met att.

Herv. gemeente Huizum (1772-1811) dtb 470

- tr. 2 sept. 1795 Rienk Daniëls en Akke Roelofs, beiden van Ameland; met att. van Ameland

Herv. gemeente Lekkum en Miedum (1772-1811) dtb 475

tr. 3 mei 1795 Rinse Rienks en Janke Jans, beiden Ballum; met att. van Ballum

Herv. gemeente Stiens (1619-1672; 1677-1811) dtb 477

3e pr. 13 nov. 1768 Jan Hanties, Hollum, en Antie Gosses, gewoond hebbend onder S.; att. gepasseerd

tr. 10 juli 1785 Johan Abraham van Gambert, hofmeester op 's lands schip van oorlog „De admiraal Tjerk Hiddes de Vries“ liggende op Texel, en Eelkje Pieters Vetweider, Leeuwarden; met att. van Leeuwarden

Herv. gemeente Wirdum (1622-1734) dtb 480

tr. 1 april 1666 Jan Folperus Baerda, Ameland, soldaat onder D.E.Walsdorfer, en Bauckyen Jeltis, W.

SLOTEN

Herv. gemeente (1594-1811) dtb 615

att. 12 febr. 1638 Jan Johannis, S., en Lammertien Symonsdr, Urk; att. gelicht naar Urk om daar te trouwen

tr. 11 nov. 1641 Harmen Thonisz, vrijer van Coesfeld in Dtsl., en Lammertjen Sijmons, wed. van Urk

SNEEK

Huwelijksaangiften aan het Gerecht (1675-1697) dtb 635

11 maart 1682 Ds. Gellius Wybinga, dienaar des goddelijken woords in de gemeente Oppenhuizen en Uitwellingerga (predikant W.Vlieland), en Bauckien Sakes Hoijtema, S.

3 juli 1685 Ds. Wybrandus, bedienaar des goddelijken woords te Oppenhuizen cum annexo (predikant W.Vlieland), en Rienckjen Haersma, S.

idem (1697-1720) dtb 636

4 juni 1707 Jan Englis, S., en Aagjen Reiners, Texel

31 okt. 1711 Gauke Fockes, mr. timmerman te S., en Seijke Andris, Vlieland

idem (1750-1763) dtb 639

2 juli 1763 Otte Dirk India, S., en Yttie Johannis Hellendoorn, Vlieland

idem (1795-1811) dtb 642

5 juli 1799   Johannes Marinus Putto, tamboer in garnizoen op Vlieland, en
                                    Ruurtje Tjerks Joustra, S.

Huwelijken afgekondigd en bevestigd door het Gerecht (1635-1649) dtb 644

3e pr. 24 nov. 1648   Michel Doedes, kooiman Terschelling, en Meynske Imedr, S.

idem (1649-1672) dtb 645

tr. 4 mei 1672   Walraef Schuil, en Beerntie Hiddes, Ameland

Herv. gemeente

Huwelijksaangifte en -afkondiging (1616-1674) dtb 665

30 nov. 1621   Marten Jansen, Mets, en Altien Arns, Vlieland

27 mei 1671   Frans Tra, Borkum, soldaat onder kapitein Sijdtsma, en Grijtie Reijners, S.

idem (1674-1721) dtb 666

12 maart 1682   Ds. Gellius Wijbinga, dienaar des goddelijken woords in de gemeente Oppenhuizen en Uitwellingerga, en Bauckien Sakes Hoijtema, S.

3 juli 1685   Ds. Wybrandus Nijkerck, bediernaar des goddelijken woords te Oppenhuizen en Uitwellingerga, en Rienckien Harsma

4 juni 1707   Jan Engeles, S., en Aagjen Reijners, Texel

31 okt. 1711   Gauke Foekes, mr. timmerman te S., en Seijke Andris, Vlieland

Herv. gemeente (1781-1811) dtb 672

tr. 23 maart 1794   Christoffel Storell, soldaat Texel, en Aafke de Wolf, S.

Franeker

D. Vermeulen

FRIEZEN YN IT LEGER FAN NAPOLEON

(*Perfolch, sjoch ek de taljochting yn it Genealogysk Jierboekje 1982, side 80*)

125ste regiment infanterie

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
ADAMS	Pieter	Leeuwarden	9 febr. 1779	668
AFFOLDER	Hendrik	Leeuwarden	3 dec. 1790	2043
gesneuveld Berezina 27 nov. 1812				
AFFOLDER	Christiaan	Leeuwarden	19 aug. 1788	2042
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
ALBERTSEN	Binte Alberts	Hindeloopen	6 april 1791	5315
ALGERA	Gerben Sjoerds	Dronrijp	8 aug. 1791	5286
overl. hosp. Amiens 9 jan. 1813				
ALTHUIS	Johannes Jans	Menaldum	22 april 1791	5060
AS	Pieter van	Leeuwarden	4 aug. 1773	2330
ASMA	Lubbert Jans van	Follega	22 juli 1791	5312
ASPEREN	Jelle Gerrits van	Sexbierum	2 mei 1791	5174
ATZES	Jan	Staveren	13 jan. 1791	3292
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
ATSMA	Willem Gerts	Beers-Jorwerd	nov. 1791	5046
ATSMA	Wouter Geerts	Beers	23 jan. ...	5131
N.B. zoon van Geerts ... en Sijtske Wouters				
BAKKER	Harmen Arjens	Sloten	26 april 1791	5080
BAKKER	Jan	St. Nicolaasga	22 sept. 1791	5032
BAKKER	Jelle Cornelis	Sneek	12 sept. 1777	1434
BALT	Nicolaas	Leeuwarden	23 febr. 1792	1609
overl. hosp. Leiden 26 mei 1811				
BARNUTZ	Christiaan Andreas	Jever	30 sept. 1789	1230
BEKIUS	Otto	Leeuwarden	1785	2427
BERGH	Anton	Leeuwarden	17 nov. 1779	2753
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BERGSMA	Machiel Cornelis	Oostermeer	juni 1791	5065
overl. hosp. Amiens 17 febr. 1813				
BERGEN	Jan Pieter van	Harlingen	7 maart 1772	947
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 4363				
BERKENBOS	Gerrit Jans	Noordvliet	11 aug. 1791	5011
BEUME	Hendrik	Oosterlyden	2 febr. 1787	2783
gesn. Berezina 27 nov. 1812		(-littens?)		
BIERINGS	Jan Freeks	Augustinusga	24 juli 1786	5177
BIJLSMA	Ywee Dirks	Akkrum	16 nov. 1783	5139
BIJKER	Gelt Hendriks	Rinsumageest	18 febr. 1791	5100
BILAND	Doede Jans	Ee	24 okt. 1791	5070
BLANKEN	Pieter Johannes Wil- helmus van Duyvelaar	Delfzijl	2 juli 1794	1902
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 4352				

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
BLEKKER	Jan Pieters	Dokkum	7 juni 1785	5137
BLEKKER	Sjoerke Pieters	Bergum	27 mei 1791	5081
BLOKMAKER	Hidde Aukes	Lemmer	1790	5128
BLAUW	Haage	Harlingen	27 okt. 1775	2124
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BLAUW	Jan Aukes	Sneek	1783	5130
BOER	Hendrik de	Leeuwarden	22 nov. 1785	3417
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BOER	Jacob Hendriks de	Drachten	23 april 1791	5021
BOER	Jan de	Leeuwarden	17 okt. 1792	2381
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BOER	Hanzes Lolkes de	Bolsward	10 maart 1790	5135
BOER	Sijtze Tjallings de	Lippenhuizen	29 okt. 1791	5035
BOER	Wybren Sybrands de	Sloten	6 jan. 1791	5050
BOCK	Wilhelmus	Leeuwarden	11 nov. 1779	1579
gesn. Krasnoi 17 nov. 1812. N.B. Ook 2de gardereg. te voet, nr. 1767				
BONKER	Jan	Woudsend	2 aug. 1784	623
BOIS	Pieter Pieters de	Franeker	7 jan. 1791	5163
BOOM	Willem van der	Arnhem	18 juli 1791	1755
overl. hosp. Hellevoetsluis 31 mei 1811				
BOOTSMA	Klaas Jans	Almenum	14 jan. 1791	5285
BORGER	Kerst Jelles	Joure	28 aug. 1791	5056
BOSCH	Antony	Leeuwarden	14 febr. 1789	2175
BOSCH	Jacob Andreas	Akkerwoude	6 mei 1775	219
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BOSMA	Hilkje Sjoerds	Vrouwenparochie	27 april 1786	5158
overl. hosp. Amiens 4 maart 1813				
BOSMA	Jacob Piers	Balk	1786	5129
BOSMA	Lammert Leenderts	Leeuwarden	2 april 1783	5152
BOUKES	Jerks	Sneek	28 okt. 1770	1956
BOUMA	Ringes Gerrits	Damwoude	5 april 1791	5311
BOUMA	Ulbo Klases	Stiens	6 maart 1790	5317
BRAAK	Jan	Leeuwarden	15 juli 1785	1158
BREE	Jacob Cornelis de	Damwoude	30 okt. 1791	5164
BRENS	Lodewijk	Sneek	24 aug. 1791	5096
BRINKSMA	Martinus Zaakes	Bolsward	9 maart 1791	2495
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BROERS	Dirk	Leeuwarden	14 jan. 1779	1369
BROERSMA	Dedde Fetzes	Kuinre	8 maart 1791	5162
BROUWER	Adriaan	Sneek	28 juli 1782	2297
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
BRUGMANS	Hessel	Leeuwarden	2 april 1781	5268
BRUYNS	Hendrik	Leeuwarden	7 dec. 1789	670
overl. hosp. Enkhuizen 18 maart 1812				
BUURSTRA	Sape Gooytzes	Marrum	2 maart 1791	5055

<i>naam ev. plaats en datum van overlijden</i>	<i>voornamen</i>	<i>geboorteplaats</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>nr.</i>
DAM N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1810	Willem van	Leeuwarden	6 dec. 1790	2171
DANIELS gesn. Berezina 27 nov. 1812	Herman	Lutjegast	5 okt. 1788	1967
DEKKER	Sybe	Terhuysum (Fr.)	5 febr. 1791	5063
DIJK	Douwe Unzes van	St. Jacobiparochie	10 dec. 1791	5097
DIJK	Jan Lazes van	St. Annaparochie	7 maart 1781	1395
DIJK	Cornelis van	Witmarsum	5 juli 1785	5180
DIJK	Pieter Tijsses van	Rauwerd	28 dec. 1791	5013
DIJKSMA	Freeks Bouwe	Dokkum	28 febr. 1784	5123
DIJKSTRA	Bauke Pieters	Marrum	24 dec. 1791	5314
DIJKSTRA	Douwe Jurjens	Metslawier	24 aug. 1791	5325
DIJKSTRA	Gabe Freaks	Folsgare	26 mei 1791	5045
DIJKSTRA	Hendrik Durks	Marssum	27 maart 1791	5026
DIJKSTRA	Jacob Pieters	Huins-Jorwerd	16 sept. 1791	5101
DIJKSTRA	Pieter Heeres	Menaldum	15 juli 1791	5047
DIJKSTRA	Simon Doeder	Nes (W.D.)	29 okt. 1791	5323
DINNOT gesn. Berezina 27 nov. 1812	Casper Adam	Franseker	2 febr. 1789	2694
DIRKS	Kurpe	Heerenveen	17 juni 1792	2416
DIRKS gesn. Berezina 27 nov. 1812	Outger	Oudkley (Fr.) (Oude Leie?)	11 maart 1789	865
DOEDES	Sijtze Djurres	Kollum	16 sept. 1791	5283
DOKTER	Reinder Gerbens	St. Annaparochie	8 maart 1791	5059
DOL	Taike Aukes	Dokkum	6 dec. 1787	5316
DOMINICUS	Christiaan	Franseker	30 dec. 1773	1889
DOMMERSHUIS	Anthony	Leeuwarden	13 maart 1773	2227
DRAGT	FransJan	Heerenveen	26 juni 1791	5014
DREUNHUYZEN	Albertus	Leeuwarden	14 nov. 1792	1808
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
DUMMICHH overl. aan zijn wonderen hosp. Spandau 22 april 1813. N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1580 (Dammich)	Judocus	Leeuwarden	1 sept. 1781	1366
DUPONG	Johannes	Leeuwarden	18 april 1783	1375
EYGEELAAR gesn. Berezina 27 nov. 1812	Jurgen	Leeuwarden	9 maart 1787	994
ELLINKHUYSEN ELSINGA gesn. Berezina 27 nov. 1812	Christiaan Jacobs van Johannes	Amsterdam Oolsain (Fr.) (Woudsend?)	16 mei 1791 15 dec. 1791	5094 5093
ELSINGA gesn. Berezina 27 nov. 1812	Teunis	Harlingen	4 dec. 1787	2273
ENNES overl. hospitaal 7 dec. 1810	Simon	Oortbrugge (Fr.)	17 okt. 1782	1377
ESSERS	Johannes	Leeuwarden	13 mei 1791	2793
EFDE	Willem	Scharnegoutum	2 aug. 1791	5168
FABER N.B. Ook 2de gardereg. te voet, nr. 1745	Daniel Peter	Harlingen	13 april 1784	2951

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
VALK	Douwe Hiddes	Leeuwarden	29 nov. 1784	5156
FEDDENS	Jan	Leeuwarden	6 dec. 1782	610
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VEEN	Hayes van der	Surhuisterveen	1785	5000
VEEN	Christiaan Fredrik van der	Leeuwarden	22 sept. 1791	5106
VEEN	Rinks van der	Leeuwarden	3 mei 1785	2436
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1701				
VEENSTRA	Haye Gurks	Akkrum	8 sept. 1788	5122
TER VEER	Cornelis Willem	Bolsward	26 juni 1786	1373
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VEER	Jelle Daniels van der	Bolsward	16 febr. 1791	5088
VEER	Martinus Elitius van der	Sneek	2 dec. 1790	1790
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VEER	Pieter van der	Sneek	11 okt. 1789	2300
overl. hosp. Alkmaar 11 febr. 1811				
FIJKES	Hendrik	Bolsward	10 mei 1791	2315
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
FEYTZES	Zochem	Franeker	25 aug. 1769	2540
VELKERS	Hendrik Johannes	Leeuwarden	9 april 1791	5083
VELTMAN	Jean Hemkes	Drachten	27 april	5018
N.B. Zoon van Hemke Jans en Baukje Hanses				
VELDSTRA	Cornelis Clases	Berlikum	21 maart 1791	5069
VEN	Jacobus van der	Leeuwarden	14 okt. 1792	2715
VEN	Willem van der	Leeuwarden	6 okt. 1793	2716
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VERMEULEN	Jan Daniel	Leeuwarden	24 jan. 1779	1392
VERMEULEN	Pierre	Ling (Fr.)	6 aug. 1776	797
FERWERDA	Hijltje Arends	Drachten	30 sept. 1791	5029
VIRIEU	Jan Paulus de	Workum	9 aug. 1790	5103
VISSER	Jan Pieter	St. Annaparochie	27 juli 1784	5160
PHITZINGER	Carl Frederik Antonius	Oosterlittens	25 okt. 1787	917
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
FOKKES	Hessel	Harlingen		2512
gesn. Berezina 27 nov. 1812. N.B. Zoon van Tokke Hessel en Trijntje Bastiaans				
FOCKES	Joggum	Witmarsum	20 sept. 1776	1376
overl. hosp. Deventer 28 jan. 1811. N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1754				
FOLKERTS	Dirk	Leer	12 maart 1791	732
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
FOPPES	Hermanus	Leeuwarden	31 dec. 1785	511
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VOS	Hendrik Beinst	Joure	6 nov. 1791	5288
FRANSEN	Gerrit	Harlingen	21 maart 1784	1385
FRENIE	Nicolaas	Leeuwarden	25 dec. 1792	2235
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VRIES	Hette Cornelis de	Augustinusga	29 nov. 1789	5118

<i>naam</i>	<i>voornamen</i>	<i>geboorteplaats</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>nr.</i>
ev. plaats en datum van overlijden				
VRIES	Jacob Renses de	Dokkum	18 okt. 1786	5262
VRIES	Jan Pieter de	Leeuwarden	16 sept. 1781	3468
VRIES	Piebe de	Harlingen		923
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
VRIES	Pieter Sjoukes de	Leeuwarden	1 april 1783	5121
VRIES	Reintes Siebrands de	Makkum	3 aug. 1791	5114
VRIES	Tjeerd Willems de	Hallum	24 april 1783	5159
VRIES	Uiltje Abes de	IJlst	14 jan. 1791	5077
VRIES	Wijtzen Watzes de	Blija	3 aug. 1791	5169
FRISO	Meinto Meinten	Makkum	23 maart 1791	5074
GALENKAMP	Dirk	Harlingen	16 juni 1788	5161
GALJOT	Johannes	Leeuwarden	16 sept. 1783	3470
GEEST	Willem Wybes van der	Ferwerd	3 jan. 1783	5150
GEYL	Hendrik Simon van	Harlingen	16 okt. 1792	3383
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GELDERSMA	Pieter Anne	Franeker	5 mei 1784	1054
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 916				
GEMBS	Evert	Leeuwarden	2 juni 1792	2712
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1651				
GERBENSON	Gerke	Leeuwarden	25 sept. 1787	575
GERMERAAT	Jelle	Leeuwarden	8 juli 1791	1728
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GERMERAAT	Martinus	Leeuwarden	4 okt. 1788	1727
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GERRITS	Dirk	Dronrijp	18 okt. 1791	1387
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GERRITS	Jan	Zeedigte (Fr.)	4 febr. 1791	2021
overl. hosp. Leiden 29 mei 1811				
GILKENS	Jan	Workum	12 dec. 1768	2264
GILLOT	Johannes	Schiermonnikoog	18 mei 1772	480
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GOOYTZENS	Ipen	Sneek	21 april 1790	1791
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GOOTSENS	Simon	Sneek	4 mei 1783	5003
GORCUM	Jan van	Leeuwarden	5 juli 1785	1706
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GORTER	Willem Sjoerds	Heerenveen	13 dec. 1783	5116
GRENDEL	Hendrik	Leeuwarden	19 mei 1791	5110
GRIELS	Willem	Franeker	31 dec. 1787	2266
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GROENEVELD	Sybrand van	Oostberg (Fr.)	30 sept. 1780	1461
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
GROOT	Popke Siebrens de	Belkema (Berlikum?)	25 maart 1791	5027
HAAS	Albertus Simons de	Franeker	1788	5140
HAAS	Lodewijk de	Leeuwarden	9 nov. 1785	5119
HAASTRA	Klaas Sakes	Ruigahuizen	16 sept. 1791	5030

<i>naam</i> <i>ev. plaats en datum van overlijden</i>	<i>voornamen</i>	<i>geboorteplaats</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>nr.</i>
HALBERSMA	Teyke Tjeerds	Lemmer	1786	5125
HAMERS	Jean Pieter	Workum	13 maart 1783	5186
HAMSTRA	Henri	Leeuwarden		55
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HANGE	Harme	Leeuwarden	20 maart 1768	1124
HARKEMA	Willem	Leeuwarden	9 dec. 1777	1268
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HARMES	Auke	Franeker		2519
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HARMSEN	Christiaan	Leeuwarden	2 dec. 1790	3181
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1917				
HARTMAN	Gerrit	Harlingen	20 mei 1791	2025
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HEIDE	Thijs Willems van der	Oldeholtpade	16 maart 1791	5078
HELLINGA	Jan Alberts	Franeker	1 mei 1791	5089
HENDRIKS	Daniel	Sneek	7 nov. 1790	2024
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HENDRIKS	Gillis	Worden (Wirdum?)	10 dec. 1787	2296
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HENDRIKS	Johan Fredrik	Leeuwarden	11 nov. 1776	1659
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HENDRIKS	Willem	St. Arwal (Fr.)	1 juni 1789	2092
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HESLINGA	Jacob	Dokkum	3 sept. 1777	546
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HIEMSTRA	Douwe Jans	Jorwerd	2 juli 1791	5037
HOEKSTRA	Bouwe Lieuwes	Hardegarrijp	29 juli 1791	5099
HOEKSTRA	Simon Joukes	Terwaard (kanton Bolsward)	23 mei 1791	5320
HOFF	Roelof Jans	Noordwolde	13 nov. 1791	5082
HOLLANDER	Roelof	Franeker	6 jan. 1785	5185
HOLWIDA	Pieter Juriaan	Staveren	6 dec. 1786	1016
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
HOMBURG	IJsbrand Jacobus	Harlingen	16 juli 1790	5148
HOOGTERP	Willem Jans	Ferwerd	15 nov. 1791	5068
HOORTSMA	Dirk Jacobus	Menaldum	10 juni 1791	5010
HOUTEN	Ate van	Leeuwarden	6 okt. 1792	2037
HUBERTS	Sieze Willems	Bakkeveen	21 maart 1788	5133
HULST	Daniel Johannes	Koudum	19 mei 1791	5017
overl. hosp. Amiens 14 maart 1813				
HULST	Roelof Johannes	Sneek	20 mei 1791	5086
HUMMEL	Rummert Jans	Leek	17 jan. 1791	5090
HUURMANS	Hendrik	Leeuwarden	17 april 1790	2116
HUURMANS	Johannes	Leeuwarden	4 sept. 1789	1379
gesn. Berezina 27 nov. 1812				

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
HUYZINGA	Age Andries	Leeuwarden	10 jan. 1788	5146
HUISINGA	Gosse	Leeuwarden	5 jan. 1775	1152
IJSEL	Frederik	Dokkum	3 april 1789	1294
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
JACOBS	Andries	Sneek	6 maart 1790	1972
JANSEN	Jan	Franeker	17 nov. 1779	2313
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
JOHANNES	Koert	Harlingen	16 juli 1793	2496
JANSEN	Pieter	Leeuwarden	1 juli 1786	930
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
JANSMA	Johannes Sijtze	Damwoude	8 mei 1791	5278
JANSSON	Jan	Leeuwarden	6 jan. 1791	5076
JELGERSMA	Nol	Rooswaard (Bolsward?)	1 april 1791	634
overl. hosp. Enkhuizen 20 febr. 1812				
JONG	Dirk Andries de	Berlikum	1 juli 1791	5084
JONG	Hein Klazes de	Pietersbierum	29 aug. 1791	5007
JONGENS	Cornelis Cornelisse	Worminer (Fr.)	2 mei 1785	853
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
JONGSMA	Sibref Alles	Oostermeer	2 jan. 1791	5016
JONKER	Gerrit Elders	Goedik (Gorredijk?)	9 aug. 1773	2535
KAMSTRA	Yde Cornelis	Franeker	24 sept. 1791	5042
CAMSTRA	Machiel	Leeuwarden	23 jan. 1791	5109
CAMSTRA	Otten	Leeuwarden	23 jan. 1791	5113
KAPER	Cornelis Klases	St. Jacobiparochie	15 jan. 1791	5033
KATSMA	Beerend Jans	Burum	7 nov. 1788	5144
KERK	Pijtter van der	Legemeer	9 sept. 1791	5020
KERKHOF	Martinus Hendrik	Heerenveen	26 juli 1786	5172
KERKHOVEN	Johannes Jan van	Bolsward	19 nov. 1791	5318
KIJLSTRA	Freerik Jurks	Kollum	29 juli 1791	5066
KIMSTRA	Rijnier Harmens	Ureterp	9 sept. 1791	5054
KINGMA	Hendrik Ates	Knijpe	12 nov. 1791	5015
KINGMA	Klaas	Harlingen	28 april 1786	2269
KLADDER	Tijs Hendrik	Sneek	23 dec. 1791	5095
KLAASSEN	Philippus	Leeuwarden	25 okt. 1785	680
overl. hosp. Groningen 28 febr. 1812				
KLAASES	Hendrik	Leeuwarden	5 maart 1790	1381
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
KLAAS	Martin	Hiaure	25 april 1781	1677
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
KNAAP	Sjoerd	Sneek	28 maart 1791	5091
KNOP	Martien Jans	Terschelling	4 sept. 1791	5313
KUHN	Hans Ulrich	Leeuwarden	15 april 1790	2238
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
KONING	Pieter Jan	Leeuwarden	6 dec. 1778	2003
KOOY	Sijtze Ruurds van der	Terwoude (Ferwoude?)	2 febr. 1791	5034

<i>naam ev. plaats en datum van overlijden</i>	<i>voornamen</i>	<i>geboorteplaats</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>nr.</i>
CORLINGS gesn. Berezina 27 nov. 1812	Johannes Wilhelmus	Leeuwarden	11 mei 1785	1977
KRAAK gesn. Berezina 27 nov. 1812	Gerrit	Sneek	28 febr. 1790	2298
KRAMER Michel	Nijega (Sm.?)		12 juni 1777	3464
KRAMER Willem Ayens	St. Jacobiparochie		28 dec. 1791	5031
KREKELAAR Johannes George	Leeuwarden		17 april 1791	5290
KUIPERS Dirk Hettes	Witmarsum		11 aug. 1791	5058
KUYPERS Lodewijk Dirk gesn. Berezina 27 nov. 1812	Lodewijk Dirk	Leeuwarden	8 maart 1789	1735
LAAN Johannes van der overl. hospitaal Amiens 17 dec. 1812	Oudwoude		9 dec. 1791	5079
LANDSHEER Ebe Jellings gesn. Berezina 27 nov. 1812	Drachten		14 aug. 1789	1966
LANG Douwe Pieters de overl. hosp. Alkmaar 5 maart 1811	Minnertsga		24 nov. 1791	5282
LANGE Anske Dirks de overl. hosp. Amiens 16 jan. 1813	Bolsward		19 sept. 1782	3442
LEEMAN Douwe Herkes gesn. Berezina 27 nov. 1812	Achlum		27 maart 1791	5296
LEEUWEMA Hoite gesn. Berezina 27 nov. 1812	Leeuwarden		1 april 1786	2154
LEY Lieuwe Jelke van der gesn. Berezina 27 nov. 1812	Ureterp		15 dec. 1791	5023
LELS Yde Gerrit gesn. Berezina 27 nov. 1812	Koudum		7 aug. 1791	5167
LENOBLE Jacob gesn. Berezina 27 nov. 1812	Leeuwarden		9 juni 1788	1935
LIRK Jan Leenderts	Leeuwarden		11 dec. 1787	5157
LODE Lodewijk	Sneek		15 jan. 1791	1931
LOURENSIS Douwe	Lippenhuizen		29 okt. 1791	5104
LAURMAN Pieter Lolles	Ferwerd		22 mei 1791	5289
LUBBERTS Jacob Pieters	Leeuwarden		1784	5154
LUDOLPH Antoon	Leeuwarden		22 aug. 1776	1382
LUKEN Johan	Vrist (Fr.)		10 febr. 1789	1499
MAK Bankes Meilo	Mildam		1 sept. 1787	5120
MAMMEN Hendrik gesn. Berezina 27 nov. 1812	Wirdum		12 jan. 1783	1489
MAN Simon Joseph de gesn. Berezina 27 nov. 1812	Leeuwarden		7 juni 1788	542
MARTENS Anthoon gesn. Berezina 27 nov. 1812	Sneek		20 juni 1790	2304
MATHIJSEN Jacobus gesn. Berezina 27 nov. 1812	Wester (Fr.)		14 juni 1784	3204
MEER Keimpe Lammerts overl. hosp. Amiens 25 jan. 1813	van der Oostermeer		1791	5039
MEFFERT Jacob gesn. Berezina 27 nov. 1812	Dokkum		6 april 1791	2243

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
MEYER	Meindert Ruurds	Wartena	31 okt. 1791	5173
MEYERIK	Aaldert Lubberts	Noordwolde-Blesdijke	10 juli 1791	5067
MARKURIUS	Jurjen	Workum	14 maart 1787	2057
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
MEETER	Jan	Stiens	14 aug. 1791	5073
METHOVEN	Fredrich Wilhelm	Oory (Fr.)	14 juni 1786	3013
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
MEULEN	Alberts Minne van der	Woudsend	3 april 1784	5179
MIEDEMA	Fokke Weibrands	Rinsumageest	24 mei 1791	5040
MINNEMA	Louw Melles	Ternaard	2 maart 1791	5072
MOODA	Pieter Jedes	Franeker		2521
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
MODES	Jochem Ydes	Franeker	26 maart 1783	5178
MOOLEN	Meille Hances van der	Harlingen	4 dec. 1783	5181
MOLENAAR	Hendrik Jobs	Almenum	1 maart 1791	5112
overl. hosp. Amiens 22 jan. 1813				
MOLLEMA	Elbertus Noordbeek van	Heerenveen	18 febr. 1786	5294
MOLLEMA	Freek Wijnzes	Beers-Jorwerd	17 april 1791	5049
MOOY	Lucas Siedses	Langezwaag	4 jan. 1783	5117
MOOY	Murk Siereds	Langezwaag	1787	5134
MULLER	Jan	Oostwalde (Oosterwolde?)	8 sept. 1774	1365
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
MULDER	Pieter Melis	Franeker	15 april 1786	2652
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
NES	Jan Pieters de	Heerenveen	21 sept. 1791	5057
NIELE	Hendrik	Leeuwarden	17 okt. 1790	2129
NIEPPERS	Sybrand	Sloten	4 dec. 1782	657
NIJHUIS	Nicolaas	Dokkum	14 sept. 1792	2316
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
NICOLAY	Roel Meinderts	Oudega (Sm.).	30 maart 1790	5132
OBBES	Auke	Leeuwarden	10 juni 1787	3141
ONKES	Jan	Sneek	18 jan. 1792	2317
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
OOSTERBAAN	Hero Everhard	Harlingen	20 juli 1786	569
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
OTTES	Sybrand	Wirdum	22 april 1781	1766
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
AUKUS	Anne	Lemmer	16 juni 1782	1393
OUDKERK	Andries van	Leeuwarden	13 febr. 1790	1701
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
OVERDIJK	Tijs Rommerts	Harlingen	16 mei 1791	5092
PIJL	Aukes Sietzes	Oudega (Sm.)	7 mei 1791	5036
PIJNAKKER	Jacob Jans	Kollum	2 nov. 1791	5006

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
PIETERSE gesn. Berezina 27 nov. 1812	Age	Midlum	14 mei 1783	1368
PIETERS	Jan	Wirdum	20 maart 1788	5291
PIETERS	Jochem	Harburg	6 mei 1787	2301
PIETERSE sr	Pieter	Leeuwarden	12 mei 1771	1372
PIETERSE jr gesn. Berezina 27 nov. 1812	Pieter	Harlingen	26 mei 1785	1397
PLANTINGA	Jan Jentje	Harlingen		2526
gesn. Berezina 27 nov. 1812. N.B. Zoon van Jentje en Trijntje Syperda				
PLOEG	Jan Hendriks van der	Anjum	30 aug. 1791	5071
PLOEG	Johannes Nicolaas van der	Harlingen	12 febr. 1783	5147
PLOEG	Klaas Reinzes van der	Holwerd	6 febr. 1791	5009
PLOEGSTRA	Reinder Hobbes	Pingjum-Arum	20 maart 1791	5085
PLOEGSTRA	: ander Hauke	Pingjum	2 aug. 1791	5062
PLUIM	Lucas	Leeuwarden	4 okt. 1774	2561
PLUYNAAR	Jacques Pierre	Leeuwarden	25 juli 1789	2112
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1413				
POPMA	Tjeerd Oebles	Bergum	15 juli 1791	5324
POSTHUMA	Anne Sjoerds	Drachten	6 juli 1791	5048
POSTMA	Ate Feites	Kollum	17 okt. 1791	5075
POSTMA	Minne Harmens	Hardegarrijp	6 jan. 1788	5143
POSTMA	Willem Pieters	Midlum		5292
N.B. Zoon van Pieter Pieters en IJtje Ages				
POSTUMUS	Gerhardus Adolf	Wommels	15 febr. 1784	1452
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
POSTUMUS	Hendrik	Leeuwarden	24 aug. 1784	1225
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
POSTEMUS	Marten Martens	Oosterzee	1784	5142
REEDER	Johannes	Leeuwarden	15 sept. 1781	606
REINBERGEN	Egbert	Leeuwarden	4 maart 1774	2162
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
RIJNDERS	Jan	Oosterlute (-littens?)		2444
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
RENALDA	Willem	Leeuwarden	14 okt. 1789	2265
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
REPKO	Fredrik Johan	Harlingen	25 aug. 1791	1565
REPPEL	Jan Christiaan	Makkum	25 jan. 1788	671
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
RIEVERSMA	Philippus	Leeuwarden	7 nov. 1791	3346
REYSTENBRIJ	Tjalling Hendriks	Mildam	11 dec. 1791	5175
RINKS	Wijt	Leeuwarden	12 jan. 1783	665
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
ROEDOLF	Roeloff	Beetgum	5 jan. 1778	1408
overl. hosp. Atrecht 1 nov. 1812				

naam ev. plaats en datum van overlijden	voornamen	geboorteplaats	geboortedatum	nr.
ROMBERG	Pierre Gerard	Leeuwarden	10 jan. 1777	37
ROMEIN	Lodewijk	Leeuwarden	1784	5151
ROOY	Johannes de	Leeuwarden	19 jan. 1791	5105
ROORDA	Yzak Alberts	Ferwerd	21 okt. 1783	5155
ROOS	Joost Jans de	Joure	24 aug. 1791	5051
ROS	Johannes	Franeker	26 juli 1775	715
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
RUITENSCHILD	Pieter Teyes	Dokkum	26 maart 1791	5098
RYTER	Heerke Klases de	Franeker	3 febr. 1791	5321
SALVEATUS	Machiel	Leeuwarden	27 maart 1790	5297
SCHALDERIJ	Christiaan	Hoorn	12 april 1791	1792
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
SCHEEN	Johannes	Leeuwarden	4 febr. 1791	2157
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
SCHEFFER	Jan	Hindeloopen	13 aug. 1782	1449
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
SCHEFFER	Jurriaan	Sneek	4 jan. 1789	1774
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
SCHELLING	Hendrik	Aurich	17 april 1774	1686
SCHOLTENS	Jan Jans	Kollum	7 aug. 1791	5038
SCHUITEMA	Jan Jacobs	St. Annaparochie	22 febr. 1784	5124
ZEEKATZ	Johannes	Leeuwarden	6 mei 1780	2155
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1131				
SIEBERS	Gerrit	Harlingen	1 mei 1786	1985
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
SIEBES	Lurie	Harlingen	15 nov. 1764	1047
SIEBES	Roedolf	Leeuwarden	10 maart 1767	208
SIERKSMA	Wybe Zijtzes	Hardegarijp	8 april 1791	5053
SIEGERS	Louwe Eeuwes	Kollum	20 juni 1791	5043
ZIELSTRA	Jan Pieter	Harlingen	10 jan. 1783	664
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
ZIMMER	Jan Hendriks	Leeuwarden		5293
N.B. Zoon van Hendrik en Johanna Driesten				
SIGNE	Willem	Groningen	12 sept. 1791	141
CHAMPENOY	Pieter	Leeuwarden	21 nov. 1783	5295
SLEPER	Sijtze Dirks	Harlingen	14 febr. 1794	5008
SLIM	Hendrik Roelofs	Oosterzee	1 jan. 1791	5115
SLIM	Wiemer Cornelis	St. Jacobiparochie	19 maart 1791	5287
overl. hosp. Amiens 14 jan. 1813				
SLOOT	Dirk Cornelis van der	Wolvega	28 nov. 1787	5141
SLOOTERDIJK	Sjoerd Iems	Heeg	19 dec. 1786	5145
SMIDT	Heutjes Tjettes	Joure	29 juni 1791	5064
SMIDS	Berend Alberts	Bozum	11mei 1791	5028
SMIDS	Jan Bernardus	Witmarsum	16 juni 1791	5024
SCHNAFSKIE	Carel van	Emden	2 jan. 1772	1429

<i>naam</i>	<i>voornamen</i>	<i>geboorteplaats</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>nr.</i>
<i>ev. plaats en datum van overlijden</i>				
ZOETHOUT	Johannes Ages	Woudsend		5279
N.B. Zoon van Ages Jelles en Metske Zwijnderveld				
ZONDERVAN	Cornelis Lucas	Slappeterp	12 okt. 1789	5136
SPEELMAN	Heeres Lieuwe	Sneek	28 april 1785	5126
SPERLING	Lodewijk	Leeuwarden	20 april 1790	1993
N.B. Ook 123ste reg. inf., nr. 1034				
SPOELSTRA	Johannes	Sneek	21 maart 1789	1711
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
SPOOR	Pieter	Leeuwarden	1787	5127
STEENVELD	Pieter	Westgaard (Wijngaard?)	28 febr. 1791	5087
STEENVELD	Rinze	Harlingen	23 juli 1791	5022
STEENSTRA	Jan Roelofs	Oudwoude	20 jan. 1791	5041
STEKKER	Georg	Brydzig (Fr.)	4 april 1752	3304
STERINGA	Fokke Pieters	Ternaard	12 april 1791	5322
STERK	Barend	Leeuwarden	22 mei 1790	592
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
STOELWINTER	Brand Hendrik	Oudehorne	18 jan. 1786	5153
STRATEN	Johan Anton van	Leeuwarden		790
N.B. Zoon van Johannes Gerrit en Gardienna Vunderik				
STRUIKS	Johannes Pieter	Leeuwarden	13 juni 1791	5107
ZWALUW	Hendrik	Ter Schilde (Fr.)		2403
TADEMA	Zacharias Eliza	Bolsward	30 nov. 1791	5052
THIELE	Frans	Aurich	19 okt. 1783	1462
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
TIELEN	Cornelis Lodewijk van	Harlingen	3 mei 1790	2182
THIETS	Adam	Franeker	14 juli 1787	1223
TIMMER	Anne Jans	Harlingen	1 okt. 1791	5327
TIJSSEMA	Jan Hendriks	Augustinusga	maart 1791	5284
TJIERS	Sette	Leeuwarden	16 juli 1790	1803
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
TOKKES	Simon Bouwes	Oostermeer	sept. 1791	5108
TROMP	Hilke Geerts	Steeg (Heeg?)	15 aug. 1792	5171
TUINEMA	Roelof Nolkers	Leeuwarden	28 juli 1790	5182
TUINEN	Hilbrand Klases van	Wommels	10 april 1791	5281
WAL	Jan Tjeerds van der	Langebuurd (Luinjeberd?)	7 maart 1789	5176
WAL	Jelke Tijpks van der	Rauwerd	27 okt. 1791	5061
WALLENDAL	Johannes Roelofs	Hallum	16 nov. 1791	5166
WEY	Pieter Jans van der	Witmarsum	5 maart 1791	5102
WEYERS	Joseph Hendrik	Sneek		2508
gesn. Berezina 27 nov. 1812				
WEIS	Hermanus Jans	Drachten	24 juni 1791	5019
WEEIMER	Jan Karstens	Oosterwolde	16 juli 1791	5012
WENZELAAR	Klaas Klaases	St. Jacobiparochie	19 maart 1791	5044

<i>naam</i>	<i>voornamen</i>	<i>geboorteplaats</i>	<i>geboortedatum</i>	<i>nr.</i>
<i>ev. plaats en datum van overlijden</i>				
WERF	Bernardus van der	Leeuwarden	9 dec. 1791	5111
WERF	Jan Jochems van der	Dokkum	28 mei 1784	5002
WESTER	Marten Ates	Peazens	25 dec. 1785	5138
WIERDA	Hijlke Sjerps	Tjerkgaast	29 mei 1791	5025
WIETSENS	Cornelis	Lippenhuizen	31 aug. 1785	5277
WIT	Hans Klaases de	Sneek	26 april 1791	5170
WITJES	Johannes	Leeuwarden	12 juni 1791	1830
WOPKEMA	Jan Wopkes	Balk		5326
overl. hosp. Amiens 10 febr. 1813. N.B. Zoon van Wopke en wijlen Antje Jans				
WUPKENBEER	Christoffel	Halten (Fr.)	11 maart 1789	1491

Ljouwert, juny 1984

J. Visser

LIJST VAN DORPEN

voorkomende in de registers van decretale verkopingen III nummers 18 en 19 van het Hof van Friesland (vgl. Genealogysk Jierboekje 1978, blz. 35-41, 1979, blz. 93-96, 1980, blz. 109-113, 1981, blz. 117-122, 1982, blz. 99-106 en 1983, blz. 98-103).

Deze twee delen bevatten akten van overdracht van onroerende goederen voor minderjarige kinderen en kerkelijke corporaties uit de periode 1671-1677. Verder ook akten betreffende executoriaal verkochte goederen.

De namen achter de bladzijden zijn toponymen of (na de komma-punt) geslachtsnamen. De nummers van de bladzijden of de folio's geven het begin van de desbetreffende akte aan.

Aalsum	: 18-346 (sate aan de Vaart; Gerlacus Verrucij) en 372 (Stinstra staete, de Sandwech; Diurre Cornelisz. Stinstra, erven Sybrand Jaspersz. de Schepper, Syuck van Sternse).
Annaparochie, St.	: 18-84 (sate tussen de Oudebildtdijk en de Zeedijk bij de Pollen; cap. Gerryt Ammama commandeur v.d. fortresse Bourtange, Bennie van Viersen, w. Uilckien van Viersen, Theodorus Keth), 171 (Cornelis Hoen) en 548 (Albert de Jaeger, herbergier, Albert v. Wijnngaarden, heymraed en olde secretaris).
Arum	: 19-146 (Jacobus Spanga, Anthonius Kann, procureur-generaal van Friesland).
Ausbuur	: 18-457 (een huis op de Dijck, land op het uytlandt); 19-29 (een sate bij de Wiel; Gajus Broersma, oud Gedep. Staet, als erfgenaam v. Jillert van Rosema).
Baijum	: 19-91 (een sate bij Baijum).
Beetgum	: 18-171 (plm. 12 pm land de Barne Fenne genaamd; Gerlacus Verrucius), 378 (als voren) en 474 (Orck van Doyem en Anna Susanna thoe Schwartzenberg, e.l.).
Beetsterzwaag	: 18-195 (Jacob Willems Lauswolt), 492 (Ennius Idema, not. publ.). 19-201 (Walte Sijtsesz., executeur).
Bergum	: 18-155 (de kerk verkoopt land te Buitenpost), 166 (Jelger Jelgersz., chirurgijn).
Berlikum	: 18-548 (Jan Pytersz. Rhoda en Lysbeth Arriensdr., e.l.).
Boksum	: 18-205 (Willem van Viersen, raad ordinaris).
Bolsward	: 18-114 (Regnerus Bruynsma, Ruurd Epkesz. Wigersma, Goris Heerkesz. Buma), 159 (Ruurd E. Wijgersma, herbergier), 213 (Jentie Mircxz. bij B.); 19-117 (Claes en Abe Claeszn. Balck), 146 (Dije Sipkesz. Domna).
Boornbergum	: 18-492 (de Leppedijck, het Cranelandt en het Monnicklandt; Lucas Hendricksz. Brinck, deurwaarder).
Brantgum	: 18-351 (Tettie van Beyem, voor haar kinderen Wytse, Aleph en Jeltie bij Reyn van Popma).
Brongerkerk	: 19-71 (de Catlyckerwyck, de Commanders acker; Hessel van Eminga en Doed van Donia, e.l., Paulus van der Linden en Catharina Fojts, e.l.).
Buitenpost	: 18-155 (op het Uitlandt).

- Deinum : 18-2.. (Wick van Eysinga).
- Dokkum : 18-1, 17, 346 (herberg „het wapen van Oostdongeradeel”); 19- 91 (herberg „in de witte Swan”).
- Drachten : 18-61 (Dwarswijck, Veenscheiding, Dwarsvaart, de Folgeren, ‘t Hemlandt, Noorderhemmen, de Kletten; erven Worp van Peima, Oeds Eringa, Georg Fockens Eringa, mr. Wibrand Boornstra, Georgius Hasart, erven Ysbrand Ecofeen, Odolf Eringa).
- Dronrijp : 18-73.
- Ee (Oost.dl.) : 18-... (te Tibma), 205 (een sate, gebr. Jelle Claesz).
- Eernewoude : 19-235 (de kerkvoogden verkopen een sate te Warstiens; Johannes van Velsen, kapitein, en Andries Roorda van Velsen, kapitein).
- Elahuizen : 18-108 (te Trophorne; grietman Jarich van Grovestins, Lodewyck van Harinxma).
- Ferwerd : 19-91, 244 (Johannes Wilhelmi, herbergier).
- Finkum : 18-171 (Anna van Walta, dochter v. majoor Sibrant van Walta), 378 (als voren); 19-166 (de kerkvoogden verkopen een kleine boerderij; secretaris Keimpe Bruynsma, grietman Laes van Burmania, Age Syboltsz. Poelstra), 244 (Meile Meilesz.).
- Foudgum : 18-13 (Magdaleentie en Otto, kinderen van kapitein Dirck van Wigara en Aemilia van Glins, e.l.).
- Franeker : 18-38, 226 (op de Greide, herberg „in de Valck”; Lolle Pietersz. en Antie Douwesdr. Allinga, e.l.), 415 (in ‘t Niehoff, herberg „in de RI skam”); Lolle Pietersz. Graskamp, Albertina, Geertruit, Jan en Vinandus Cup), 425 (de armvoogden van Franeker verkopen 11 pm land te Rauwerd); 19-60 (Dirck Lammertsz. brouwer).
- Friens : 18-402 (verkoping van Beslinga state met „huisinge, versien met heerlijcke boven ende beneden camers ende vertrecken, poort, valbruggen, hinxtewadt, stenen straten”, „exempt de graven ende gestoelte in de kercke”; Johanna, dochter van Foeck van Eisinga, weduwe van capitein major Douwe van Sijtsma).
- Gaast : 18-159 (op ‘t Hooghvelt).
- Garijp : 19-17 (de kerkvoogden verkopen een huis, een grondpacht en wat land, de Gallesloot).
- Greonterp : 19-81 (12 pm land in Zernsmeir; de erven van Samuel Haringhoeck, Douwe Elingsz. Bangma, Tiepke Douwesz. Hoitinga, dr. Phocaeus Siersma).
- Grouw : 18-94 (de kerkvoogden verkopen 1 pm land om „praegnante” schulden te delgen, Pikkmeer, in de Weercamer; Laes van Burmania, grietman); 415 (de Koemerck; Sophia, dochter v. Michiel Heiloma en Anna v. Velsen, Andries Roorda van Veisen).
- Hallum : 18-201 (Guilielmus Ursule, afkomstig uit Vlaanderen, nu te H.), 506; 19-244 (een wintmolen met zeijlen ende stenen aan de Rijdeweich; erven van Jan Sydsesz., rekenmeester van Friesland en burgemeester van Leeuwarden).
- Harlingen : 18-126 (binnen de Vismarkt aan de Noorder Haven, herberg „in de witte Arend”; Jan de Jager, herbergier, Eelcke Raerd, Aechtie en

	Regnerus Templaer, Gerryt Gauckesz., coopman), 150 (mr. Jan Loenen), 219 (de Laenen, de Soutsloot, de Stadsvesten; Thomas Breda, Johannes Hanekuyck, Johannes Gossesz. Spannenburger), 383 (de Magistraat verkoopt landerijen, Hubert Oostrums terp), 410 (de weesvoogden van H. verkopen 8 pm land buiten de Franeker poort aan de Wijnaldumer vaart; Claes Freercx Braem, coopman, de erfgenamen van Hobbe Tymensz. Donja), 402 (Gerryt Gauckesz., coopman), 415 (Daniel Reneman, predikant), 501, 522 (de Noorderhaven; Annius Fenema, Jan Dircksz. Roorda, erven Hendrick Jansen Rengeelt, Jacob Pybesz. Sinnema, Tarquinius Theodori, not. publ.).
	19-39 (de Voorstraet, 't Diept; Sioerd Arrienz. Adenburg, herbergier, Antie Grettinga, Tettie Hoitinga).
Hantum	: 18-357 (sate Staplaen; Tiepcke Andriesz. Hillema); 19-60 (sate Hilingha; Douwe Tieerdusz. Hillinga, Gellius en Johannes Peima, Onuphrius Beintema v.d. Meulen).
Hantumer uitburen	: 18-372 (Pyter Jacobsz. te Nyehuys).
Harich	: 19-117 (een halve sate; Goitien Haentckes, secr. v. Gaasterland, Nicolaus Scipio Raerdt, notaris).
Hartwerd	: 18-114 (een huis en 3 pm land te Oegeklooster).
Heerenveen	: 18-443 (een schuitehuis); 19-137 (Johannes Bondeus, landmeter).
Hindeloopen	: 18-183; 19-126 (een huis op de Oude Weyde).
Hogebeintum	: 19-91 (Oosterbeintum).
Huizum	: 18-483 (Douwe Seerpsz. Ansma, Sioerd Atesz. Haeckma, Johannes Glinstra, Johannes Wartena).
Itens	: 18-478 (een huis te Rien; Jelte Lolkesz. Camp, Thomas Jansz. Wiglama).
Jacobiparochie, St.	: 18-553 (Wilcke en Lourens Pytersznn.).
Janum	: 18-121 (gerechtsscholtes dr. Joannes Verhel, notaris Joannes Cuperus).
Jorwerd	: 18-73 (het rechthuis), 103, 474 (Otte Bockesz., herbergier in 't rechthuis).
Joure	: 18-35, 201 (Douwe van Hoytema), 478 (Hessel Gerrits Tolman); 19-34 (Pierius Hamconius Zeta, not. publ.).
Kimswerd	: 18-501 (een sate; dr. Wilhelmus Siccam, curator over Orck van Doyem).
De Knijpe	: 19-137 (Folckert Harckesz., backer).
Kolumn	: 18-1, 17, 21 (een sate in Uitterdyckster cluft; Gajus van Broersma, Jacomina Echten van Loo, weduwe v. Eernst van Aylva, Cornelis en Henricus Hasius), 51, 336 (een huis bij de Piepe), 457 (een huis bij de stenen Piepe; Christiaen Hylcama, Wilhelmus Pars), 463, 468 (een sate bij de Gruits; Johan Coenders, dr. Petrus Mensenburgh, Gerhard de Mepsche, majoor Siebrandt van Walta).
Kortezwaag	: 19-54. (Sijbe Tiercxz. en Luts Annesdr., e.l.).
Koudum	: 18-351 (sterfhuis van Hessel van Epema); 19-223 (een sate; Elisabeth Alberda, weduwe van kapitein Douwe van Epema, her

- trouwd met capitein Eisma).
- Kubaard : 18-402 (sate Groot Gietens, gebr. Meynert Jansz.).
- Kuikhorne : zie bij Veenwouden.
- Leeuwarden : 18-5 (5 pm land tegenover Camstra-buuren, in de Nieuwe Hopsack), 26 (achter de Grote Kerck in Jan Jacobs Popta hoffstraet; erven ds. Feico Oedsonius), 30 (een windmolen op de Hoekster dwinger; Pieter Metz, herbergier „over het Raedthuys”), 38 (op ‘t Schavernek waar Duinkercken uithangt; Abraham de Reiger, brouwer, en Elisabeth Petraeus, e.l.), 47 (een rolmolen op ‘t eind van ‘t Fliet, Winia terp, Tiete Tietema herbergier in de olde Hopsack; hopman Claes Colthoff), 79 (de Blockhuyster steegh; Jan Wierdtsz. mr. goltsmidt, Pier Simonsz. v.d. Werp), 98 (in de Kleijne Kerkstraet, achter de olde munte op de hoeck van het Nieuw Straetie; Biense Wybesz. mr. kistmaker), 103 (een huis en schuur op Wylaersterbuuren), 166 (aen de Vismarkt; Sibrant Dircksz. v.d. Meulen wyncoper en herbergier in de drie Lelien bij de Vismarckt, Jan Jacobsz. Popta, Claes Post), 171 (de Nieuwe Hopsack), 191 (Sanne Tjebbesz. Jellema onder L.), 195, 201 (in de Nieuwe Hopsack op de hoeck van de Peperstraet), 205, 331 (een huijs in ‘t Saijlant, een herberg over ‘t Raedthuijs bewoond door Sijbrandt Vermeulen), 351 (als 201), 367 (15 car.g. eeuwige rente uit het slot Cammingaburgh, eig. Duco Martena van Burmania), 372 (de Nieuwe Hopsack), 396 (de Franse kercke, het hoeckhuys op Cammingahorne; Hessel van Eminga en Doed Donia, e.l.), 425 (herberg „in de Keiserscroon”; Jan Albertsz. Bruynsma), 429 (land op het Vliedt over het tichelwerck ten zuiden van het Diept; Andries Conter, wijnhandelaar), 474 (Johan Bredael en Sickjen Ylema, e.l.), 511 (het huis „de wilde man” over Cammingahorn, de Nieuwe Ewal; dr. Emilius zoon van Claes Rycx van den Bos en Geertie van Velsen, dr. Gerroltsma, dr. Lollius), 517 (het huis in de Thoornstraet bij de Stadsfesten „alwaer de Curassier uijthangt”; Frederick Kock herbergier in de Oude Hopsack bij de Waech), 483 (Johannes Wartena).
- 19-1 (een huis in de Oosterstraat „waar de Drije Blauwe Cronen uithangen”; Douwe Silvius adelborst, mr. Tieerd van der Lely), 25 (Eelcke Igges van Echten, coopman op de Tuinen), 44, 60 (Douwe Tieerdsz. Hillinga), 91, 146, 235 (herberg „in die Croon op de hoeck van de Peperstraet”), 244 (de erven van Jan Sydses rekenmeester en burgemeester).
- Lekkum : 19-44 (Lovius Molmaeus, predikant).
- Lippenhuizen : 19-54, 156 (de weercamer).
- Lutkewierum : 18-478 (huis te Rien), 488 (Ids Siblesz. Reenstra te Rien); 19-66 (huis te Rien; Andries Fransz. van der Aelst, executeur van Henn. deel).
- Makkum : 18-159 (Hemme Bauckesz.).
- Marrum : 18-8 (Tiaerd van Andringa sergeant-majoor en commandeur van

	de Eylerschans, de kinderen van grietman Frederick van Roorda, Tiepke Harmensz. Piersma); 19-49 (een huis).
Marssum	: 18-55 (sate Groetstra op Frania-buuren), 187 (als voren; dr. Joannes Theotardi).
Menaldum	: 18-391 (sate; secretaris Joannes Horatii), 553; 19-91.
Mildam	: 19-137 (een huis te Nieuwbrongerga onder Meildam).
Minnertsga	: 18-50c 'Jouck Jelgersdr. Haitsma, Hoite Reynsz. Haitsma).
Morra (Oostd.dl)	: 19-91 (een sate; Cornelis Bosman).
Nieuwehorne	: 18-42 (veen "int darde lodd van Dekema venen"; de erfgenamen van Hippolitus Crack, van Timon Cuick, van Tinco van Oenema en van Tialcke van Sickinga; Reinier Fojt, Gerbrandt van Leuwen, mr. Hendrick Sas van Weldam te Utrecht).
Nieuwbrongerga	: 19-54, 137 (een huis te N. onder Meildam).
Noordwolde	: 18-195 (veen, de Dergvaert; Reinier Casenbroot, Quintijn de Veer).
Oegeklooster	: zie: Hartwerd.
Oldeberkoop	: 18-420 (dr. Nicolaus Heloma, advocaat en monster-commissaris der milietie).
Oosterbeintum	: zie: Hogebeintum.
Oosterlittens	: 18-73 (huis op een sate), 174 (een sate t' Schrins), 213 (16 pm land te Schrins), 480 (erven Jelle Fopma).
Oudega (Sm.)	: 18-492 (ds. Petrus Meylsma).
Oudemirdum	: 19-137 (Albert Jellesz. molenaar).
Oudeschoot	: 19-12 (Albertina, prinses van Orangien en vorstin tot Nassau, koopt 4 saten land aan elkaar gelegen van Barent van Sevenar heer van Wolffens namens zijn kinderen bij w. Margareta van Theibault).
Pietersbierum	: 18-402 (Gerryt Gauckesz. coopman te Harlingen).
Rauwerd	: 18-425 (18 pm land in Remmert Jans' sate).
Rinsumageest	: 18-121 (Berndt Crab herbergier), 391, 529.
Rijperkerk	: 18-367 (de kerkvoogden verkopen eigendommen te Wijns en te Cammingabuur bij Leeuwarden).
Scharnegoutum	: 18-35, 488 (verkoop van 1/6 deel van een sate).
Sensmeer	: zie: Greonterp.
Sexbierum	: 18-150 (een huis).
Sloten	: 18-35 (een huis met mouterij en brouwersgereedschap).
Sneek	: 18-132 (de Merckstraet, op de Dijck bij de Potterzijl, 't Bolwerck; Aeltie Scholts Jelsingh weduwe van Agge Rollema, Watse Rinsesz. Haanstra, Meinert Wibrandi Meppel, Salle Lieuwesz. Nauta, Claes Willemesz. Hagius, Willem Tierksz. Westerbaen, Sydts Michielsz. Schagen, ds. Gerhardus Velsen, Hendrick Harmensz. Ravenburgh, Gerryt Beerntsz. Oosterhout, Johannes Sytsesz. Faber, Hein Minnema), 435 (burgemeester Claes Willemesz. Hagius, Antie, Jacob en Poppius Boorsma), 448 (herberg „in de witte Aernt“; Aeltie Kingma weduwe v. Gerryt Branda als erfgename van ds. Hero Kingma en Minck Minckesdr., e.l., Wytse Aleph van

	Popma erfgenaam v. Reyn Popma, dr. Sixtus Wiersma).
	19-212 (erven v. Poppius Boorsma de Olde en Hillegond Jacobsdr., e.l., Martie en Jacob Boorsma, Poppius Boorsma de Jonge, Romke Lycklesz. Bleexma, Betske, Jacob, Jan, Pieter en Poppius Bleexma).
Spannum	: 18-174 (Jentie Mirksz.).
Stavoren	: 18-108 (Nicolaus Ulenburgh, herbergier), 378 (de Staverense noorder meer, herberg „in de Swaen“; Symon Jansen Schellinger).
Stiens	: 18-357 (Baucke Baucklesz.), 541 (Wick van Ockinga, wed. v. Sibrant van Burmania).
Terhorne	: 18-191 (een huis).
Terkaple	: 18-435 (Poppius Boorsma); 19-212 (sate; Poppius Boorsma c.s.).
Ternaard	: 18-351 (Gerlacus Scheltinga), 357 (Saecke, zoon van Claes /Lieuwesz.).
Terole	: 18-179 (in de Legemeer; Intse Hentinga, ds. Pierius Stellingwerff).
Tietjerk	: 19-25 (de kerk heeft grote schulden).
Twijzel	: 19-1 (1/6 deel van een sate, gebr. Hessel Jurcx).
Tzum	: 18-38 (Hans Auckesz.).
Tzummarum	: 18-73 (Erasmus Seerpsz.).
Ureterp	: 18-452 (de kerk heeft schulden door een huistaxatie, de heeren compagnions vaert; ds. Valerius Winsemius); 19-156 (veen tussen de Leydyck en de Vaert, 't Conincxdiep tot in de veenscheijdinge; ds. Valerius Winsemius).
Veenwouden	: 18-497 (in de Kuickhorne).
Waaxens (Henn.)	: 18-114 (Heercke Jansz. Buma).
Wanswerd	: 19-5 (Donia saete met een Blauhuijs; Johannes van Glinstra en Jeypcke van Lycklama, e.l.).
Warga	: 19-244 (Tiaerd Jansz. molenaar).
Warns	: 18-114 (Nanne Hjlckema).
Warstiens	: 19-235.
Weidum	: 18-205 (een sate; Bauck, dochter v. Jarich van Grovestins en Deitske van Roorda, e.l., Douwe Tiaerdtsz. Hellinga).
Wieuwerd	: 19-5 (1/6 van een sate; erven Abbe van Bootsma, Helena El. van Doijs weduwe v. Hessel van Bootsma).
Winsum	: 19-91 (een sate; Edzard en Riurt Juckema, Jacob van Paffenrode en Juliana van Burmania, e.l. te Gorinchem, Alard Ram, heer van Tuael, en Tiemck van Burmania, e.l. te Schalkwijk).
Wolvega	: 18-435 (een satd naast de Linde; Joannes Thijssen).
Wommels	: 18-51 (hOs op sate; Claes Kann), 19-81 (Sibrandus Heringa).
Wons	: 18-341 (Doniawierstra sate, gebr. Upcke Lieuwesz.).
Workum	: 18-159 (vroedsman Wybe Pytersz. Algra, Hancke Jillertsz. Jeltingga), 341 (verkoop van een sate te Wons voor de Workumer domeinen; Ids Rinnertsz. van der Molen, Jelle Pietersz. Bruninga).
Wijns	: 18-367 (een sate, gebr. Albert Clasesz.; Hiske van Buygers).
Wijtgaard	: 18-201 (een sate, gebr. Doede Gerritsz.; Watse van Camminga).

D.J. van der Meer

**It ferbettere embleem fan de
FRYSKE RIE FOAR HERALDYK
Untwerp: P. Bultsma**

Op it ûnderste lint stiet de âlde Fryske wapenspreuk „eala frya fresena”; it lint hinget oer in reade arabesk, de kleur read fan de pompeblêden. De wapenspreuk is deselde as dy fan Ostfreesland. Boppe it wapen stiet de wapenkreet „or oyez!” út it bertelân fan de heraldyk, it midsieuske Frankryk. Dat is de Europeeske herautegjalp.

FRYSKE RIE FOAR HERALDYK

(Raad voor de Wapenkunde in Friesland)

YNSTELD TROCH DE FRYSKE AKADEMY, LJCUWERT

JIERFERSLACH 1983/1984

De Rie kaam byinoar op 29 juny, 20 oktober en 8 desimber 1983, en op 12 maart en 9 april 1984. It measte omtinken fregen de wapens en flaggen foar de troch weryndieling ûntstiene nije gemeenten. Behalven de acht wapens en flaggen waarden op fersyk fan de gemeente-bestjoeren ek foar inkeldje gemeenten wimpels makke. Oant no ta binne al fjouwer fan de wapens keninklik goedkard en mei flaggen en wimpels troch de gemeente-bestjoeren oannommen. Tefoaren hiene wy ús ûntwerpen aan de Hoge Raad van Adel foarlein, dy't der oer 't generaal bêst oer te sprekkien wie. By de ûndeskate gemeenten libben noch wolris oare tinkbylden, mar troch oerlis koene de ferskillen fan miening lykstrutsen wurde.

Op 30 septimber waard de skriuwer oer de nije wapens en flaggen ûnderfrege foar Radio Fryslân en op de ferkiezingsdei foar de nije gemeenterieden hâlde ús lid Dull dêr in praatsje oer foar itselde medium. Yn it desimbernummer fan „Friesland Post“ ferskynde dêr in artikel oer en ek oer ús Rie yn it algemien. It Frysk Deiblêd bestege der op 11 oktober oandacht oan en oare blêden publisearren no en dan de ûndeskate wapens en flaggen. Yn itselde ramt besochten wy om ek inkeldje gefallen fan gemeentlike heraldyk dy't ús net oanstienen, te ferbetterjen, mar spitiernôch koenen net alle gemeenten dêrfan oertsjûge wurde en dêr't dat al it gefal wie, moast it om de kosten foarearst oergean. Yn behanneling binne noch amtskeatlings foar de boargemasters fan Boarnsterhim en Skarsterlân.

Yn „Schylge myn lântse“ fan 1982 hie in stik stien fan de haadredakteur J. Smit oer it grutsegel fan Skylge aan in ferdach tusken dat eilân en Bremen fan 1443. Fan it râneskrift hie ús skriuwer in oare lêzing, dy't er yn itselde tydskrift publisearre.

De Rie hie wer ferskate kontakten nei bûten: der waard in enkête oer histoaryske ferieningen ensafh. ynfolle foar de Culturele Raad - Historische Werkgroep Haarlem en de Rie hat kontakt opnommen mei it Consulentschap voor de Heraldiek in de provinsje Groningen,

in ûnderdiel fan de Culturele Raad foar dy provinsje, oer oparbeidzjen. Konkrete aktiviteiten op dat mêd binne al oan 'e gong.

J.H. Keuzekamp te Arnhem neamde de Rie yn syn doktoraalskripsje „De gemeente en haar wapen“ foar Nederlânsk rjocht oan de ryksuniversiteit fan Utert.

Drs. T. Hoekema, Súdhorn, stjoerde ús in Frysk wapen mei omkearde liuwen út in Dûtske boarne ta en in Latynsk distichon. G.R. Groustra, Ljouwert, makke ús yndachtich op 'e pompeblêden yn it wapen fan Tecklenburg.

Us úntwerp-wapen en -flagge foar Aldegea (S) (sjoch Genealogysk Jierboekje 1982) waarden troch it Doarpsbelang mei tank oannommen.

H. van Heyningen te Utert hat yn oerlis mei ús in doarpsflagge foar De Gordyk úntwurpen. Oan K. Terpstra, Feanwâlden, waard rie jûn oer it doarpswapen fan Dronryp yn ferbân mei syn publikaasje fan de doarpskronyk fan Rouckema. Foar de doarpswapens fan Tytsjerksteradiel en de registraasje fan famyljewapens ferwize wy nei de folgjende siden.

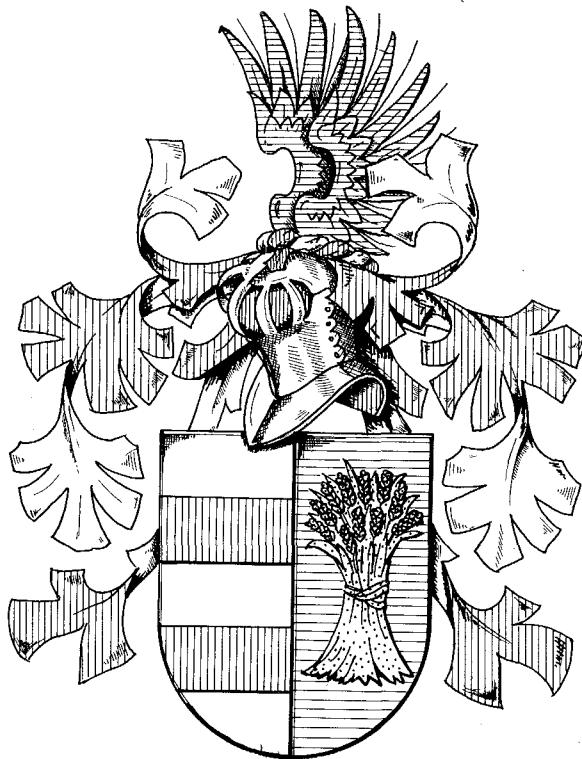
It ôfrûne jier koene ek wer hiel wat ynljochtingen jûn wurde: oan juffer A. de Wilde, Monster, oer wapen en flaggen fan Smellingenlân, Drachten en Aldegea, oer famyljewapens oan ds. Th. Hoff te Drachten, R. de Jager, Tilburg, J. Braaksma, Den Haach, mefr. T. Straatsma-Visser te Harns, J. Kamstra, Makkum, mefr. C.W. Goote-Poutsma, Den Haach, de boargemaster fan Snits en mefr. M.J. Spaargaren-Wenning, Zaandijk.

In tal oare persoanen moasten wy teloarstelle. Mej. P. Engels te Ljouwert waard skreuan de healmoanne as Islamytsk symboal. Fierders waarden noch inkelde heraldyske ynljochtingen stjoerd oan it Harnzer ierdewurk- en tegelfabryk. In tal saken, dy't noch yn behanneling binne, hoopje wy letter op werom te kommen.

J. Visser

WAPENREGISTRAASJE

EPPINGA (sj. Genealogysk Jierboekje 1972, s. 61; 1979, s. 47). It wapen, ôfbylde yn it Jierboekje fan 1972, blyuwt bestean as famyljewapen, mar dat út it Jierboekje fan 1979 is as persoonlik wapen oannommen fan de hear W.Eppinga te Sondel en it dêr yn 'e tekst neamde wapen út it brânskildere finster yn 'e tsjerke te Åldegea fan de hear H.Eppinga te Munterdam. Fierders hat de famylje besletten om foar de fjouwer stagen breuken yn te fierien yn 'e foarm fan ferskillende helmteken, nmtl. foar de staach Wymbritseradiel in gouden krukketkrûs, foar de Grinslanner staach in grien klaverblêd, foar de staach Harns-Frijentsjer in reade natuerlike roas mei griene stâl en trije blêden fan itselde en einlings foar de staach Gasterlân twa omkeard kepersgewiis stelde gouden iketûken, elk mei twa blêden en topt mei in ikel, alles fan itselde. Dat lêste is dus it helmteken fan 1972, de oare binne te finen resp. yn it wapen fan 1972 as fijerde kertier, as tredde kertier yn itselde wapen en yn it wapen fan 1979 as twadde kertier.

Postma

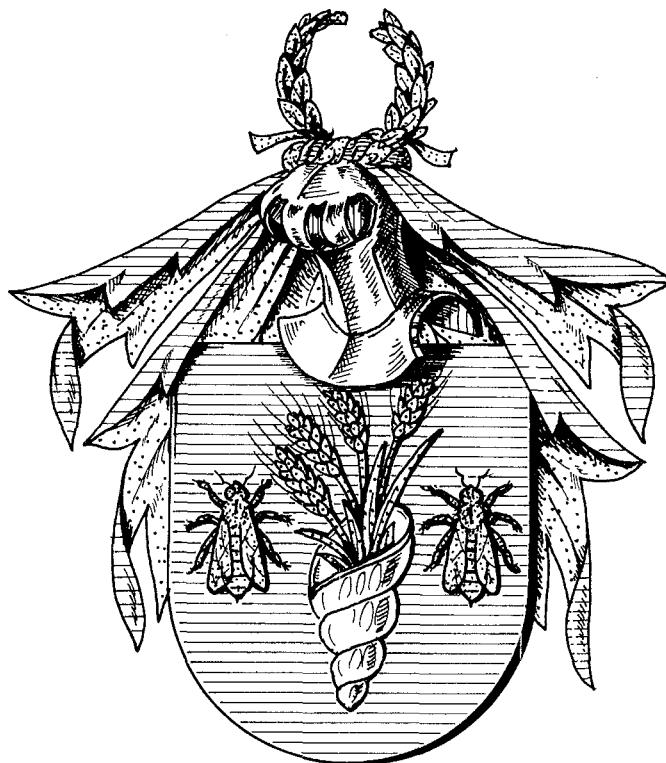
POSTMA. Dield: I. yn sulver twa reade dwersbalken; II. yn blau in gouden nôtskeaf. Wrong en dekkleden sulver en read. Helmteken in blauwe flecht.

Neiteam fan Cornelis Haayes, berne yn De Koaten 1779, ferstoarn 1811. De skaainamme moat oannommen wêze fan syn soan Jan (1807-1879), wurksum yn it boerebedriuw te Droegeham. Ek lettere geslachten wiene boeren yn Achtkarspelen en Raarderhim. Dêrom binne foar de rjochterhelte de kleuren fan Eastergoa keazen, foar de loftherelte in agrarysk symboal. Mei de earstneamde stimme de kleuren fan de dekkleden oerien, mei de twadde it helmteken.

Untwerp fan de ynstjoerder, feroare yn oerlis mei de Rie.

Tekening: P.Bultsma.

Ynstjoerder: Drs. J.M.Postma te Hillegersberg.

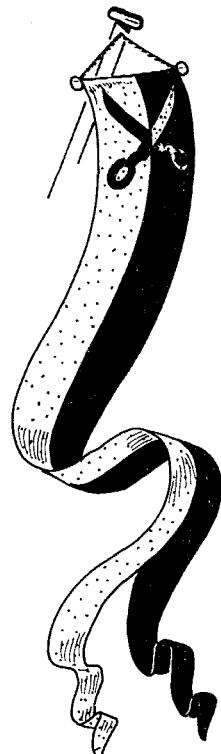
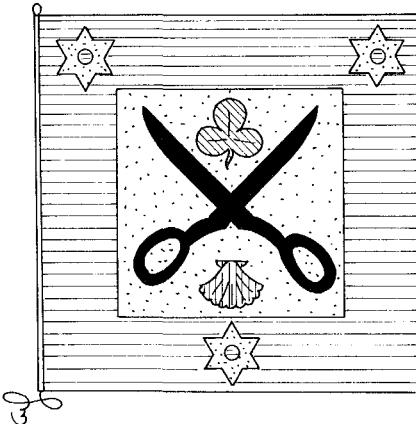
Keizer

KEIZER. Yn blau in sulveren kinkhoarn, de punt omleech, dêr't fjouwer gouden nôtieren útkomme, beselskippe fan twa gouden bijen, elk oan in kant. Wrong en dekkleden: goud en blau. Helmteken in steande gouden lauwerkrânse.

Neiteam fan Jasper Jasperss., arbeider te Aldebeitstyl, doopt yn 'e Minniste gemeente dêre 1727 en ferstoarn 1782. Miskien wie hy in neikommeling fan in man mei deselde namme, dy't yn 'e winter 1570/1 Waalske soldaten te Nijebiltstyl befoarriedzje moast. De earste geslachten nei eerstneamde Jasper wiene arbeiders op It Bilt. De skaainamme waard oannommen fan Klaas Gerrits, berne yn 1788, soldaat yn it leger fan Napoleon en in grut bewunderer fan 'e keizer. De kleuren binne dy fan It Bilt, de kinkhoarn is oan it wapen fan dy gemeente úntliend en de bijen binne in Napoleontysk symboal, lykas de figueren fan it helmteken. De kleuren fan de dekkleden binne yn oerienstimming mei it skyld keazen.

Untwerp en tekening: P. Bulsma.

Ynstjoerder: de hear J. Keizer te Bûtenpost.

Bekkema

BEKKEMA (sj. Genealogysk Jierboekje 1978, s. 43). Oan it wapen wurdt tafoege de wapenspreuk, útfierd yn swarte kapitalen op in gouden lint: PERGO ET PERAGO! (Ik gean troch en folbring!)

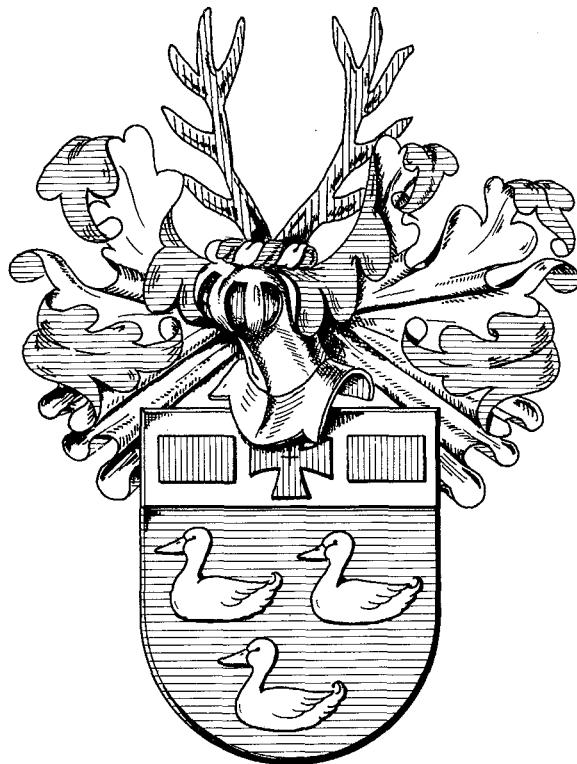
Famyljewapen Bekkema: fjouwerkant, giel mei in swarte skjirre, fan boppen beselskippe fan in griene klaver en fan in ûnderen fan in reade Sint Jabikskulp, en in blauwe seam. Yn dy blauwe seam, yn 'e hystop, yn 'e flechtop en yn 'e midden fan 'e ûnderkant in giele spoar yn 'e foarm fan in seis puntige trochboarde stjer.

Famyljewimpel: giel en swart, mei yn 'e hys in skjirre fan it iene yn it oare. De spoaren binne úntliend aan it stedswapen fan Norden (East-Fryslân). Dat plak moat yn it oanhelle Jierboekje lêzen wurde ynsteefan Leer as berteplak fan Jacob Peters (Bekkema). De ferklearing fan de oare figueren is dêr te finen.

Untwerp: fan de ynstjoerder.

Tekening: P. Bultsma.

Ynstjoerder: de hear K.J. Bekkema te Drachten.

Kooítje

KOOITJE. Yn blau trije sulveren swimmende einen, 2 en 1, en yn in sulveren skyldhaad in ferkart breedearmich krús tusken twa turven, alles fan read. Wrang en dekkleden sulver en read. Helmteken in read hartegewei.

Fan de genealogy fan dizze famylje is netolle bekend. De namme sil üntliend wêze oan in einekoai en dêr slagge de trije einen op. Ynstjoerder syn heit kaam fan De Jouwer en op de feanan dêr yn 'e omkriten tsjutte de beide turven. It Michaëlskrûske wiist op in yn 'e famylje foarkommende foarnamme en it hartegewei op foarfaars út East-Prusen. Foar de kleuren binne dy fan 'e Fryske flagge keazen.

Untwerp: fan ynstjoerder yn oerlis mei de Rie.

Tekening: P. Bulsma.

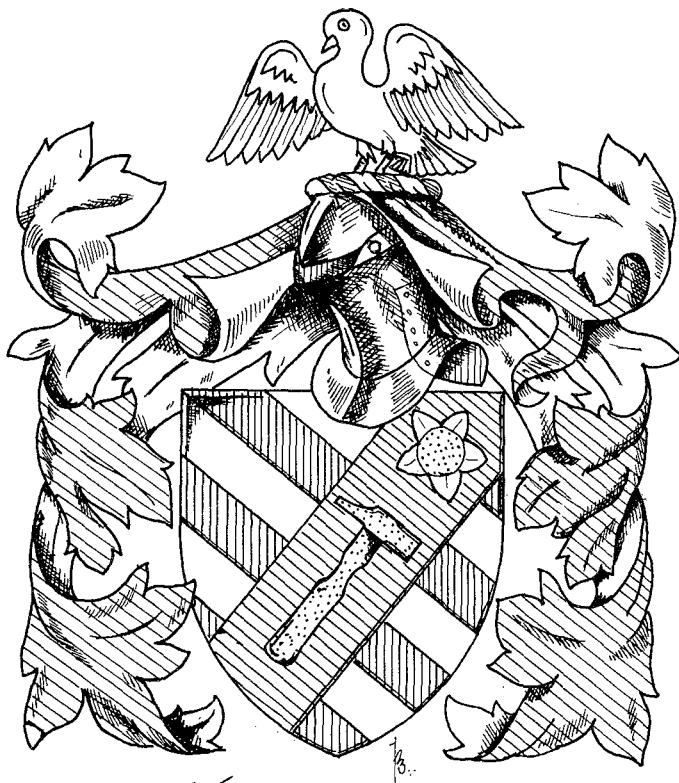
Ynstjoerder: de hear J. Kooitje te Ljouwert; it wapen jildt inkeld foar him en syn neiteam.

van der Ley

VAN DER LEY. Dield: I. de Fryske earn; II. yn read trije sulveren klavers pealsgewiis. Wrong en dekkleden read en sulver. Helmteken in reade útkommende liuw.

De famylje stamt yn rjochte lyn ôf fan Poeke Azygen, dy't mei syn wiif Reyno yn 1507 lân ferkeapet oan it Bouwekleaster (Charterboek II, 257) en yn 1511 neamd wurdt te Stiensgea (Register v.d. Aanbreng I, 222). Harren efterbernsbern Fo(e)cke Pouges (Poyes) ferstjert yn 1649 te Harkema en wurdt yn de Stiensgeaster tsjerke begroeven ûnder de namme Harckema (Grafschriften I, 14). Hy fierst boppestaand wapen op syn grêfstien. De kleuren binne fan ynstoerder keazen yn oerlis mei de Rie. Yn 1811 neame de manlike neisieten harren ú.o. Fokkinga, Hamstra en Van der Ley. It wiene einierden, letter boeren yn Achtkarspelen. Ynstjoerder: de hear R. van der Ley te Drachten.

Hoogeveen

HOOGEVEEN. Skeanbalkt fan acht stikken sulver en read, mei oer alles hinne in griene lofterskeanbalk, belein mei in gouden timmermanshammer en yn 'e lofterboppehoeke mei in sulveren fiifblêdige blom, knopt fan goud, fan it „Smilliger roet“ (Ned. knopkruid, wittensk. namme: Galinsoga parviflora). Wrong en dekkleden sulver en grien. Helmteken in sulveren do.

De famylje komt út Smilde, mar hat ek yn Hoogeveen wenne. Oan dat plak is de skaainamme úntliend, dy't yn 1811 befestige is. Dêrop en op de ferfeaning dêr't se yn wurksum wie ne, slagge de skeanbalken yn 'e kleuren fan it gemeentewapen fan Smilde. Letter binne se op ambachten oergien, dêr't de hammer in útdrukking fan is. De blom leit as ûnkrûd yn 'e omkriten fan Smilde op in kweade namme, en dy pleatslike beneaming wurdt ek as skel-wurd brûkt.

Untwerp en tekening: P. Bultsma.

Ynstjoerder: de hear H. Hoogeveen te Appelskea; it wapen mei fierd wurde fan de neiteam fan syn âlden K. Hoogeveen en P. Keuken.

DE DOARPSWAPENS EN FLAGGEN FAN TYTSJERKSTERADIEL

It gemeentewapen fan Tytsjerksteradiel is opboud út fjouwer fjarndelwapens*. Dêrfan is it wapen fan 'e Trynwâlden wol it best bekend.

1. It Tytsjerkster fjarndel mei de doarpen Tytsjerk, Ryptsjerk en Suwâld.
2. It Sumarder fjarndel mei de trije reidplommen stiet foar de doarpen Sumar, Eastermar en Jistrum.
3. Oentsjerk, Aldtsjerk, Gietsjerk (en Münein) foarmje mei elkoar de Trynwâlden.
4. It fjirde kertier fan it wapen, mei de jachthoarn, is it Burgumer fjarndel en bestiet út de doarpen Burgum, (Noardburgum), Garyp en Hurdegaryp.

Dan bliuwe der noch twa doarpen oer: Wyns en Earnewâld.

De fjouwer fjarndelwapens hawwe ek mei as punt fan útgong tsjinne foar de doarpswapens. Foar Wyns stie model it wapen fan Eastergoa; Earnewâld hat al lang in eigen wapen. De flaggen slute oan by de ynhalde fan it wapen. Altiten is besocht wat eigens út it wapen yn 'e flagge ûnder te bringen.

It oanbegjin is makke troch de hr. J.C. Terluin, Heraut Frisia I.

Hy hat de earste ûntwerpen makke. De hear P. Bulsma hat it letter oernommen en alles ôfrûne.

TYTSJERKSTER FJARNDEL

It wapen is blau, mei dêryn in skepnet en in seine, beide fan sulver en pleatst as in Andreaskrûs. Doe't yn 1818 it gemeentewapen oanbean waard, wie it skyld read, mar by de Hege Ried fan Adel is dat feroare yn blau. Wêrom't dat dien is witte wy net.

Tytsjerk

It wapen is suver krekt-en-gelyk as it wapen fan it Tytsjerkster fjarndel. It iennige ferskil is de kleur fan it skyld. It read en it blau litte jin tinke aan de oarspronklike en de hjoeddeiske kleur fan it fjarndelwapen.

De skyldferdieling en de kleuren binne werom te finen yn 'e flagge.

wapen: trochsniel fan read en blau; oer alles hinne as in Andreaskrûs in skepnet en in seine, beide fan sulver.

flagge: twa likehege banen fan read en blau; oer alles hinne in wyt skean krûs mei in earmbreedte fan 1/8 flaggehichte.

Ryptsjerk

Eartiids wie dêr in soad feanterij en om it doarp hinne leine einekoaien. Hjoeddedei is de feehâlderij de wichtichste breawinning. De einen boppe-oan yn it skyld bringe jin de einekoaien yn 't sin, en de seine-izers – oernommen fan it fjarndelwapen – symbolisearje de agraryske sektor. It skyldhaad hat tosken, dy't it gers en it skerp fan 'e seine útbyldzje.

* Mei „fjarndel“ (= fjouwerdiel) tsjutte wy hijr de ûnderdielen fan 'e gritenij oan; sj. dêroer: (A.Baart jr en) M.P. van Buitenen yn De Vrije Fries XLIII, 1957, 146 ff.

De kleuren binne oernommen fan it fjardelwapen.
De flagge is in ienfâldige werjefte fan it wapen.

wapen: yn it blauwe trije seinen fan sulver, boppe op elkoar; in skyldhaad mei tosken, la-den mei trije swimmende sulveren einen.

flagge: in reade hys en in blauwe flecht; de dielline takkele, boppe yn 'e hys in wite swim-mende ein.

Suwâld

In typisk streekdoarp op in langhalige smelle en frij sljochte sânrêch, west fan 'e Wide le. De gouden peal yn it wapen wiist dêr op. Oan beide kanten fan 'e sânrêch waard leechfean ôfgroeven, symbolisearre troch de zwarte kleur yn it wapen. De einen yn it zwarte tsjutte op 'e einekoai dy't by de Alde Miede lei. De flagge fertoant deselde kleurferdieling as it wapen.

wapen: yn it zwarte in peal fan goud; oan beide kanten trije swimmende sulveren einen, pealswize pleatst.

flagge: trije likelange banen fan swart, giel, swart; yn 'e hystop in wite swimmende ein.

SUMARDER FJARNDEL

Sumar, Eastermar en Jistrum binne as in skift fan doarpen om de Burgumermar hinne (ear-der ek wol Sumardermar) yn it gemeentewapen fertsjintwurdige troch it twadde kertier. Hiel tapaslik wurde dizze doarpen oanjûn troch trije reidpûsters.

Sumar

Yn it doarpswapen fan Sumar stiet it twadde kertier op itselde plak as yn it gemeentewa-pen.

By dit doarp lei eartiids de Sumarder heide. Dat is te sjen oan it reade skyld. Pears hie fan-sels folle moaier west, mar de heraldyk yn Fryslân ken gjin pears. Dizze heide waard nei 1900 oanmakke.

It doarp wie yn 'e 19de ieu bekend om syn foar- en neijiersmerk foar skiep en lammen. Dêr-fandinne de rammekoppen yn it wapen. De kleuren fan de flagge binne ûntliend oan ii wa-pen. It reade is fuorttreanun nei de hysside en stelt de heide fan alear foar. It griene part is it grutst en symbolisearret de greide fan hjoeddedei, de úntginning dus. De trije hoeken yn it griene tsjutte op 'e trije pûsters yn it wapen.

wapen: yn read trije rammekoppen fan sulver dy't jin oansjogge, pleatst 2-1; oer alles hinne in lofter frijkertier fan sulver, beladen mei in reidplant mei trije pûsters, set op it gers, alles fan grien.

flagge: trije banen yn it lang fan read-wyt-grien, yn 'e ferhâlding 1:1:2, de banen trijeris út-takke.

Eastermar

It ûntwerp foar it wapen en de flagge is yn haadsaak troch it doarp sels leve-re.

Sûnt ieuwen hat der sylfeart op 'e Burgumermar west. Tsientallen skûtsjes hawwe har thús hân yn Eastermar. Twa werven bouden alle jierren elkmis in tsjalk en soargen tagelyk foar it

ûnderhâld fan in knoarre skippen. In fiskersboatsje mei sprietseil yn it wapen hâldt dat yn oantinken. Teffens ferwiist dat nei it âlde gemeente- of gritenijwapen: in skip mei spriettúch.

Foar it hynder is útgongen fan de tins aan de hynstemerken, dy't fier bûten Fryslân ferneamd wiene. De trije turven dogge tinken aan de feanterij yn it Wyfjean en yn it Swartfearn sûnt de 16de ieu. It doarp rekke doe yn twaen: it âlde boeroedoarp èn de feankoloniale buorren om de ynstekhaven fan de Luts, dêr't oant ûngefear 1750 de turfhannel en skipperij fleur brochten.

De ekkel yn 'e flagge is in oantinken oan 'e beamwâlen – meastentiids ikewâlen – om it doarp hinne dy't ekonomysk fan belang wiene.

wapen: trochsnien: 1. yn blau in farrend Frysk skouke mei spriettúch fan sulver. 2. dield: a.

yn goud in stegerjend hynder fan swart; b. yn grien trije turven fan goud, pleatst 2.1.

flagge: twa likehege banen fan blau en giel, in hystrijehoek oant it krûs, mei in giele ekkel deryn.

Jistrum

Neffens it boek: „De gemene dorpsgronden van Oostergo“ fan Mr. D.J. Cuipers is de namme fan it doarp it bést te ferklarjen as „skieppenhok“. Dêrom is keazen foar in skieppekop yn it wapen en yn 'e flagge.

As agrarysk doarp ferboude Jistrum in bulte weet. Ek wol hjouwer, mar dat wie allinnich foar de bisten. De kleuren fan ien en oar binne ûntliend aan it fjardelwapen. Yn de flagge wurdt de skieding tusken de lege en de hege grûn fan it doarp oanjûn: de greiden by de Burghumermar lâns en de bouhoeke op 'e les.

wapen: dield: 1. yn sulver in weetier fan grien mei 2 blêden; 2. yn grien in skieppekop fan sulver, fan siden snoen.

flagge: flechtskean dield fan grien en giel; yn it grien de wite kop fan skiep, fan siden snoen.

DE TRYNWALDEN

It wapen fan 'e Trynwâlden is fan sulver, beladen mei trije beammen op in sweevjende greide, alles grien. Oft de trije beammen de trije doarpen symbolisearje stiet te besjen. Der wurdt dûdlik praat oer trije wâlden. Fierders is der in line te bespeuren yn de wapens fan Sânwâlden, Opsterlân en de Trynwâlden, resp. 7, 5 en 3 beammen op in àl of nêt sweevjende greide. Yn gjinien fan de neamde wapens symbolisearje de beammen wenkearnen, eerder bosken of faaks rjochtspraak.

Yn de doarpswapens hat de beam wol in sintraal plak krigen yn it skyld.

Aldtsjerk

It krûs yn it wapen fan Aldtsjerk is in oantinken oan it kleaster Bethlehem, dat fan 1170-1580 by dit doarp stie. Yn it doarp stiet it bûten „De Klinze“.

Yn 'e parken om de staten en stinzen groeie eigenaardige planten dy't nearne oars foarkomme. Dy planten rekkenje wy by de stinzelfloara. Om „De Klinze“ hinne komt ú.o. de boskanemoan foar mei syn dûbelde blommen. As oantinken oan dizze bûtenpleatsen en oan de rike floara yn de tunen is dize blom opnommen yn it wapen en yn de flagge.

Read is brûkt as kleur fan de bebouwing; dy kleur wurdt ek brûkt op kaarten om huzen oan te jaan.

wapen: yn read in krús fan sulver; oer alles hinne in út 'e grûn skuorde beam fan grien; yn alle kertieren in dûbelde blom fan de boskanemoan fan sulver.

flagge: in wyt krús mei in earmbreedte fan 1/4 flaggehichte, de fjilden (mei de klok meigande) read-grien-grien-read; yn 'e hystop yn read in wite dûbelde blom fan de boskane-moan.

Oentsjerk

De punt fan it wapen wol de skerpe toer en de dakken fan 'e huzen werjaan. By dit doarp stean twa bûtenpleatsen: Staniastate en Heemstrastate. Dêr fine wy ek de seldsume stinzel-floara; benammen de wylde tulpen komt in soad foar. Sadwaande hat dy in plakje yn it wapen krije.

wapen: yn sulver in beam op in sweevjende greide, alles grien; kappe fan read, oan alle kanten beladen mei de blom fan de wylde tulpen fan goud, mei trije brede en trije smelle tsjelk-blêden.

flagge: in wite flechtkeper oan 'e broek ta; de skonken - tsjin de boppe- en únderkant - 1/5 fan de flaggehichte breed; de triehoeken read; de flecht gielgrien; yn 'e hystop yn read in giele blom fan de wylde tulpen, mei trije brede en trije smelle tsjelkblêden.

Gietsjerk

Opmerklik is de skyldferdieling. Dat komt trochdat in tal saken werjûn wurde moat. Foarst de stringeferdieling, wat echt de wize fan ferkaveling is yn 'e Fryske Wâlden: lange stripes grûn mei beamwâlen of strûken as perseelskieding. Fierders it ferskil yn it brûken fan 'e grûn. Der is likegoed bou as greide yn dit gebiet, hoewol meast feehâlderij. It boppste part fan it skyld stelt de bouhoeke foar, it únderste diel de greidhoeke. De reade kleur jout oan: huzen; de kleur goud: sânggrün.

wapen: in skyld fan goud, mei in read skyldhaad; it skyld beladen mei trije peallen, fan it ien yn it oar; oer alles hinne in út 'e grûn skuorde beam fan grien.

flagge: trije likelange banen fan read, giel en read; yn de giele baan in út 'e grûn skuorde grieene beam.

Mûnein

Oant 1948 hearde it by Oentsjerk; sûnt is it in selsstannich doarp. It wapen fertoant in mûne; dêr hat it doarp syn namme fan krigen. De kleuren binne úntliend oan it fjarndelwapen fan de Trynwâlden. De flagge jout troch syn flakferdieling de beweging fan de roeden oan.

wapen: yn grien in stellingmûne fan sulver; de roeden hawwe de stân fan in Andreaskrûs.
flagge: geare yn acht stikken fan grien en wyt.

BURGUMER FJARNDEL

Ek it fjirde kertier fan it gemeentewapen is ferkeaped ynkleure troch de Hege Ried fan Adel yn 1818.

Dit fjarndel wurdt oanjûn troch in jachthoarn. Foar 1818 wie it in gouden jachthoarn op in blau fjild. Nei de registraasje fan 1818 is it alhielendal fout gien. It is in zwarte hoarn op in read fjild wurden, dus kleur op kleur.

De jachthoarn is in oantinken oan 'e tiid dat de adel yn dizze omkriten oan it jeien wie. Hjirmei wurdt dus in beamrike streek mei in rike fauna oanjûn.

Burgum

It blauwe krús is in oantinken likegoed oan it Augustiner kleaster as oan de fjouwer wetterwegen, dy't troch de Burgumermar rinne. De fisk is dus symboal fan de fiskerij, mar ek it âld-kristlik symboal foar Kristus. De hoarn ferwiist nei it fjarndelwapen en nei de adel dy't yn Burgum wenne. De beam is it symboal foar de boskige kontrei en it ekonomysk belang fan dy beammen, krekt lykas de kwekerijen en de iikmûne dy't der foarhinne wie. Tagelyk fynt it wapen sa syn oansluting by it streekeigene. De flagge is in sljochtwei werjefte fan it wapen.

wapen: yn goud in krús fan blau, op it hart beladen mei in fisk fan sulver; yn it earste kertier in zwarte jachthoarn, snorre fan read; yn it twadde kertier in griene útskuorde beam.

flagge: giel mei in blau krús oer it midden, mei in earmbreedte fan 1/5 flaggehichte; yn 'e hystoppe yn it giele in zwarte hoarn mei in read snoer.

Noardburgum

Op it plak fan dit doarp wie foarhinne de Burgumer heide of de grutte Stateheide, noardlik fan Burgum. Yn 'e 19de ieu is alle heide oanmakke. Professor Nic. Ypey hat dêrta yndertiid de foarstap nommen. Yn 1930 binne de buorskippen fan de Heide gearfoege ta in doarp, ûnder de namme Noardburgum.

It reade fjild is de eardere heide, mei dêrop de steateliuw út it wapen fan Fryslân, dêr't de namme mei útbylde is. Under de liuw de ekkel en it klaverblêd út it wapen fan 'e famylje Ypey.

Nêst it klaverblêd en de ekkel - twa symbolaalen fan de goede grûnaard - jout ek de punt oan dat de heide „ferdraun“ is troch de kultuergrûn, oanjûn troch de kleur grien. Omdat no yn Noardburgum it grutste pompstasjon fan Fryslân stiet, is it griene fjild beset mei twa weagjende balken fan sulver.

De flagge jout op ienfâldige wize de betsutting fan it wapen wer.

wapen: op keperswize trochsnien: 1. yn read in rinnende liuw, dêrby rjochtsûnder in ekkel en loftsûnder in klaverblêd, alles fan goud; 2. yn grien twa weagjende banen fan sulver.

flagge: read mei in griene trijehoek fan 'e hys oan it krús ta, en dêryн in giele ekkel.

Garyp

De namme fan it doarp is ûntstien út „ga“ (= gea), dat doarp of doarpsgebiet betsjut, en „ryp“ = lânstripe. It doarp leit oan 'e râne fan wâld en wetter.

De reade peal yn it wapen symbolisearret it doarp sels; it grien en it sulver de bosk en it wetter.

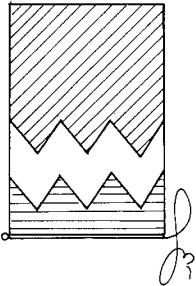
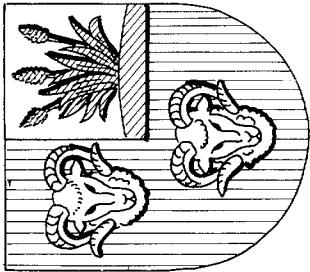
Efter it koar fan 'e tsjerke leit in mânske balstien; nei alle wierskyn de ferpleatste ferhevenheid dêr't foarhinne de doarpsrjochter op siet.

De gouden puntige ruten binne symbolaalen fan it rjocht. De Fryske famyljes Van Walta en

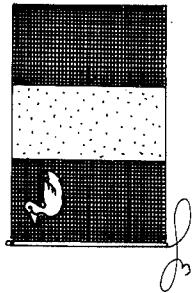
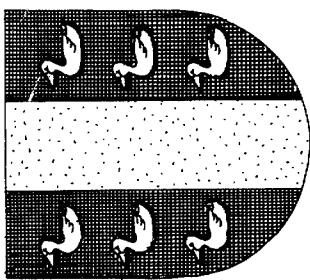
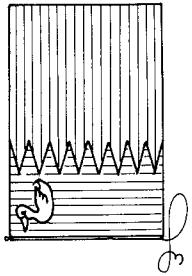
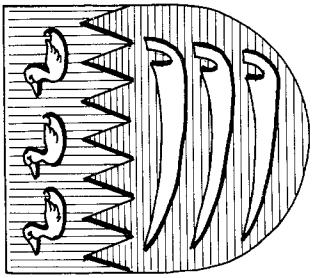
Sumaz

Suwâld

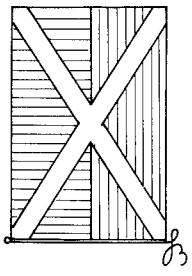
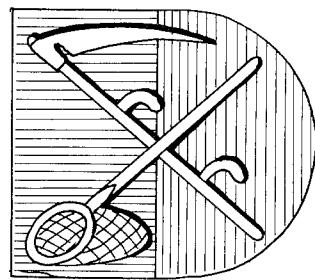
136

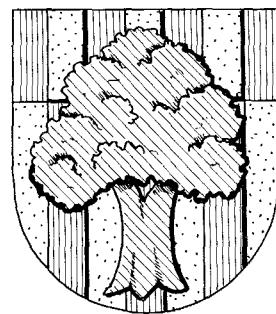
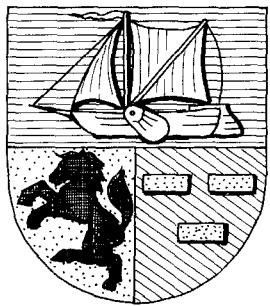
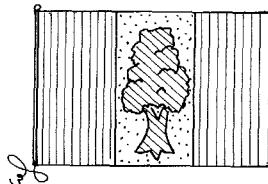
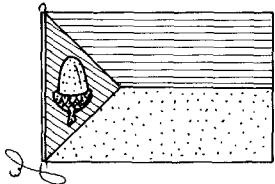

Ryptjerk

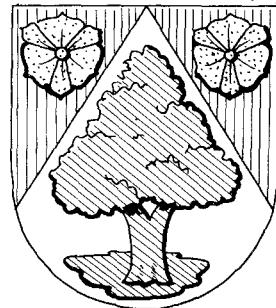
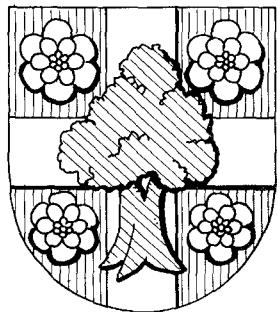
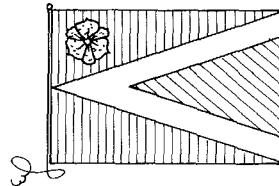
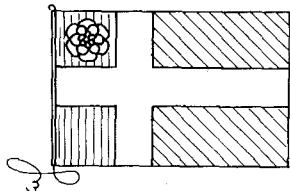
Tytjerk

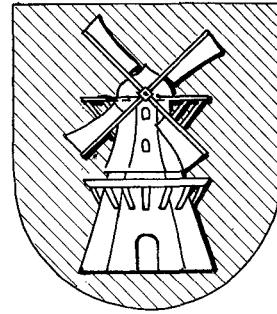
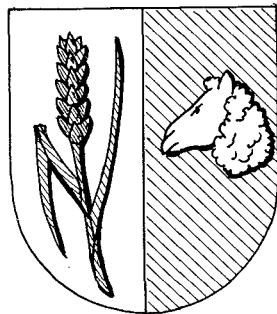
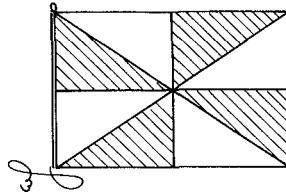
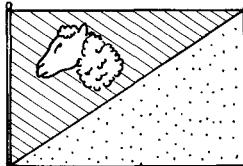
Eastermar

Gietsjerk

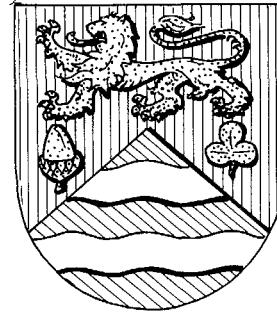
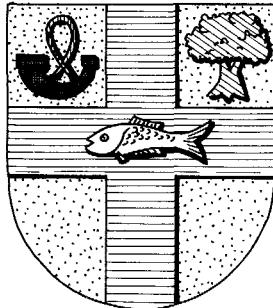
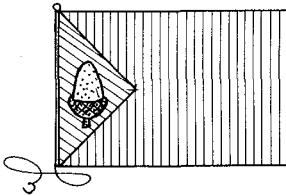
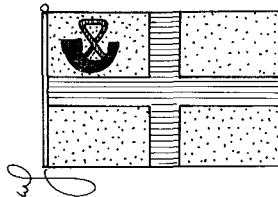
Aldsjerk

Oentsjerk

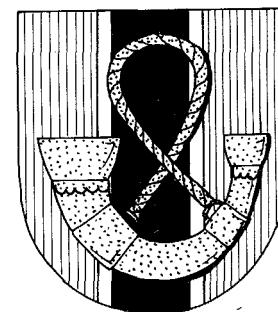
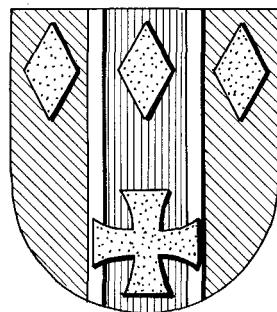
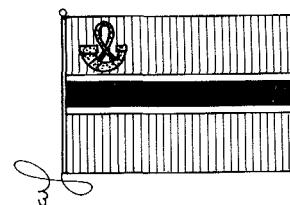
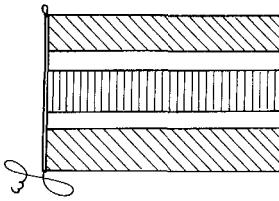
Jistrum

Mûnein

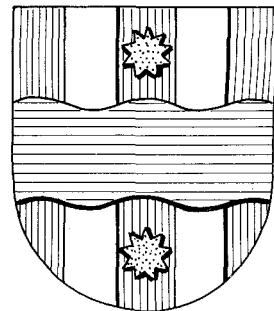
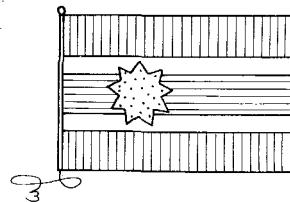
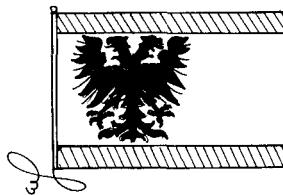
Burgum

Noardburgum

Garyp

Hurdegaryp

Earnewâld

Wyns

Van Aggema hiene om deselde reden dy ruten yn har wapen. It krús ûnderoan yn it skyld docht tinken oan it kleaster Sinaï, dat yn 'e útbuorren Sigerswâld ûnder Garyp troch Regulissen yn 1482 stiffe is en oant 1580 bestien hat.

De ferdieling fan it skyld hat de basis west fan de flagge.

wapen: yn grien in reade peal mei in sulveren seame; yn it skyldhaad trije puntige gouden ruten nêst elkoar; yn 'e skyldfoet in krús mei brede gouden earms oant yn de wite seame.

flagge: fiif hichtebanan fan grien-wyt-read-wyt-grien, yn 'e ferhâlding 2:1:2:1:2.

Hurdegaryp

De namme fan dit doarp betsjut wierskynlik: hurde streek op in smelle lânstripe (sj. Garyp). It oarspronklike doarp lei wat súdliker. Doe't yn 1830 de Swarte Wei oanlein waard, ferpleatste it doarp him stadichoan nei de dyk. Yn it foarige wie by Hurdegaryp feanterij. De kleuren swart en wyt wize dêrop, wylst de peal yn it wapen de Swarte Wei wer symbolisearret. De reade kleur is úntliend oan it fjarndelwapen, lykas de hoarn dy't oarspronklik fan goud wie. De flagge liket in soad op it wapen.

wapen: yn read in zwarte peal mei in sulveren seame; oer alles hinne in snuorre jachthoarn fan goud.

flagge: fiif hichtebanan fan read-wyt-swart-wyt-read, yn 'e ferhâlding 6:1:2:1:6; boppe yn 'e hys op 'e reade baan in giele snuorre jachthoarn.

De twa oare doarpen, Wyns en Earnewâld, falle bûten de fjouwer fjarndelwapens, dy't meinoar it gemeentewapen foarmje.

Wyns

Dit doarp wie yn âlde tiden in sintrum, it haadplak fan 'e krite Winninghe oan 'e Dokkumer Ie. It distrikt wie sawat likegrut as it lettere Eastergoa. Winninghe omfieme twa distrikten: de noardlike nioghen (= njoggen) en de súdlike nioghen; sa neamd nei it tal ôffurdigen fan alle dielen nei de lânde. Alle dielen mochten ien grytman en twa blysitters ôffurdigje. Yn it noardlike part leine de dielen Ferwerteradiel, Dongeradiel en Dantumadiel, dy't dus meielkoar njoggen manlu ôffurdigen. Lyksa de súdlike nioghen, mei de dielen Ljouwerteradiel, Tytsjerksteradiel en Idaarderadiel.

It wapen fan Eastergoa is read mei twa sulveren balken. It wapen fan Wyns is net itselde as dat fan Eastergoa, mar is dêr wol op basearre. De balken binne peallen wurden, wylst de âlde bestjoersfoarm symbolisearre wurdt troch twa njoggenpuntige gouden stjerren. De weagjende dwersbalke stelt de Dokkumer le foar, súnt âlde tiden de wichtigste ferbinning foar Wyns mei Ljouwert en Dokkum. De flagge is basearre op dit wapen.

wapen: yn read twa peallen fan sulver; oer alles hinne in weagjende dwersbalke fan blau; boppe en ûnder, in gouden stjer mei njoggen punten.

flagge: fiif hichtebanan fan read-wyt-blau-wyt-read, ferhâlding 2:1:2:1:2; op it krús in giele njoggenpuntige stjer fan 2/5 flaggehichte.

Earnewâld

Dit doarp hat al hiel lang syn eigen wapen. It is suver in sprekend wapen. De namme Ear-

newâld is nei alle wierskyn ôflaat fan earn en wâld. It doarpswapen fertoant in dûbelde earn. Aldtiids siet dy fûgel híj wol te brieden.

Omdat de earn fan 'e keizer swart wie, lykas de dêrfan ôflate Fryske earn, is ek dizze earn swart, mar dan op in wyt fjild, ynsteed fan it giele fan 'e Dútske keizer.

De flagge fertoant de dûbelde earn mei dêrboppe en dêrûnder in griene baan om it lanlik karakter fan in doarpsflagge mei in keizerlik embleem te bewarjen; en ek fanwegen de ferwizing nei it begryp wâld fan Earnewâld.

wapen: yn sulver in dûbelde earn fan swart.

flagge: trije hichtebanen fan grien-wyt-grien, ferhâlding 1:6:1; yn 'e wite baan op it krús in zwarte dûbelde earn.

Wumkes.nl

YNHALD

	side
Kl.J. Bekkema: Genealogysk Wurkferbân fan de Fryske Akademy, ferslach oer it jier 1983/1984	3
A. de Vries e.o.: It Pier en Sipcke Hoytes-folk	5
Ir. G.L. Meesters: Roorda II	58
Hein Walsweer: Broersma, 16e eeuwse genealogie en huwelijksaanzoek in briefvorm	65
D. Vermeulen: Namen van eilanders, voorkomende in de trouwregisters op de vaste wal (V) (Franeker, Franekeradeel, IJlst, Kollumerland, Nieuw Kruisland, Leeuwarderadeel, Sloten en Sneek)	96
J. Visser: Friezen yn it leger fan Napoleon (III)	102
D.J. van der Meer: Lijst van dorpen, voorkomende in de registers van decretale verkopingen III 18 en 19 van het Hof van Friesland	115
 FRYSKE RIE FOAR HERALDYK	
It ferbettere embleem fan de Rie	121
J. Visser: Jierferslach 1983/1984	122
Wapenregistraasje (tekst J. Visser, yll. P. Bultsma);	
Eppinga	124
Postma	125
Keizer	126
Bekkema	127
Kooitje	128
Van der Ley	129
Hoogeveen	130
De doarpswapens en -flaggen fan de doarpen fan Tytsjerksteradiel	131